

Univerzita Pardubice

Fakulta restaurování

Ateliér restaurování uměleckých děl na papíru a souvisejících materiálech

Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl

Restaurování dvou olejomalb na textilních podložkách a napínacích rámech
z Archivu Národního technického muzea v Praze

BcA. Jana Háková

Vedoucí práce: Josef Čoban, akad. mal. a rest.

I. DÍL

Diplomová práce

2018

Univerzita Pardubice
Fakulta restaurování
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **BcA. Jana Háková**
Osobní číslo: **R16021**
Studijní program: **N8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Restaurování a konzervace uměleckých a umělecko-řemeslných děl na papírových, textilních a souvisejících podložkách: Textil**
Název tématu: **Restaurování dvou olejomalb na textilních podložkách a napínacích rámech z Archivu NTM v Praze**
Zadávající katedra: **Ateliér restaurování uměleckých děl na papíru**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Závěrečnou prací diplomantka dokládá schopnost provést kompletní restaurování malířských děl, a to konkrétně:

- neevidované olejomalby na textilní podložce a dřevěném napínacím rámu "Portrét neznámé osoby" bez inv. č., nesignováno, autor neznámý, nedatováno, asi 1. polovina 19. století, rozměry 45 x 36,3 cm, bez ozdobného rámu z majetku NTM v Praze, včetně vyhotovení její technologické kopie v měřítku 1 : 1;

- olejomalby na textilní podložce a jejího dobového ozdobného rámu inv. č. 789/II 247 "Baronka Olga Villani", Jakub Husník, 1868, rozměry 68,5 x 52,9 cm, vnější rozměry ozdobného dobového rámu 80,6 x 65,5 cm z majetku NTM v Praze.

Tato část magisterské diplomové práce zahrnuje veškeré restaurátorské činnosti na určených uměleckých dílech tj. pracovní postupy, spojené s průzkumem, konzervováním, očištěním povrchů a restaurováním původních maleb a kreseb i včetně příslušného technologického průzkumu jednotlivých děl, záznamu jejich stavů, dokumentování provedených zásahů a vyhotovení restaurátorské dokumentace ve smyslu pravidel, stanovených FR UP pro psaní diplomových prací.

Na dílech provede diplomantka restaurátorský průzkum podložek, techniky malby, přemaleb, případně lakových vrstev, dále pak zjištění stavu dochování děl, druhotných zásahů a rozbor poškození. Na základě restaurátorských a laboratorních průzkumů následně vypracuje detailní návrhy na restaurování, které budou schválené vedoucím práce a pověřenými zástupci majitelů děl. Na základě schválených návrhů provede diplomantka restaurování, kdy veškeré postupy budou průběžně konzultované a odsouhlasené vedoucím práce, oponentem a zástupci majitelů. Součástí diplomové magisterské práce bude vypracování zprávy podle závazných požadavků FR UPa v elektronické i tištěné podobě (ve dvou vyhotoveních) a restaurátorských dokumentací obou obrazů pro majitele v elektronické i tištěné podobě.

Jako teoretickou část diplomové práce diplomantka provede ohledání, dokumentování a posouzení stavu 100 kusů uměleckých malířských děl t. č. uložených v archivu NTM v Praze včetně jejich ozdobných rámu a vyhotoví katalog ve formě karet jednotlivých artefaktů pro majitele.

Jedná se většinou o malby na textilních podložkách dřevěných napínacích rámech, případně na papírových podložkách nebo textilních a pomocných papírových podložkách. Díla budou změřena, dokumentována fotograficky, prohlédnuta v rozptýleném i bočním osvětlení, v UV záření, stručně charakterizovaná technika, kterou jsou provedena a bude popsán jejich stav dochování se zaměřením na poškození lakových, barevných a podkladových vrstev, stav podložek, pomocných konstrukcí (např. napínacích rámu, lepenek aj.), ozdobných rámu. Připojený bude návrh na konzervování nebo celkové restaurování. Pro snadnou orientaci budou roztríděna do několika kategorií (díla v havarijním stavu, díla vyžadující preventivní zajištění a restaurování, díla sice poškozená, ale nevyžadující okamžitý zásah, díla v dobrém technickém stavu k vystavení, díla restaurovaná nedávno). Vzniklý katalog bude zpracovaný v elektronické i tištěné podobě.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- SLÁNSKÝ, Bohuslav. Technika malby. Díl I., Malířský a konzervační materiál. Vyd. 2. Praha: Paseka, 2003. 299 s.
- ŠIMŮNKOVÁ, Eva a BAYEROVÁ, Tatjana. Pigmenty. Vyd. 1. Praha: Společnost pro technologie ochrany památek - STOP, 1999. 127 s.
- ŠIMŮNKOVÁ, Eva a KARHAN, Jiří. Pigmenty, barviva a metody jejich identifikace. 1. vyd. Praha: Vysoká škola chemicko-technologická, 1993. 113 s.
- KUBIČKA, Roman a ZELINGER, Jiří. Výkladový slovník: malířství, grafika, restaurátorství. 1. vyd. Praha: Grada, 2004. 341 s.
- NICOLAUS, Knut, WESTPHAL, Christine (ed.). The restoration of paintings. Cologne: Könemann, 1999. 422 s.
- KÜHN, Hermann et al. Reclams Handbuch der künstlerischen Techniken. Band 1. Farbmittel, Buchmalerei, Tafel- und Leinwandmalerei. Stuttgart 1984 (překlad J. Josefík a P. Blatný).

Vedoucí diplomové práce:

ak. mal. Josef Čoban

Ateliér restaurování uměleckých děl na papíru

Datum zadání diplomové práce: **15. listopadu 2017**

Termín odevzdání diplomové práce: **22. srpna 2018**

Mgr. BcA. Radomír Slovák
děkan

L.S.

Mgr. art. Luboš Macháčko
vedoucí ateliéru

V Litomyšli dne 24. července 2018

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice (Dislokované pracoviště – Fakulta restaurování, Litomyšl).

V Litomyšli dne 19. 8. 2018

BcA. Jana Háková

Poděkování

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu práce, panu Josefu Čobanovi, akad. mal. a rest., za odborné vedení, spoustu věnovaného času, předání svých zkušeností a pomoc při realizaci této práce.

Dále bych chtěla poděkovat pracovníkům Národního technického muzea, a to především vedoucí Odboru hlavního konzervátora sbírek, paní Ing. Kateřině Šupové a vedoucímu archivu, panu PhDr. Zdenku Váchovi, kteří tuto práci umožnili. Také paní MgA. Kristýně Hájkové za kritické připomínky a cenné rady k restaurátorským postupům a odborníkům na Oddělení preventivní péče, paní Ing. Ivaně Kopecké a paní RNDr. Evě Svobodové PhD., za zpracování chemicko-technologických průzkumů a poskytnuté konzultace.

V neposlední řadě děkuji mým nejbližším; rodině, manželovi a přátelům, za jejich podporu a trpělivost.

Anotace

Předmětem práce je sbírka obrazů Archivu Národního technického muzea. V teoretické části jsou předloženy dílčí průzkumy, záměry na restaurování a fotodokumentace ke stu uměleckých děl zahrnujíc i jejich ozdobné rámy. Praktická část se věnuje komplexnímu restaurování dvou olejomalb na textilních podložkách z 19. století včetně ozdobného rámu. První z restaurovaných olejomalb je *Portrét baronky Olgy Villani* z roku 1868 signovaný Jakubem Husníkem. Druhou malbou je blíže neurčený a neevidovaný *Portrét neznámé osoby* z počátku 19. století. Poslední část práce dokumentuje vznik technologické kopie podle restaurovaného portréту muže.

Klíčová slova

19. století, Olga Villani, Jakub Husník, restaurování, technologická kopie, restaurátorský záměr, sbírka, obraz, Archiv Národního technického muzea

Title

Restoration of two oil paintings on canvas stretched over wooden frames from the Archive of the National Technical Museum in Prague

Annotation

The subject of the work is a collection of paintings of the Archive of the National Technical Museum. In the theoretical part are presented individual researches, plans for restoration and photodocumentation for the study of artworks including their decorative frames. The practical part deals with the complex restoration of two oil paintings on textile support from the 19th century including a decorative frame. The first of the restored oil paintings is the “Portrait of Baroness Olga Villani” from 1868, signed by Jakub Husník. The second painting is an unspecified and unrecorded “Portrait of an unknown man” from the early 19th century. The last part of the work documents the creation of a technological copy according to the restored portrait of a man.

Keywords

19th century, Olga Villani, Jakub Husník, restoration, technological copy, intent restoration, collection, painting, Archive of the National technical museum

OBSAH

I. díl

Úvod.....	10
------------------	-----------

RESTAURÁTORSKÁ ZPRÁVA OBRAZU "BARONKA OLGA VILLANI"

1. Základní údaje o díle.....	13
2. Popis díla	14
2.1. Typologický popis.....	14
2.2. Popis stavu díla před započítím restaurátorských prací.....	14
3. Nálezová (průzkumová) zpráva	16
3.1. Metodika průzkumů	16
3.1.1. Neinvazivní průzkumové metody	16
3.1.2. Invazivní průzkumové metody	17
3.2. Realizace průzkumu.....	17
1.1.....Neinvazivní průzkumové metody	17
1.2.....Invazivní průzkumové metody	18
4. Vyhodnocení průzkumu	19
5. Restaurátorský záměr.....	20
6. Postup restaurátorských prací.....	21
7. Seznam použitých materiálů	23
8. Podmínky a způsob uložení	24
9. Literatura a zdroje.....	24
PŘÍLOHA 1 – Chemicko-technologický průzkum	25
PŘÍLOHA 2 – Obrazová a grafická příloha	42

RESTAURÁTORSKÁ ZPRÁVA OBRAZU "PORTRÉT NEZNÁMÉ OSOBY"

1. Základní údaje o díle.....	62
2. Popis díla	63
2.1.....Typologický popis	63
2.2.....Otázka autorství	63
2.3.....Popis stavu díla před započítím restaurátorských prací	64
3. Nálezová (průzkumová) zpráva	65
3.1.....Realizace průzkumu.....	65

3.1.1..Neinvazivní průzkumové metody	65
3.1.2..Invazivní průzkumové metody	66
4. Vyhodnocení průzkumů	68
5. Záměr	70
6. Postup restaurátorských prací.....	71
7. Seznam použitých materiálů	74
8. Podmínky uložení a vystavení	76
9. Prameny a literatura.....	77
PŘÍLOHA 1 – Chemicko-technologický průzkum	78
PŘÍLOHA 2 – Obrazová a grafická příloha	89
Technologická kopie	109
Závěr	111
Seznam zkratk	112

II. díl

ÚVOD.....	3
1. ŽELEZNIČNÍ MUZEUM.....	5
2. PRŮMYSLOVÉ MUZEUM.....	31
3. MUZEUM DOPRAVY.....	71
4. MUZEUM ARCHITEKTURY A STAVITELSTVÍ.....	109
5. MUZEUM ELEKTROTECHNIKY A MÉDIÍ.....	125
6. BEZ ZAŘAZENÍ DO SBÍRKY.....	139
7. Archiv NTM.....	165
ZÁVĚR.....	205
Seznam obrázků	207

Úvod

Práce se zabývá sbírkou obrazů v ANTM (Archivu Národního technického muzea) v Praze. Skládá se ze dvou částí – praktické a teoretické práce. Pro snadnější manipulaci s tištěnou podobou práce, byla rozdělena do dvou dílů. První svazek obsahuje dokumentaci praktických úkolů – restaurátorské zprávy dvou restaurovaných maleb na textilních podložkách z majetku ANTM a záznam o tvorbě technologické kopie podle jednoho z restaurovaných děl. Předmětem teoretické práce bylo provedení průzkumů a vypracování záměrů ke stu uměleckých děl v obrazárně ANTM. Tato část je soustředěna v druhém dílu diplomní práce v podobě katalogových karet.

První z restaurovaných obrazů je olejomalba na plátně od českého malíře Jakuba Husníka zobrazující mladou dívku *Baronku Olgu Villani* z roku 1868. Obraz je adjustován v jednoduše profilovaném ozdobném rámu s povrchy z neryzích kovů. Hlavní problematikou restaurovaného díla byly četné sekundární zásahy v podobě nešetrného čištění a retuší, které se výrazně opticky uplatňovaly. Podložka originálu byla již dublována. Barevná vrstva byla poškozená deformací a sítí nepravidelných krakel. Obrazový lak byl zažloutlý, zkřehlý a narušený čištěním a mechanickým namáháním.

Druhým restaurovaným obrazem byl malý komorní portrét muže v hnědém fraku bez jakýchkoli bližších informací. Jednalo se o neevidovaný *Portrét neznámé osoby* od neznámého autora bez uvedené datace. Podle technologické výstavby malby jej však můžeme zařadit do druhého nebo třetího desetiletí 19. století. Malba se nacházela samostatně bez ozdobného rámu v havarijním stavu. Barevná vrstva se i se silným nánosem dvouvrstvého podkladu oddělovala od podložky a na četných místech se také uvolnila a odpadla. I toto dílo bylo již v minulosti opravované. Nacházely se na něm četné retuše, tmely a podlepení trhliny.

Podle druhého restaurovaného obrazu *Portrétu neznámé osoby* vznikla technologická kopie 1 : 1, tj. o velikosti 45 × 36 cm. Na kopii jsou prezentovány všechny obrazové vrstvy, tak jak je postupně malíř na plátno nanesl. Pomůckou pro vznik kopie byla publikace Radomila Klouzy *Pohled od obrazu*¹, příručka *Výtvarné anatomie*² od Radka Petříčka, chemicko-technologický průzkum³ malby a snímky obrazu získané pomocí neinvazivních metod.

Teoretická část práce předkládá záměry na restaurování sta děl z obrazárny ANTM. Forma výstupu je přizpůsobena požadavkům zadavatele ANTM. Katalogové karty mají zprostředkovat základní informace o díle, jeho poškození a ideální variantu záchrany/obnovy hodnot pro konkrétní dílo. Práce probíhala v depozitární hale v Čelákovcích. Jednotlivé karty s popisy poškození a restaurátorskými záměry byly poté v depozitáři před uměleckým dílem konzultovány a korigovány vedoucím práce. Předané záměry na restaurování mohou být využity při zadávání žádostí v rámci programu ISO D (Integrovaný systém ochrany).

¹ KLOUZA, Radomil. *Pohled do obrazu: technologická kopie obrazu jako tvůrčí studijní proces*. Boskovice 2014. s. 327.

² PETŘÍČEK, Radek. *Výtvarná anatomie*. Napajedla 2017. s. 140.

³ KOPECKÁ, Ivana – SVOBODOVÁ, Eva. *Protokol k obrazu Portrét neznámé osoby*. Oddělení preventivní konzervace NTM. Praha 2018. s. 11 (nepublikováno).

Univerzita Pardubice Fakulta restaurování

Ateliér restaurování uměleckých děl na papíře a souvisejících materiálech

Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl

RESTAURÁTORSKÁ DOKUMENTACE

Baronka Olga Villani

Jakub Husník

1868

Litomyšl – Praha

2018

Zodpovědný restaurátor: Josef Čoban, akad. mal. a restaurátor, ARUDP FR UPa

Restaurovala: BcA. Jana Háková, studující ARUDP FR UPa

Počet vyhotovení restaurátorské dokumentace: 3

Místo uložení dokumentace: 1. Fakulta restaurování Univerzity Pardubice
 2. Archiv Národního technického muzea v Praze
 3. Soukromý archiv BcA. Jany Hákové

©

Dokumentace jako dílo vědecké a literární je chráněna ve smyslu zákona č. 121/2006 Sb. O právu autorském v úplném znění pozdějších dodatků (autorský zákon). Právo k užití dokumentace v případě restaurování má majitel díla.

Počet stran textu: 13

Počet stran příloh: 35

Počet fotografií: 41

Dokumentaci vypracovala: BcA. Jana Háková, studující ARUDP FR UPa

Prohlašuji, že jsem použila při restaurování pouze materiálů a postupů uvedených v této restaurátorské dokumentaci. Nejsm si vědoma nových zjištění a skutečností na restaurovaném díle, které by nebyly uvedeny v této dokumentaci.

Prohlašuji, že restaurátorský zásah byl proveden v mezích určených zadáním.

V Litomyšli dne: 18. srpna 2018

restaurovala: BcA. Jana Háková, studující ARUDP FR UPa

vedoucí práce: Josef Čoban, akad. mal. a restaurátor, ARUDP FR UPa

1. Základní údaje o díle

Dílo: Baronka Olga Villani

Autor: Jakub Husník (1837 Vejprnice – 1916 Praha), signováno červenou barvou LD roh „J. Husník“ (signatura opravována)

Inventární číslo: 77 147 (pův. identifikátor ANTM 789/II-2467)

Doba vzniku: 1868, datováno vedle signatury (datace opravována)

Technika díla: olejomalba na plátně a na dřevěném klínovacím rámu

Technika ozdobného rámu: dřevěné konstrukce s jednoduchou profilací, na pohledových částech lišt křídový podklad s polimentem na povrchu neryzí (?) plátkové kovy s lazurami a laky

Rozměry díla: 68,5 x 52,9 cm, klínovací napínací rám: šířka lišt 6,6 cm, výška lišt 4 cm

Podložka originálu: plátňová vazba textilní podložky dublovaná na pomocné plátno

Rozměry ozdobného rámu: 80,6 x 65,5 cm

Umístění: Národní technické muzeum, Kostelní 42, 170 78 Praha 7

Zadavatel: Archiv Národního technického muzea, Kostelní 42, 170 78 Praha 7

Zhotovitel: Univerzita Pardubice, Veřejná škola, zal. podle zák. č. 111/1998 Sb., sídlo Studentská 95, 532 10 Pardubice, zastoupená Mgr. BcA. Radomírem Slovíkem, děkanem Fakulty restaurování, Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl

Vedoucí práce: Josef Čoban, akad. mal. a restaurátor, ARUDP FR UPa

Restaurovala: BcA. Jana Háková, studující ARUDP FR UPa

Chemicko-technologické průzkumy prováděla: Ing. Ivana Kopecká a RNDr. Eva Svobodová PhD. v Národním technickém muzeu

Datum započetí a ukončení restaurátorských prací: 15. března 2018 – 18. srpna 2018

2. Popis díla

2.1. Typologický popis

Předmětem restaurování byla olejomalba na tenkém hustě tkaném plátně napnutá na dřevěný klínovací rám. Hladká vrstvená a jemně modelovaná malba na světlém podkladu s plastickými akcenty v šatu zachycuje portrét mladé dívky baronky Olgy Villani. Obraz je signovaný a datovaný Jakubem Husníkem v levém dolním rohu červenou barvou „*J. Husník 1868*“(?). Mladá žena má na sobě jednoduché světlé šaty s širokými průramky. Šaty zdobí ležatý krajkový límec a léga z růžové lesklé látky podobné taftu nebo sametu. Dlouhé hnědé vlasy má spletené v copy a sepnuté na týlu. Jednoduchá souvislá zelená plocha na pozadí se v levém horním rohu proměňuje v rostlinný výjev ze siluet drobných keříků a úponků před modrou oblohou. Rostlinné motivy se pnou podél horní a levé lišty. Na rubu napínacího rámu se nachází papírový štítek s nápisem: „*Baronka Olga Villani, J. Husník*“. V rozích rámu je dochováno celkem osm klínků, z nichž šest může být původních.

Obraz je zarámován do odzdobného jednoduše profilovaného dřevěného rámu. Na jeho podhledových částech lišt je křídový podklad, poliment a patrně neryzí plátkový kov s lazurami a laky. Z boku rámu v pravém dolním rohu je uvedeno červené inventární číslo: „*II 1467 ič. 5749*“.

Jakub Husník⁴ byl českým malířem a grafikem, absolventem Akademie v Praze u Eduarda Engertha (1853–1859) a v Antverpách u profesora Leria⁵ (1859–1861). Je znám především pro svůj vynález světlotisku a další patenty v prudce se rozvíjejícím oboru fotografie. S jeho jménem je také spojován ve své době velmi uznávaný fotoreprodukční ústav firma *Husník a Häusler*, kterou založil se svým zetěm Arthurem Häuslerem v roce 1888⁶.

Baronka Olga Villani byla dcerou barona Karla Maria Drahotína svobodného pána Villani (1818–1883) a Mathildy Herzové, která pocházela z bohaté rodiny továrníka a prvního cukrovarníka v Čechách – Jindřicha Eduarda Herze.⁷ Karel M. Villani byl aktivním členem pražské vlastenecké společnosti. Jeho dcera Olga se narodila na rodinném statku na Střížkově dne 20. října 1847 a byla provdána dne 3. srpna 1879 za c. k. okresního hejtamana Jana Schreuera v okrouhlickém kostele sv. Vavřince.⁸

2.2. Popis stavu díla před započítím restaurátorských prací

Obraz byl v minulosti již několikrát opravován. Na díle se nacházely minimálně dva typy retuší. Starší ztmavlé retuše tvořily silné nánosy plasticky se uplatňující barevné vrstvy, nanesené

⁴ Narodil 29. 3. 1837 ve Vejprnicích, zemřel v Praze 26. 2. 1916. Autor neuveden. *Husník, Jakub* (slovníkové heslo). In: THIEME, Ulrich a BECKER, Felix (edd.). *Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, vol. 18. Leipzig 1907–1950. s. 179.

⁵ SKOPEC, Rudolf. *Jakub Husník, životopisná studie*. Praha 1952, nepubl. s. 7.

⁶ Autor neuveden. *Husník, Jakub* (slovníkové heslo). *Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí*, vol. 11. Praha 1897. s. 926–927.

⁷ HUSMANOVÁ, Markéta. *Karel baron Villani (1818–1883) Národně obrozenecká a politická činnost liberálního, nerevolučního politika na Benešovsku*. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně, Fakulta filozofická. s. 10–11. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/ea0qz/?so=nx>

⁸ SOA Praha, SokA Benešov: Farní kronika – Okrouhlice II. (1836 – 1893), s. 67. in: HUSMANOVÁ, (pozn. 7), s. 70.

širokým štětcem (např. většina oprav tmavou zelenou barvou v pozadí a bílou na šatech). Mladší zásah byl proveden lazurami nanášenými malým štětcem pouze na místa defektů. Tento však měl výrazný bílý zákal, který je běžným projevem degradace starých akvarelových retuší. Vizualně se uplatňovaly také rozsáhlé tmely, především ve spodní části malby a v pravém dolním rohu na pozadí malby. U spodního okraje mohl defekt vzniknout vzlínáním vlhkosti, neboť byl téměř po celé délce malby. Proto byla zřejmě i opravována autorská signatura, na níž je nepůvodní „u“ a z větší části obtažené a podtmelené vnočení. Obličej je závažně poškozen předchozím razantním čištěním, jehož následkem jsou promyté partie kolem očí, nosu a úst, lazury na tváři, ale i stínová partie vedle tváře a na krku, dále také malba šatů, kde se výrazně uplatňovala teplá podmalba. Vedle těchto přečištěných míst s prosvítajícím podkladem na sebe upoutávala pozornost pastózní malba, jejíž struktury byly vyplněné výraznými nečistotami. Na malbě byl nerovnoměrně nanesený zkřehlý zažloutlý lak. Plátno bylo dublováno na pomocnou textilní podložku voskopryskyřičnou směsí. Na několika místech se nacházela stará krakeláž, deformující miskovitě malbu. Dílo bylo v ozdobném rámu jen částečně uchyceno pouze několika zkorodovanými hřebíčky. Vnitřní otvor rámu byl větších rozměrů než obraz. Nedokonalé uchycení obrazu v rámu bylo příčinou poškození (oděrky) na okrajích malby po celém obvodu. Dílo se nacházelo v nereprezentativním stavu.

Pohledové i rubové části lišt ozdobného rámu byly znečištěné prachem a mastnými depozity. Povrchová úprava rámu byla poškozená množstvím malých oděrek a škrábanců. Na několika místech byly patrné předchozí opravy a retuše. Rohové spoje rámu byly mírně rozevřené.

3. Nálezová (průzkumová) zpráva

Restaurátorský průzkum se koncipuje pro zjištění charakteru díla, výtvarné techniky a použitých materiálů. Umožní zhodnotit stupně degradace, posoudit příčiny poškození a definovat různé druhy sekundárních úprav, příp. starších restaurátorských zásahů. Restaurátorský průzkum dokumentuje stav díla před započítím restaurátorských prací za pomoci neinvazivních i invazivních metod s důrazem na co nejmenší zásah do originálu. Na základě výsledků průzkumu bude proveden uvážený restaurátorský zásah.

3.1. Metodika průzkumů

3.1.1. Neinvazivní průzkumové metody

Průzkum v denním rozptýleném světle vede k pochopení restaurovaného díla, charakterizování malířského stylu a určení pravděpodobné výtvarné techniky. Na základě důkladného ohledání díla je posouzen celkový stav díla, i jeho dílčích částí, včetně pomocných podložek i způsobu adjustace. Zaměřuje se také na zjištění příp. výskytu sekundárních zásahů. Významné znaky a defekty jsou pro restaurátorskou dokumentaci zaznamenány pomocí **makrofotografií**.

Průzkum v bočním světle pomocí razantního nasvícení dojde ke zvýraznění deformací podložky i barevné vrstvy, malířské struktury, prasklin, trhlin, prachového depozitu, druhotných zásahů aj.

Metoda ultrafialové luminiscence zkoumá vliv záření s vlnovou délkou mezi 300–400 nm dopadající na dílo. Vychází ze skutečnosti, že organické látky mají bezprostředně po ozáření UV zářením odlišnou přirozenou fluorescenci.⁹ Touto metodou tak lze zkoumat lakové vrstvy, sekundární zásahy – tmely, retuše – nebo přítomnost některých plísní, signaturu, ale i špatně čitelné přípisů. Pro průzkum byly použity UV Zářivky Philips TL-D 18W/08 s vlnovou délkou cca 360–380 nm.

Rentgenografie podává informace o složení a rozložení podmalby na základě poznatku, že RTG záření je více pohlcováno těžšími prvky.¹⁰ Lokalizuje místa malby nebo podmalby, kde byly použity pigmenty na bázi těžkých kovů.¹¹ Také pomáhá zviditelnit defekty a lokalizovat některé sekundární zásahy.

Infračervená reflektografie zprostředkovává obraz spodních vrstev malby, kde se může vyskytovat podkresba, podmalba, či přemalba, které jsou schopny IR záření absorbovat – např. uhlíkaté sloučeniny. Metoda je užívána pro zkoumání technologie malby a sekundárních zásahů.¹² Průzkum byl proveden IR kamerou Osiris¹³.

⁹ KOPECKÁ, Ivana – NEJEDLÝ, Vratislav. *Průzkum historických materiálů. Analytické metody pro restaurování a památkovou péči*. Praha 2005, s. 29.

¹⁰ KUBIČKA, Roman – ZELINGER, Jiří. *Výkladový slovník malířství, grafiky a restaurátorství*. Praha 2004, heslo: rentgenografie, s. 246.

¹¹ Kopecká, (pozn. 9), s. 29.

¹² Ibidem.

¹³ Technická specifikace přístroje, in: Osiris Camera. *Opus instruments*. Dostupné z: <https://www.opusinstruments.com/products/osiris-camera/>

Mikrobiologické stěry se provádí na díle v případě podezření na napadení plísněmi či bakteriemi. Pomocí sterilního vatového tamponu se různými směry stírá povrch z plochy o velikosti 10 × 10 cm. Následně se tímto tamponem přetře agar v Petriho misce a uzavře. Během inkubace je miska dnem vzhůru při teplotě 25 °C a první dva až tři dny v temnu. Plísně se začnou projevovat dva až pět, někdy i deset dní po kultivaci. Poté jsou kolonie určovány pod mikroskopem podle standardů.

3.1.2. Invazivní průzkumové metody

Vlákninové složení textilu, stratigrafie barevných vrstev a identifikace organických látek a pigmentů byly zadány externě na specializované pracoviště Oddělení preventivní konzervace NTM. Více o metodice a výsledcích v příloze na straně 25.

Zkoušky rozpustnosti se provádí pomocí drobných vatových smotků na párátku, a to na lakové vrstvě, retuších, tmelech a na originálu. Polovlhká buničitá vata napuštěná v příslušných rozpouštědlech se zlehka přikládá na zkoumanou část díla (zpravidla na okraji originálu). Podle malířské techniky a použitého rozpouštědla se jeho zbytky nechají odtékat, zamyjí se terpentýnem, anebo se odsají do filtračního papíru.

3.2. Realizace průzkumu

3.2.1. Neinvazivní průzkumové metody

Průzkum v denním rozptýleném světle

Zažloutlý lak sjednocoval početné sekundární zásahy a defekty vzniklé přečištěním malby. V hnědé barvě vlasů došlo k deformaci barevné vrstvy v podobě drobné miskovité krakeláže. V bílé barevné vrstvě byla sekundární závitová krakeláž.¹⁴ Při průzkumu makrofotografií byly zpozorovány a zaznamenány pravidelné mechanické vrypy do barevné vrstvy v oblasti obličejce provedené širším ostrým předmětem.

Průzkum v bočním světle

Razantní boční nasvícení prokázalo dobrý stav roviny podložky originálu. Zato však zvýraznilo deformace barevné vrstvy v podobě síťovité sekundární krakeláže.

Ultrafialová luminiscence

Silná souvislá vrstva laku byla pravděpodobně narušena nešetrným čištěním, při kterém došlo k úbytku laku v podobě dlouhých lineárních tahů. (Ostré nepravidelné okraje defektů poukazovaly na příčinu defektu způsobenou mechanicky.) Na obličejce však byla použita rozpouštědla, která rozpustila lak až na povrch barevné vrstvy.

Rentgenografie

Na radiogramu jsou dobře zřetelné ztráty barevné vrstvy. Zkoumání samotné malby nebylo bohužel úspěšné, neboť snímek pravděpodobně znejasnilo výrazné množství olovnaté běloby v podkladu.

¹⁴ SLÁNSKÝ, Bohuslav. *Technika malby II. díl*. Paseka 2003, s. 109.

Infračervená reflektografie

Touto metodou se podařilo nejlépe zmapovat sekundární zásahy na díle. Jasně se prokázaly retuše ve spletených vlasech, stínu vedle ucha nebo čooce pravého oka. Snímek také ukazuje, že retuše na pozadí zakrývají mnohá defektní místa s promytou malbou a sítě krakel.

Mikrobiologické stěry

Stěry byly sejmuty sterilním vatovým smotkem na dřevěné tyčince z pravého horního rohu z líce a rubu originálu. Kultivaci a vyhodnocení prováděla mikrobioložka doc. Ing. Marcela Pejchalová, Ph.D. na Katedře biologických a biochemických věd Univerzity Pardubice. Stěr odebraný z líce i rubu malby měl výsledky negativní.

3.2.2. Invazivní průzkumové metody

Pro identifikaci **vlákninového složení textilu, stratigrafii barevných vrstev a identifikaci organických látek a pigmentů** byly skalpelem odebrány vzorky a předány na Oddělení preventivní konzervace NTM k analýze. Fotografie míst odběru na straně 45.

Zkoušky rozpustnosti

Rozpustnost byla testována na lakové vrstvě, povrchově očištěné demineralizovanou vodou, pomocí velmi malých vatových smotků na párátkách, jež byly mírně navlhčené v rozpouštědlech.

Tabulka 1 Zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy

<i>použité rozpouštědlo</i>	<i>reakce lakové vrstvy</i>
teplá voda	nereaguje
terpentýn	nerozpouští se, zakaluje povrch laku
lakový benzín	nereaguje
isopropanol	rozpouští se, barevná vrstva křehne
cyklohexanol s terpentýnem (1:3)	téměř nereaguje
lékařský benzín	částečně rozpouští lakovou vrstvu, ale obnažuje krakely
C6000	rozpouští se
aceton	rozpouští se velmi rychle
etanol	rozpouští se velmi rychle
etanol s terpentýnem (1:3)	rozpouští se postupně, kontrolovaně

Tabulka 2 Zkoušky rozpustnosti přemalby a sekundárních zásahů

<i>rozpouštědlo</i>	<i>místo aplikace rozpouštědla a jeho následná reakce</i>		
	<i>pastózní retuše</i>	<i>lazurní zakalené retuše</i>	<i>tmel</i>
demineralizovaná voda	nereaguje	rozpouští se rychle	nereaguje
terpentýn	nereaguje	-	nereaguje
etanol	rozpouští se	-	rozpouští se pomalu
lakový benzín	rozpouští se velmi pomalu po naměkčení	-	nereaguje
ethylcellosolve v terpentýnu 1 : 3	rozpouští se rychle	-	rozpouští se

4. Vyhodnocení průzkumu

Malba se nacházela v nerepresentativním havarijním stavu. Barevná vrstva byla výrazně deformovaná. Odlišný charakter sekundárních zásahů nasvědčoval minimálně o dvou předchozích opravách díla. Při jednom z nich bylo dílo dublováno na pomocnou textilní podložku voskopryskyřičnou směsí, kterou ale tvořil převážně včelí vosk. Nerovnoměrný a poškozený zažloutlý lak i ztmavlé retuše se výrazně a nevhodně uplatňovaly v malbě. Na mnoha místech byla barevná vrstva poškozená razantním čištěním. Vrcholky vyvstalých krakel byly promyté tak, že byly obnažené spodní vrstvy a na mnoha místech i odklad malby. Zvláště patrné to bylo na světlých šatech.

Neinvazivní metody průzkumu zdokumentovaly především typy poškození a sekundární zásahy. Prostřednictvím chemicko-technologického průzkumu byly získány informace o materiálové skladbě díla. Textilní podložka originálu i pomocná podložka jsou celulózové povahy, zřejmě lněné. Obraz je namalován technikou olejomalby na světlý olejový podklad, který je tvořen barytem s příměsí olovnaté běloby. Malíř pracoval s dobově běžně dostupnými pigmenty, kterými pravděpodobně byly: pruská modř, olovnatá běloba, kostní čern, kraplak a minerální pigmenty na bázi hlinitokřemičitanu. Na barevné vrstvě se nacházely lokálně dvě „lakové“ vrstvy: spodní laková nebo izolační vrstva na bázi proteinu a vrchní vrstva závěrečného laku.

Ozdobný rám měl povrchovou úpravu narušenou drobnými vrypy a údery. Byl v dobrém stavu a funkční. Portrét baronky Olgy Villani patří k nepočetným dochovaným dílům Jakuba Husníka a i přes rozsáhlá poškození dokládá jeho malířské kvality mezi českými portrétisty 2. poloviny 19. století. S ohledem na výše uvedené poznatky a neutěšený stav díla bylo navrženo jej neprodleně restaurovat.

5. Restaurátorský záměr

Na základě výsledků restaurátorských průzkumů, s ohledem na stav díla, požadavky zadavatele a v souladu s budoucím využitím díla byl navržen následující postup restaurátorských prací:

- Podrobná fotodokumentace díla.
- Lokální prekonsolidace barevné vrstvy obrazu.
- Vyjmutí díla z ozdobného rámu.
- Průzkumy obrazu (VIS optická mikroskopie, ostré boční světlo, UV, RTG, IR)
- Mechanické očištění díla jemnými vlasovými štětci na líci, na rubu pomocí muzejního vysavače.
- Zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy a druhotných zásahů.
- Vytvoření ochranného přelepu na líci malby (japonským papírem + Klucel G, příp. jiným adhezivem dle výsledků zkoušek rozpustnosti).
- Sejmutí díla z napínacího rámu a mechanické dočištění rubu plátna (muzejní vysavač, cleanmaster).
- Lokální provlhčení obvodových lemů a následné rozžehlení elektrickou vyhřívanou špachtlí.
- Postupné odstraňování dublovacího plátna a adheziva (benzímem a vatovými smotky, kartáčkem a skalpelem i ze struktury plátna). Dočištění rubu plátna na nažehlovacím stole – odsáváním do filtračních papírů za vyšší teploty.
- Sejmutí zajišťovacích přelepů z líce.
- Ztenčení lakové vrstvy (etanolem nebo cyklohexanolem, zamývání terpentýnem nebo lakovým benzínem) a odstranění ztmavlých retuší. Úprava tmelů a příp. odstranění. Současně zpevnění barevné vrstvy.
- Nažehlení plátna na pomocné plátno (adhezivum BEVA 371).
- Vytmelení defektů voskopryskyřičným tmelem a izolace tmelů.
- Napnutí plátna na očištěný a zpevněný původní napínací rám, nebo na nový napínací rám s širšími lištami.
- Aplikace lesklého damarového laku.
- Provedení retuší olejopryskyřičnými barvami Maimeri Restauero.
- Aplikace závěrečného polomatného laku.

Ozdobný rám

- Průzkum povrchových úprav rámu.
- Prekonsolidace povrchových úprav rámu.
- Mechanické čištění (cleanmaster, štětce, muzejní vysavač).
- Konsolidace dřevěné konstrukce rámu.
- Očištění lišt polovlhkými vatovými smotky na dřevěné tyčince (demineralizovaná voda + Ajatin).
- Zkoušky rozpustnosti nevhodných retuší a jejich odstranění.
- Ošetření korodujících hlaviček hřebíků (skelné vlákno) a jejich separování (Paraloid B72).
- Tmelení chybějících částí a následná izolace tmelů.
- Retuše tmelů a defektů na pohledových částech rámu.
- Úprava vnitřních lišt a adjustace díla do rámu.

6. Postup restaurátorských prací

Po převzetí díla proběhla fotodokumentace stavu před restaurováním v přirozeném rozptýleném světle a po vyjmutí obrazu z ozdobného rámu i v razantním bočním osvětlení. Byly provedeny stěry pro zjištění příp. mikrobiologického napadení. Obraz byl zkoumán infračervenou reflektografií, rentgenografií a v ultrafialovém záření (viz *Realizace průzkumu* a *Vyhodnocení průzkumu*). Skalpelem byly odebrány vzorky pro chemicko-technologický průzkum.

Povrch malby byl očištěn jemnými vlasovými štětci a muzeálním vysavačem. Následovalo šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou polovlhkými vatovými smotky. Před snímáním laku proběhly zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy na okrajích malby. Vhodnou rozpouštěcí směsí byl etanol v terpentýnu, zpočátku v poměru 1 : 3, později na silnějších vrstvách laku 1 : 2, aplikovaný vatovými smotky. Rozpouštědla byla blokována terpentýnem. Na obličejových partiích se podařilo většinu laku odstranit pouze terpentýnem. Odstraňování lakové vrstvy bylo průběžně kontrolováno v UV záření. Během snímání laku byly odstraněny i zakalené akvarelové retuše pomocí demineralizované vody. Snímáním laku byly odkryty také retuše provedené patrně olejovou barvou a tmely. Většina retuší se dala snadno od sebe i originálu rozlišit barevností a charakterem nánosů vrstev. Retuše olejovou barvou se také rozpouštěly přibližně stejně rychle jako obrazový lak. Na několika místech byla retuší rekonstruovaná malba větvičky přírodního výjevu v pozadí portrétované (nad levým ramenem a nad hlavou). Rekonstrukce byla provedena v obou partiích stejnou barvou i rukopisem. V partiích nad hlavou bylo nepochybné, že retuš vede přes defekt, neboť pod ní prosvítal bílý tmel. V druhém případě u levého ramene působila rekonstrukce věrohodněji. Po bližším zkoumání a pořízení makrofotografie byla vidět na několika místech barva zaplňující sekundární krakely barevné vrstvy originálu. Bylo proto přistoupeno k odstranění retuší i větších tmelů. Povrchy drobných funkčních tmelů byly pouze upraveny. Retuše byly odstraněny etanolem v terpentýnu v různých poměrech (1 : 3, 1 : 2 a 1 : 1), aplikovaných na vatových smotcích. V obzvlášť pastózních nánosech retuší, např. podél pravého okraje malby, byl pro ztenčení použit nejprve čistý etanol. Zestárlé nefunkční tmely a doplňky větších ploch byly odstraněny postupným naměkčením směsí organických rozpouštědel (terpentýn, etanol, etylcellosolve a aceton) a v některých případech pomocí demineralizované vody. Působení rozpouštědel bylo doplněné mechanickým odpreparováním za použití skalpelů. Na několika málo místech originálu zůstaly zachovány drobné tmely a retuše, neboť snímání zde bylo obtížnější a riskantní, neboť hrozilo poškození originálu. Z hloubek plastických nánosů barevných vrstev byla vyčištěna špína se zbytky laku pomocí jehly a vlhčeného vatového smotku v terpentýnu na párátku. Barevná vrstva byla od líce lokálně konsolidovaná pomocí 10% roztoku Paraloid B72 v toluenu a řídkého roztoku BEVA 375 v benzínu a toluenu.

Následovalo sejmutí obrazu z napínacího rámu a odstranění pomocného plátna z rubu originálu, během kterého malba ležela lícem na pevné desce na antiadhezivní fólii. Po sejmutí pomocného dublovacího plátna byl na rubu objeven přípis „*Olga Villani*“ v levém dolním rohu (Viz foto), který byl zdokumentován. Voskoprskyřičné adhezivum z rubu originálu bylo očištěno pomocí technického benzínu a skalpelu. Lemy byly postupně rozžehleny vyhřívanou špachtlí a zbaveny reziduí vosku, který byl nanesen i na líc. Barevná vrstva byla opět lokálně konsolidována

od líce pomocí 10% roztokem Paraloid B72 v toluenu a řídkého roztoku BEVA 375 v benzínu a toluenu. Rub díla byl prosycen nátěry: Paraloid B72 v toluenu, poté řídkým roztokem BEVA 375 v benzínu a toluenu. Pak následovaly další dvě vrstvy hustým roztokem BEVA 375 v benzínu a toluenu.

Pomocné hustě tkané jemné lněné plátno bylo připraveno na nažehlování vysrážením a vypnutím na pomocném napínacím rámu. Nažehlování probíhalo manuálně pomocí žehličky s termostatem a kovových nevyhřívaných žehliček mezi antiadhezivními fóliemi a silikonovým papírem. Aktivace adheziva, nažehlení na pomocnou lněnou vysráženou podložku na napínacím rámu bylo provedeno od rubu až do úplného vychladnutí na pokojovou teplotu pod tlakem studených žehliček. Po stabilizaci nažehleného díla po uplynutí 24 hodin od nažehlení, byl líc díla očištěn od prostoupených pomocných adheziv. Okolo originálu v šířce asi 4 cm bylo pomocné plátno zesíleno pomocí řídkého konsolidantu BEVA 375 v benzínu a toluenu. Po odpaření rozpouštědel byl konsolidant tepelně aktivovaný a převedený na mechanicky odolnější taveninu.

Ztráty v barevné vrstvě byly vytmeleny tónovaným voskopryskyřičným tmelem s křídou, povrchy doplňků zaizolovány dvěma nánosy 10% roztoku běleného šelaku v etanolu. Dublovaný obraz byl sejmutý z pomocného rámu a napnutý na nový dřevěný klínovací rám. Malba byla zalakována lesklým damarovým lakem Lefranc, ředěný 1:1 s terpentýnem. Byla provedena imitativní retuš olejopryskyřičnými barvami Restauro Maimeri ředěnými v isopropylalkoholu a terpentýnu s malou příměsí damarového laku. Dílo bylo zalakováno závěrečným polomatným lakem Satine fy.Lefranc.

Ozdobný rám byl mechanicky očištěn jemnými štětci a muzeálním vysavačem. Poté šetrně vatovými smotky vlhčenými demineralizovanou vodou. Polodrážka rámu byla v rozích na rubu upravena dlátem do roviny odebráním hmoty dřeva z přečnívajících lišt. Rozevřené rohové spoje byly ve spárách vyšpánovány balzou, drobné mělké praskliny a defekty vytmeleny akrylátovým tmelem. Tmel byl zaizolován dvěma nátěry 10% roztoku běleného šelaku v etanolu. Pohledové části lišt byly retušovány slídivými barvami Schmincke, barvami Goldfinger ředěnými v terpentýnu a na několika místech i perleťově lesklými pigmenty Perlglanzí fy. Kremer v šelaku. Defekty na bocích ozdobného rámu s tmavým hněd omodrým temperovým nátěrem byly vyretušovány akvarelem značky Schmincke.

Polodrážka rámu byla opatřena netkanou textilií, dílo bylo vloženo do ozdobného rámu a na rubu zajištěno plochými kovovými spojkami a vruty.

7. Seznam použitých materiálů

Pomůcky a přístroje:

- Digestoř laboratorní (Labor Komplet s.r.o., Praha).
- Fotoaparát Canon 70D digital.
- Kompresor pro air brusch (Boesner) a souprava air brush Micro-Color (GÜDE).
- Lampa TL-D Philips BLB (360–380 nm), (Philips Česká republika s.r.o., Praha).
- Latexová pryž Cleanmaster, Wishab (dodává Ceiba s.r.o., Brandýs n. L.).
- Lihový kahan.
- Muzeální vysavač MUNTZ 555-MU-E HEPA GS kit.
- Nitrilové rukavice (Genesee Scientific, USA).
- Ochranné brýle s UV filtrem, 2C-1,2 3M 1 FT (3M, USA).
- Restaurátorská vyhřívaná špachtle (Restauro Technika Toruň).

Pomocné materiály:

- Buničitá vata – 100 % celulosa.
- Filtrační papíry 75 g/m² a 520 g/m² (dodává Ceiba s.r.o., Brandýs n. L.).
- Hollytex netkaná textilie 100 % polyester 33 g/m² a 81 g/m² (dodává Ceiba s.r.o., Brandýs n. L.).
- Lněné plátno 100 %, jemné, tenké a hustě tkané (distribuce Zlatá loď, Praha, výrobce neuvedený).
- Melinex 401–100 μm, 100 % polyesterová fólie (dodává Ceiba s.r.o., Brandýs n. L.).
- Sterilní vatové tampony na stěry.

Chemikálie a další suroviny:

- Aceton (Lach-Ner s.r.o., Neratovice)
- Bělený šelak v etanolu 10% roztok.
- Benátský balzám (Sandragon s.r.o., Praha).
- BEVA 371 film 25m (Deffner & Johann GMBH, Röttlein).
- Cyklohexanol.
- Damara (Grac spol. s.r.o., Sušice).
- Damarový lak (Lefranc & Bourgeois).
- Demineralizovaná voda (NTM Praha).
- Dispercoll D3 (Druchema, Praha).
- Etanol (Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim).
- Etylcellosolve (Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim).
- Isopropylalkohol (Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim).
- Lakový benzín (Johnstone's White Spirit, PPG Architectural Coatings UK, Limited).
- Nitroředidlo C 6000 (Severochema, družstvo pro chemickou výrobu, Liberec).
- Olejové barvy Maimeri Restauro na bázi mastixové pryskyřice (Industria Maimeri S.p.A., Mediglia Italia).
- Paraloid B72, kopolymer metylakrylátu s etylmetakrylátem (vyrábí Röhm a Haas, USA; dodává Ceiba s. r. o., Praha) v toluenu 5% a 10% roztok.
- Technický benzín (Severochema, Liberec).
- Technický líh.
- Terpentýn (Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim).
- Toluén (Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim).
- Včelí vosk bělený (Grac spol. s.r.o., Sušice).
- Xylen (Lučební závody Draslovka a. s., Kolín).

8. Podmínky a způsob uložení

Doporučuje se dílo deponovat ve tmě v čistém bezprašném prostředí při relativní vlhkosti 45–60 % s maximální akceptovatelnou denní změnou 5 %, při teplotách 18–22 °C s maximální akceptovatelnou denní změnou 2 °C.

Pro manipulaci s dílem je třeba vyvarovat se otřesům, nárazům a prudkým výkyvům klimatických změn. Velké změny atmosférické vlhkosti by mohly ohrozit stav barevné vrstvy!

Vystavené dílo je nutné umístit mimo zdroje sálavého tepla a přímé dopadající sluneční světlo s maximální intenzitou osvětlení 150 lx a eliminovat veškeré zdroje UV záření. Ošetřovat pouze nasucho opatrným ometáním měkkými vlasovými štětci, příp. pomocí muzejního vysavače.

9. Literatura a zdroje

Autor neuveden. *Husník, Jakub* (slovníkové heslo). In: THIEME, Ulrich a BECKER, Felix (edd.). *Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, vol. 18. Leipzig 1907–1950. s. 179.

HUSMANOVÁ, Markéta. Karel baron Villani (1818–1883) Národně obrozenecká a politická činnost liberálního, nerevolučního politika na Benešovsku. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně, Fakulta filozofická. s. 79. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/ea0qz/?so=nx>

KOPECKÁ, Ivana – NEJEDLÝ, Vratislav. *Průzkum historických materiálů. Analytické metody pro restaurování a památkovou péči*. Praha 2005. s. 104.

KOPECKÁ, Ivana – SVOBODOVÁ, Eva. *Protokol k obrazu baronka Olga Villani*. Oddělení preventivní konzervace NTM, Praha 2018. s. 17 (nepublikováno).

KUBIČKA, Roman – ZELINGER, Jiří. *Výkladový slovník malířství, grafiky a restaurátorství*. Praha 2004. s. 341.

Osiris Camera. *Opus instruments*. Dostupné z: <https://www.opusinstruments.com/products/osiris-camera/>

Ottův slovník naučný: illustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí, vol. 11. Praha 1897. s. 926–927.

SKOPEC, Rudolf. *Jakub Husník, životopisná studie*. Praha 1952. s. 99 (nepublikováno).

SLÁNSKÝ, Bohuslav. *Technika malby. Díl II, Malířský a conservační materiál*. Praha 2003. s. 361.

PŘÍLOHA 1 – Chemicko-technologický průzkum

ZADAVATEL: NTM, BcA. Jana Háková

ODBĚR – LOKALITA: NTM Archiv - obraz Baronka Olga Villani - (autor: J. Husník, datace 1868)

Č. AKCE / Č. VZORKU: 24/18/70-77

POPIS VZORKŮ A MÍSTA ODBĚRU:

70	dublovací nažehlovací směs (vzorek č. 8)
71	vzorek č. 1a – zelenomodré pozadí tm. část + část podkladu
	vzorek č. 1b – světle modré místo + celý podklad
72	vzorek č. 2 – šedozelené pozadí (pravý okraj uprostřed)
73	vzorek č. 3 – červená z šatu
74	vzorek č. 4 – inkarnát
75	vzorek č. 5 – vlákno z podložky originálu, LH roh
76	vzorek č. 6 – vlákno z pomocné podložky, dolní část z boku – útek
77	vzorek č. 7 – vlákno z pomocné podložky – osnova

POŽADOVANÉ STANOVENÍ: stratigrafie a materiálová analýza

PROTOKOL

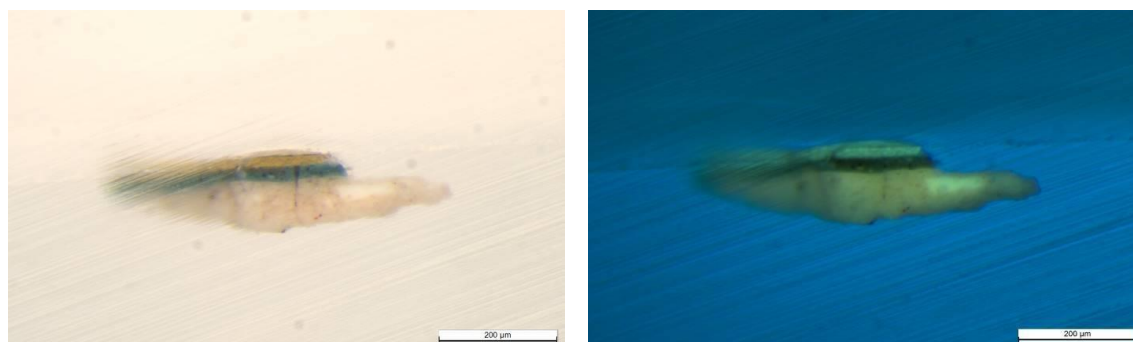
POSTUP:

Materiálová analýza: Vzorky odebrané z obrazu Husník byly částečně zality do polyesterové pryskyřice, vybroušeny, vyleštěny a pozorovány pod stereomikroskopem Leica M165FC i metalografickým mikroskopem Leica DM2500M v dopadajícím viditelném i ultrafialovém světle. Vzorky vláken byly pozorovány pod metalografickým mikroskopem v procházejícím světle. Vzorky byly dále analyzovány FTIR spektrometrií na FTIR spektrometru Nicolet iN10 MX technikami mikro-ATR/germanium a makro-ATR/diamant. Získaná spektra byla porovnána se spektry standardů z různých databází.

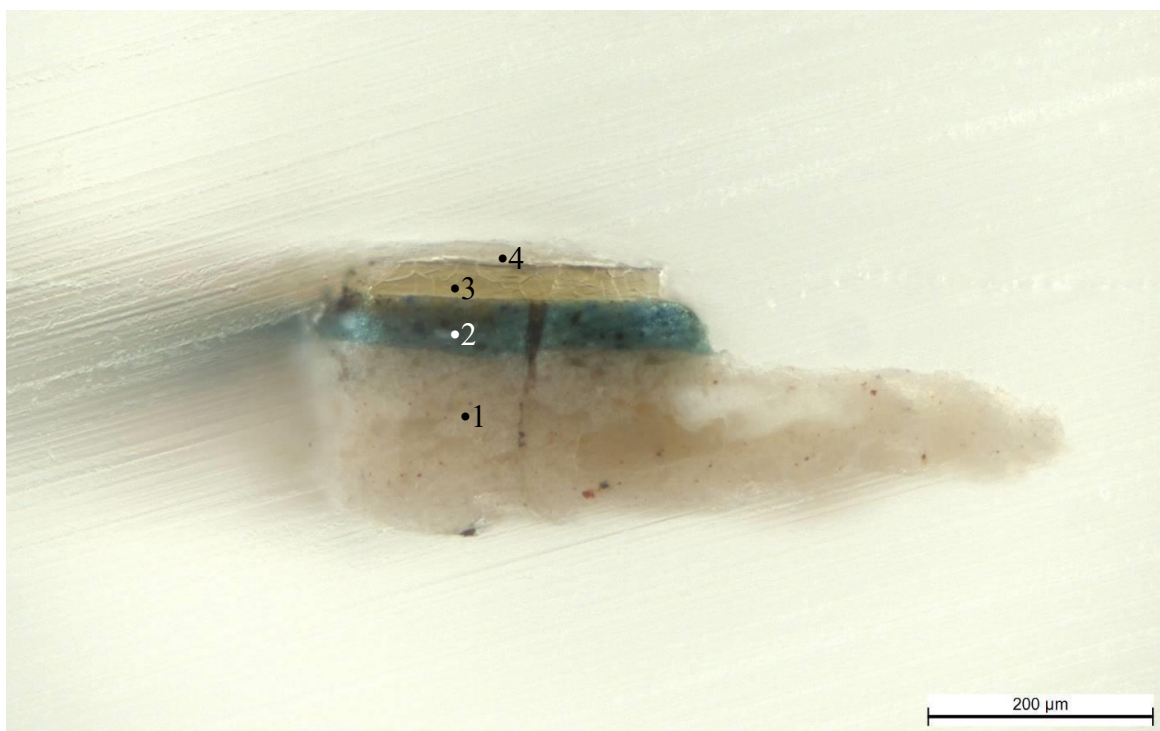
Získaná spektra nejsou spektra čistých látek, ale směsí. V některých případech na základě analýzy nelze specifikovat konkrétní látku, ale pouze chemickou skupinu látek, do které přísluší (např. vosky, polysacharidy).

Vzorek 1a – zelenomodré pozadí

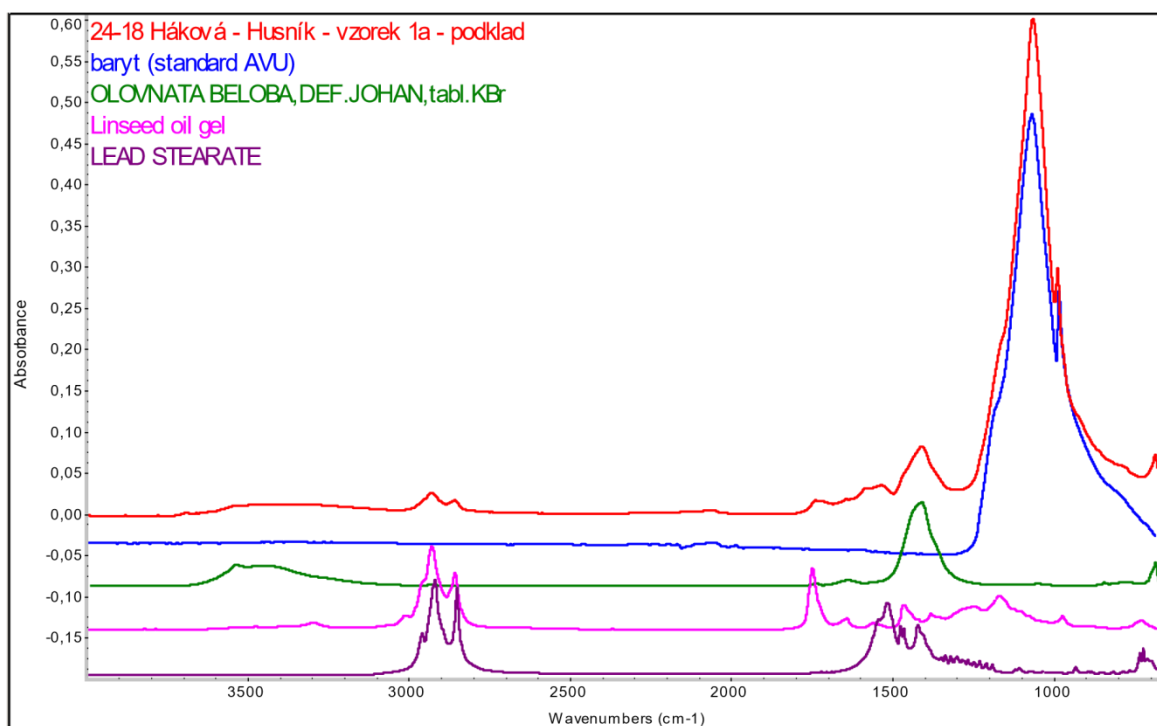
Obr. 1: Mikroskopické snímky vzorku 1a pod stereomikroskopem pod viditelným (vlevo) a ultrafialovým světlem (vpravo). Měřítka vložena.

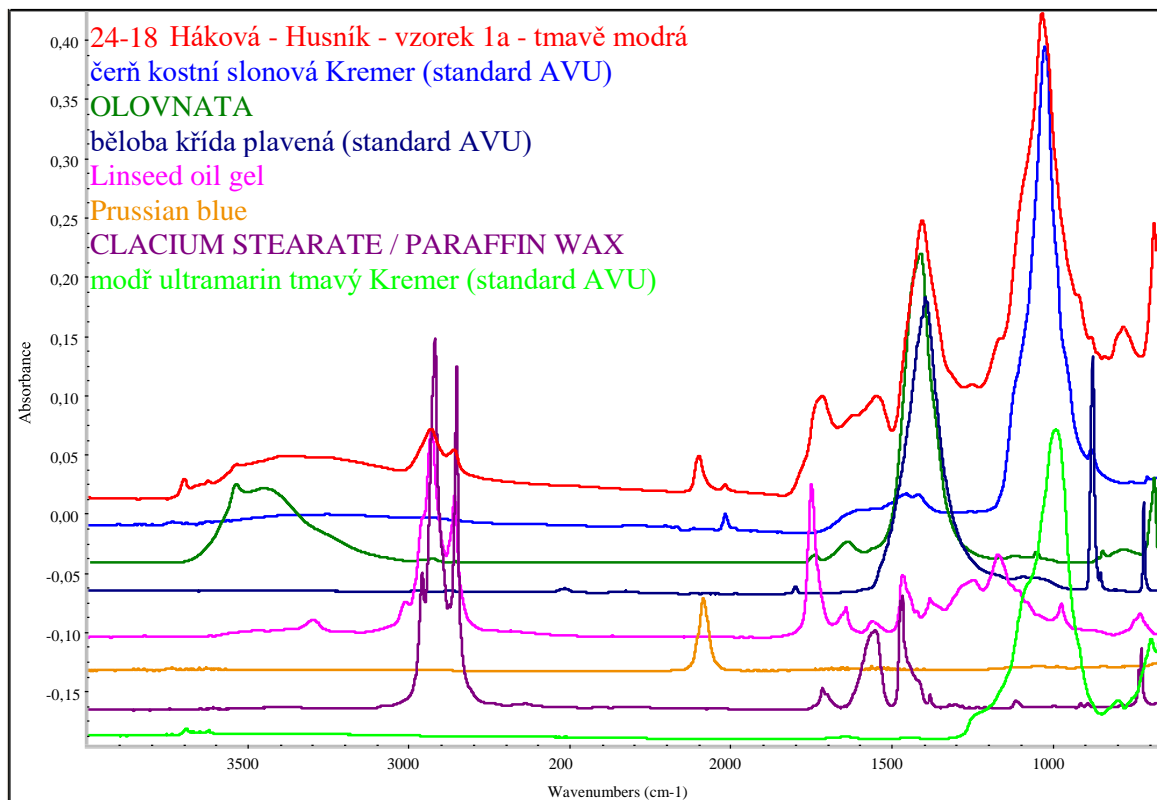
Obr. 2: Mikroskopický snímek vzorku 1a pod metalografickým mikroskopem pod viditelným světlem. Měřítko vloženo.

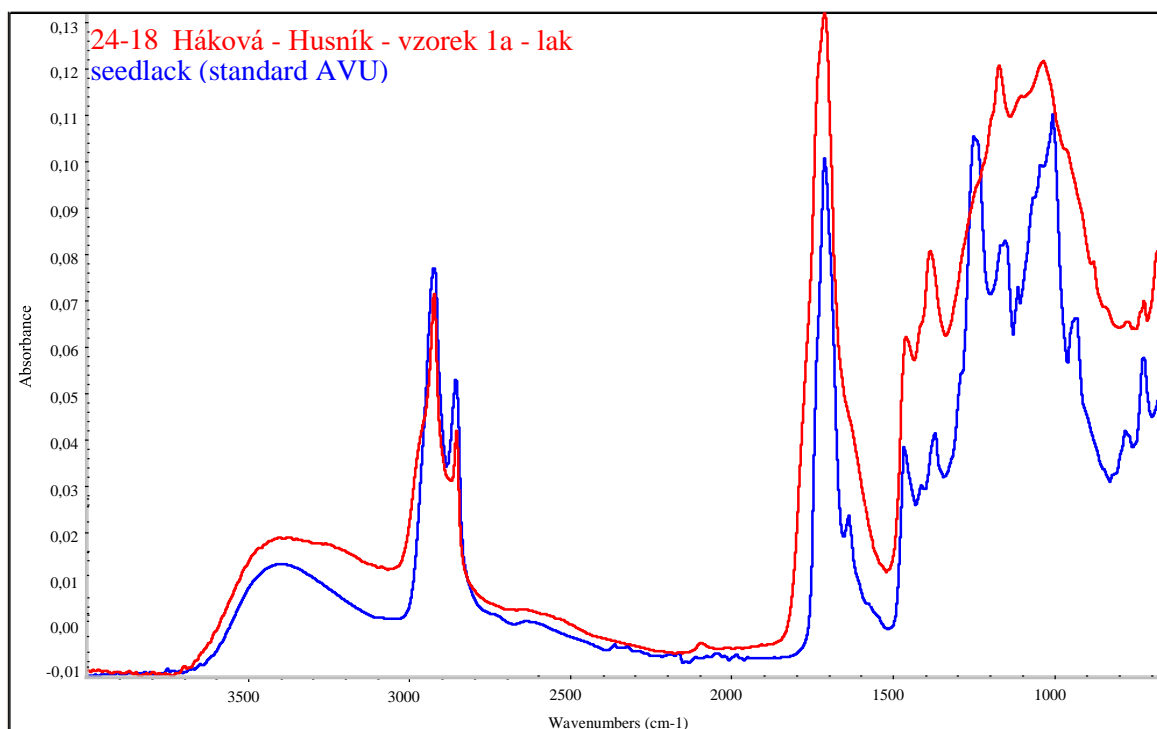
Obr. 3: FTIR spektrum podkladové vrstvy (č. 1) vzorku 1a společně se spektry standardů – vrstva je pojena olejem a plněna barytem s příměsí olovnaté běloby. Přítomnost oleje potvrzují vibrační pásy stearátu olovnatého.

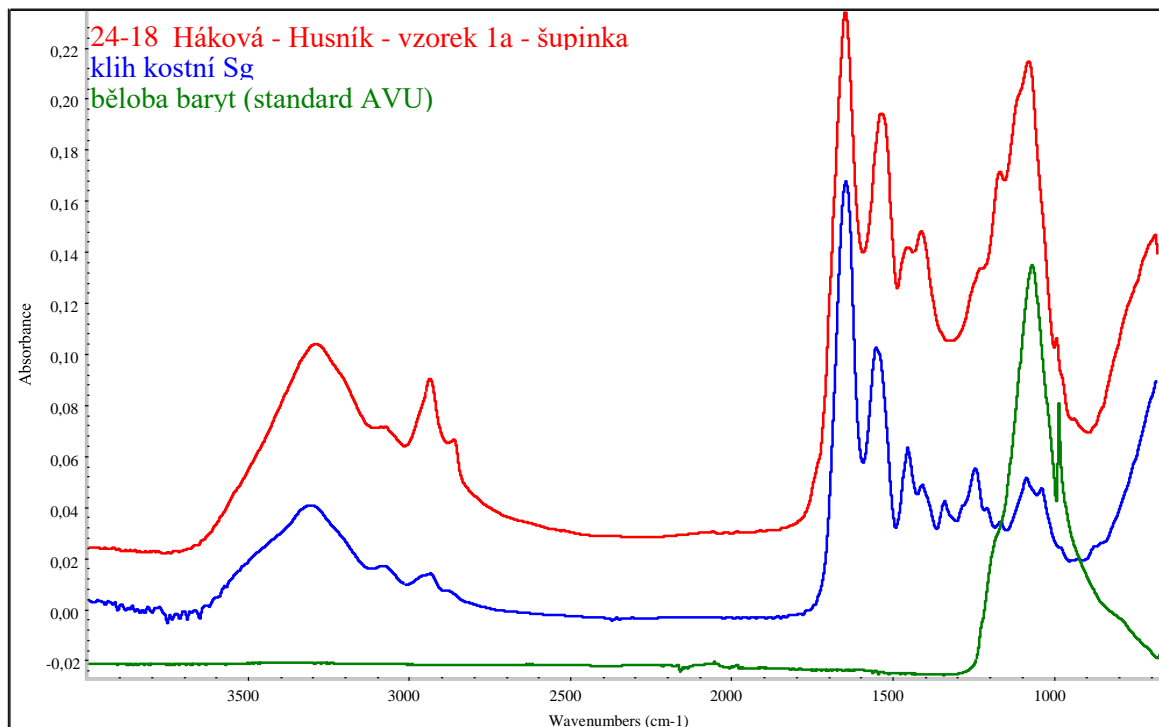
Obr. 4: FTIR spektrum modré vrstvy (č. 2) vzorku 1a společně se spektry standardů – vrstva je opět pojena olejem. Vrstva dále obsahuje směs bělob (křída, olovnatá běloba), čern kostní, pruskou modř a pravděpodobně i minerální modrý pigment. Ve spektru lze identifikovat i stearát olovnatý.

Obr. 5: FTIR spektrum lakové vrstvy vzorku 1a společně se spektry standardů – lak je na bázi terpenické pryskyřice (spektru nejvíce vyhovuje spektrum standardu šelak).

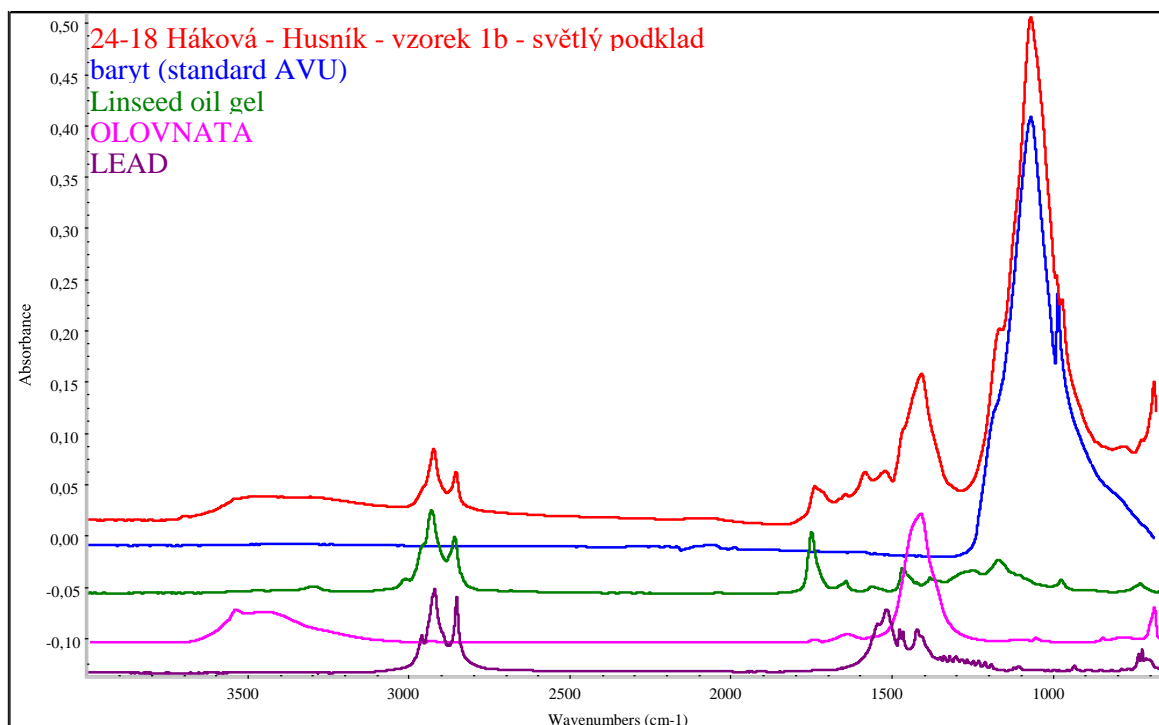

Obr. 6: FTIR spektrum šupinky (pravděpodobně „lakové“ nebo izolační vrstvy) vzorku 1a společně se spektry standardů – pravděpodobně se jedná o proteinovou vrstvu (spektru nejvíce vyhovuje standard klišu) s kontaminací barytem.

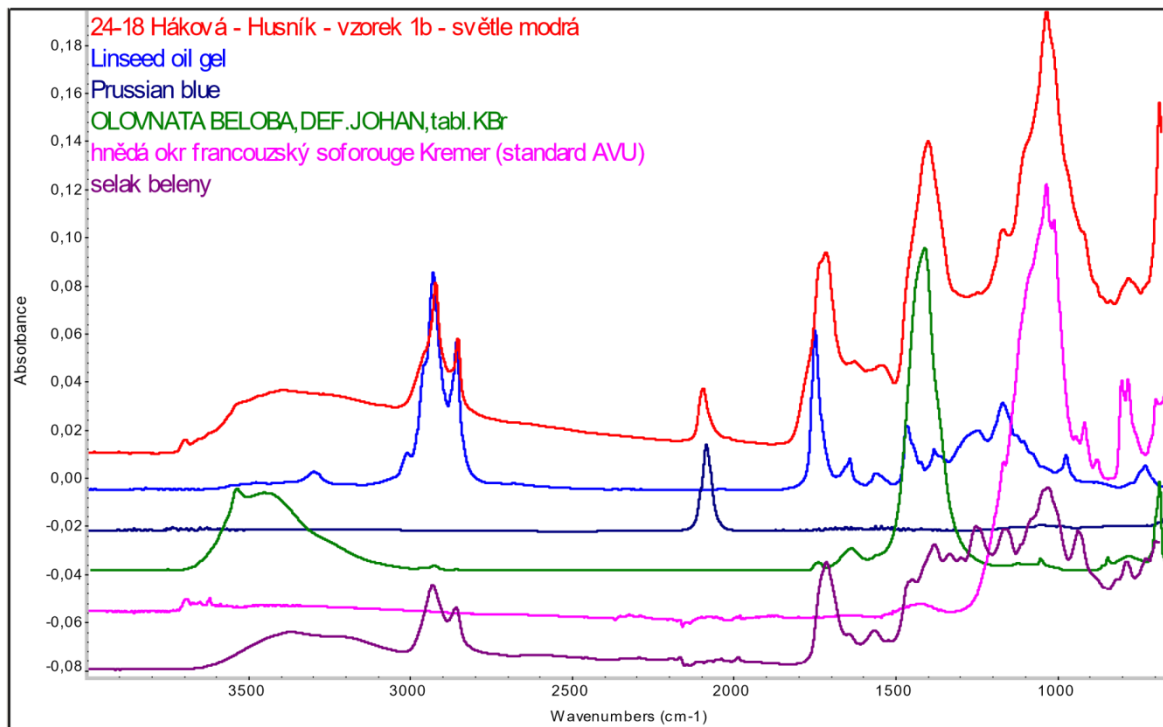

Vzorek 1b – světle modré místo

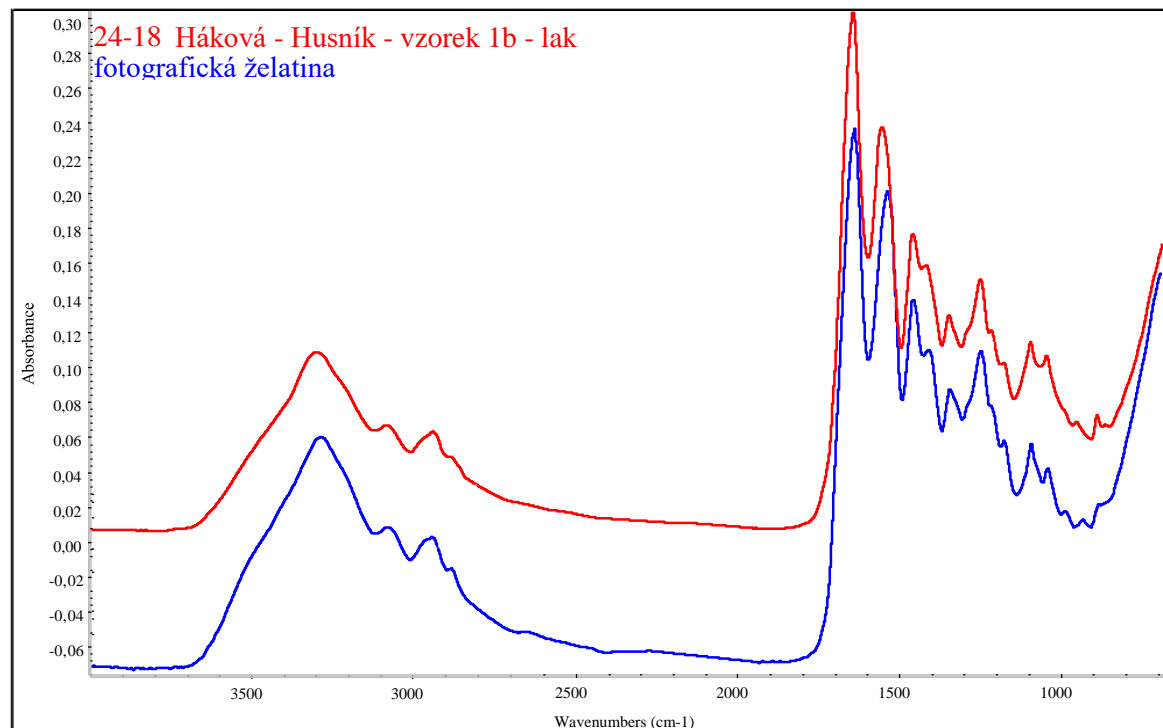
Obr. 7: FTIR spektrum podkladové vrstvy vzorku 1b společně se spektry standardů – vrstva je pojena olejem a plněna barytem s příměsí olovnaté běloby. Přítomnost oleje potvrzují vibrační pásy stearátu olovnatého.

Obr. 8: FTIR spektrum světle modré vrstvy vzorku 1b společně se spektry standardů – vrstva je opět pojena olejem a probarvena pruskou modří, olovnatou bělobou, dále obsahuje i příměs hlínky – minerálního pigmentu na bázi hlinitokřemičitanu.

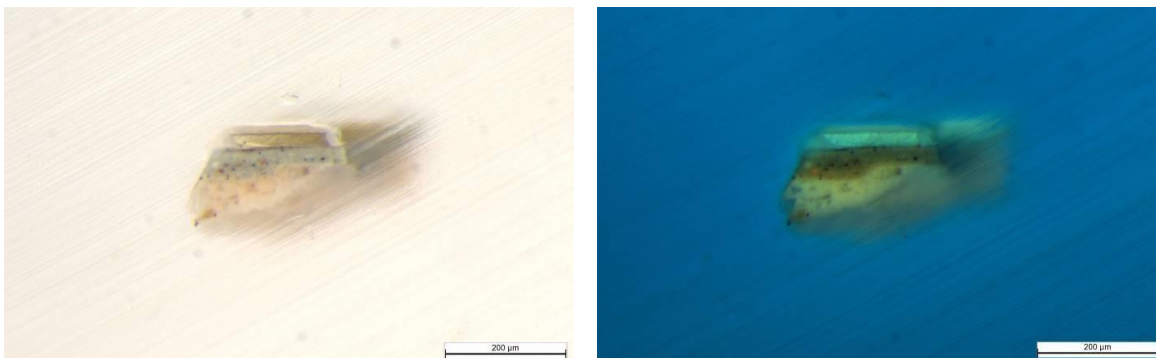

Obr. 9: FTIR spektrum „lakové“ nebo izolační vrstvy světle modrého vzorku 1b společně se spektrem standardu – vrstva je pravděpodobně tvořena proteinem (spektru nejvíce vyhovuje spektrum standardu želatina).

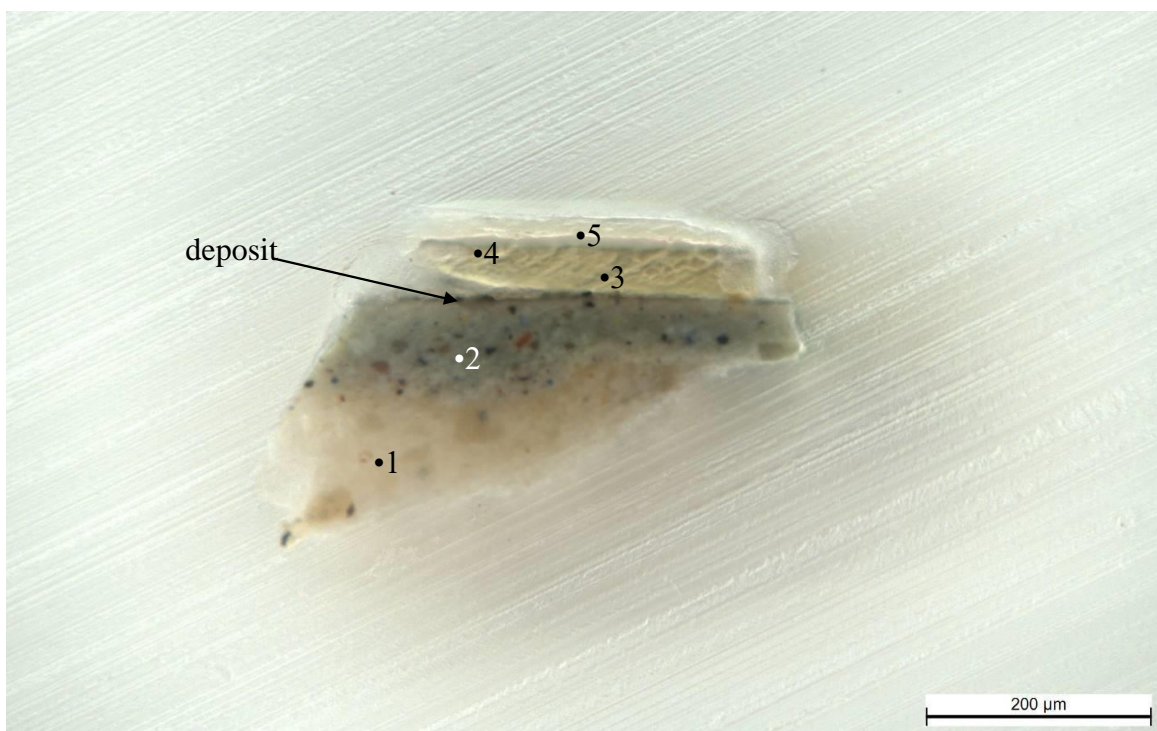

Vzorek 2 – šedozelené pozadí

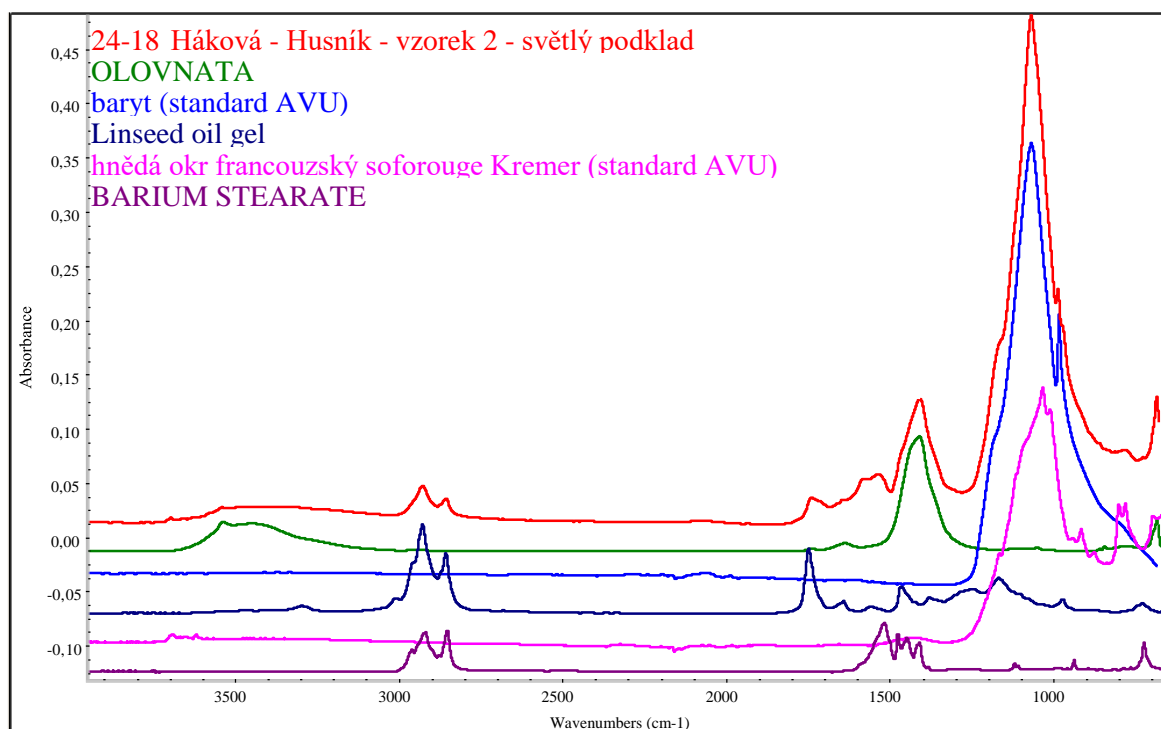
Obr. 10: Mikroskopické snímky vzorku 2 pod stereomikroskopem pod viditelným (vlevo) a ultrafialovým světlem (vpravo). Měřítka vložena.

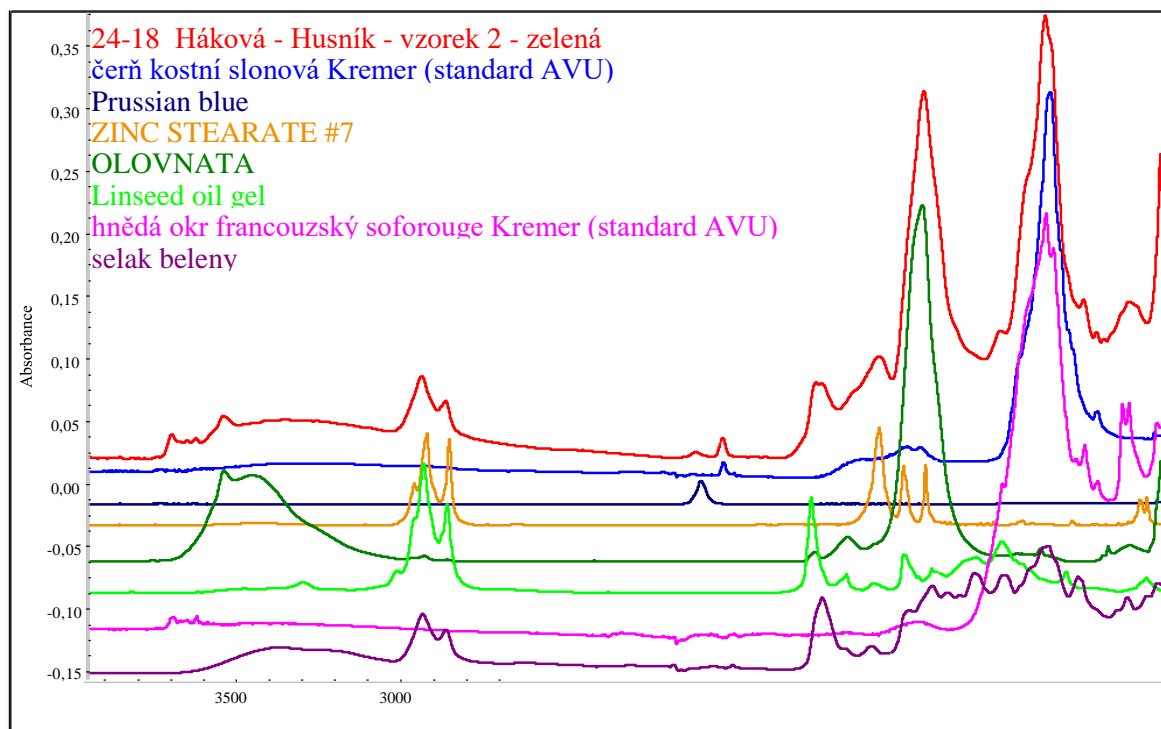
Obr. 11: Mikroskopický snímek vzorku 2 pod metalografickým mikroskopem pod viditelným světlem. Měřítka vložena.

Obr. 12: FTIR spektrum podkladové vrstvy (č. 1) vzorku 2 společně se spektry standardů – vrstva je tvořena barytem s příměsí olovnaté běloby a malého množství hlínky, pojené olejem.

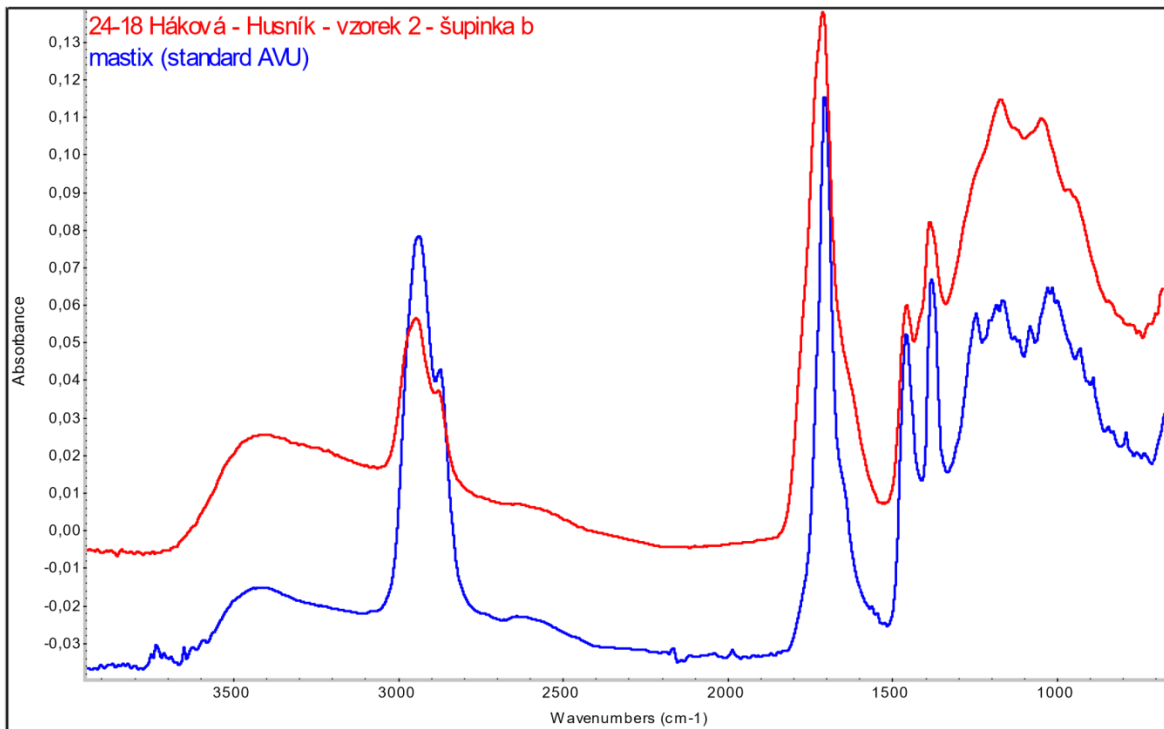

Obr. 13: FTIR spektrum barevné zelené vrstvy (č. 2) vzorku 2 společně se spektry standardů – vrstva je opět pojena olejem, probarvena olovnatou bělobou, kostní černí, pruskou modří a minerálním pigmentem na bázi hlinitokřemičitanu. Tato vrstva je také kontaminována sousedním terpenickým lakem.

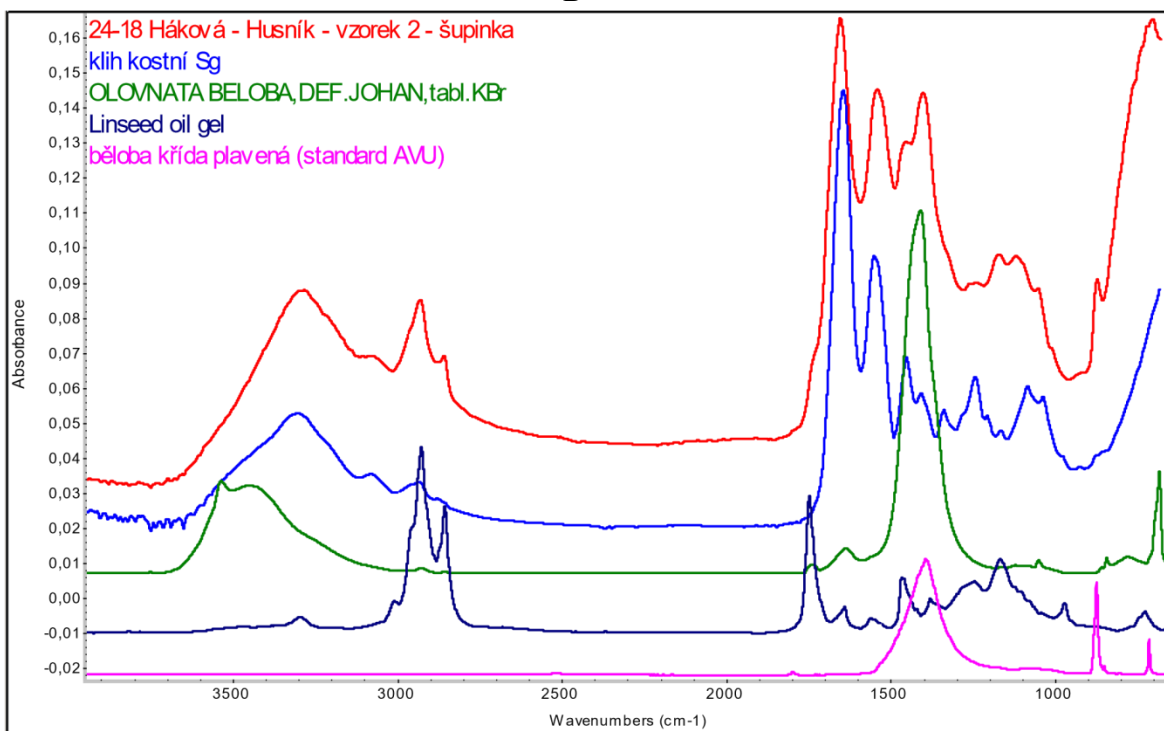

Obr. 14: FTIR spektra šupinek (pravděpodobně „lakových“ vrstev č. 3-5) vzorku 2 společně se spektry standardů – A) transparentní šupinka b (zřejmě svrchní laková vrstva) je tvořena lakem na bázi terpenické pryskyřice (spektru nejvíce vyhovuje standard mastix). B) druhá šupinka je tvořena proteinem, pravděpodobně kličem. Jedná se pravděpodobně o nižší z „lakových“ vrstev – o vrstvu č. 3, neboť je kontaminována olovnatou bělobou a olejem.

A

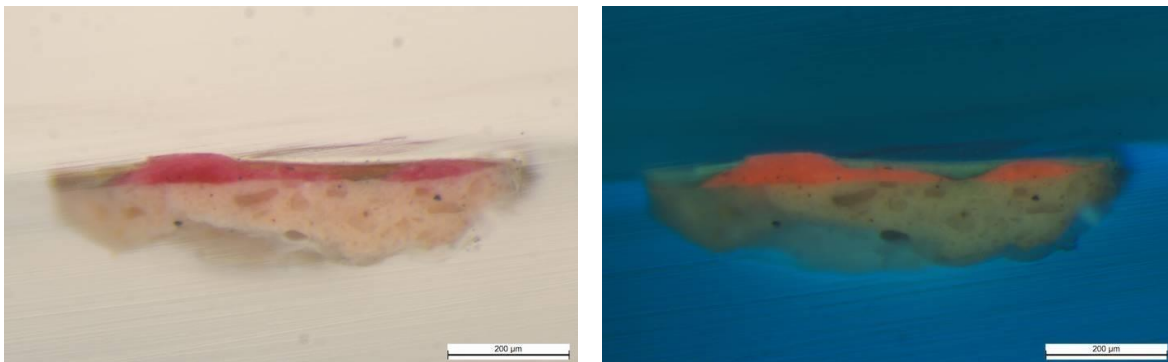

B

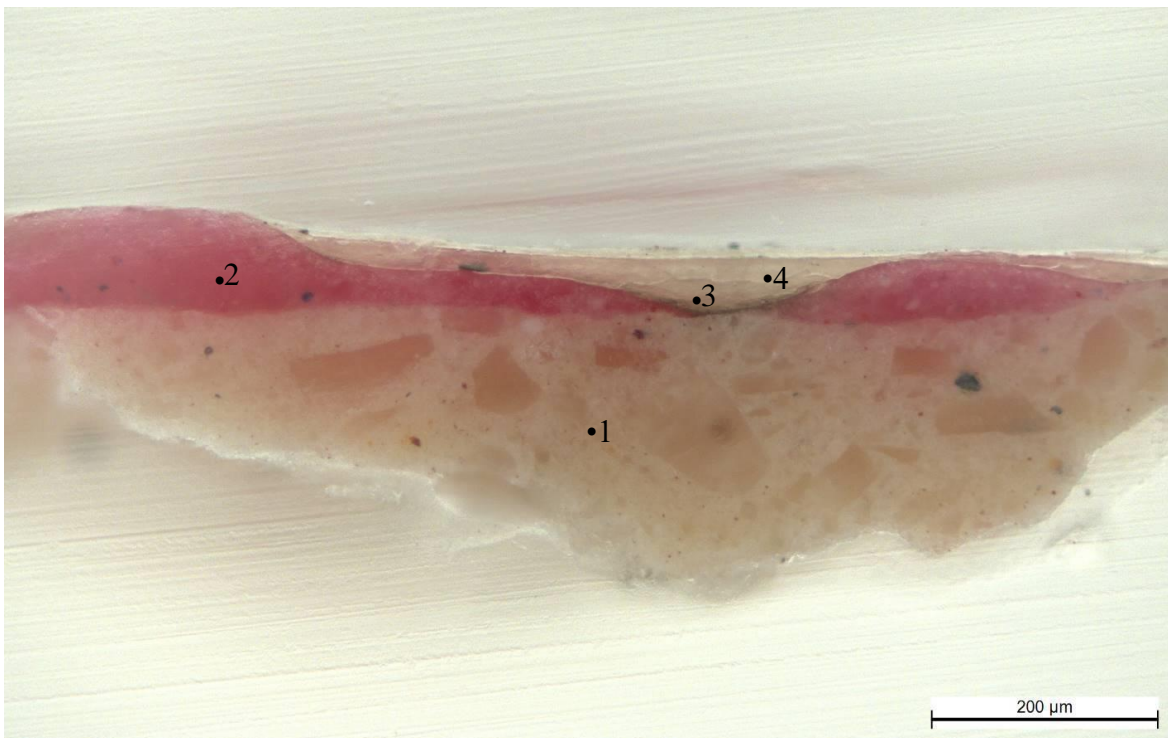

Vzorek 3 – červená šat

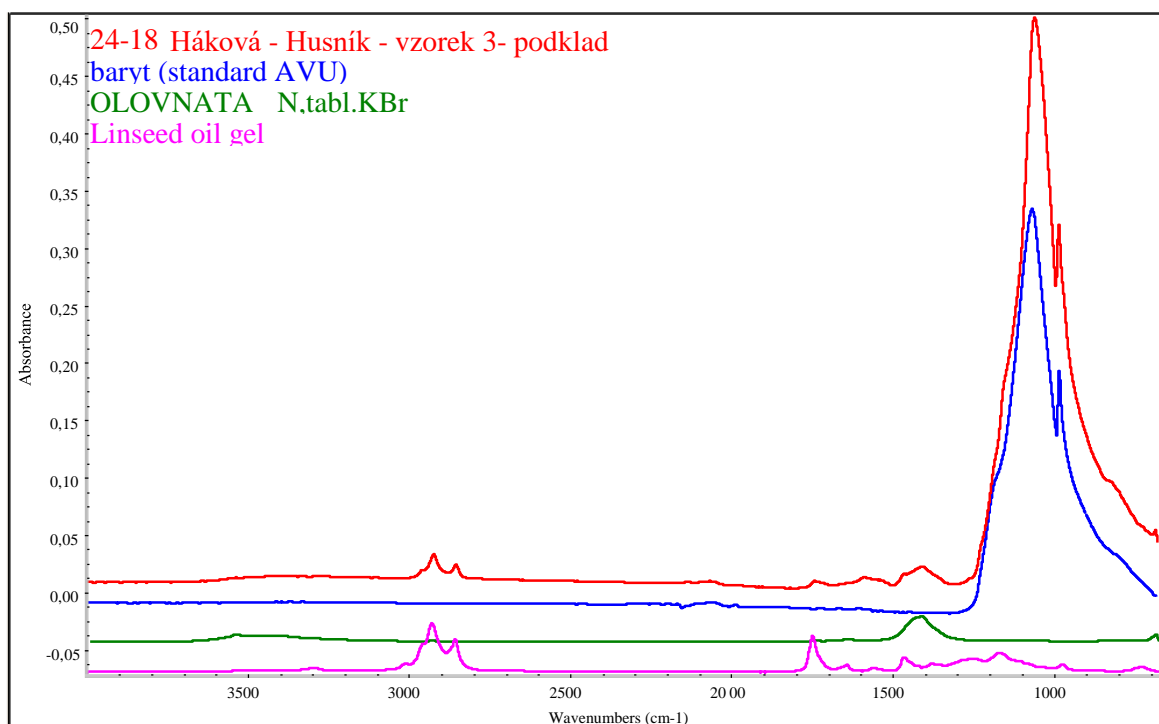
Obr. 15: Mikroskopické snímky vzorku 3 pod stereomikroskopem pod viditelným (vlevo) a ultrafialovým světlem (vpravo). Měřítka vložena.

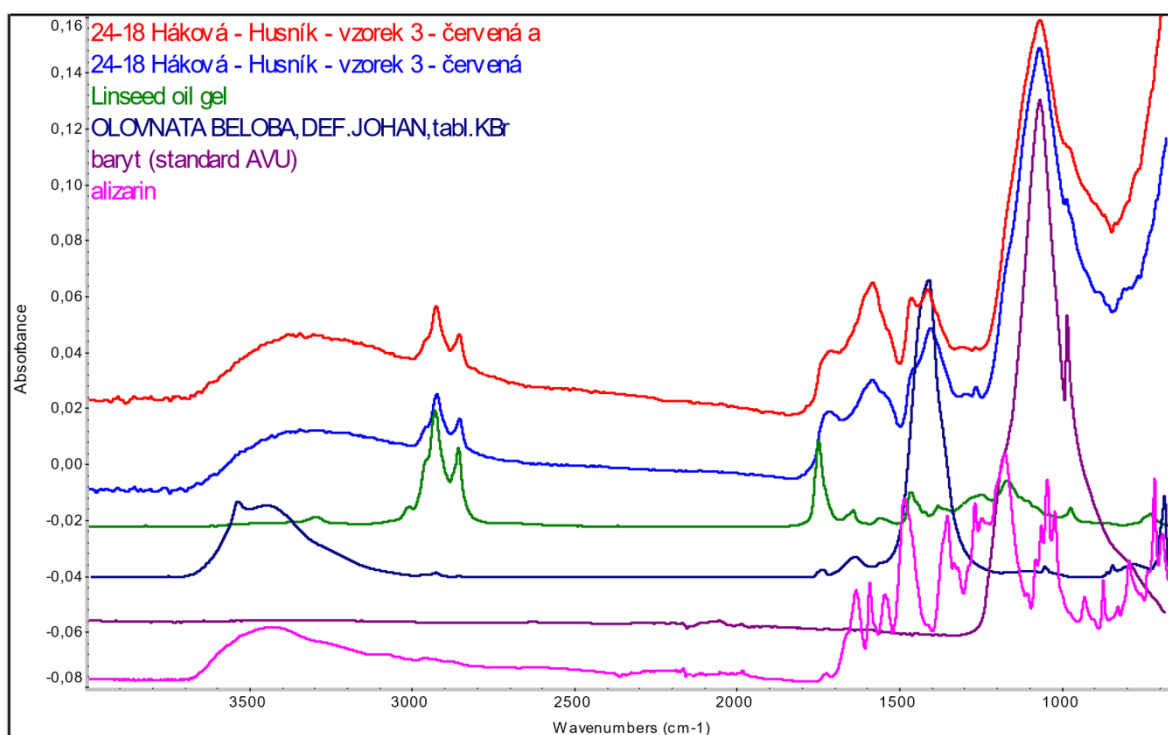
Obr. 16: Mikroskopický snímek vzorku 3 pod metalografickým mikroskopem pod viditelným světlem. Měřítka vložena. Na snímku jsou označena místa mikroanalýz FTIR.

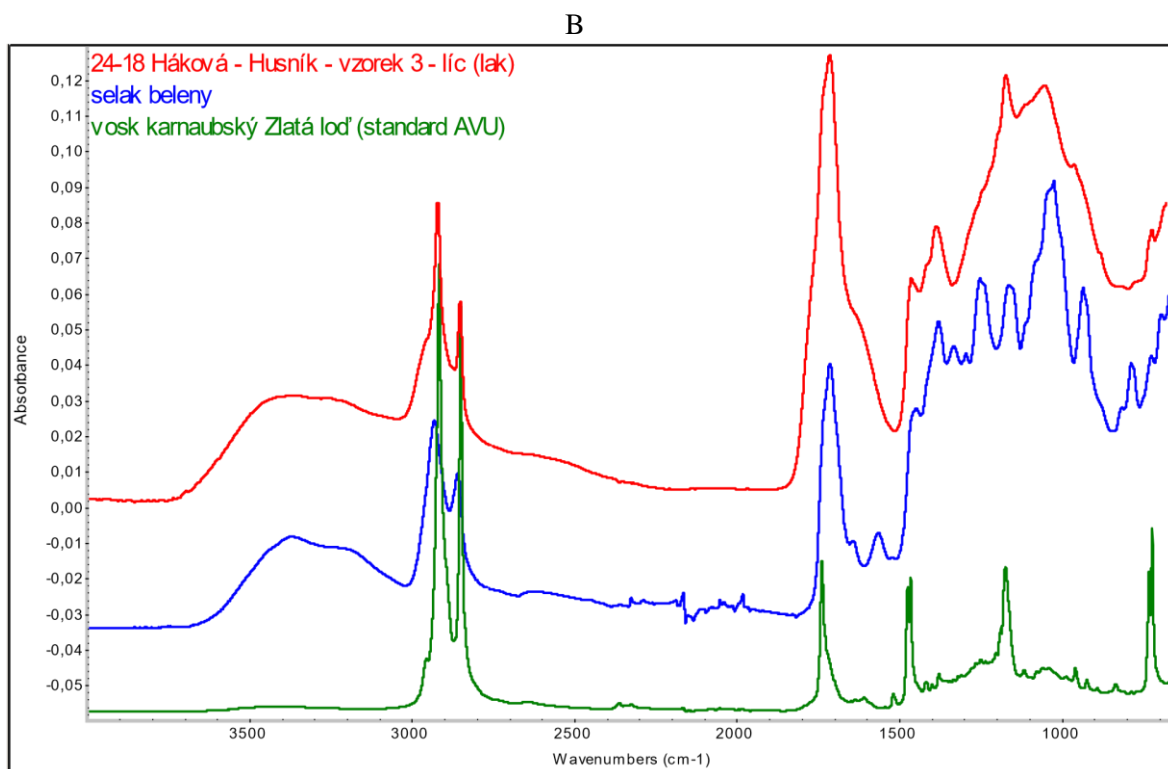
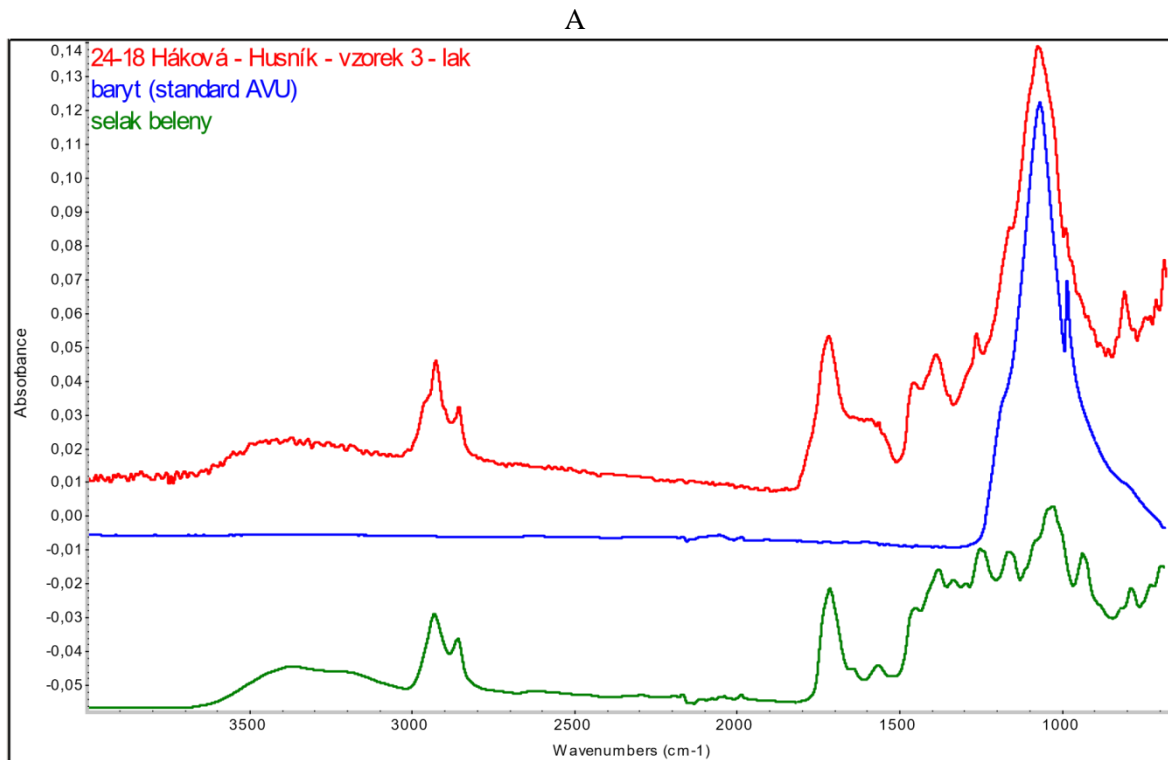
Obr. 17: FTIR spektrum podkladové vrstvy (č. 1) vzorku 3 (měřeno v nábrusu) společně se spektry standardů – vrstva je tvořena barytem s příměsí olovnaté běloby, pojené olejem.

Obr. 18: FTIR spektra červené vrstvy (č. 2) vzorku 3 (měřeno v různých místech z nábrusu) společně se spektry standardů – vrstva je pojena olejem a probarvena barytem, olovnatou bělobou a organickým červeným barvivem (spektru nejvíce vyhovuje standard alizarinu – hlavní barvicí složky mořeny barvířské). V malířství bylo toto přírodní barvivo používáno ve formě laku jako tzv. kraplak, později bylo nahrazeno syntetickým azobarvivem.

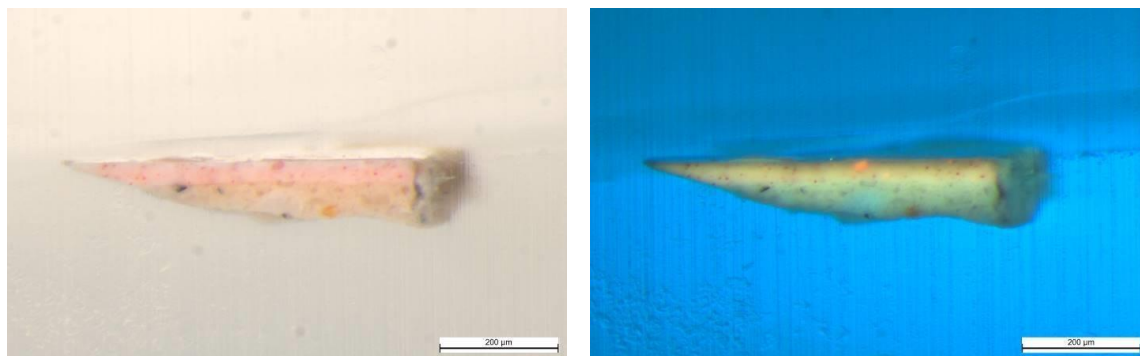

Obr. 19: FTIR spektra lakových vrstev (č. 3-4) vzorku 3 společně se spektry standardů – A) laková vrstva č. 3, měřená z nábrusu, je tvořena terpenickou pryskyřicí s příměsí barytu (kontaminace ze sousední růžové vrstvy). B) svrchní laková vrstva (č. 4) je na bázi terpenické pryskyřice s příměsí vosku.

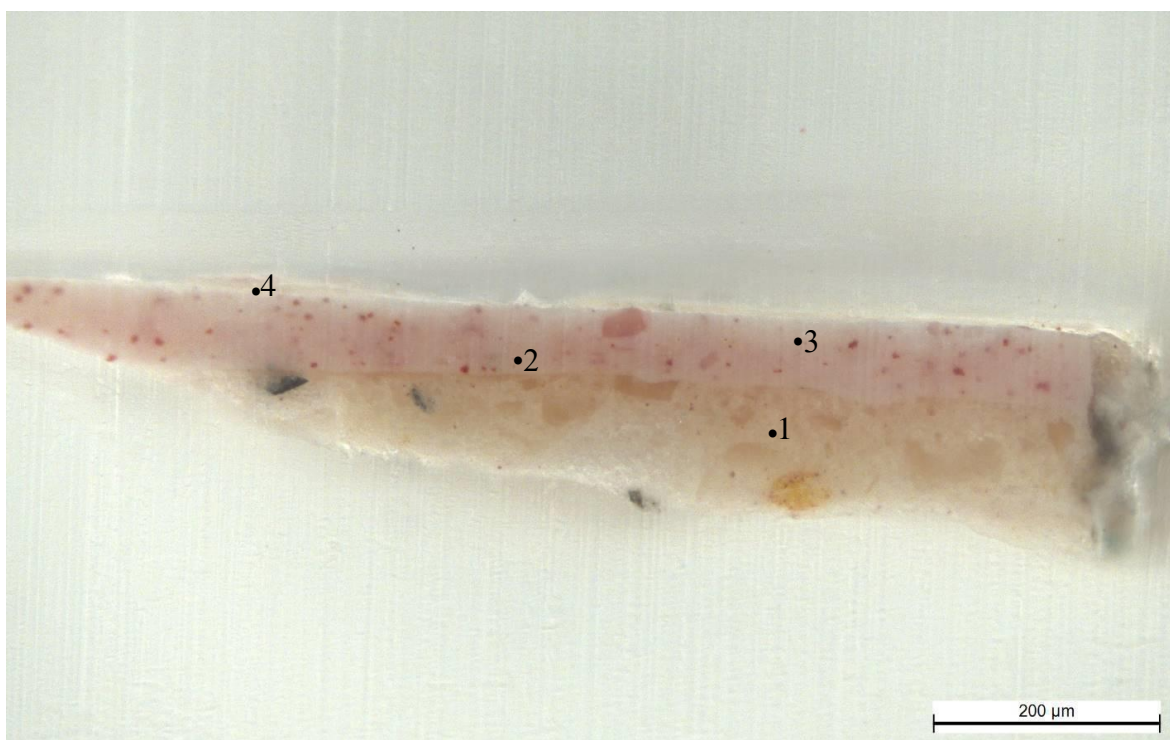

Vzorek 4 – inkarnát

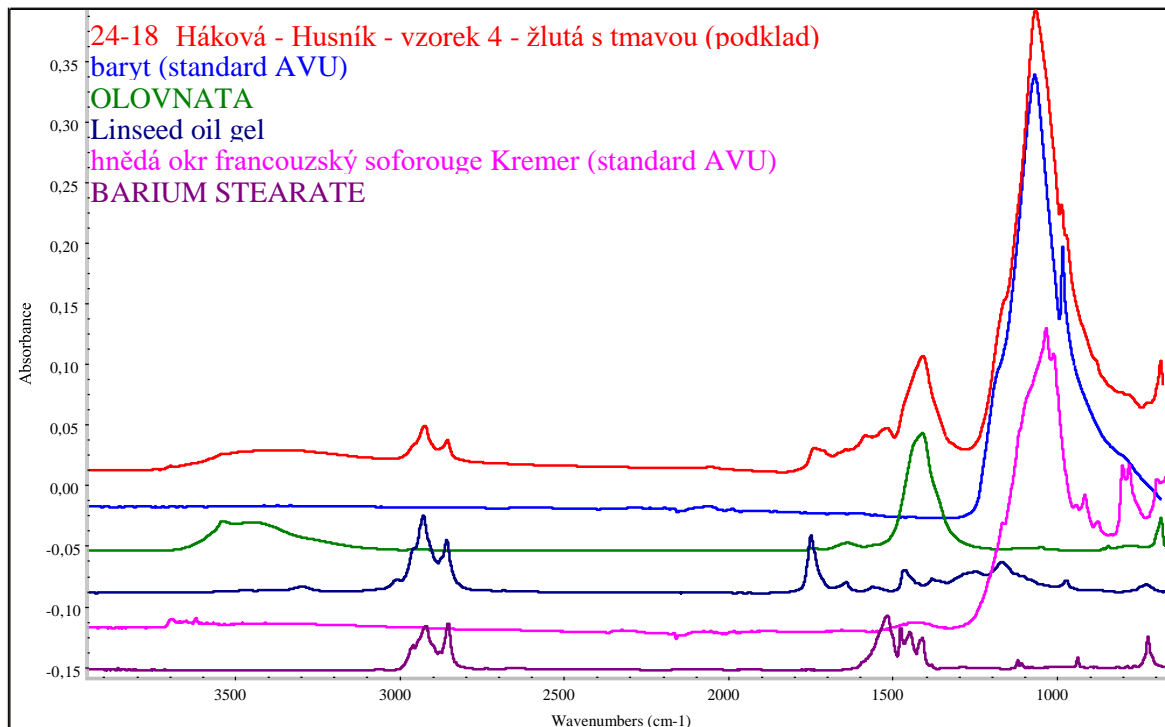
Obr. 20: Mikroskopické snímky vzorku 4 pod stereomikroskopem pod viditelným (vlevo) a ultrafialovým světlem (vpravo). Měřítka vložena.

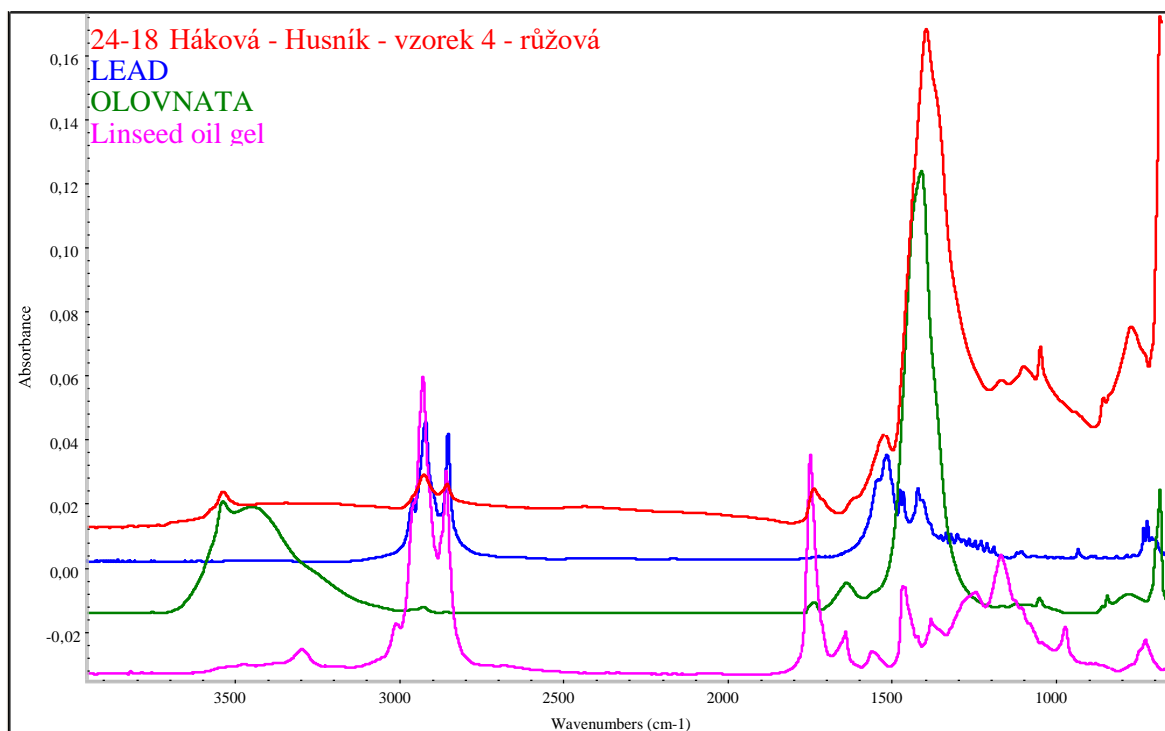
Obr. 21: Mikroskopický snímek vzorku 4 pod metalografickým mikroskopem pod viditelným světlem. Měřítka vložena.

Obr. 22: FTIR spektrum podkladové vrstvy (č. 1) vzorku 4 společně se spektry standardů – vrstva je tvořena barytem s příměsí olovnaté běloby a minerálním pigmentem na bázi hlinitokřemičitanu, pojené olejem. Přítomnost oleje potvrzují i vibrační pásy stearátu olova (stearáty vznikají dlouhodobým působením oleje na ionty kovů).

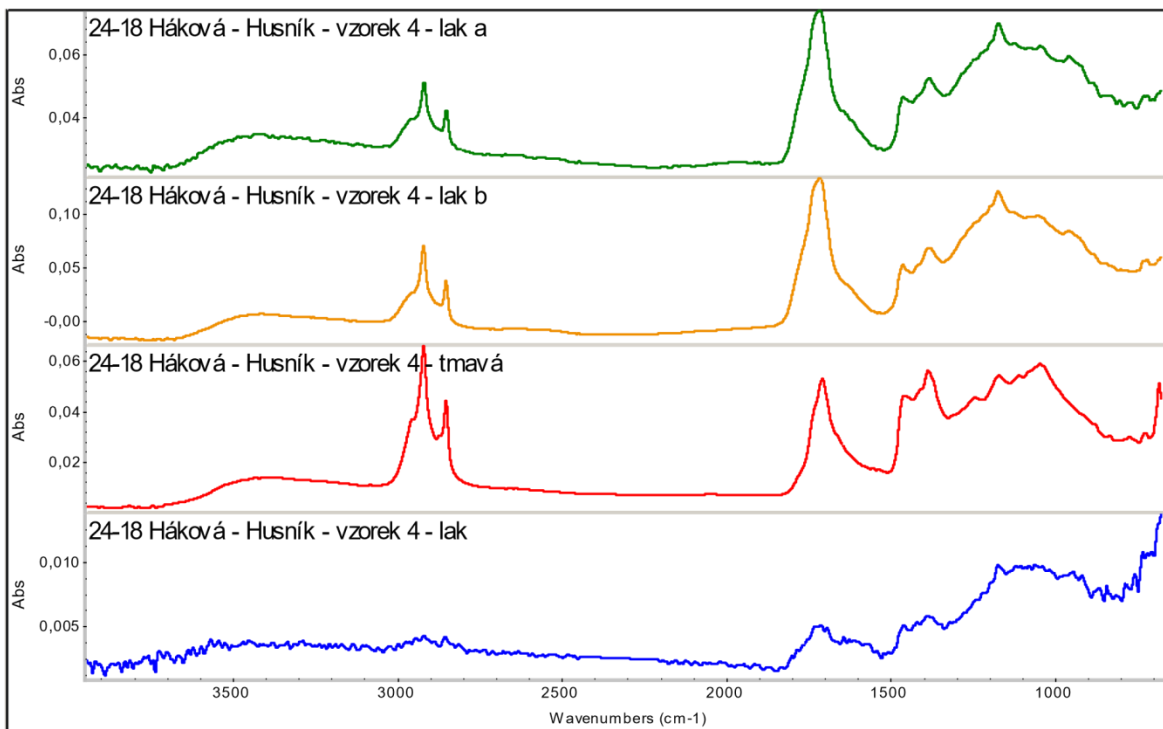

Obr. 23: FTIR spektrum růžové vrstvy (č. 2-3) vzorku 4 společně se spektry standardů – vrstva je opět pojena olejem a probarvena olovnatou bělobou. Červené barvivo nebylo identifikováno.

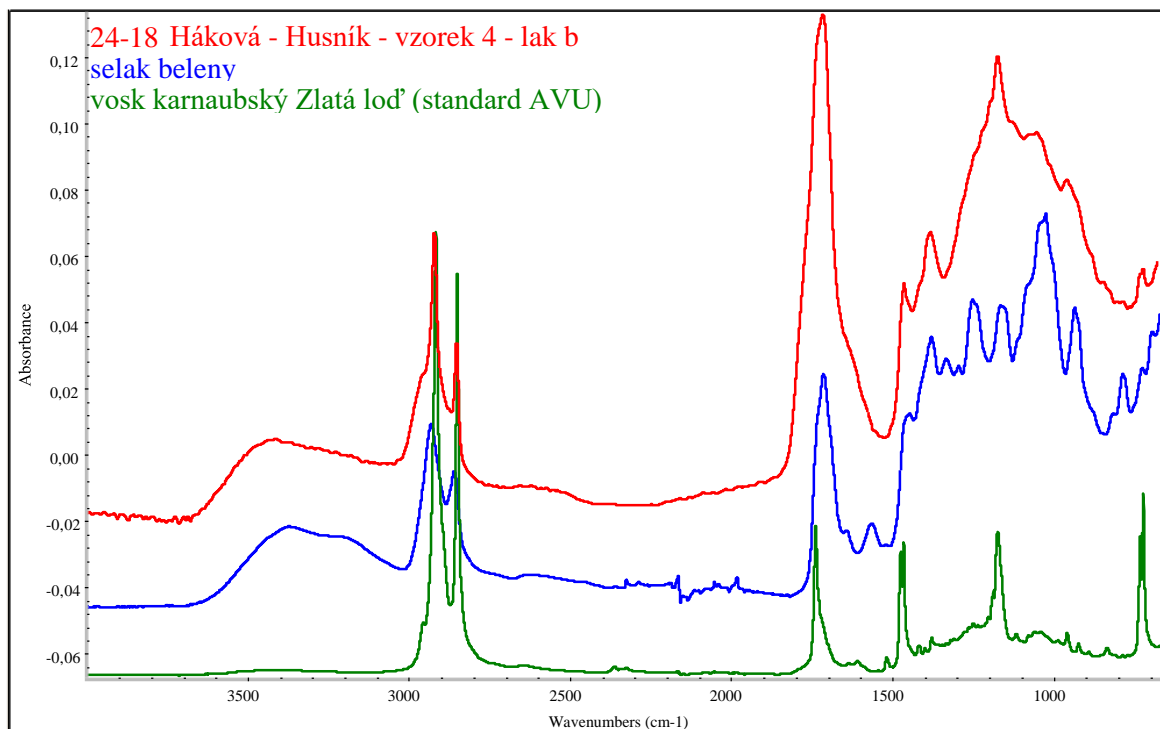

Obr. 24: FTIR spektra lakové vrstvy vzorku 4 z různých míst měření společně se spektry standardů – laková vrstva je tvořena terpenickou pryskyřicí (spektru nejvíce vyhovuje šelak) s příměsí vosku.

A

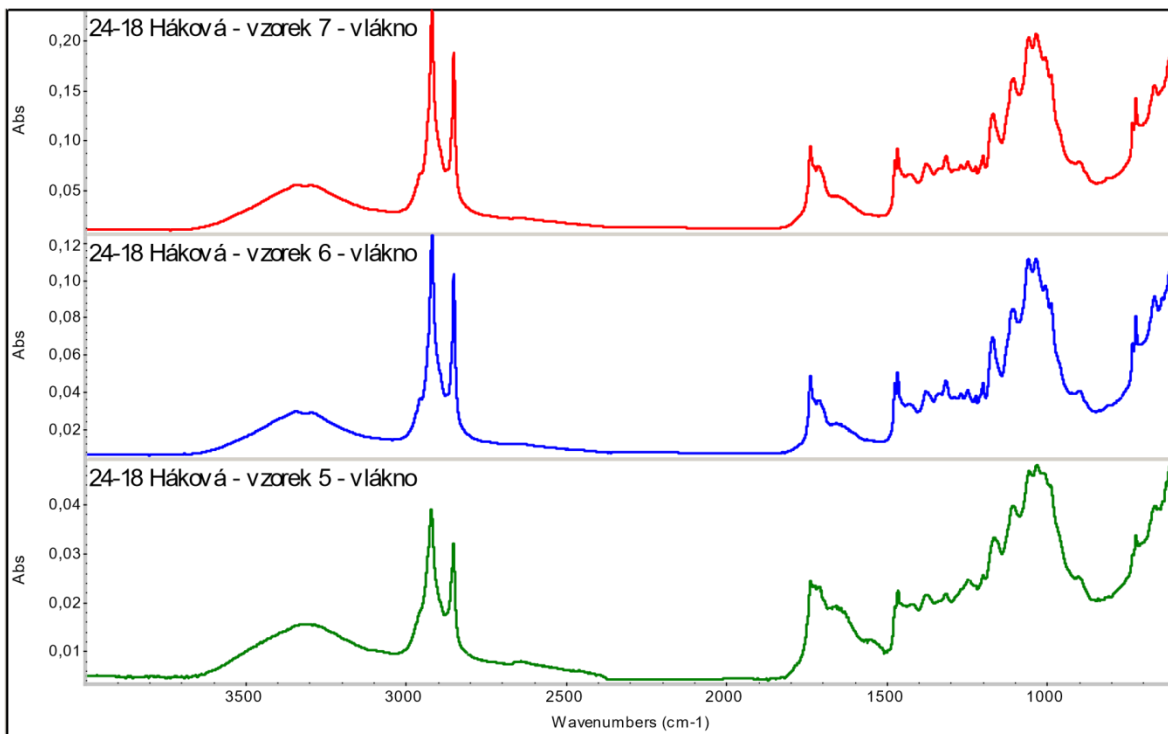

B

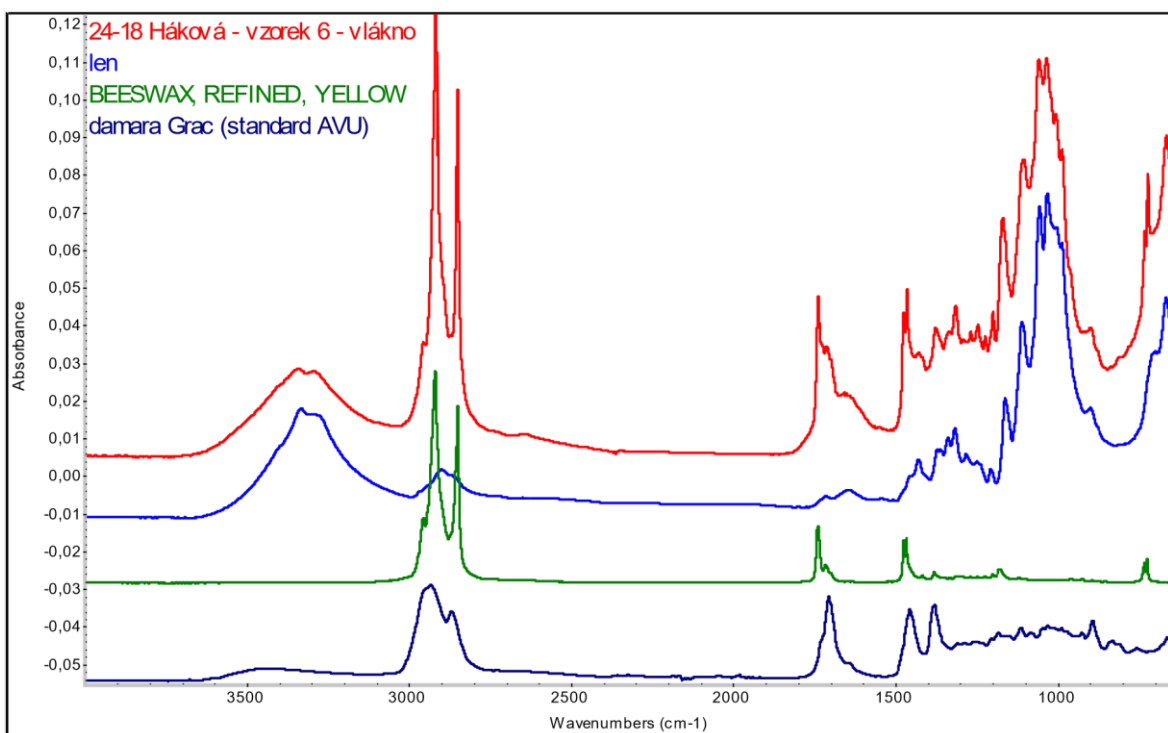

Vzorky 5, 6, 7 – vlákna z podložky originálu a pomocné podložky

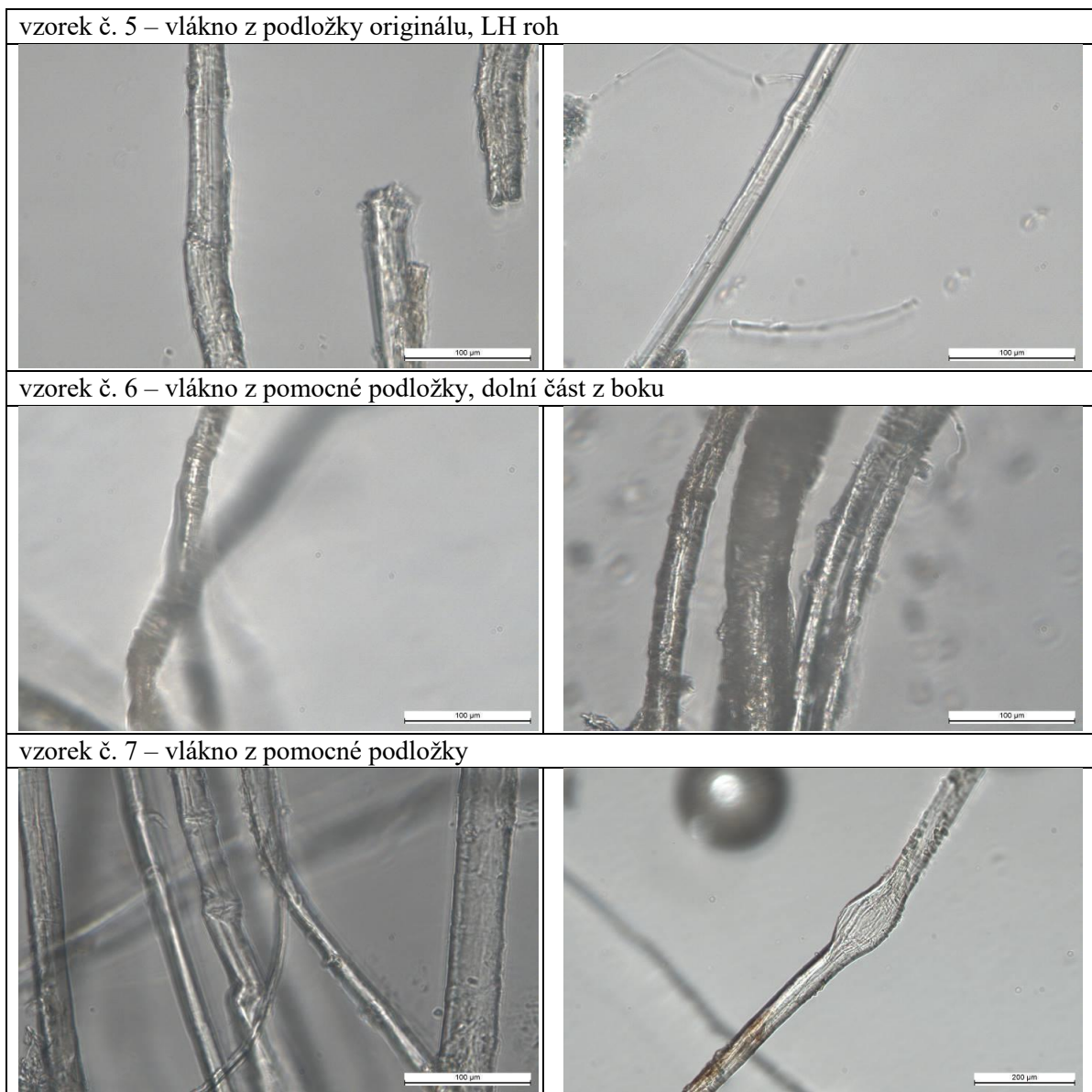
Obr. 25: FTIR spektra vláken z podložky originálu i pomocné podložky (vzorky 5-7). Spektra všech tří typů vláken jsou si velmi podobná, ne-li identická.

Obr. 26: Vyhodnocení FTIR spektra vlákna pomocné podložky dolní části z boku (vzorek č. 6) společně se spektry standardů – vlákno je celulóзовé povahy, pravděpodobně lněné. Ve spektru lze také identifikovat vosk a terpenickou pryskyřici z dublovací směsi (spektru nejvíce vyhovuje standard damara).

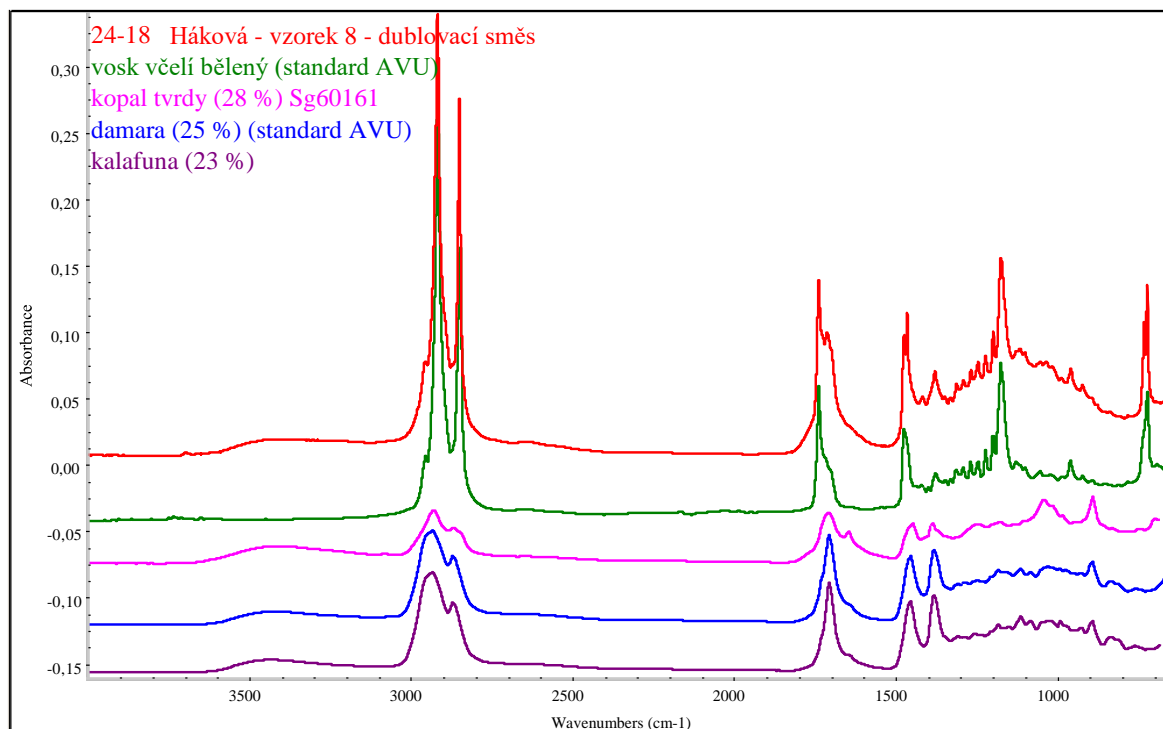

Obr. 27: Mikroskopické snímky vláken vzorků č. 5-7 pod procházejícím viditelným světlem. Měřítka je vloženo.

Vzorek 8 – dublovací nažehlovací směs

Obr. 28: FTIR spektrum dublovací (nažehlovací) směsi (vzorek č. 8) společně se spektry standardů – pravděpodobně se jedná o vosko-pryskyřičnou směs s majoritním zastoupením vosku. Ve spektru jsou uvedeny i některé terpenické pryskyřice s procentuálním vyjádřením shody se spektrem dublovací směsi. Přesný typ pryskyřice nelze touto metodou určit, ale pravděpodobně se nejedná o kalafunu.

ZÁVĚR:

Vzorky barevných vrstev jsou spojeny olejem.

Podkladovou vrstvu tvoří baryt s příměsí olovnaté běloby a je pojená olejem. Zelenomodré odstíny barevné vrstvy vzorků 1 a 2 vytváří pruská modř, kostní čern, olovnatá běloba a minerální pigmenty na bázi hlinitokřemičitanu. Červená vrstva vzorku č. 3 (červená z šatu) obsahuje směs bělob (baryt a olovnatou bělobu) a organického červeného barviva, pravděpodobně kraplak. Ve vzorku inkarnátu (vzorek č. 4) byla v barevné vrstvě identifikována jen olovnatá běloba pojená olejem.

Souvrství lokálně obsahuje i dvě „lakové“ vrstvy. Spodní z nich je na bázi proteinu – pravděpodobně se jedná o izolační vrstvu, svrchní je tvořena terpenickou pryskyřicí (s příměsí vosku).

Vlákna z podložky č. 5-7 jsou celulózové povahy, všechna téhož typu, pravděpodobně lněná.

Dublovací směs (vzorek č. 8) je vosko-pryskyřičná, avšak s majoritním zastoupením vosku. Konkrétní typ terpenické pryskyřice nelze touto metodou určit, pravděpodobně se však nejedná o kalafunu.

V Praze, 22. 5. 2018

RNDr. Eva Svobodová

Ph.D. Ing. Ivana Kopecká
 oddělení preventivní konzervace NTM

PŘÍLOHA 2 – Obrazová a grafická příloha

Seznam tabulek a ilustrací

Tabulka 1 Zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy	18
Tabulka 2 Zkoušky rozpustnosti přemalby a sekundárních zásahů.....	18

Seznam obrázků

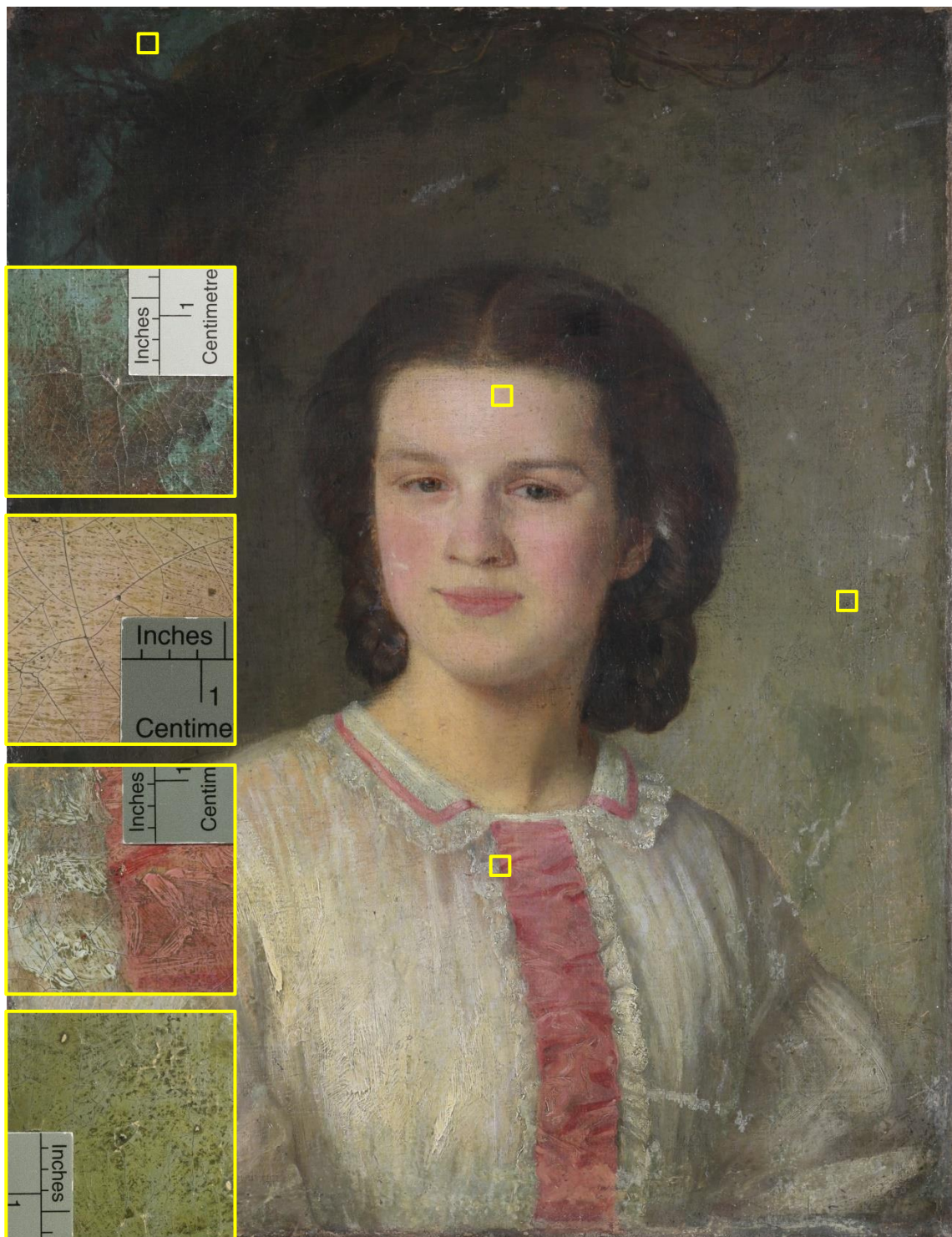
Obrázek 1 Stav díla před restaurováním, líc.	43
Obrázek 2 Stav díla před restaurováním, rub.	44
Obrázek 3 Místa, odkud byly odebrány vzorky barevné vrstvy pro chemicko-technologický průzkum.	45
Obrázek 4 Průzkum malby v razantním bočním světle.....	46
Obrázek 5 Průzkum malby v rentgenografii,	46
Obrázek 6 Průzkum v infračervené reflektografii	47
Obrázek 7 Detail obličejů v IRR, na nose typ závitové krakeláže.....	47
Obrázek 8 Průzkum v UV luminiscenci,.....	48
Obrázek 9 Detail signatury ve viditelném světle, levý dolní roh.	48
Obrázek 10 Detail signatury v UV luminiscenci,.....	48
Obrázek 11 Detail v IRR z místa, kde se nachází signatura,.....	48
Obrázek 12 Detail retuše na podložce originálu, pravý dolní roh.	49
Obrázek 13 Detail lakové vrstvy nanesené štětcem.	49
Obrázek 14 Detail mechanického poškození barevné vrstvy.	49
Obrázek 15 Detail retuše rekonstruuující úponek rostliny.	49
Obrázek 16 Sondy v lakové vrstvě, v UV záření.	50
Obrázek 17 Sonda v laku v pravém dolním rohu.	50
Obrázek 18 Sonda v laku odkrývající retuše a tmely.	50
Obrázek 19 Sondy v lakové vrstvě v přirozeném světle.	51
Obrázek 20 Detail rekonstrukce větvičky nad ramenem postavy.	51
Obrázek 21 Detail sekundární krakely vyplněné retuší.	51
Obrázek 22 Stav díla po sejmutí lakových vrstev a retuší.....	52
Obrázek 23 Stav díla po sejmutí lakových vrstev a retuší v UV záření.	52
Obrázek 24 Odstraňování staré rentoaláže.	53
Obrázek 25 Rub originálu po očištění zbytků adheziv z povrchu plátna.	53
Obrázek 26 Zkouška odstraňování voskopryskyřičné směsi.	53
Obrázek 27 Přípis objevený na rubu originálu v UV luminiscenci.	53
Obrázek 28 Napínací rám, líc.....	54
Obrázek 29 Napínací rám, rub	54
Obrázek 30 Stav díla před retuší.	55
Obrázek 31 Stav díla po retuši	55
Obrázek 32 Detail portrétu před retuší.....	55
Obrázek 33 Detail portrétu po retuši	55
Obrázek 33 Detail poškození povrchové úpravy rámu.	57
Obrázek 34 Detail poškození povrchové úpravy rámu.	57
Obrázek 35 Detail lišty po retuši.....	57
Obrázek 36 Detail lišty po retuši.....	57
Obrázek 37 Stav díla po restaurování, rub	58
Obrázek 38 Stav díla po restaurování, líc.....	59

Obrázek 1 Stav díla před restaurováním, lic.

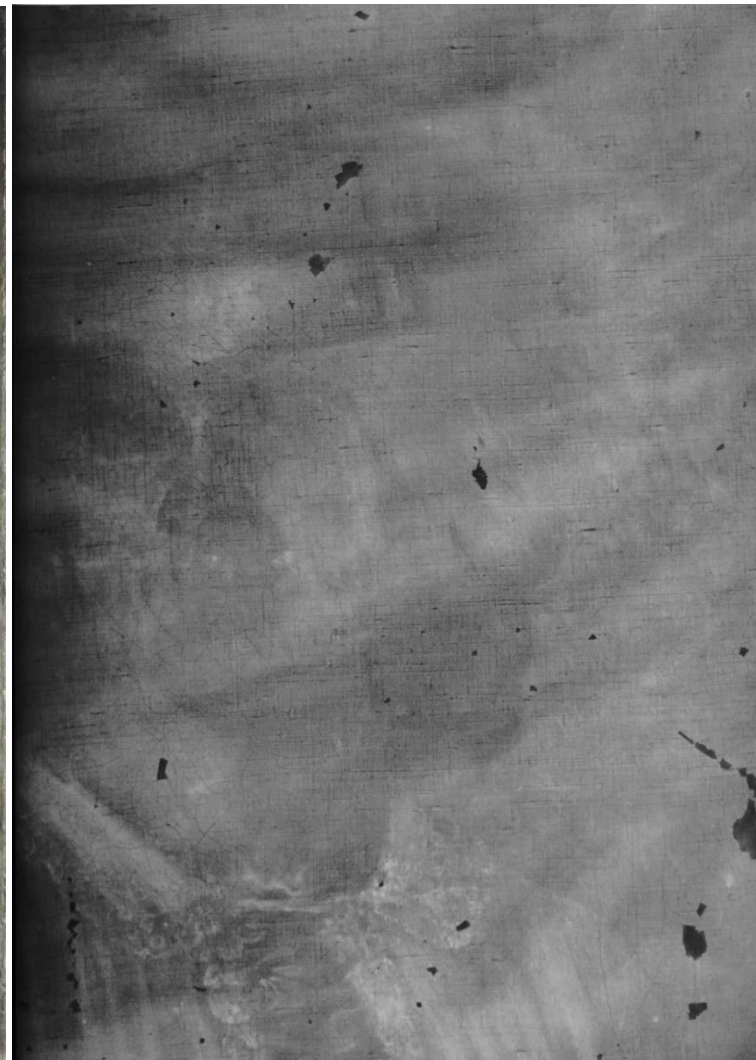
Obrázek 2 Stav díla před restaurováním, rub.

Obrázek 3 Místa, odkud byly odebrány vzorky barevné vrstvy pro chemicko-technologický průzkum.

Obrázek 4 Průzkum malby v razantním bočním světle.

*Obrázek 5 Průzkum malby v rentgenografii,
foto: Ing. Mgr. Ondřej Šimek, Dis, AVU Praha.*

*Obrázek 6 Průzkum v infračervené reflektografii,
foto: MgA. Denisa Cirmaciová, PhD., AVU Praha.*

*Obrázek 7 Detail obličeje v IRR, na nose typ závitové krakeláže,
foto: MgA. Denisa Cirmaciová, PhD., AVU Praha.*

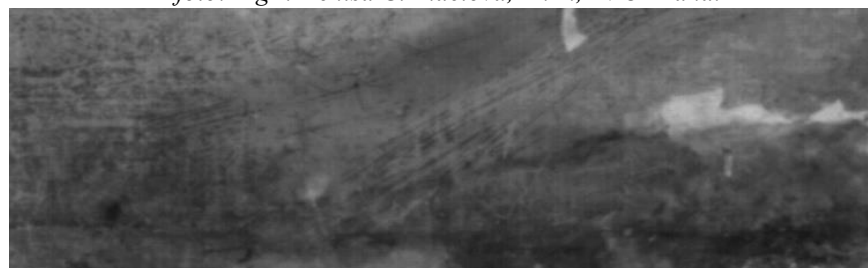
Obrázek 8 Průzkum v UV záření,
foto: MgA. Denisa Cirmaciová, PhD., AVU Praha.

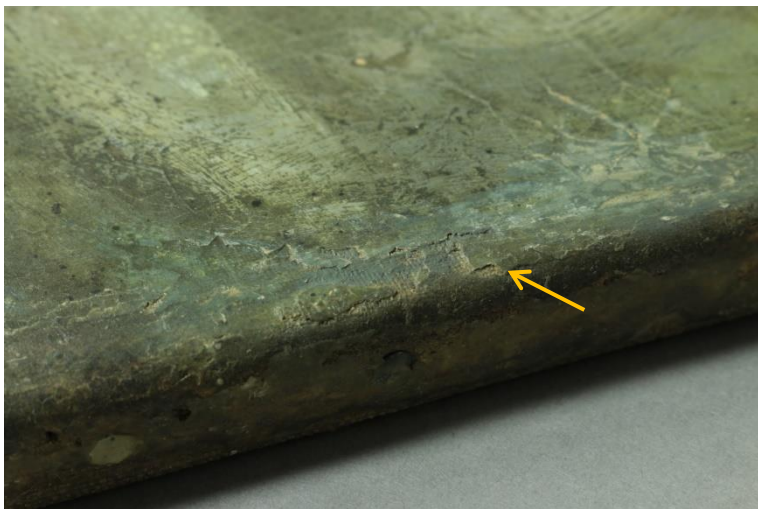
Obrázek 9 Detail signatury ve viditelném světle, levý dolní roh.

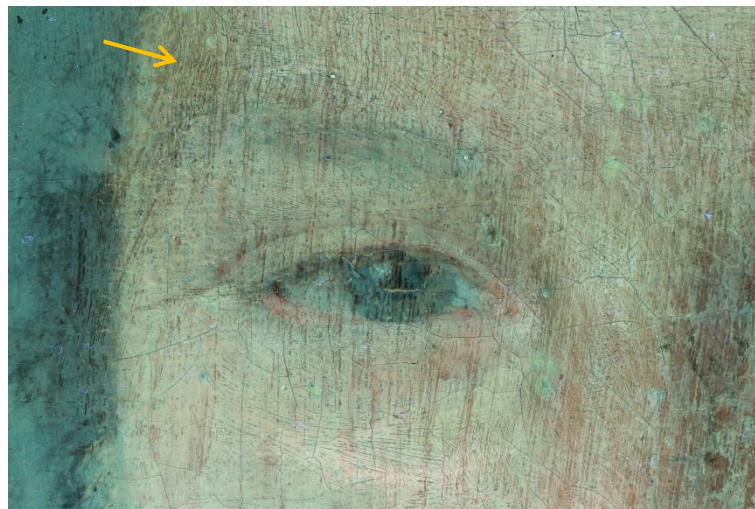
Obrázek 10 Detail signatury v UV záření,
foto: MgA. Denisa Cirmaciová, PhD., AVU Praha.

Obrázek 11 Detail v IRR z místa, kde se nachází signatura,
foto: MgA. Denisa Cirmaciová, PhD., AVU Praha.

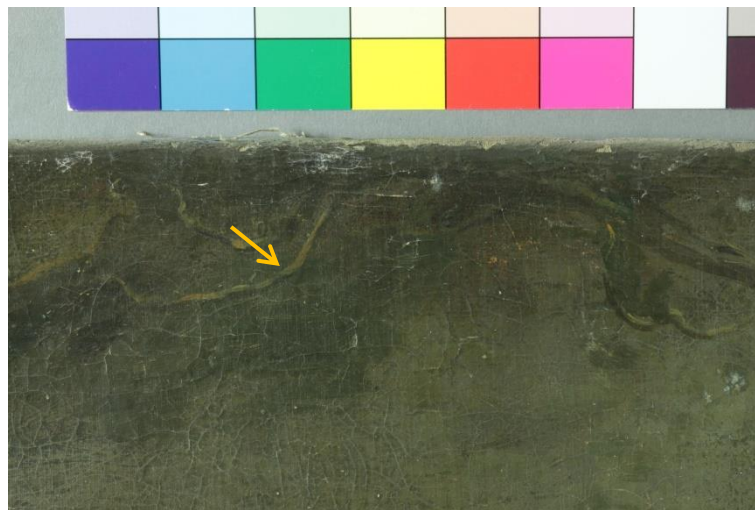
Obrázek 12 Detail retuše na podložce originálu, pravý dolní roh.

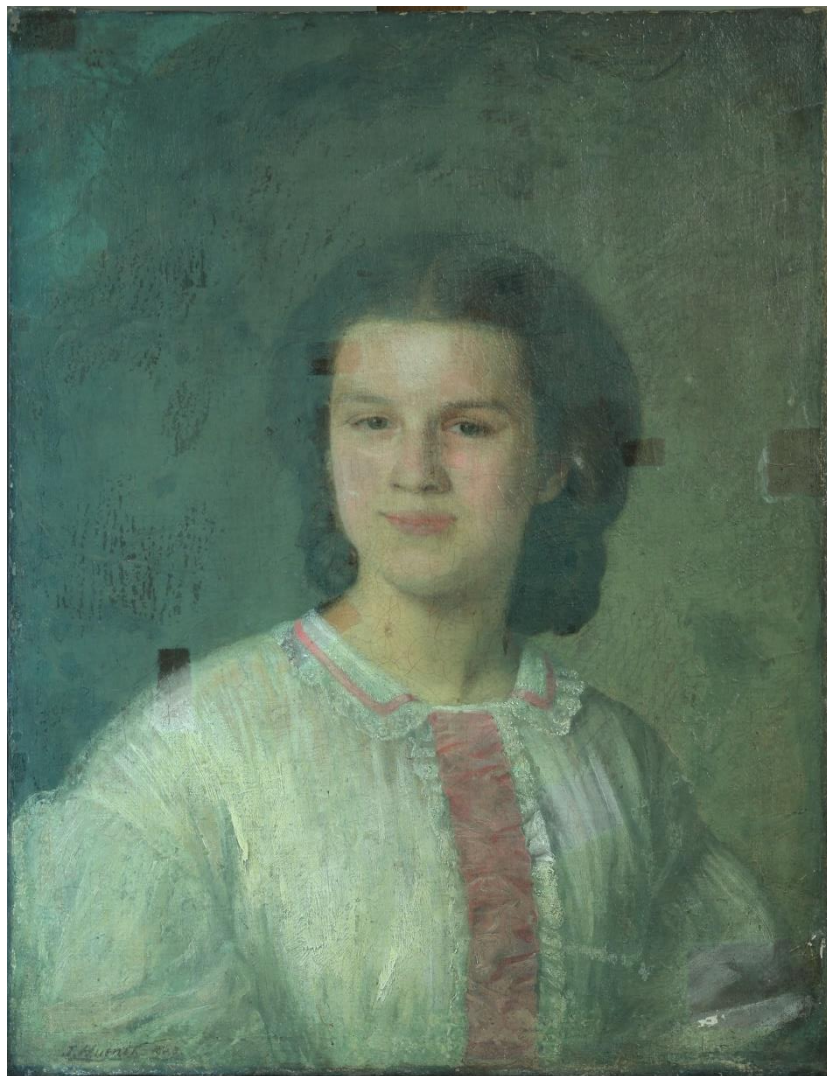
Obrázek 13 Detail lakové vrstvy nanesené štětcem.

Obrázek 14 Detail mechanického poškození barevné vrstvy.

Obrázek 15 Detail retuše rekonstruující úponek rostliny.

Obrázek 16 Sondy v lakové vrstvě v UV záření.

Obrázek 17 Sonda v laku v pravém dolním rohu.

Obrázek 18 Sonda v laku odkrývající retuše a tmely.

Obrázek 19 Sondy v lakové vrstvě v přirozeném světle.

Obrázek 20 Detail rekonstrukce větvičky nad ramenem postavy.

Obrázek 21 Detail sekundární krakely vyplněné retuší.

Obrázek 22 Stav díla po sejmutí lakových vrstev a retuší ve viditelném světle.

Obrázek 23 Stav díla po sejmutí lakových vrstev a retuší v UV.

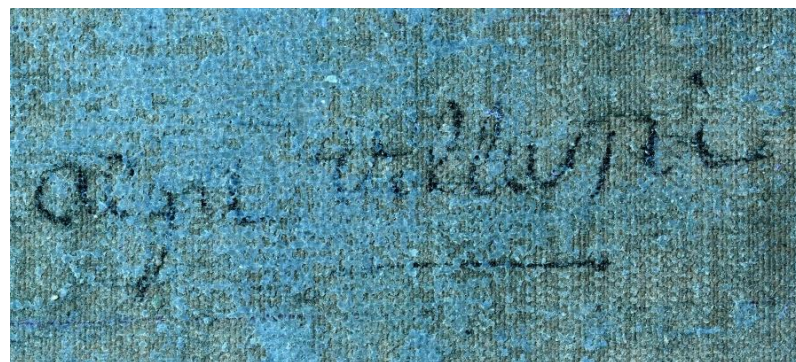
Obrázek 24 Odstraňování staré rentoaláže.

Obrázek 25 Zkouška odstraňování voskopryskyřičné směsi.

Obrázek 26 Rub originálu po očištění zbytků adheziv z povrchu plátna.

Obrázek 27 Přípis objevený na rubu originálu v UV záření.

Obrázek 28 Napinací rám, líc.

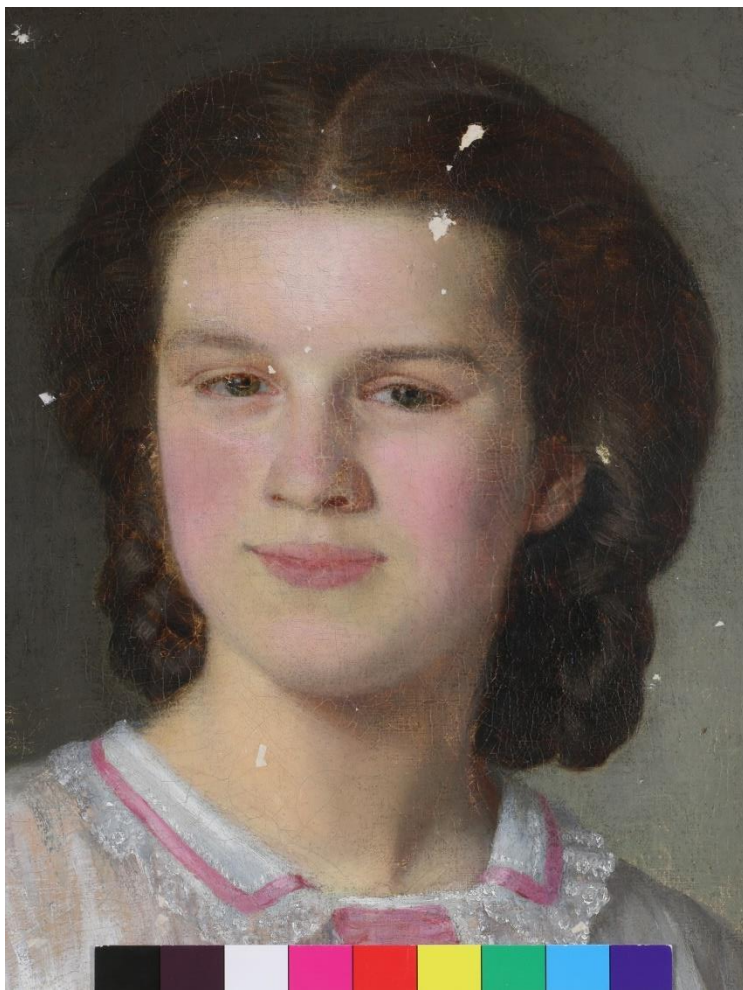
Obrázek 29 Rub napinacího rámu. 1) šest starých klinků, 2) různé druhy hřebíků, kterými byl obraz připevněn k rámu.

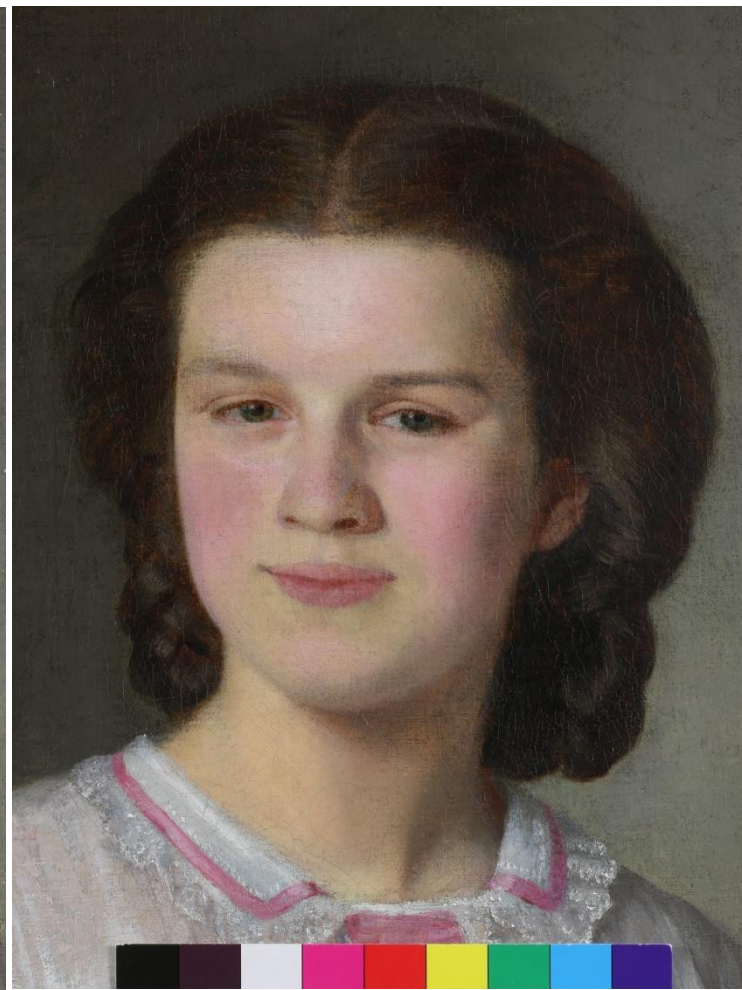
Obrázek 30 Stav díla před retuší.

Obrázek 31 Stav díla po retuši.

Obrázek 32 Detail portrétu před retuší.

Obrázek 33 Detail portrétu po retuší.

Obrázek 34 Detail poškození horní lišty ozdobného rámu.

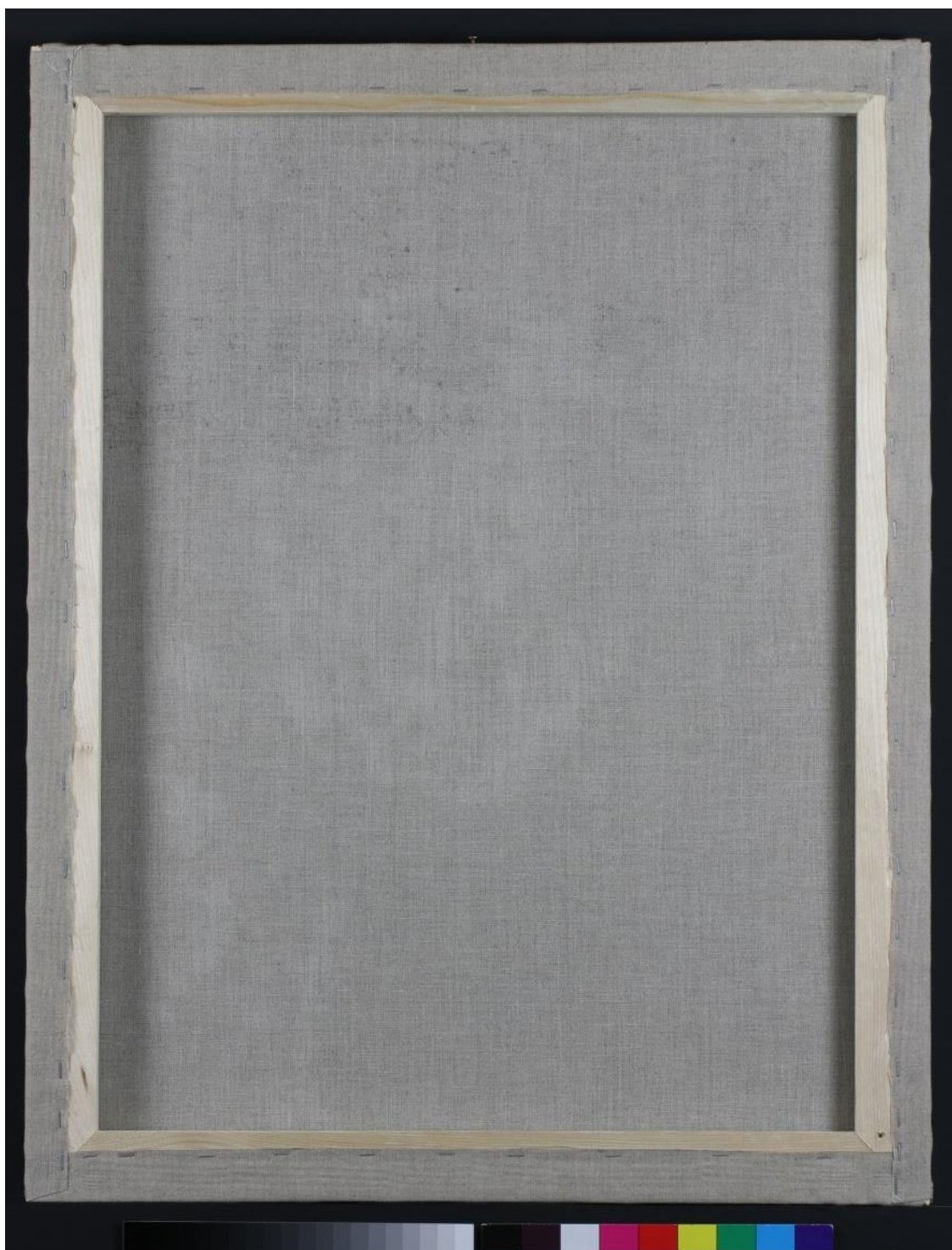
Obrázek 35 Detail poškození povrchové úpravy rámu.

Obrázek 36 Detail lišty po retuši.

Obrázek 37 Detail lišty po retuši.

Obrázek 38 Stav díla po restaurování, rub.

Obrázek 39 Stav díla po restaurování, lic.

Univerzita Pardubice Fakulta restaurování
Ateliér restaurování uměleckých děl na papíře a souvisejících materiálech
Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl

RESTAURÁTORSKÁ DOKUMENTACE

Portrét neznámé osoby
autor neznámý
nedatováno, asi počátek 19. století

Litomyšl – Praha

2018

Zodpovědný restaurátor: Josef Čoban, akad. mal. a restaurátor, ARUDP FR UPa

Restaurovala: BcA. Jana Háková, studující ARUDP FR UPa

Počet vyhotovení restaurátorské dokumentace: 3

Místo uložení dokumentace: 1. Fakulta restaurování Univerzity Pardubice
 2. Archiv Národního technického muzea v Praze
 3. Soukromý archiv BcA. Jany Hákové

©

Dokumentace jako dílo vědecké a literární je chráněna ve smyslu zákona č. 121/2006 Sb. O právu autorském v úplném znění pozdějších dodatků (autorský zákon). Právo k užití dokumentace v případě restaurování má majitel díla.

Počet stran textu: 16

Počet stran příloh: 31

Počet fotografií: 37

Dokumentaci vypracovala: BcA. Jana Háková, studující ARUDP FR UPa

Prohlašuji, že jsem použila při restaurování pouze materiálů a postupů uvedených v této restaurátorské dokumentaci. Nejsm si vědoma nových zjištění a skutečností na restaurovaném díle, které by nebyly uvedeny v této dokumentaci.

Prohlašuji, že restaurátorský zásah byl proveden v mezích určených zadáním.

V Litomyšli dne: 12. srpna 2018

restaurovala: BcA. Jana Háková, studující ARUDP FR UPa

vedoucí práce: Josef Čoban, akad. mal. a restaurátor, ARUDP FR UPa

1. Základní údaje o díle

Dílo: *Portrét neznámé osoby*

Autor: neznámý, nesignováno

Inventární číslo: neevidováno

Doba vzniku: neznámá, asi 20. – 30. léta 19. století

Technika díla: olejomalba na plátně na dřevěném klínovacím rámu

Rozměry díla: 45 × 36,3 cm, klínovací napínací rám: šířka lišt 3,6 cm, výška lišt 1,8 cm

Podložka originálu: plátňová vazba textilní podložky, hustota nití 11 × 12 na 1 cm²

Umístění: Národní technické muzeum, Kostelní 42, 170 78 Praha 7

Zadavatel: Archiv Národního technického muzea, Kostelní 42, 170 78 Praha 7

Zhotovitel: Univerzita Pardubice, Veřejná škola, zal. podle zák. č. 111/1998 Sb., sídlo Studentská 95, 532 10 Pardubice, zastoupená Mgr. BcA. Radomírem Slovíkem, děkanem Fakulty restaurování, Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl

Vedoucí práce: Josef Čoban, akad. mal. a restaurátor, ARUDP FR UPa

Restaurovala: BcA. Jana Háková, studující ARUDP FR UPa

Chemicko-technologické průzkumy prováděla: Ing. Ivana Kopecká a RNDr. Eva Svobodová PhD. na Oddělení preventivní konzervace v Národním technickém muzeu v Praze

Datum započetí a ukončení restaurátorských prací: 10. listopadu 2017 – 15. března 2018

2. Popis díla

2.1. Typologický popis

Předmětem restaurování je olejomalba na světlém podkladu, na plátně a dřevěném klínovacím rámu. Obraz malého formátu znázorňuje portrét zralého muže na šedofialovém pozadí. Jeho oblečení – tmavě hnědý frak¹⁵ s ležatým límcem a knoflíky doplněný bílou vázankou, poukazuje na jeho měšťanské postavení. Muž na obraze má výrazný uhrančivý pohled s ostrými rysy ve tváři. Tento dojem podporuje především hluboký stín vedle dlouhého nosu, bujně obočí a brada. Vousy má hladce oholené kromě dobově módních licousů.

Neznámý, avšak zkušený malíř vystavěl portrét na hladkém dvouvrstevném podkladu. Používání dvouvrstevného podkladu se vyskytuje v Čechách ještě na začátku 19. století, kdy se na obrazech můžeme setkat s bezdůvodným užitím staršího v minulosti zavedeného emulzního podkladu světlé barvy, na nějž byl nanesen nový olejový podklad, který zcela potlačil barevnost spodního podkladu. Typické pro toto období je také úplné potlačení struktury plátna, tak aby závěsný obraz napodoboval hladkou deskovou malbu. Hřebíky použité pro adjustaci obrazu jsou původní a pravděpodobně plátno nebylo dosud přepínáno. Spodní vrstva podkladu syté okrové barvy je tenčí oproti vrchní bílé podkladové vrstvě. Šat tvoří silný nános barevné vrstvy. Přímo pastózní nános barvy použil malíř pro mašli bílé vázanky a několik největších světel v obličeji. Naproti tomu obličej muže vznikl měkkým propojením několika lazurních vrstev i s lokálním uplatněním hnědé podmalby. Na bradě se projevuje patrně i štětcová podkresba, která se zviditelnila degradací barevných vrstev jejich zprůhledněním.

2.2. Otázka autorství

Na díle se nenachází signatura, datace, ani žádné další evidenční číslo nebo štítek. Jedinou informací je číslo „047“ napsané grafitovou tužkou na rubu horní lišty napínacího rámu. V Archivu Národního technického muzea nebyl tedy obraz dosud zaevidován, a jakým způsobem se dostal do muzea, není známo. Zřejmé však je, že se jedná o celkem zdařilý portrét z první poloviny 19. století. Komorních portrétů z tohoto období v našich sbírkách příliš nenajdeme. Podle technologické výstavby obrazu lze vznik obrazu hledat ve 20. – 30. let 19. století.¹⁶ V té době mezi naše přední české portrétisty patřil např. Antonín Machek (1771–1844), žák vídeňské akademie, jež vytvořil stovky portrétů významných osobností vědy a kultury, divadla, šlechty i církevních osob. V porovnání s těmito díly z ruky talentovaného a školeného malíře, nedosahuje portrét neznámého muže tak vysokých kvalit. Vhodnější srovnání bychom snad mohli hledat v díle Josefa Quaissera (1776–1845), který absolvoval výtvarnou akademii v Drážďanech i v Praze. Na tuto podobnost upozornila doc. Marie Mžýková, která však posléze zhodnotila Quaisserovu malbu jako mnohem

¹⁵ Velmi podobný kabát má na sobě např. Josef Jungmann na portrétu od Antonína Machka z roku 1833. Obraz se nachází ve sbírkách Národního muzea od roku 2012 s inv. č. H2-197 967. In: SRŠEŇ, Lubomír. Portrét Josefa Jungmanna od Antonína Machka. *Sborník národního muzea v Praze* [online]. 2015, sv. 60, č. 3–4, s. 67–74, [cit. 2018-08-13].

Dostupné z: file:///C:/Users/jhakov/AppData/Local/Temp/sbornik_C_3_2015_67-74.pdf

¹⁶ Časové zařazení potvrdili i přední odborníci na umění 19. století – Doc. Marie Mžýková a PhDr. Lubomír Sršeň z Národního muzea.

měkčí oproti zkoumanému dílu a poukázala na bližší stylovou blízkost s tvorbou francouzského malíře a miniaturisty Charlese Lousie Philippota de Senanget (1801–1059).¹⁷ Předpokládá se, že již kolem roku 1831 tento malíř působil v Praze¹⁸ a od července 1839¹⁹ ve službách Schwarzenbergů na českokrumlovském panství. Jan Adolf ze Schwarzenbergu (1799–1888) jej přijal do svých služeb na základě „velmi dobrého vysvědčení“²⁰ o jeho restaurátorském umění, které pak také v jeho službách vykonával. Autorské malby tohoto malíře můžeme nalézt ve sbírce Národního muzea, nebo také v Regionálním muzeu Českého Krumlova.^{21,22}

2.3. Popis stavu díla před započítím restaurátorských prací

Barevná vrstva malby se nacházela v havarijním stavu. Závažným poškozením bylo oddělování barevné vrstvy s bílým a z části i se žlutým podkladem ve velkých šupinách [obr. 2 a 9]. Na mnoha místech došlo již ke ztrátám barevné vrstvy. A to na zlomových hranách [obr. 11] a v místech deformace plátěné podložky v důsledku prolomení podkladů a barevných vrstev vnitřními hranami napínacího rámu. Malba i podložka byly přesušené, zkrěhlé a narušené protáhlou²³ sekundární krakeláží. Zvětralý žlutý okrový podklad se na obnažených plochách sprašoval. Barevnou vrstvu pokrývala robustní zažloutlá laková vrstva, na jejímž povrchu byla velmi silná vrstva prachového depozitu a nečistot [obr. 12 a 14]. Na díle byly četné stopy po předchozích zásazích: rozsáhlé tmelení a ztmavlé retuše na pozadí portrétu a v partiích fraku. Další defekt představovaly dvě křížící se trhliny v tenké textilní podložce o velikosti 8,5 × 6,5 cm. Tento defekt byl v minulosti již opravován, a to od rubu pomocí papírové záplaty a vodorozpuštěného adheziva. Od líce pak zakalená retuš v místě trhliny tmavou vodorozpuštěnou barvou. Horní lem plátna nerovnoměrně pokrývaly černé skvrny [obr. 8], jež poukázaly na možné mikrobiologické napadení. Rub plátna byl opatřen vrstvou zhnědlého nátěru, na němž se nacházela silná vrstva nečistot [obr. 3, 27 a 28].

¹⁷ Rozhovor s doc. Marií Mžýkovou, dne 18. dubna 2018 v Národním technickém muzeu. Ch. L. Philippot pocházel z malého města Sainte Menehould ležící v severovýchodní Francii. In: ZÁLOHA, Jiří. O činnosti malíře Ch. L. Philippota v jižních Čechách. *Jihočeský sborník historický*. České Budějovice 1972, roč. 41, s. 93.

¹⁸ Čemuž nasvědčuje dochovaná miniatura neznámého římskokatolického kněze, která byla Národnímu muzeu darována ze staré pražské měšťanské rodiny. Jedná se o kvašovou malbu na slonovině, kterou Philippot signoval a datoval: „Philippot Pinxit 1831“. SRŠEŇ, Lubomír – TRMALOVÁ, Olga. *Malované miniaturní portréty: sbírka oddělení starších českých dějin Národního muzea*, Praha 2005, s. 184–185, 303.

¹⁹ Zálaha, (pozn. 3), s. 93.

²⁰ Ibidem.

²¹ Obsáhlý výčet děl in: Zálaha, (pozn. 3), s. 95–98. Některé z nich je možné si prohlédnout online na stránkách: Od gotiky do konce 20. st. Galerie. *Regionální muzeum v Českém Krumlově* [online], [cit. 2018-08-13]. Dostupné z: <http://www.muzeumck.cz/gallery/umelecke-sbirky/>

²² Bohužel pro tuto už tak rozsáhlou diplomní práci musí zůstat přesnější identifikace autora prozatím nezodpověděnou otázkou. Otázka autorství toto díla je zajímavá a ráda bych ji věnovala alespoň krátkou samostatnou studii.

²³ Charakter krakeláže je typický pro malby 1. poloviny 19. století se silnou vrstvou olejového podkladu. SLÁNSKÝ, Bohuslav. *Technika malby II. díl*. Paseka 2003, s. 115–116.

3. Nálezová (průzkumová) zpráva

Metodika průzkumů byla rozvedena v předešlé dokumentaci, viz strana 15.

3.1. Realizace průzkumu

3.1.1. Neinvazivní průzkumové metody

Průzkum v denním rozptýleném světle

Barevná vrstva se nacházela v havarijním stavu, což svědčilo o dlouhodobém zanedbání péče o dílo. Zažloutlý obrazový lak pokrývala souvislá vrstva nečistot a prachového depositu, v oblasti trhliny byla na laku velká skvrna. Alarmující stav však způsobila především ztráta kohezních sil ve žlutém podkladu. Hustá síť dlouhých ostrých krakel deformovala barevnou vrstvu, která se v některých místech oddělila od podložky v podobě střechovitě vyvalených puchýřů, anebo se praskliny široce rozevřely a okraje jednotlivých částek malby „miskovitě“ prohnuly.²⁴ Poškození tohoto typu pravděpodobně způsobily výkyvy atmosférické vlhkosti a také tloušťka dvouvrstvého podkladu. K největším ztrátám barevné vrstvy došlo na zlomových hranách malby, v místě prolomení malby a podkladů vnitřními hranami napínacího rámu do líce malby a v místě křížové trhliny. Podrobnější vizuální průzkum malby znemožňovala vrstva nečistot.

Průzkum v bočním světle

Razantní nasvícení zvýraznilo deformace barevné vrstvy, prachový deposit i sekundární zásahy.

Ultrafialová luminiscence

Na díle po ozáření UV lampou luminovala souvislá laková vrstva modrozelenou barvou [obr. 4]. Malba se stala čitelnější, i jednotlivé defekty a sekundární zásahy byly dobře viditelné. Zejména byla dobře zřetelná ztráta barevné vrstvy v šatu portrétovaného nepravidelného tvaru o rozměru cca 7,5 × 7,5 cm, která byla v minulosti již opravována.

Rentgenografie

Na rentgenogramu [obr. 6 a 7] můžeme pozorovat značnou část změn oproti finální malbě. V nejspodnějších vrstvách malby měl portrétovaný nos u kořene zúžený a špičku mírně přepadávající, ústa načrtnuta velmi jednoduše s horním rtem mírně předsunutým, levou tvář propadlou (zde se projevuje, jakoby linie podkresby vedoucí až k bradě, také i v ústech je pro obrysy použita podobná linie), vyšší čelo, kabát více rozhalený s odlišně tvarovaným límcem a mašle bílé vázanky byla vidět celá.

²⁴ Heslo: *krakely staré*, in: KUBIČKA, Roman – ZELINGER, Jiří. *Výkladový slovník malířství, grafiky a restaurátorství*. Praha 2004, s. 131.

Infračervená reflektografie

Ve spodní vrstvě malby má muž velmi mladou a měkce modelovanou tvář. V partiích nosu jsou patrné stále rozdíly – v zakončení a mírném natočení. Nad hlavou se projeví linie podmalby, které mohly naznačovat původně zamýšlený tvar hlavy.

Mikrobiologické stěry

Stěry byly provedené standartním sterilním vatovým smotkem na dřevěné tyčince z pravého horního rohu na líci a na rubu originálu. Kultivaci a vyhodnocení prováděla mikrobioložka Ing. Marcela Pejchalová, Ph.D. a Ing. David Šilha, PhD. na Katedře biologických a biochemických věd Univerzity Pardubice. Stěr odebraný z líce malby měl pozitivní nález vitality plísní. Celkem bylo vykultivováno šest kolonií rodu *Aspergillus* a *Penicillium*, ale nejednalo se tedy o masivní a ohrožující kontaminaci.

3.1.2. Invazivní průzkumové metody

Pro identifikaci **vlákninového složení textilu, stratigrafii barevných vrstev a identifikaci organických látek a pigmentů** byly skalpelem odebrány vzorky a předány na Oddělení preventivní konzervace NTM k analýze. Viz příloha strana 78.

Zkoušky rozpustnosti

Byla testována citlivost lakové, demineralizovou vodou očištěné vrstvy, a to velmi malými vatovými smotky na párátku mírně navlhčenými v rozpouštědlech.

Tabulka 3 Zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy

<i>použité rozpouštědlo</i>	<i>reakce lakové vrstvy</i>
demineralizovaná voda	nereaguje
lakový benzín	nereaguje
terpentýn	nereaguje
toluen	nereaguje
etanol	rozpouští se velice rychle
isopropanol	rozpouští se velmi rychle
isopropanol s toluenem (1:1)	rozpouští se velmi rychle a zakaluje lak
etanol s terpentýnem (1:2)	rozpouští se rychle
etanol s terpentýnem (1:3)	rozpouští se skokově rychle
cyklohexanaol	rozpouští se rychle, ale pomaleji než při zkouškách s etanolem nebo isopropanolem
cyklohexanol s terpentýnem (1:3)	rozpouští lak postupně, kontrolovatelně

Na díle se nacházely dva typy retuší s odlišnými pojidly. Na malbě šatu a v blízkosti perforace plátna byly pro retušování použity vodorozpustné barvy. Následující tabulka se zabývá testováním rozpustnosti retuší a přemalby, které nebyly odstranitelné vodou.

Tabulka 4 Zkoušky rozpustnosti přemalby a sekundárních zásahů

<i>rozpouštědlo</i>	<i>místo aplikace rozpouštědla a jeho následná reakce</i>		
	<i>retuše</i>	<i>rezidua laku²⁵</i>	<i>originál</i>
etanol	naměkčuje	nereaguje	-
toluen	naměkčuje, částečné rozpouštění	velmi slabě	-
lakový benzín	nereaguje	nereaguje	-
lékařský benzín	nereaguje	nereaguje	-
aceton	téměř nereaguje	pozvolna	prudce
isopropanol	nereaguje téměř vůbec	nereaguje	rozpouští se rychleji než retuše
teplá voda	nereaguje	nereaguje	nereaguje
Saliva (triaminocitrát)	nereaguje	-	-
carbopol etomeen C25 + etanol	postupně naměkčuje	-	-
carbopol etomeen C25 + aceton	postupné rozpouštění, obtížně kontrolovatelné	-	-
dimethylsulfoxid (DMF)	reaguje velice rychle rozpouštěním	-	-
DMF v toluenu 1:1	velmi prudké rozpouštění	-	-
DMF v toluenu 1:2	prudké rozpouštění	-	-
DMF v toluenu 1:3	rozpouští se rychle	-	-

²⁵ Po ztenčení lakové vrstvy bylo na malbě objeveno několik malých skvrn luminující v UV záření světla modrou barvou. Nacházely se při pravém okraji a v partiích vlasů. Měly velmi dobrou soudržnost s originálem a byly téměř nerozpustné.

4. Vyhodnocení průzkumů

Malba se nacházela v havarijním stavu s nutností okamžitého zásahu. Na díle byl prokázán výskyt plísní rodu *Aspergillus* a *Penicillium*. Žlutá podkladová vrstva na mnoha místech ztratila svou vnitřní soudržnost a začala se oddělovat od plátěné podložky. Což se projevilo vznikem puchýřů, dlouhých hlubokých krakel, miskovité deformace barevných šupin a četných ztrát. K poškození dále přispělo nevhodné zacházení s dílem, prudké výkyvy atmosférické vlhkosti a z toho plynoucí vysrážení textilní podložky originálu. Obraz se pravděpodobně již v tomto neutěšeném stavu dostal za neznámých okolností do Archivu Národního technického muzea v Praze.

Zobrazovací metody prozradily malířův postup při vzniku portrétu, který během svého malířského procesu hledal správné tvary forem. Z toho můžeme vyvodit, že se nejednalo o příliš sebevědomého a zkušeného malíře, byť dokončená malba dosahuje značných kvalit. S přihlédnutím k výsledkům chemicko-technologického průzkumu²⁶, můžeme přibližně rekonstruovat proces vzniku obrazu následovně:

Bavlněné plátno bylo před vypnutím na napínací rám zaklíženo a opatřeno nejprve okrovým emulzním podkladem. (Sice chemicko-technologický průzkum přítomnost proteinu jednoznačně nepotvrdil, nebyla však vyloučena a zkouškou rozpustnosti na vodu bylo zjištěno, že se podklad snadno rozpouští. Ke snadné rozpustnosti však jistě přispěla i degradace materiálu v podobě sprašování.) Okrový podklad byl izolován terpenickou pryskyřicí a zakryt minimálně stejně silnou vrstvou bílého olejového podkladu ze směsi křídly, olovnatě běloby, barytu a pigmentu na bázi hlinitokřemičitanu. Na některých vzorcích (např. *vzorek 1d – šat*) je patrné, že se bílý podklad skládá ze dvou vrstev stejného složení. Přítomnost dvou vrstev bílého podkladu se potvrdila i při sejmutí malby z napínacího rámu v blízkosti otvorů po hřebících, kde byly vrstvy okem odlišitelné. Závěrečná tenká podkladová vrstva (asi imprimatura) byla studenější a měla pravděpodobně potlačit žlutý tón bílého podkladu.

Plátno s podklady bylo napnuto na dřevěný klínovací rám. Zda si malíř vytvořil podkresbu tužkou nelze z radiogramu jednoznačně určit. Na snímku jsou patrné tenké linie na tváři, rtech i chrýpí nosu, může se však jednat o součást malby. Zato přítomnost spodní vrstvy studené barvy lze lépe doložit. Domnívám se, že se jedná o podmalbu pruskou modří. Při bližším zkoumání fraku můžeme nalézt alespoň na dvou místech projevující se spodní velmi tmavou až černou vrstvou.²⁷ Naopak lazurnější nános je v okolí hlavy, kde je jasně patrný modrý odstín. Tato modrá vrstva, anebo závěrečná červená vrstva na fraku, byla pravděpodobně pojena emulzí (viz *Příloha 1*, s. 86). Na jiných zkoumaných vzorcích vrstvy malby již protein objeven nebyl. Z tohoto důvodu, i na základě reakcí barevné vrstvy v průběhu restaurování, je možné se domnívat, že byl portrét malován olejovými barvami.

²⁶ KOPECKÁ, Ivana – SVOBODOVÁ, Eva. Protokol k obrazu Portrét neznámé osoby. Oddělení preventivní konzervace NTM, Praha 2018, s. 11 (nepublikováno).

²⁷ To by přibližně odpovídalo popisu B. Slánského. SLÁNSKÝ, Bohuslav. *Technika v malířské tvorbě. Malířský a restaurátorský materiál* [online], [cit. 2018-08-13]. s. 47. Dostupné z: http://old.avu.cz/~mica/digibooks/210_002_slansky.pdf

Malbu, zkoumanou na odebraných vzorcích, tvoří zpravidla dvě tenké vrstvy barvy. Malíř pracoval s běžně dostupnými dobovými pigmenty: okry, hlinkami, olovnatou bělobou, křídou a pruskou modří.

Povrch malby i četné retuše pokrýval nepůvodní souvisle nanesený obrazový lak. Zkoušky rozpustnosti odpovídaly tomu, že se jedná o pryskyřičný lak. Na odebraných vzorcích byl nalezen pouze na jenom ze vzorků (*Id – šat*) jehož spektrum na FTIR spektrometru odpovídalo mastixu. Může se však jednat o rezidua starší lakové vrstvy.

Průzkumy také potvrdily, že dílo bylo během své existence minimálně dvakrát opravováno. Mladší zásah akvarelovými barvami byl nanesen na lakové vrstvě a souvisel především s opravou perforace plátna a několika drobných ztrát po obvodu obrazu a ve vlasech. Starší, hůře rozpustné retuše, se nacházely pod lakovou vrstvou a byly pojeny emulzí. Retuše byly zestárlé, ztmavlé a přesahovaly přes defekty na originál. Obličejová část portrétovaného byla dochována v poměrně dobrém stavu bez významnějších sekundárních zásahů.

5. Záměr

Na základě výsledků restaurátorských průzkumů, s ohledem na stav díla, požadavky zadavatele a v souladu s budoucím využitím díla byl navržen následující postup restaurátorských prací:

- Podrobná fotodokumentace díla. Průzkum mikrobiologického napadení (stěry).
- Odběr vzorku pro průzkum barevné vrstvy (stratigrafie) + využití již odpadnutých fragmentů.
- V příp. masivního nálezu plísní, dezinfekce díla.
- Částečné mechanické očištění jemným štětcem a lokální prekonsolidace barevné vrstvy obrazu.
- Prekonsolidace nejvíce ohrožených částí barevné vrstvy.
- Mechanické očištění líce díla jemnými vlasovými štětci na líci.
- Průzkumy obrazu (VIS, optická mikroskopie, ostré boční světlo, UV, RTG, IR).
- Zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy a druhotných zásahů.
- Vytvoření ochranného zajišťovacího přelepu na líci malby (japonský papír + Klucel G, příp. jiné adhezivum dle výsledků zkoušek rozpustnosti).
- Sejmutí díla z napínacího rámu a šetrné mechanické čištění rubu plátna (muzejní vysavač, cleanmaster).
- Lokální provlhčení obvodových lemů a následné rozžehlení elektrickou vyhřívanou špachtlí.
- Sejmutí záplaty na rubu plátna a zajišťovacích přelepů z líce.
- Ztenčení lakové vrstvy a odstranění retuší. Úprava tmelů, příp. odstranění. Současně bude barevná vrstva stále zajišťována konsolidantem.
- Provlhčení díla navlhčenými filtračními papíry pomocí hydrofilní membránové textilie Sympatex a následné vyrovnání za tepla na odsávacím stole s překryvem a pod tlakem.
- Nažehlení obrazu na dvě pomocná tenká plátna (adh. BEVA 375).
- Vytmelení defektů voskopryskyřičným tmelem a izolace jejich povrchů běleným šelakem v etanolu.
- Napnutí plátna na očištěný a upravený původní napínací rám, nebo na nový napínací rám s širšími lištami.
- Aplikace lesklého damarového laku (komerčního od f. Lefranc).
- Provedení retuší olejopryskyřičnými barvami Maimeri Restauoro.
- Aplikace závěrečného polomatného laku (Satine od f. Lefranc).

6. Postup restaurátorských prací

Zadavatel předal dílo k restaurování uložené ve vodorovné poloze v ochranné krabici, na jejímž dně bylo velké množství fragmentů odpadnutých z originálu. Obraz se nenacházel ve stavu, kdy by bylo možné jej bezpečně fotografovat ve vertikální poloze. Proto proběhla podrobná dokumentace stavu před restaurováním, při které dílo leželo na desce stolu. Zdokumentován byl stav lícové strany a boky v rozptýleném denním světle a v razantním bočním nasvícení.

Vatovou smotkem byly provedeny stěry pro průzkum mikrobiologického napadení. Poté byla vrstva prachového depozitu velmi šetrně očištěna jemnými štětci. Následně došlo k lokální konsolidaci barevné vrstvy od líce pomocí roztoků 10% Paraloid B72 v toluenu a řídkým roztokem adheziva Beva 375 v toluenu a technickém benzínu, aplikovaných štětci. Po odpaření rozpouštědel byla přes antiadhezivní folie aktivované vyhřívanou špachtlí a fixovány do studena pod tlakem špachtlemi před antiadhezivní folie. Šupiny barevné vrstvy vysoce se zvedající od podložky originálu na zlomové hraně, byly zajištěny přelepy z japonského papíru a adhezivem 10% roztok Paraloid B72 v toluenu. Následovala fotodokumentace rubové strany [obr. 3], opatrné mechanické čištění lícové strany latexovou pryží cleanmaster a štětci, od rubu s eliminací přítlaku pomocí pryže cleanmastr a muzejním vysavačem.

Dílo bylo dále zkoumáno metodami ultrafialové luminiscence, infračervené reflektografie a rentgenografie (viz podkapitola 3.2. *Realizace průzkumu a Příloha 2*).²⁸

Povrch malby byl očištěn vatovými smotky na párátku vlhčenými v demineralizované vodě s Ajatinem – čirý vodný roztok, následně stejným způsobem už jen demineralizovanou vodou. Na obrazovém laku byly při okrajích provedeny zkoušky rozpustnosti [tab. 1]. Jako nejšetrnější rozpouštědlo byla vyhodnocena směs cyklohexanolu s terpentýnu v poměru 1 : 3 a pro zablokování rozpouštěcí reakce terpentýn a příp. lakový benzín. Ztenčování silné zažloutlé vrstvy probíhalo postupně s častými kontrolami pomocí UV záření [obr. 17–21]. Pod obrazovým lakem se objevilo velké množství druhotných zásahů, jejichž rozpustnost byla problematická. Na pastózních vrstvách temperových retuší [obr. 23], pod kterými se nacházela nepůvodní vrstva tmelu, byly testovány různé metody jejich odstraňování [tab. 2]

Účinným a kontrolovatelným rozpouštědlem byl dimethylformamid ve směsi s toluenem v poměru 1 : 3. Směs rozpouštědla byla po aplikaci zablokovaná terpentýnem, toluenem a poté opět terpentýnem [obr. 22].

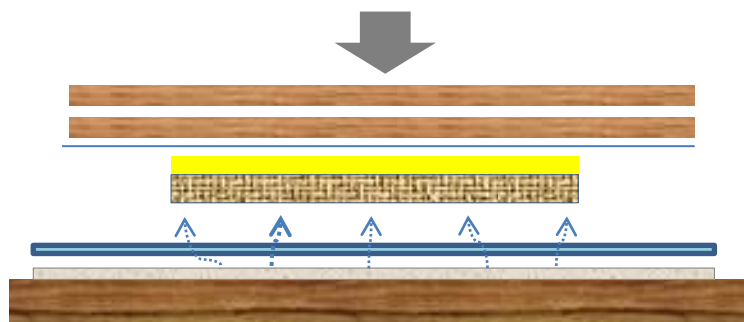
Následně bylo dílo z líce zajištěno lokálními přelepy z japonského papíru Kashmir 11 g/m² pomocí 4% roztoku Klucel G v demineralizované vodě [obr. 26]. Během snímání plátna z napínacího rámu bylo zjištěno, že je přichyceno k napínacímu rámu přibližně uprostřed delších lišt v místech starých tmelů. Lepidlo bylo zkřehlé a dílo bylo z rámu bezpečně mechanicky odpreparované a lícem položeno na antiadhezivní fólii. Rub plátna byl mechanicky dočištěn, lemy následně vlhčeny teplou vodou polovlhkými vatovými smotky a po provlhčení postupně rozžehlovány elektrickou vyhřívanou špachtlí přes tenký filtrační papír. Vrstva nátěru na rubové straně byla vodorozpustná a pravděpodobně se jednalo o klihový nátěr související s některou

²⁸ Snímky byly pořízeny ve spolupráci s Akademií výtvarných umění v Praze.

z předešlých oprav. Nátěr byl postupně změkčován pomocí gelu Laponite RD [obr. 28], který byl nanášen štětcem na plochu 7×7 cm. Po jeho provlhnutí byl odstraněn z povrchu i struktur plátna pomocí skalpelu. Na závěr byl vymytý demineralizovanou vodou pomocí obměňovaných navlhčených vatových smotků. V průběhu práce byla malba z líce zajištěna ještě celoplošným ochranným přelepem z menších kusů japonského papíru Kashmir 11 g/m² pomocí 4% Klucel G v demineralizované vodě.

Po očištění rubu plátna bylo dílo celoplošně vlhčeno od rubu pod mírnou zátěží pomocí filtračních papírů přes hydrofilní membránovou textilii Sympatex [il. 1] a vyrovnáváno na vyhřívaném nažehlovacím stole pod překryvem pod tlakem lícem nahoru [obr. 30]. Poté byly z malby odstraněny vodou na vatových smotcích zajišťovací přelepy z japonského papíru a proces vlhčení a rovnání se opakoval, tentokrát již pod větším tlakem při vlhčení i rovnání. (Na lemech byly ponechány přelepy z japonského papíru, kde bylo použité adhezivum Paraloid B72 v toluenu a Beva 375 v toluenu, viz předchozí strana).

Rub vyrovnaného suchého plátna obrazu byl celoplošně prosycen 5% roztokem Paraloid B72 v toluenu, poté řídkým roztokem Beva 375 v toluenu a benzínu, který zcela migroval do textilu. Následovaly ještě dva nátěry hustým roztokem Beva 375 v toluenu a benzínu a závěrečný řídký vyrovnávací nátěr tímž adhezivem, a to vždy na zaschnutou předchozí vrstvu. Dílo bylo poté opět vlhčeno tentokrát od líce pomocí hydrofilní membránové textilie Sympatex po dobu 45 minut.

Ilustrace 1 Popis vlhčení pomocí textilie Sympatex (vrstvy vzestupně): deska stolu, provlhčený filtrační papír 520 g/m², textilie Sympatex membránou k originálu, originál, melinexová fólie, mírné závaží.

Provlhnuté dílo s nátěry adheziva Beva 375 bylo nažehleno na vysráženou pomocnou plátěnou podložku lícem nahoru na perforovaném nažehlovacím nízkotlakém stole za teploty 75 °C a tlaku 180 Pa. Při nažehlování byla barevná vrstva od líce přes antiadhezivní fólii vyrovnávána malou kovou špachtlí. S odstupem několika hodin rub pomocného plátna prosycen několika vrstvami hustého roztoku Beva 375 v toluenu a benzínu. Nažehlení na druhou plátěnou podložku [obr. 31] se opakovalo za stejných podmínek, tj. za teploty 75 °C a tlaku 180 Pa. Nažehlování na dvě pomocná hustě tkaná tenká lněná plátna bylo zvoleno z důvodu velmi tenké, zkrěhlé a poměrně rozsáhle perforované originální textilní podložky. Obě pomocná plátna měla pak při napínání stejný formát (zastříženy stejně cca 4,5 cm od zlomové hrany). Po nažehlení obrazu na pomocná plátna byl líc malby očištěn vatovými smotky vlhčenými v teplé vodě, od prolnutého adheziva a zajišťovacích přelepů na lemech pomocí toluenu a lakového benzínu. V hnědých partiích fraku docházelo při čištění lakovým benzínem s toluenem k výraznému zakalování. Zkouška odstranění

zákalu roztokem cyklohexanolu s terpentýnem v poměru 1 : 3 byla neúspěšná. Očištění starých retuší a adheziva Beva 375 z partií fraku bylo provedeno směsí rozpouštědel aceton xylen v poměru 1 : 2. Tato kombinace sice dočasně způsobovala zákal na originálu, zato však dobře odstraňovala hnědé retuše. Dále byly na originálu upraveny staré ztvrdlé tmely [obr. 32], v některých částech byly výrazně nad rovinou hladké malby originálu nebo byly nanесeny přes originál. K narušení uzavřeného povrchu tmelu byly použity vatové smotky vlhčené v acetonu, odstraňovány pak byly kombinováním rozpouštědel terpentýn, lakový benzín a toluen postupným odmyváním v kombinaci s mechanickým odstraňováním naměkčené vrstvy tmelu skalpelem. Jejich nadměrná tvrdost a omezená flexibilita pak při napínání obrazu na rám u pravé lišty způsobila menší komplikace omezení při vypnutí podložky.

Následně byly okraje malby a některá místa barevné vrstvy zpevněna od líce konsolidantem Beva 375 v toluenu. Ztráty v barevné vrstvě byly vytmeleny tónovaným voskopryskyřičným tmelem a jejich povrch zaizolován 10% roztokem běleného šelaku v etanolu [obr. 33].

Původní napínací rám byl očištěn mechanicky a demineralizovanou vodou s Ajatinem. Lišty byly na vnější lícové hraně doplněny o vyvýšenou hranu přilepením úzkých dřevěných hranolů o rozměrech cca 2 mm × 3 mm pomocí disperzního lepidla Dispercoll D3 a nekorodujícími sponkami [obr. 34]. V rohových spojích napínacího rámu byla vyvýšená lišta vždy rozdělena tak, aby mohl být rám klínovatelný. Plátno bylo vypnuto na napínací rám a pomocí airbrush byla malba opatřena tenkou vrstvou lesklého damarového laku Lefranc, ředěný s terpentýnem 1 : 1. Na mezilaku byla provedena tečkovaná napodobivá retuš olejopryskyřičnými barvami Maimeri Restauro s odsátím přebytečného pojiva, ředěné terpentýnem a isopropanolem, místy s malou příměsí ředěného damarového laku Lefranc. Na závěr byla malba zalakována pomocí airbrush tenkou vrstvou mírně lomeného damarového laku Lefranc a bylo provedeno pár drobných korektur retuší. Pro závěrečné sjednocení lesklých a matných míst retuší a malby byl pomocí air brush, nanесen lak Regalrez 1094 v lakovém benzínu o koncentraci do 7 % s příměsí mikrokrytalického vosku Cosmoloid H80 [obr. 36].

7. Seznam použitých materiálů

Pomůcky a přístroje:

- Digestoř laboratorní (Labor Komplet s.r.o., Praha)
- Fotoaparát Canon 70D digital.
- Kompresor pro air brush (Boesner) a souprava air brush Micro-Color (GÜDE).
- Lampa TL-D Philips BLB (360–380 nm), (Philips Česká republika s.r.o., Praha).
- Latexová pryž Cleanmaster, Wishab (dodává Ceiba s.r.o., Brandýs n. L.).
- Lihový kahan.
- Muzeální vysavač MUNTZ 555-MU-E HEPA GS kit
- Nitrilové rukavice (Genesee Scientific, USA)
- Nízkotlakový nažehlovací perforovaný stůl (vyrábí G. Kleindorfer).
- Ochranné brýle s UV filtrem, 2C-1,2 3M 1 FT (3M, USA)
- Polomaska 3M typ 7502, filtr 6059 ABEK 1(3M, USA)
- Restaurátorská vyhřívaná špachtle (Restauro Technika Toruň).

Pomocné materiály:

- Buničitá vata – 100 % celulosa.
- Filtrační papíry 75 g/m² a 520 g/m² (dodává Ceiba s.r.o., Brandýs n. L.).
- Hollytex netkaná textilie 100 % polyester 33 g/m² a 81 g/m² (dodává Ceiba s.r.o., Brandýs n. L.).
- Japonské papíry Kashmir 11 g/m² (dodává Ceiba s.r.o., Brandýs n. L.).
- Lněné plátno 100 %, jemné, tenké a hustě tkané (distribuce Zlatá loď, Praha, výrobce neuvedený).
- Melinex 401–100 µm, 100 % polyesterová fólie (dodává Ceiba s.r.o., Brandýs n. L.).
- Sterilní vatové tampony na stěry.
- Sympatex, paropropustná textilie (dodává Ceiba s.r.o., Brandýs n. L.).
- *Chemikálie a další suroviny:*
 - Aceton (Lach-Ner s.r.o., Neratovice)
 - Ajatin plus - aktivní látky BKC, alkyly C8-C22-benzyl (alkyl) dimethylamonium bromidy ve vodném roztoku (PROFARMA-PRODUKT, s.r.o.).
 - Bělený šelak v etanolu 10% roztok.
 - Benátský balzám (Sandragon s.r.o., Praha).
 - BEVA 375 (Deffner & Johann GMBH, Röttlein).
 - Carbopol E70, kopolymer kyseliny akrylové (vyrábí NOVEON Inc.).
 - Cyklohexanol.
 - Damara (Grac spol. s.r.o., Sušice).
 - Damarový lak (Lefranc & Bourgeois).
 - Demineralizovaná voda (NTM Praha).
 - Dimethylforamid.
 - Dimethylsulfoxid čistý (Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim).
 - Dispercoll D3 (Druchema, Praha).
 - Etanol (Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim).
 - Ehomeen C25, detergent ethoxylovaný(15)kokoalkylamin (vyrábí AKZO Chemical, Inc., dodává Chevas, s. r. o.).
 - Etylcellosolve (Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim).
 - Isopropylalkohol (Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim).
 - Klucel G hydroxypropylceluloza (vyrábí Aqualon, USA) v demineralizované vodě 4 %.
 - Lakový benzín (Johnstone´s White Spirit, PPG Architectural Coatings UK, Limited).

- Mikrokrystalický vosk Cosmoloid H80 (Deffner & Johann GMBH, Röttlein).
- Nitroředidlo C 6000 (Severochema, družstvo pro chemickou výrobu, Liberec).
- Olejové barvy Maimeri Restauro na bázi mastixové pryskyřice (Industria Maimeri S.p.A., Mediglia Italia).
- Paraloid B72, kopolymer metylakrylátu s etylmetakrylátem (vyrábí Röhm a Haas, USA; dodává Ceiba s. r. o., Praha) v toluenu 5% a 10% roztok.
- Regalrez 1094 (Sandragon s.r.o, Zdiby) v lakovém benzínu 7% roztok.
- Technický benzín (Severochema, Liberec).
- Technický líh.
- Terpentýn (Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim).
- Toluén (Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim).
- Včelí vosk bělený (Grac spol. s.r.o., Sušice).
- Xylen (Lučební závody Draslavka a. s., Kolín).

8. Podmínky uložení a vystavení

Doporučuje se dílo deponovat ve tmě v čistém bezprašném prostředí při relativní vlhkosti 45–60 % s max. akceptovatelnou denní změnou 5 %, při teplotách 18–20 °C s maximální akceptovatelnou denní změnou 2 °C.

Pro manipulaci s dílem je třeba vyvarovat se otřesům, nárazům a prudkým výkyvům klimatických změn. Velké změny atmosférické vlhkosti by mohly ohrozit stav barevné a podkladové vrstvy!

Pro expozici díla je doporučeno obraz zarámovat do dobově odpovídajícího ozdobného rámu, např. jednoduše profilovaný hladký rám s povrchovou úpravou plátkového zlata, nebo tmavým nátěrem s úzkou vnitřní zlatou lištou. Vystavené dílo je nutné umístit mimo zdroje sálavého tepla a přímý dopad slunečního světla s maximální intenzitou osvětlení 150 lx a eliminováním zdrojů UV záření. Ošetřovat pouze opatrným ometáním měkkými vlasovými štětci, příp. pomocí muzejního vysavače.

9. Prameny a literatura

HRADILOVÁ, Janka – MISLEROVÁ, Hana. Technika malby portrétů 19. století od Friedricha von Amerlinga. In: *Acta Artis Academica ...: sborník ...mezioborové konference ALMA* [online]. Praha 2010. s. 137–164. ISBN 978-80-87108-14-7, [cit. 2018-07-17]. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/273447466_Painting_Technique_of_Portraits_painted_in_the_19th_century_by_Friedrich_von_Amerling_In_Acta_Artis_Academica_137-164_ISBN_978-80-87108-14-7

KOPECKÁ, Ivana – NEJEDLÝ, Vratislav. *Průzkum historických materiálů. Analytické metody pro restaurování a památkovou péči*. Praha 2005. s. 104.

KOPECKÁ, Ivana – SVOBODOVÁ, Eva. *Protokol k obrazu Portrét neznámé osoby*. Oddělení preventivní konzervace NTM, Praha 2018. s. 11 (nepublikováno).

KUBIČKA, Roman – ZELINGER, Jiří. *Výkladový slovník malířství, grafiky a restaurátorství*. Praha 2004, s. 341.

MŽYKOVÁ, Marie. Díla českých malířů 19. a 20. století v zámeckých sbírkách : (O – P). *Památky a příroda*. Praha 1986, roč. 11., č. 2. s. 85–92.

Od gotiky do konce 20. st. Galerie. *Regionální muzeum v Českém Krumlově* [online], [cit. 2018-08-13]. Dostupné z: <http://www.muzeumck.cz/gallery/umelecke-sbirky/>

Osiris Camera. *Opus instruments*. Dostupné z: <https://www.opusinstruments.com/products/osiris-camera/>

Osobní rozhovor s doc. PhDr. Janou Mžykovou v Národním technickém muzeu v Praze, CSc., dne 13. 3. 2018.

SLÁNSKÝ, Bohuslav. *Technika v malířské tvorbě. Malířský a restaurátorský materiál* [online], [cit. 2018-08-13]. s. 47. Dostupné z: http://old.avu.cz/~mica/digibooks/210_002_slansky.pdf

Soukromá korespondence Jany Hákové s PhDr. Lubomírem Sršněm, ze dne 11. 1: 2018 a 31. 7. 2018.

SRŠEŇ, Lubomír – TRMALOVÁ, Olga. *Malované miniaturní portréty: sbírka oddělení starších českých dějin Národního muzea*, Praha 2005. s. 320.

SRŠEŇ, Lubomír. Portrét Josefa Jungmanna od Antonína Machka. *Sborník národního muzea v Praze* [online]. 2015, sv. 60, č. 3–4, s. 67–74, [cit. 2018-08-13]. Dostupné z: file:///C:/Users/jhakov/AppData/Local/Temp/sbornik_C_3_2015_67-74.pdf

ŠMAJCLOVÁ, Diana. Charles Louis Philippot. *Obnovená tradice*. České Budějovice 2011, roč. 22, č. 43. s. 38–40.

ZÁLOHA, Jiří. O činnosti malíře Ch. L. Philippota v jižních Čechách. *Jihočeský sborník historický*. České Budějovice 1972, roč. 41. s. 93–98.

PŘÍLOHA 1 – Chemicko-technologický průzkum

ZADAVATEL: Archiv NTM, BcA. Jana Háková

ODBĚR – LOKALITA: Obrazová sbírka Archivu NTM – portrét neznámé osoby, 20.-30.léta 19. stol., bez inv.č.

Č. AKCE / Č. VZORKU: 76/17/190-194

POPIS VZORKŮ A MÍSTA ODBĚRU:

190	vzorek 1a – pozadí
191	vzorek 1b – vlasy na čele
192	vzorek 1c – fragment (zřejmě ze zlomové hrany plátna)
193	vzorek 1d – šat (může se objevovat Paraloid)
194	vzorek 1e – textilní podložka

POŽADOVANÉ STANOVENÍ: určení stratigrafie a analýza pojiv

PROTOKOL

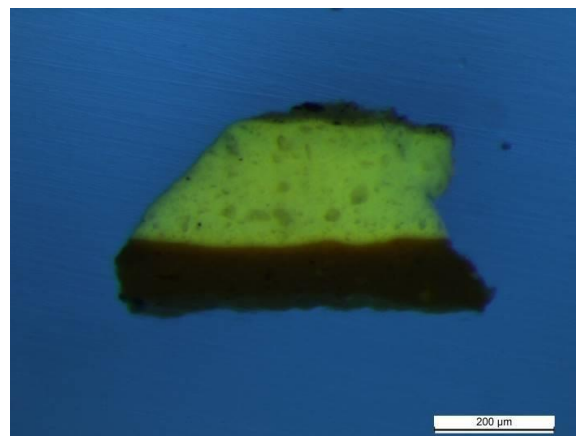
POSTUP:

Stratigrafie a materiálová analýza: Vzorky, odebrané z portréту neznámé osoby, byly částečně zalaty do polyesterové pryskyřice, vybroušeny, vyleštěny ve formě příčného řezu a pozorovány jak pod stereomikroskopem Leica M156 FC, tak pod metalografickým mikroskopem DM2500 pod viditelným i ultrafialovým světlem. Vzorek vlákna byl pozorován volně. Dále byly vzorky separovány na jednotlivé vrstvy a analyzovány FTIR spektrometrií na FTIR spektrometru Nicolet iN10 technikami mikro-ATR/germanium a makro-ATR/diamant. Získaná spektra byla porovnána se spektry standardů z různých databází.

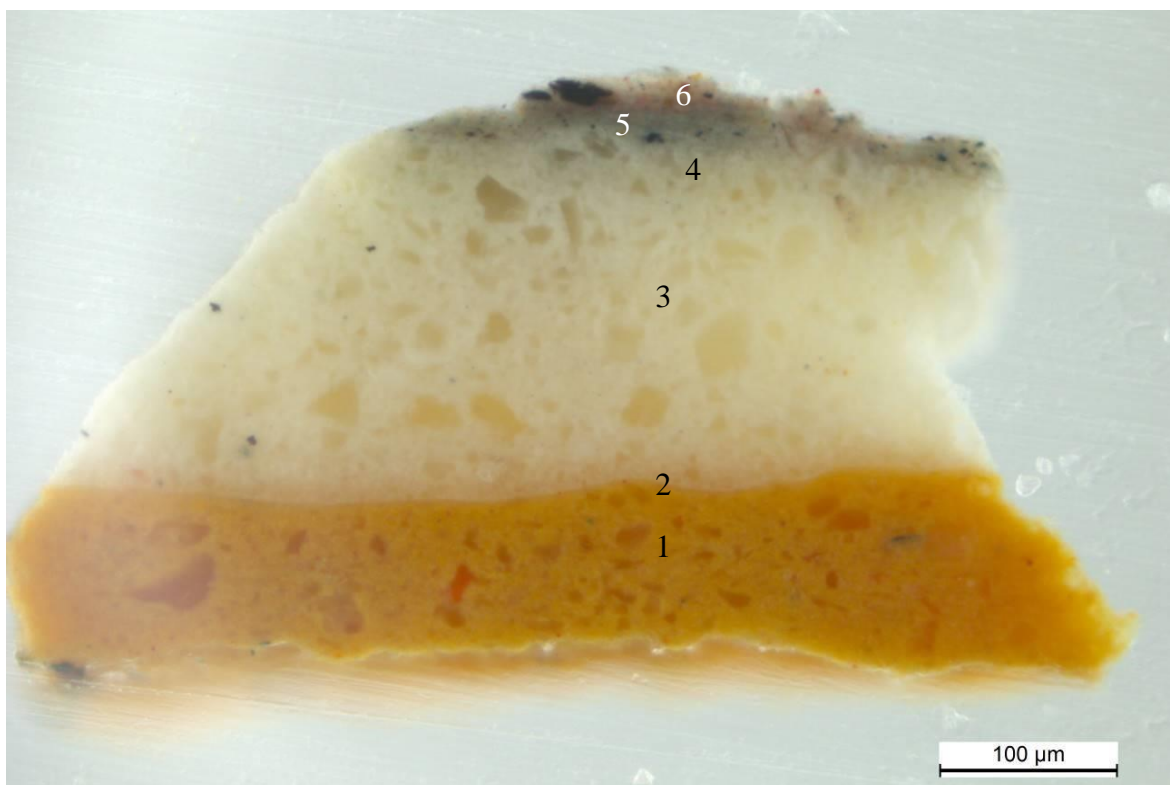
Získaná spektra nejsou spektra čistých látek, ale směsí. V některých případech na základě analýzy nelze specifikovat konkrétní látku, ale pouze chemickou skupinu látek, do které přísluší (např. vosky, polysacharidy).

vzorek 1a – pozadí

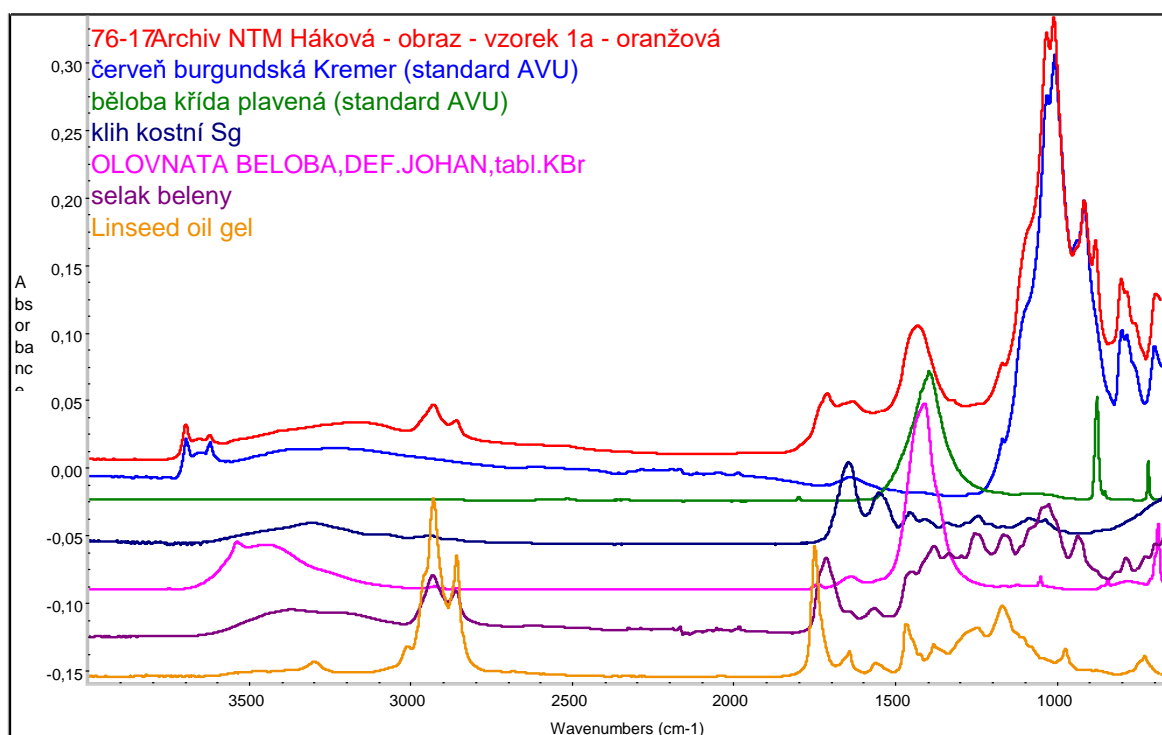
Obr. 1: Mikroskopické snímky povrchové úpravy vzorku 1a – pozadí pod viditelným (vlevo) a ultrafialovým světlem (vpravo). Měřítka je vloženo.

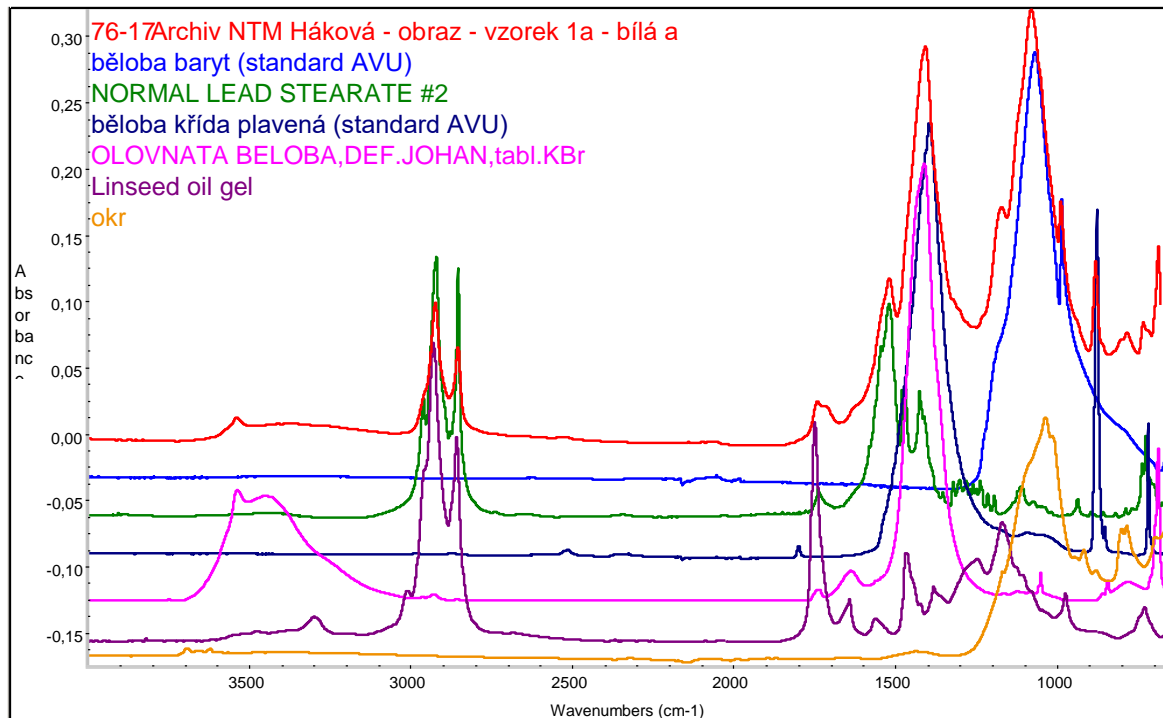
Obr. 2: Mikroskopický snímek vzorku 1a – pozadí pod viditelným světlem v metalografickém mikroskopu.

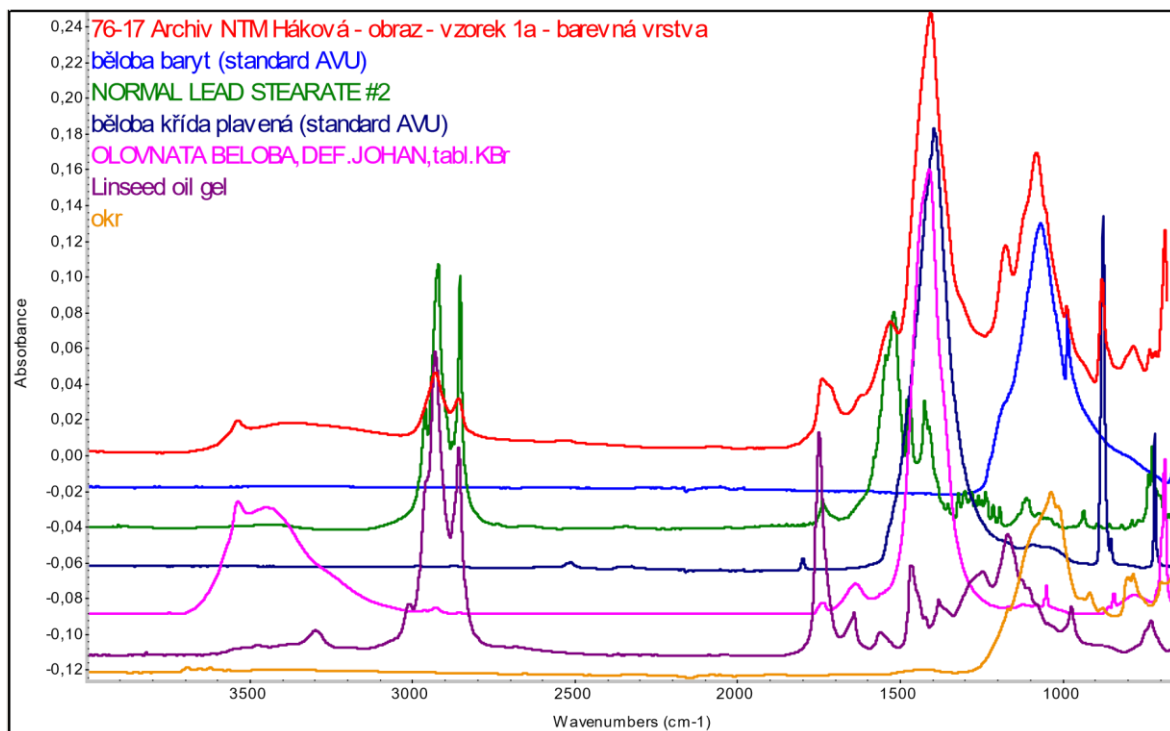
Obr. 3: FTIR spektrum okrového podkladu vzorku 1a – pozadí společně se spektry standardů – vrstva byla pravděpodobně pojena olejem. Ve spektru byl však nalezen i protein (pravděpodobně kliš) a také není vyloučena přítomnost terpenické pryskyřice jako izolační mezivrstvy (ve spektru uveden standard šelak). Vrstva byla plněna křídou, olovnatou bělobou a pigmentem na bázi hlinitokřemičitanu.

Obr. 4: FTIR spektrum bílé podkladové vrstvy vzorku 1a – pozadí společně se spektry standardů – vrstva byla pojena olejem, což potvrzuje i přítomnost stearátu olovnatého, který vzniká dlouhodobým působením oleje na ioty olova, z olovnaté běloby. Vrstva byla probarvena směsí bělob – křída, olovnatá běloba a baryt. Vrstva obsahuje také pigment na bázi hlinitokřemičitanu (ve spektru uveden standard okru).

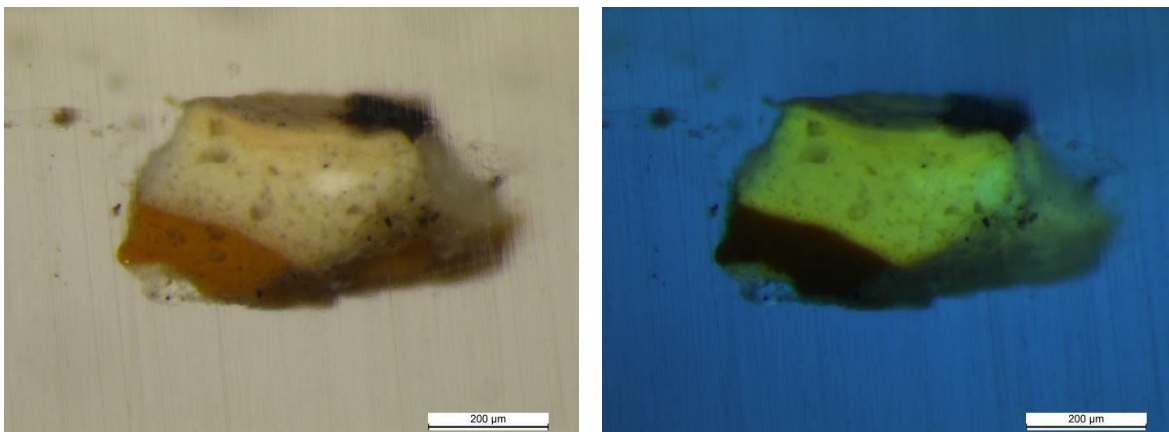

Obr. 5: FTIR spektrum barevné vrstvy vzorku 1a – pozadí společně se spektry standardů – vrstva je opět pojena olejem, což potvrzuje i přítomnost stearátu olovnatého, a probarvena směsí bělob – křída, olovnatá běloba, baryt a pigment na bázi hlinitokřemičitanu.

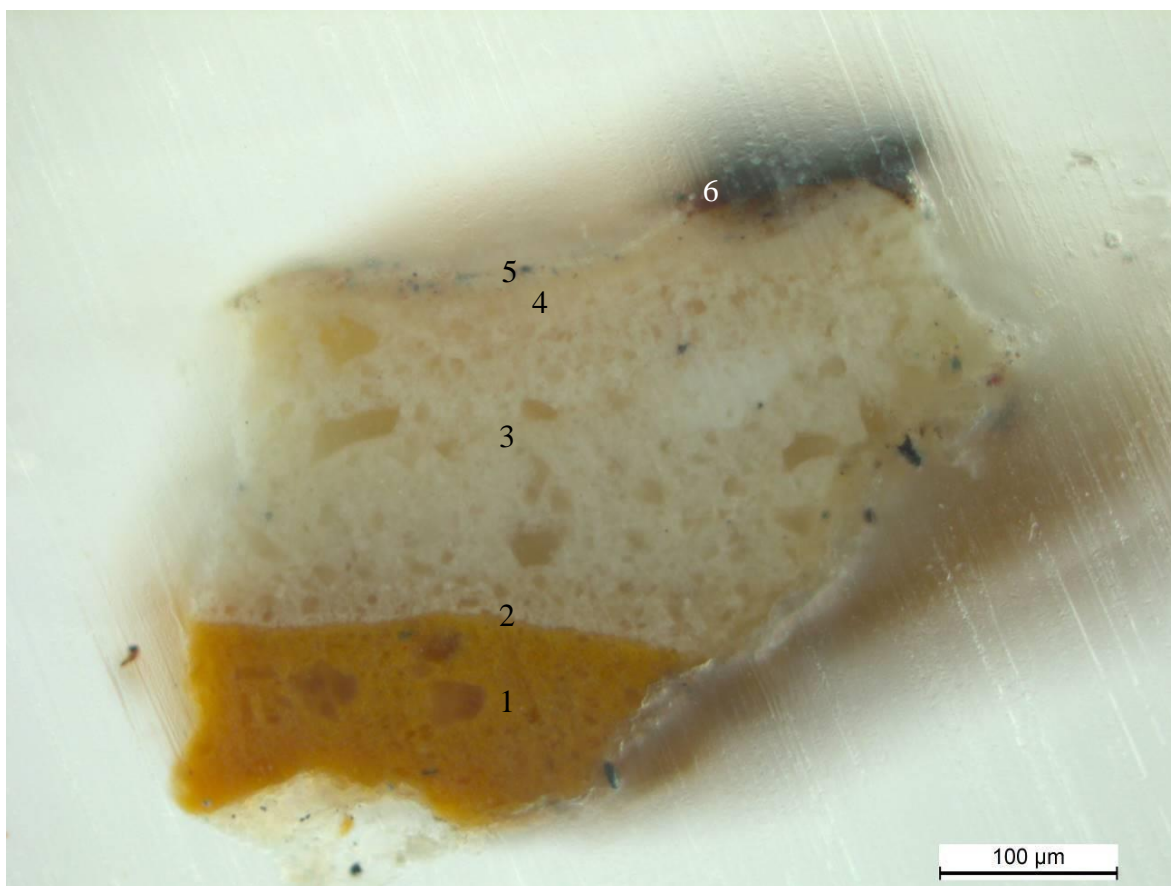

vzorek 1b – vlasy na čele

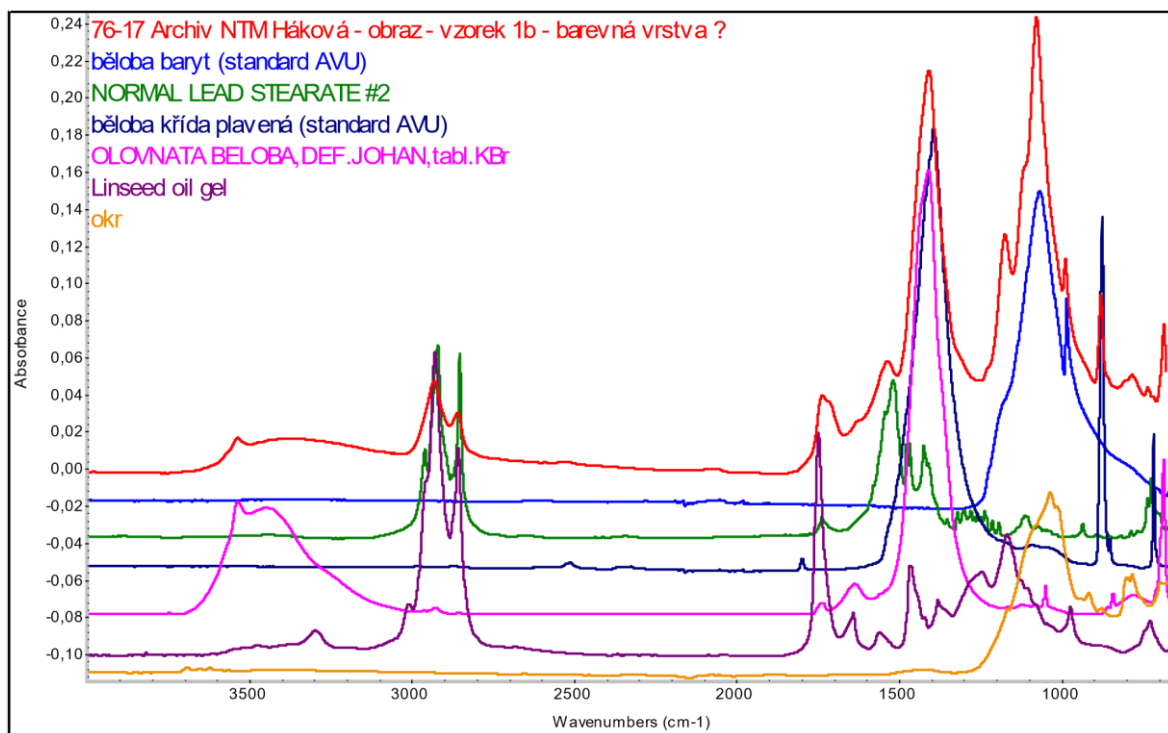
Obr. 6: Mikroskopické snímky povrchové úpravy vzorku 1b – vlasy na čele pod viditelným (vlevo) a ultrafialovým světlem (vpravo). Měřítka je vloženo.

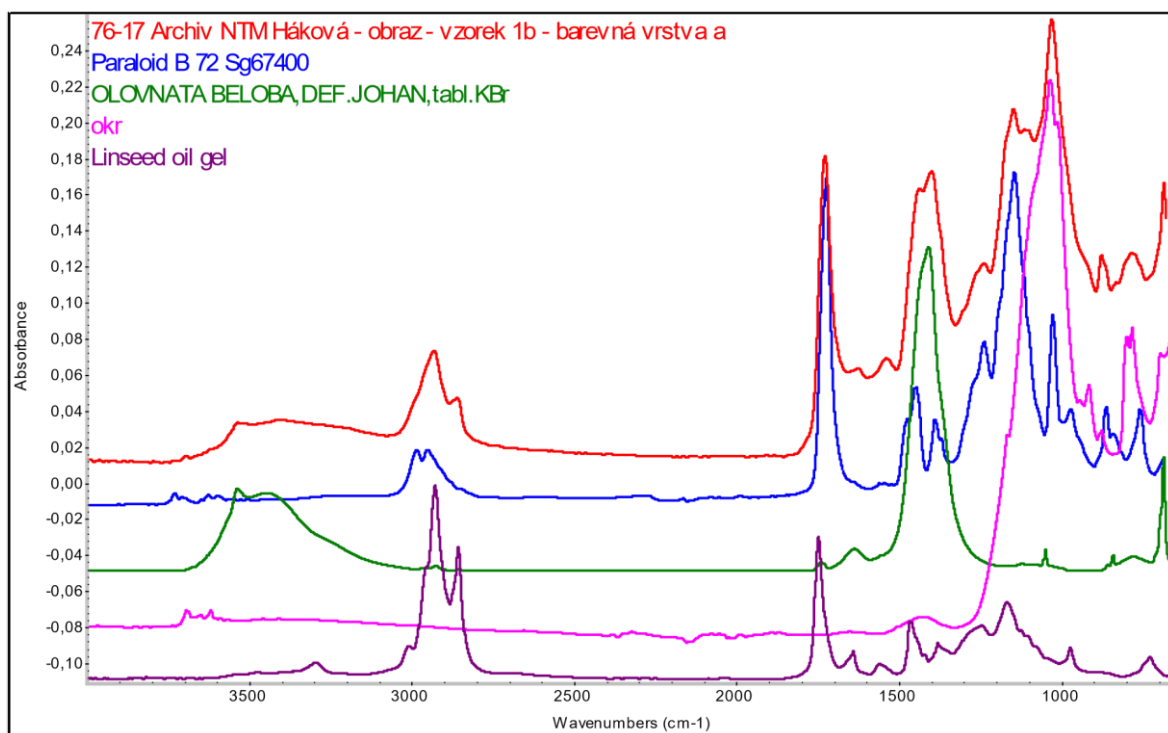
Obr. 7: Mikroskopický snímek vzorku 1b – vlasy na čele pod viditelným světlem v metalografickém mikroskopu.

Obr. 8: FTIR spektrum barevné vrstvy vzorku 1b – vlasy na čele společně se spektry standardů – vrstva je opět pojena olejem a probarvena směsí bělob – křída, olovnatá běloba, baryt a pigmenty na bázi hlinitokřemičitanu.

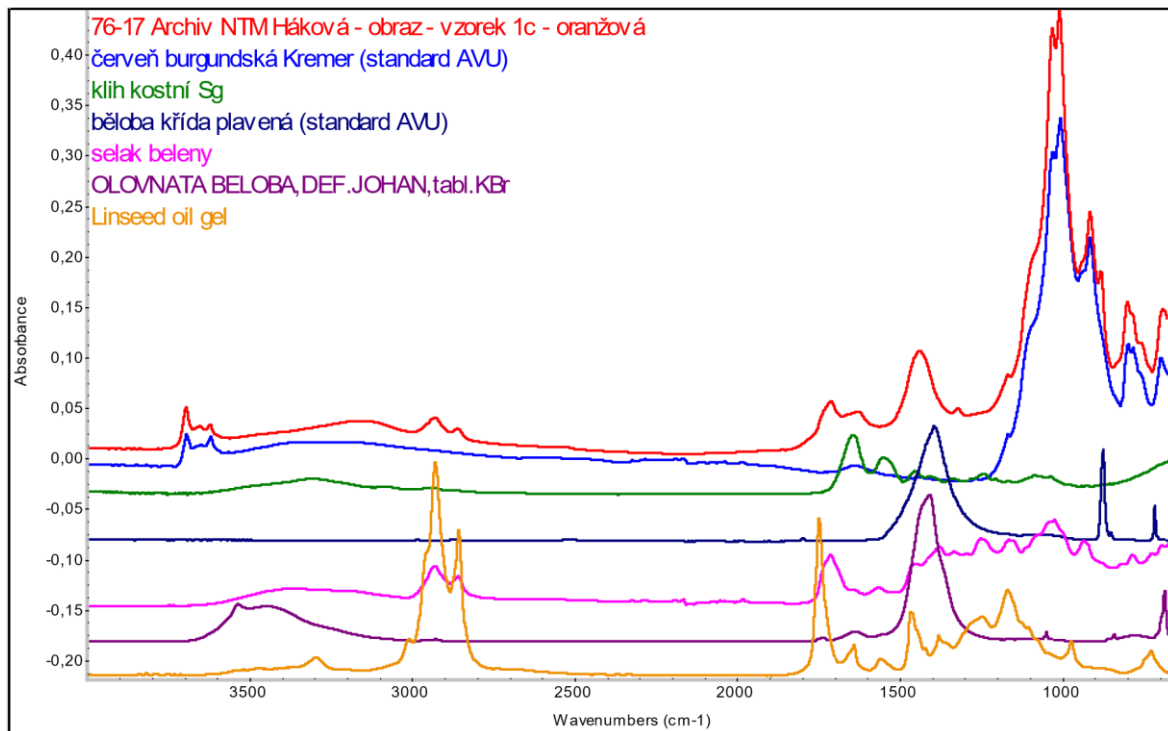

Obr. 9: FTIR spektrum přemalby barevné vrstvy vzorku 1b – vlasy na čele společně se spektry standardů – ve vrstvě byly nalezeny pásy příslušející Paraloidu a dále olej, olovnatá běloba a pigmenty na bázi hlinitokřemičitanu.

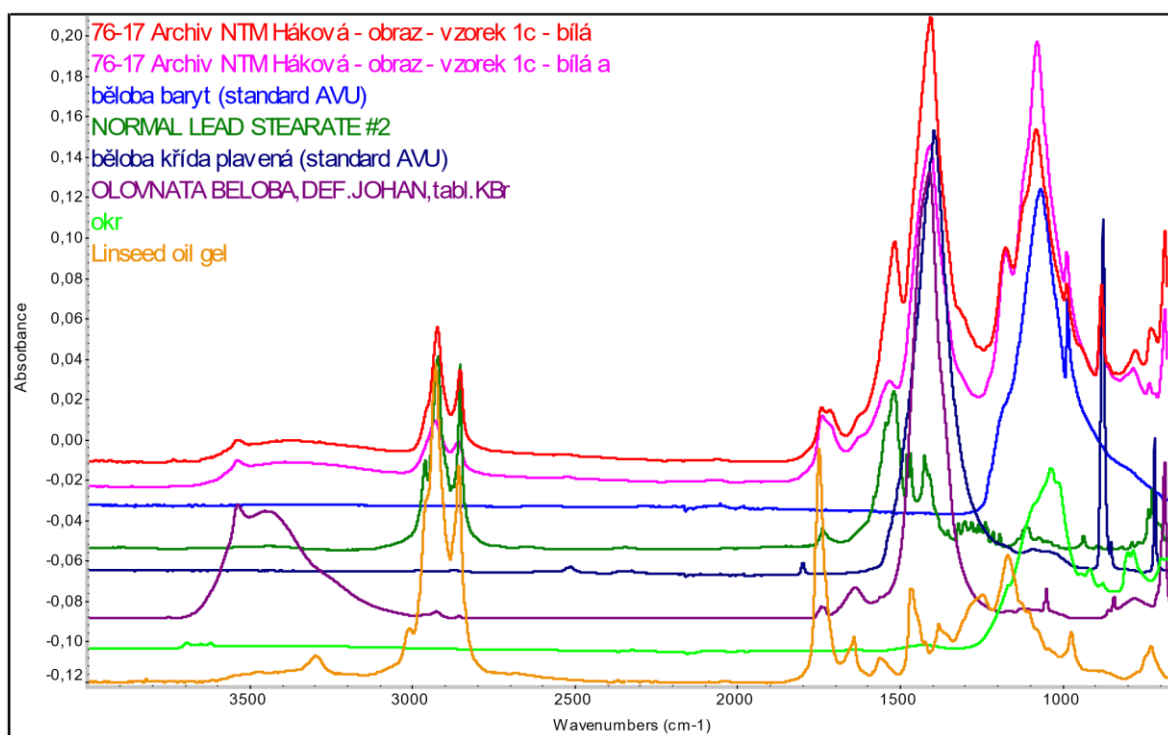

vzorek 1c – fragment

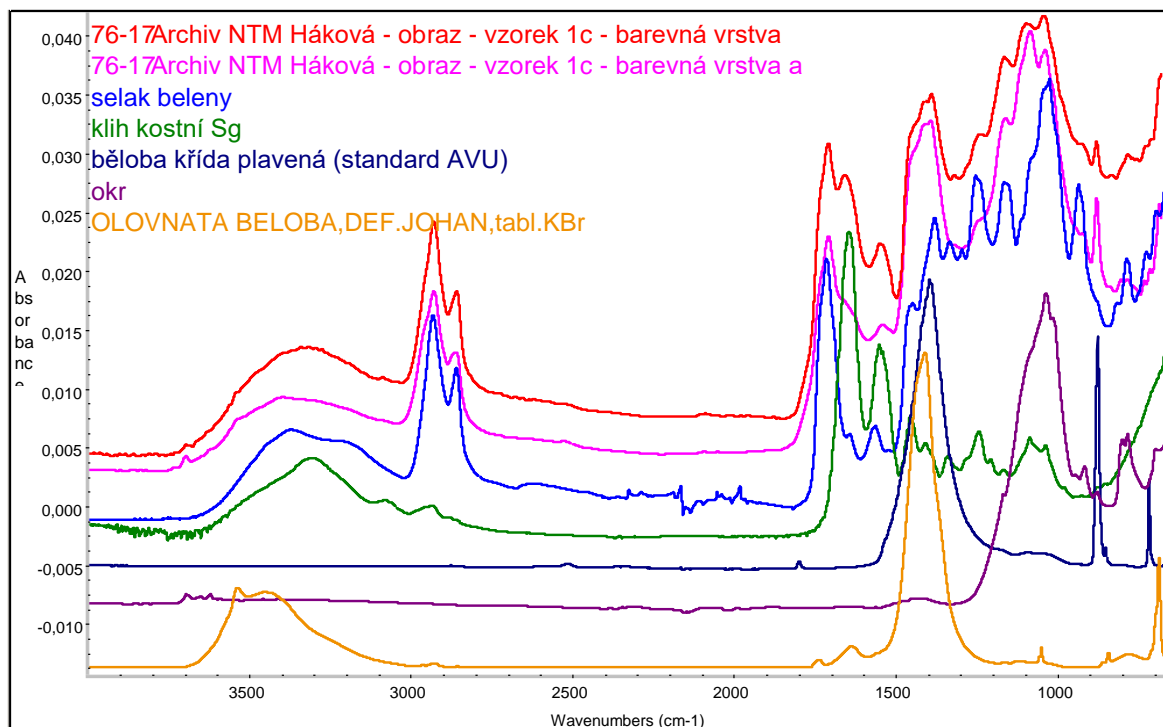
Obr. 10: FTIR spektrum okrové podkladové vrstvy vzorku 1c – fragment společně se spektry standardů – ve vrstvě lze identifikovat olej, křidu a pigment na bázi hlinitokřemičitanu (ve spektru uveden standard hlínky červeň burgundská). Není vyloučena ani přítomnost proteinu a terpenické pryskyřice.

Obr. 11: FTIR spektra bílé podkladové vrstvy vzorku 1c – fragment z různých míst měření společně se spektry standardů – vrstva byla pojena olejem, což potvrzuje i přítomnost stearátu olovnatého. Ve spektru lze dále identifikovat směs bělob křída, olovnatá běloba, baryt a pigment na bázi hlinitokřemičitanu.

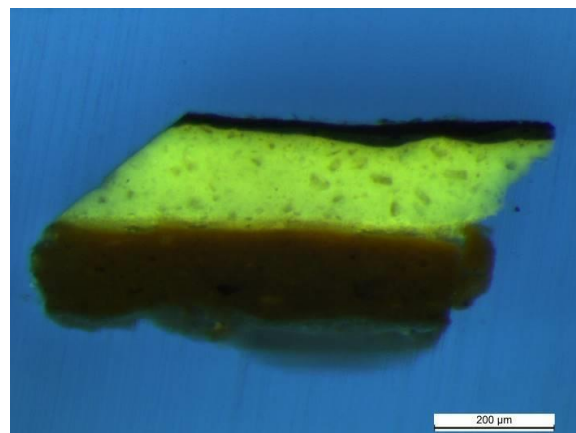

Obr. 12: FTIR spektra barevné vrstvy vzorku 1c – fragment z různých míst měření společně se spektry standardů – ve vrstvě byla nalezena terpenická pryskyřice (ve spektru uveden standard šelaku) a také proteinové pojivo (ve spektru uveden standard klihu). Vrstva byla tedy zřejmě pojena temperou a překryta terpenickou pryskyřicí. Vrstva dále obsahuje křidu, olovnatou bělobu a hlinitokřemičitany (ve spektru uveden standard kaolinitu).

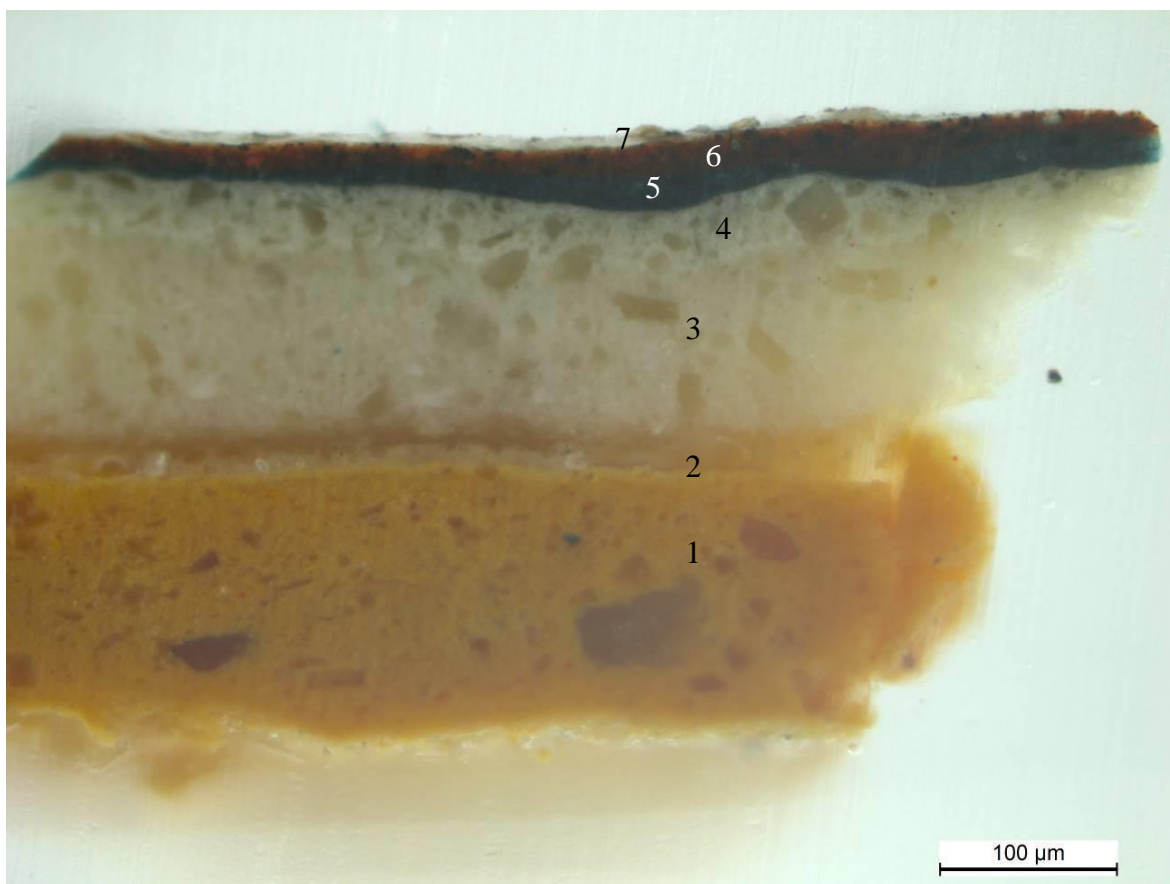

vzorek 1d – šat

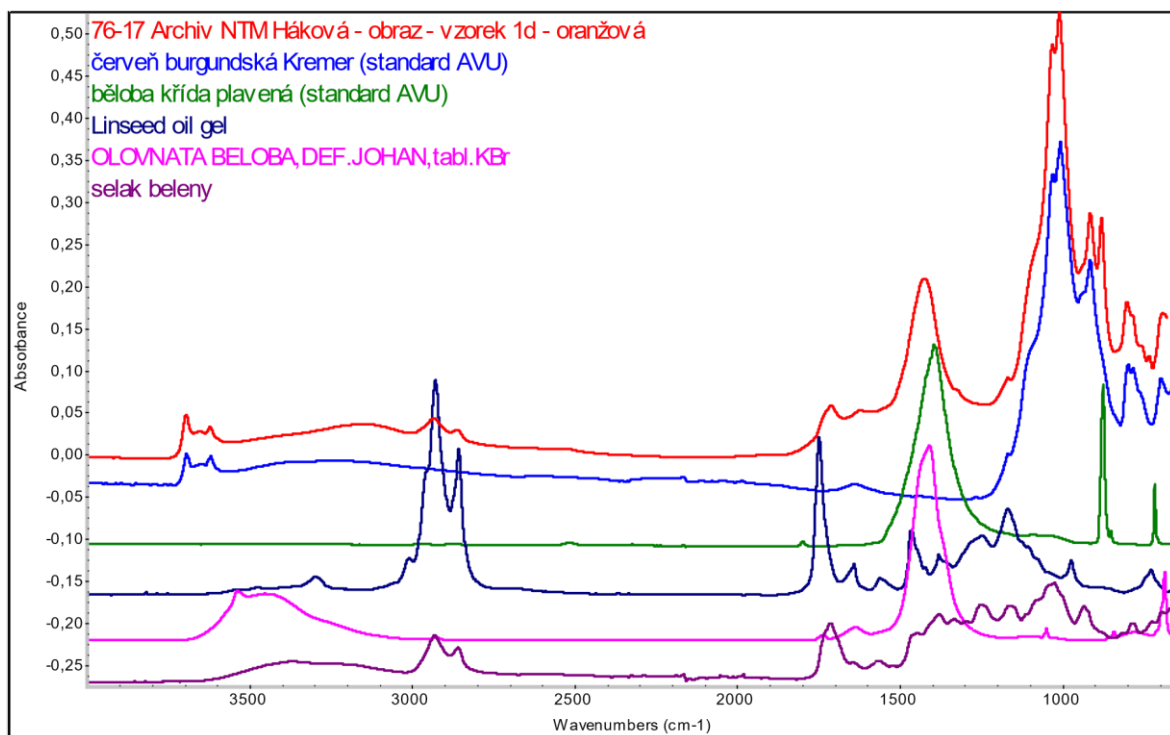
Obr. 13: Mikroskopické snímky povrchové úpravy vzorku 1d – šat pod viditelným (vlevo) a ultrafialovým světlem (vpravo). Měřítka je vloženo.

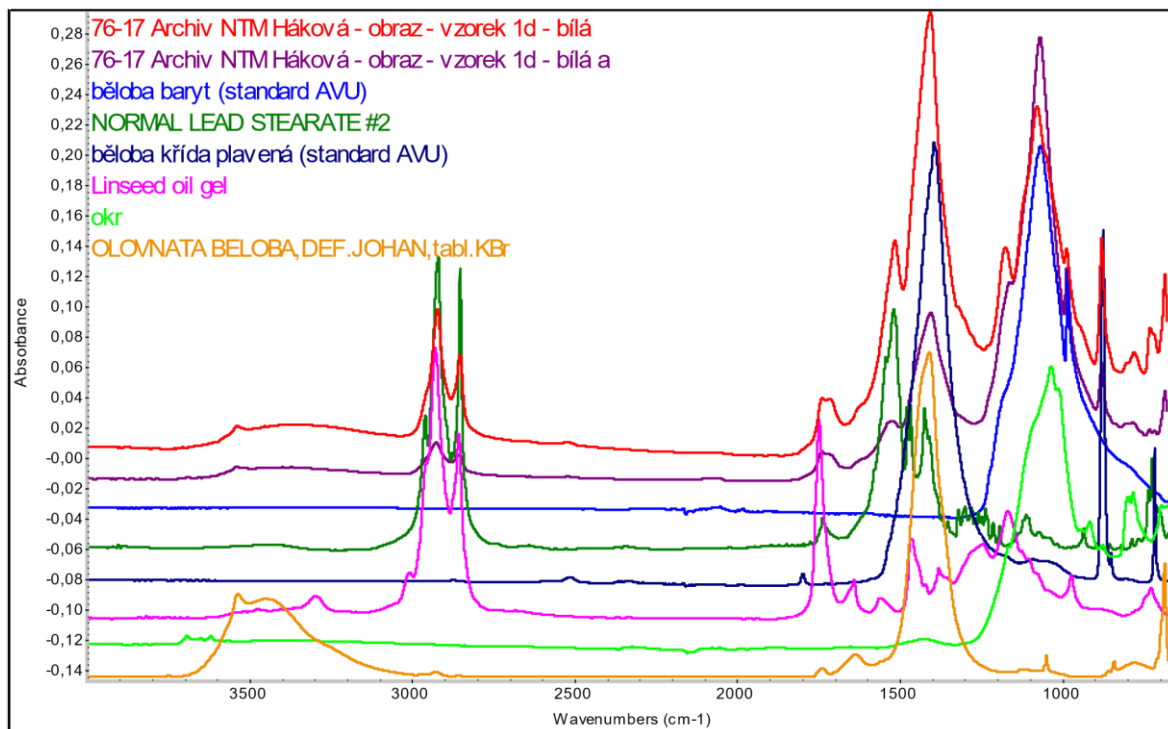
Obr. 14: Mikroskopický snímek vzorku 1d – šat pod viditelným světlem v metalografickém mikroskopu.

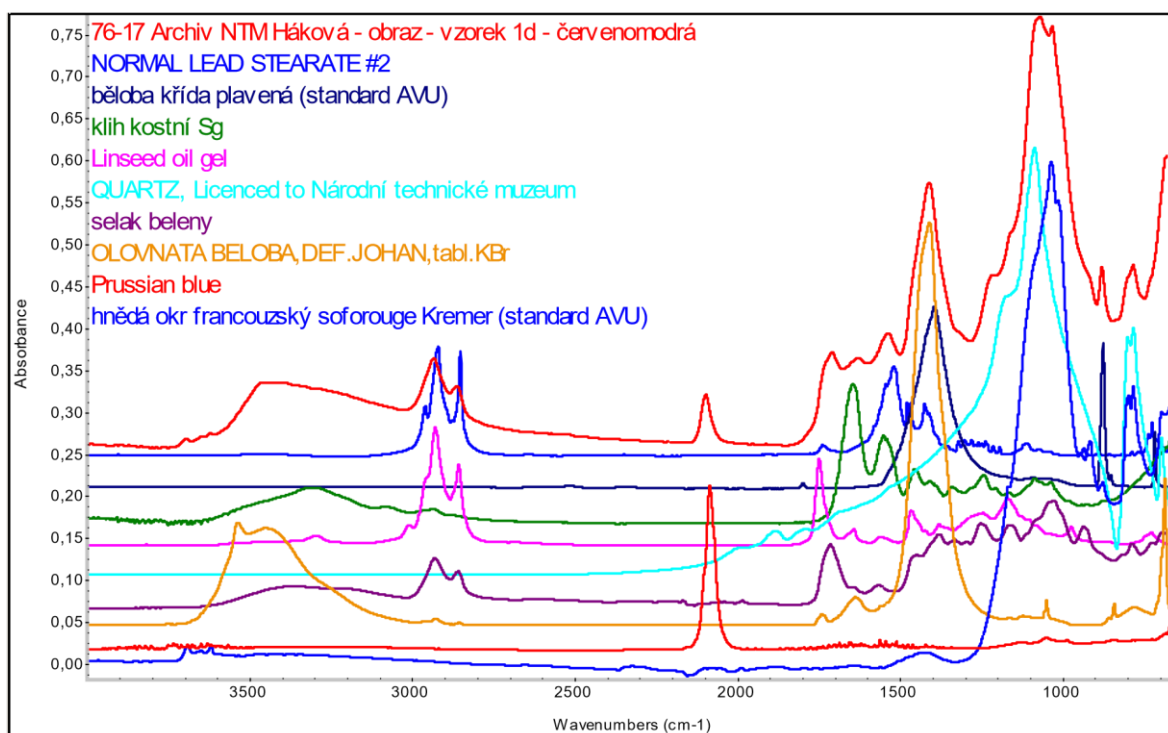
Obr. 15: FTIR spektrum okrové podkladové vrstvy vzorku 1d – šat společně se spektry standardů – opět se jedná o směs oleje, olovnaté běloby, křída a pigmentu na bázi hlinitokřemičitanu. Ani zde není vyloučena přítomnost terpenické pryskyřice (ve spektru uveden šelak).

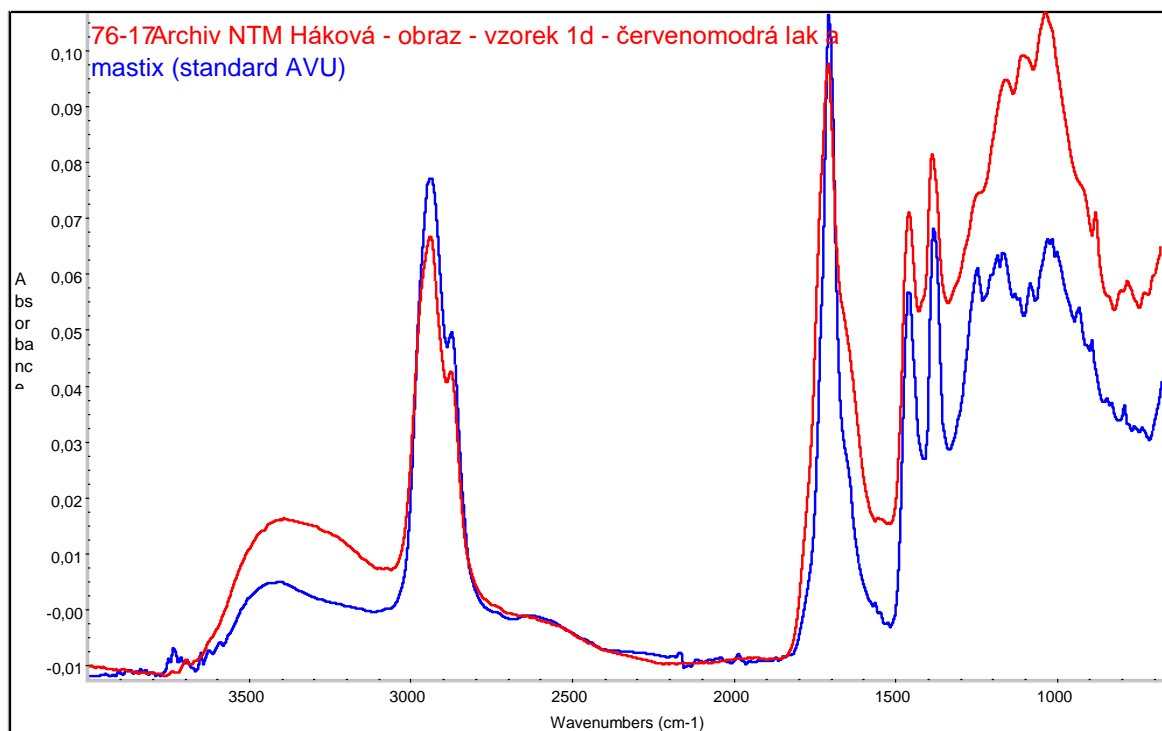
Obr. 16: FTIR spektra bílé podkladové vrstvy vzorku 1d – šat z různých míst měření společně se spektry standardů – vrstva byla pojena olejem, což potvrzuje i přítomnost stearátu olovnatého. Ve spektru lze dále identifikovat směs bělob křída, olovnatá běloba, baryt a pravděpodobně i pigment na bázi hlinitokřemičitanu.

Obr. 17: FTIR spektrum barevné vrstvy vzorku 1d – šat společně se spektry standardů – barevnou vrstvu tvoří modrá a červená vrstva, která byla kryta lakem. Ve spektru lze identifikovat směs proteinového pojiva s olejem (jeho přítomnost potvrzují pásy stearátu olovnatého), terpenickou pryskyřici (krycí lak) a pigmenty – pruská modř, křída, olovnatá běloba a pigment na bázi hlinitokřemičitanu (ve spektru uveden standard okru).

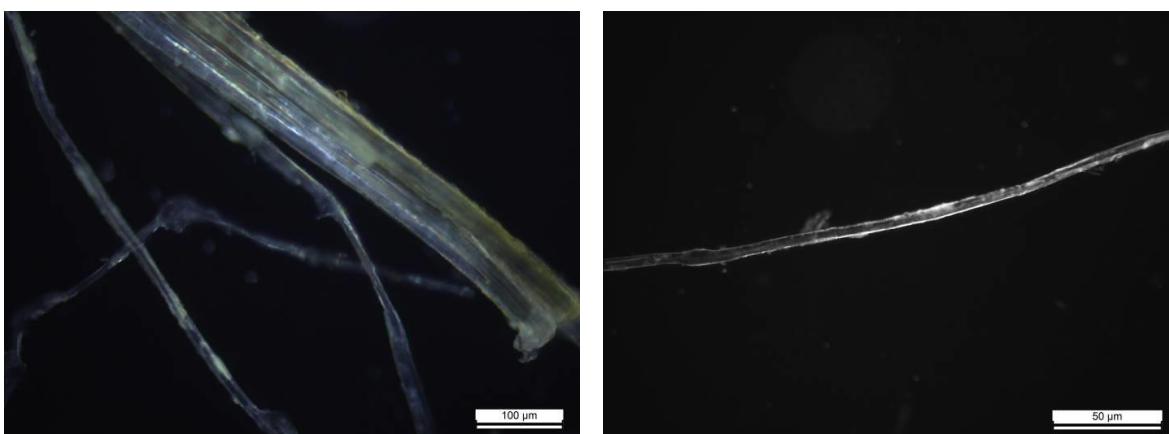

Obr. 18: FTIR spektrum krycího laku barevné vrstvy vzorku 1d – šat společně se spektrem standardu – jedná se o terpenickou pryskyřici, spektru nejvíce vyhovuje standard mastix.

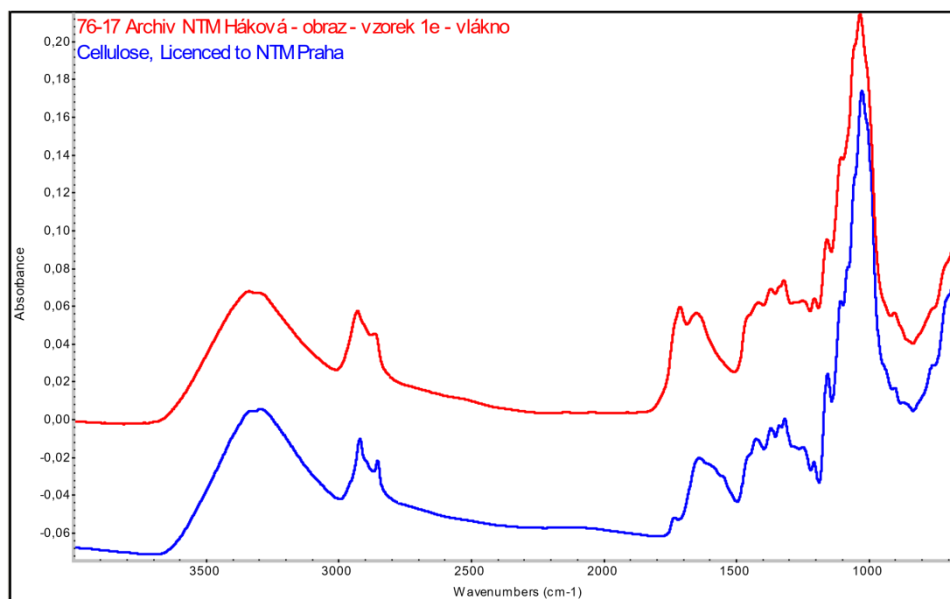

vzorek 1e – textilní podložka

Obr. 19: Mikroskopické snímky vzorku 1e – textilní podložka pod viditelným světlem v metalografickém mikroskopu.

Obr. 20: FTIR spektrum vzorku 1e – textilní podložka společně se spektrem standardu – jedná se o celulózové vlákno. Dle pozorování pod mikroskopem se zřejmě jedná o bavlnu.

ZÁVĚR:

Vzorky byly zality do PES pryskyřice a ve formě nábrusů pozorovány pod mikroskopem. Jednotlivé vrstvy byly volně analyzovány metodou FTIR.

Vzorky odebrané z pozadí, vlasů na čele, fragmentu malby ze zlomu a z šatu tvoří šest až sedm vrstev. Okrová podkladová vrstva (1) je pojena olejem, není však vyloučena ani přítomnost proteinu. Probarvena je směsí bělob – křídou, olovnatou bělobou a pigmentem na bázi hlinitokřemičitanu (pravděpodobně okr). V některých spektrech podkladových okrových vrstev byla nalezena i terpenická pryskyřice, pravděpodobně kontaminace z tenké mezivrstvy (2) mezi okrovou a bílou podkladovou vrstvou. Bílá podkladová vrstva (3 - 4) je pojená olejem a probarvena směsí bělob – křídou, olovnatou bělobou, barytem a pigmentem na bázi hlinitokřemičitanu (např. kaolin).

Pohledové barevné vrstvy vzorků „pozadí“ a „vlasý na čele“ byly opět pojeny olejem a probarveny směsí bělob (křída, olovnatá běloba) a pigmentů na bázi hlinitokřemičitanu. V případě vzorku „vlasý na čele“ byl identifikován i Paraloid, který svědčí o starším restaurátorském zásahu. Ve vzorcích „fragment“ a „šat“ bylo spolu s olejem identifikováno i proteinové pojivo. Jedná se tedy zřejmě o techniku mastné tempéry.

Barevnou vrstvou vzorku „šat“ tvoří dvě samostatné vrstvy – modrá, která byla probarvena směsí bělob a pruskou modří, a červená, která kromě směsi bělob obsahuje červeně na bázi hlinitokřemičitanu (okr, hlinku).

Svrchní krycí lak je na bázi terpenické pryskyřice (spektru nejvíce vyhovuje standard mastixu).

Vzorek 1d – textilní podložka – jedná se o bavlněné vlákno.

V Praze, 8. 2. 2018

RNDr. Eva Svobodová

Ph.D. Ing. Ivana Kopecká
oddělení preventivní konzervace NTM

PŘÍLOHA 2 – Obrazová a grafická příloha

Seznam použitých tabulek a ilustrací v textu:

Tabulka 1 Zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy	66
Tabulka 2 Zkoušky rozpustnosti přemalby a sekundárních zásahů	67
Ilustrace 1 Popis vlhčení pomocí systému Sympatex	72

Seznam obrazové přílohy:

Obrázek 1 Stav díla před restaurováním, líc.	90
Obrázek 2 Ostré boční nasvícení díla zvýraznilo deformace barevné vrstvy.	91
Obrázek 3 Rub díla na začátku restaurování po konsolidování barevné vrstvy od líce.	91
Obrázek 4 Průzkum v UV záření	92
Obrázek 5 Průzkum v infračervené reflektografii	92
Obrázek 6 Průzkum malby v RTG	93
Obrázek 7 Detail z pořízeného radiogramu	93
Obrázek 8 Stav před restaurováním: skvrny způsobené pravděpodobně mikrobiologickým napadením.	94
Obrázek 9 Stav před restaurováním: uvolněná barevná vrstva i s dvouvrstevným podkladem.	94
Obrázek 10 Stav před restaurováním: detail trhliny plátna se silnou vrstvou nečistot.	95
Obrázek 11 Stav před restaurováním: defekty v barevné vrstvě na zlomové hraně plátna.	95
Obrázek 12 Malba po mechanickém čištění se sondami čištění demineralizovanou vodou	96
Obrázek 13 Malba po mechanickém čištění se sondami čištění demineralizovanou vodou v UV záření.	96
Obrázek 14 Sonda čištění demineralizovanou vodou.	97
Obrázek 15 Sonda čištění demineralizovanou vodou v UV záření.	97
Obrázek 16 Malba po očištění demineralizovanou vodou.	98
Obrázek 17 Sondy snímání lakové vrstvy v UV záření.	98
Obrázek 18 Sonda snímání lakové vrstvy	99
Obrázek 19 Sonda snímání lakové vrstvy v UV záření.	99
Obrázek 20 Sonda snímání laku v pravém horním rohu, VIS.	100
Obrázek 21 Sonda snímání laku v pravém horním rohu, UV záření	100
Obrázek 22 Odstraňování ztmavělých retuší.	101
Obrázek 23 Detail deformované barevné vrstvy s pastózními nánosy retuší	101
Obrázek 24 Stav po sejmutí laku a částečném odstranění retuší	102
Obrázek 25 Stav po sejmutí laku a částečném odstranění retuší	102
Obrázek 26 Zajištění malby před sejmutím z napínacího rámu.	103
Obrázek 27 Rub plátna po sejmutí z napínacího rámu.	103
Obrázek 28 Odstraňování vodorozpustného nátěru na rubu originálu.	104
Obrázek 29 Rub plátna po mokřím čištění pomocí gelu Laponite	104
Obrázek 30 Vyrovnání provlhčené malby na nažehlovacím stole.	105
Obrázek 31 Nažehlování malby na druhé pomocné plátno	105
Obrázek 32 Stav po sejmutí retuší a úpravě tmelů.	106
Obrázek 33 Stav po vytmelení před napnutím na pomocný napínací rám	106
Obrázek 34 Úprava původního napínacího rámu, líc.	107
Obrázek 35 Stav díla po restaurování, rub.	107
Obrázek 36 Stav díla po restaurování, líc.	108

Obrázek 1 Stav díla před restaurováním, líc.

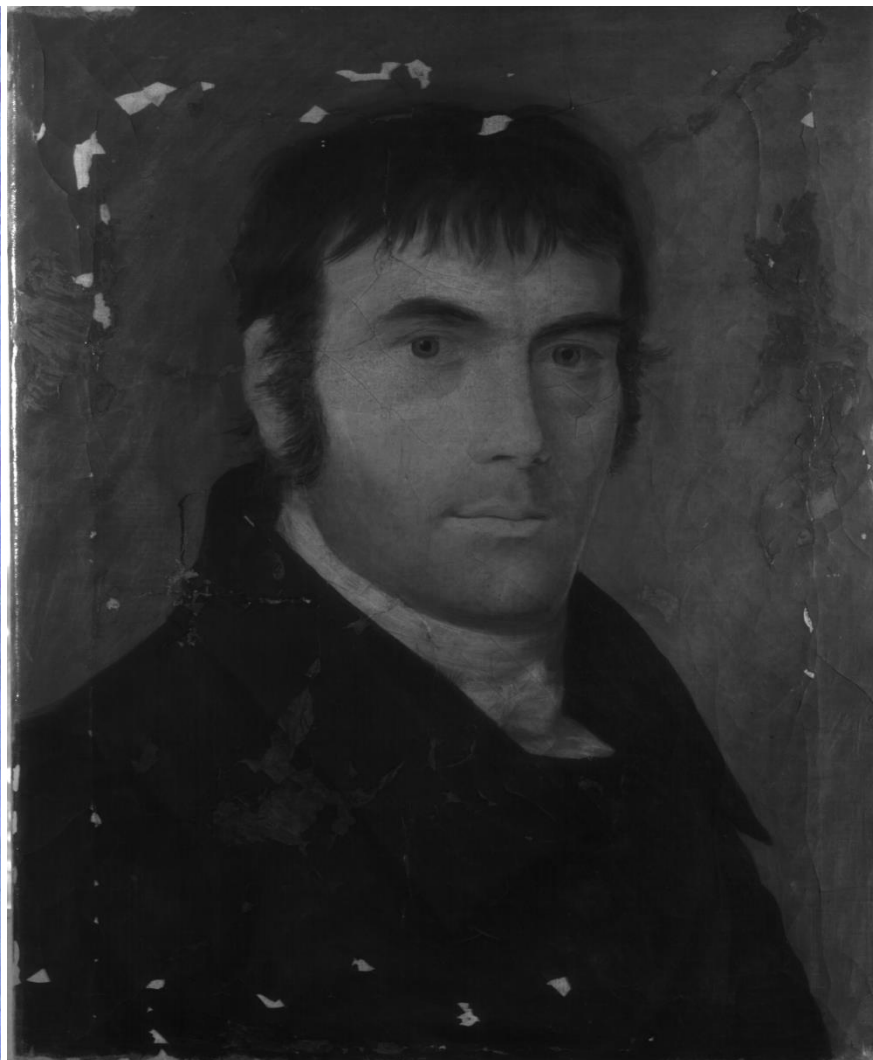
Obrázek 2 Ostré boční nasvícení díla zvýraznilo deformace barevné vrstvy.

Obrázek 3 Rub díla na začátku restaurování po konsolidování barevné vrstvy od líce.

Obrázek 4 Průzkum v UV záření,
foto: MgA. Denisa Cirmaciová, PhD., AVU Praha.

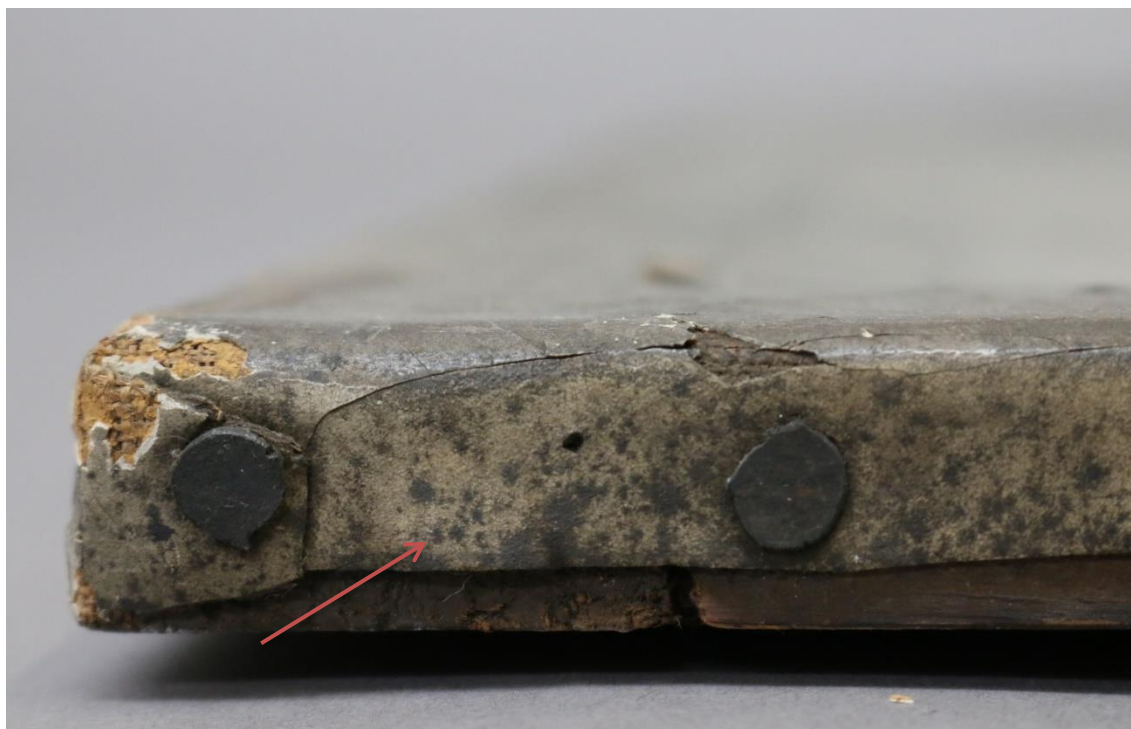
Obrázek 5 Průzkum v infračervené reflektografii,
foto: MgA. Denisa Cirmaciová, PhD., AVU Praha.

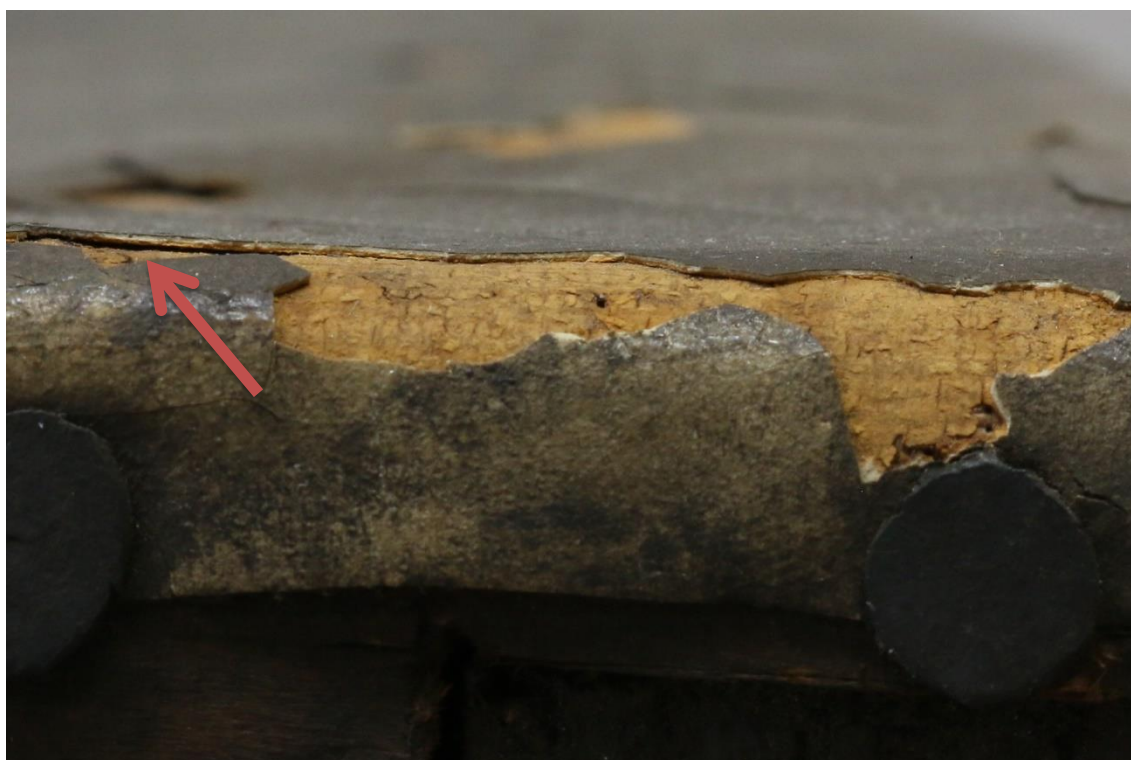
*Obrázek 6 Průzkum malby v RTG,
foto: Ing. Mgr. Ondřej Šimek, Dis., AVU Praha.*

*Obrázek 7 Detail z pořízeného radiogramu
foto: Ing. Mgr. Ondřej Šimek, Dis., AVU Praha*

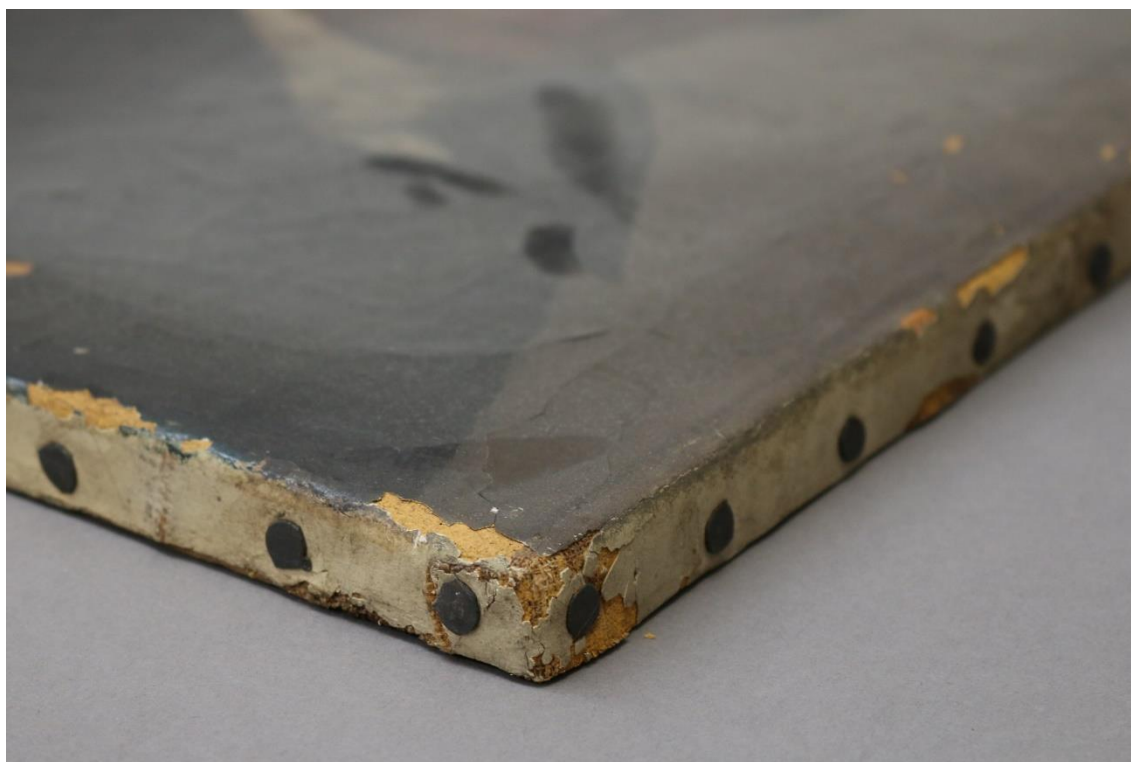
*Obrázek 8 Stav před restaurováním: skvrny způsobené pravděpodobně mikrobiologickým napadením.
Horní lišta z boku, levý roh.*

*Obrázek 9 Stav před restaurováním: uvolněná barevná vrstva i s dvouvrstevným podkladem.
Horní lišta z boku, pravý roh.*

Obrázek 10 Stav před restaurováním: detail trhliny plátna se silnou vrstvou nečistot.

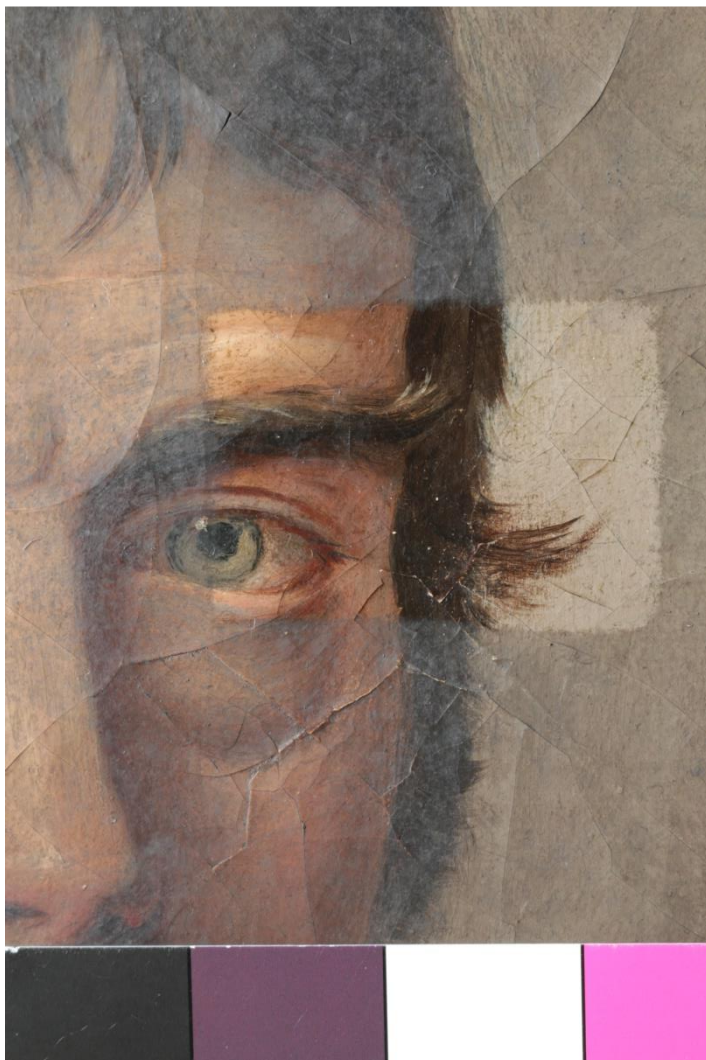
Obrázek 11 Stav před restaurováním: defekty v barevné vrstvě na zlomové hraně plátna.

Obrázek 12 Malba po mechanickém čištění se sondami čištění demineralizovanou vodou.

Obrázek 13 Malba po mechanickém čištění se sondami čištění demineralizovanou vodou v UV záření.

Obrázek 14 Sonda čištění demineralizovanou vodou.

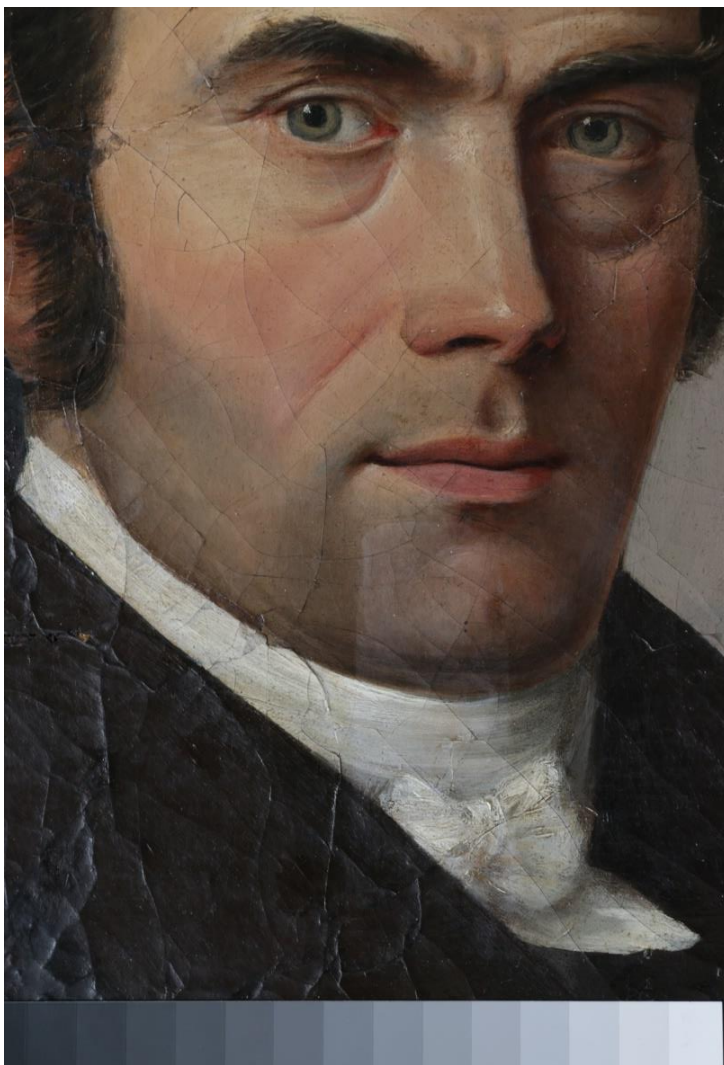
Obrázek 15 Sonda čištění demineralizovanou vodou v UV záření.

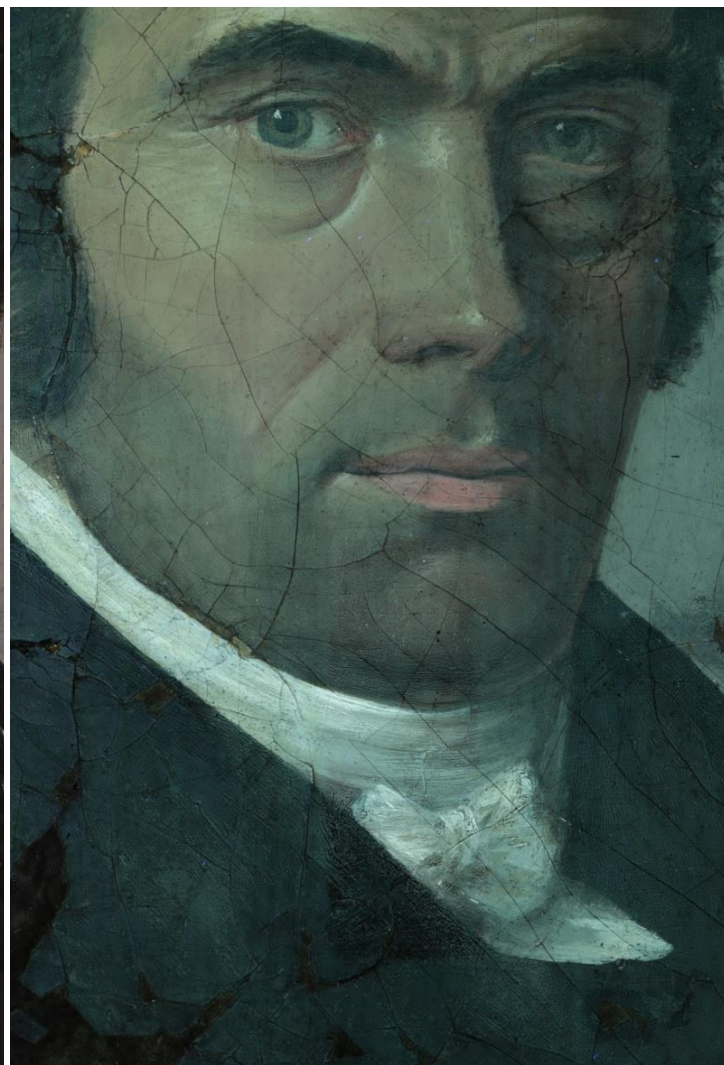
Obrázek 16 Malba po očištění demineralizovanou vodou.

Obrázek 17 Sondy snímání lakové vrstvy v UV záření.

Obrázek 18 Sonda snímání lakové vrstvy.

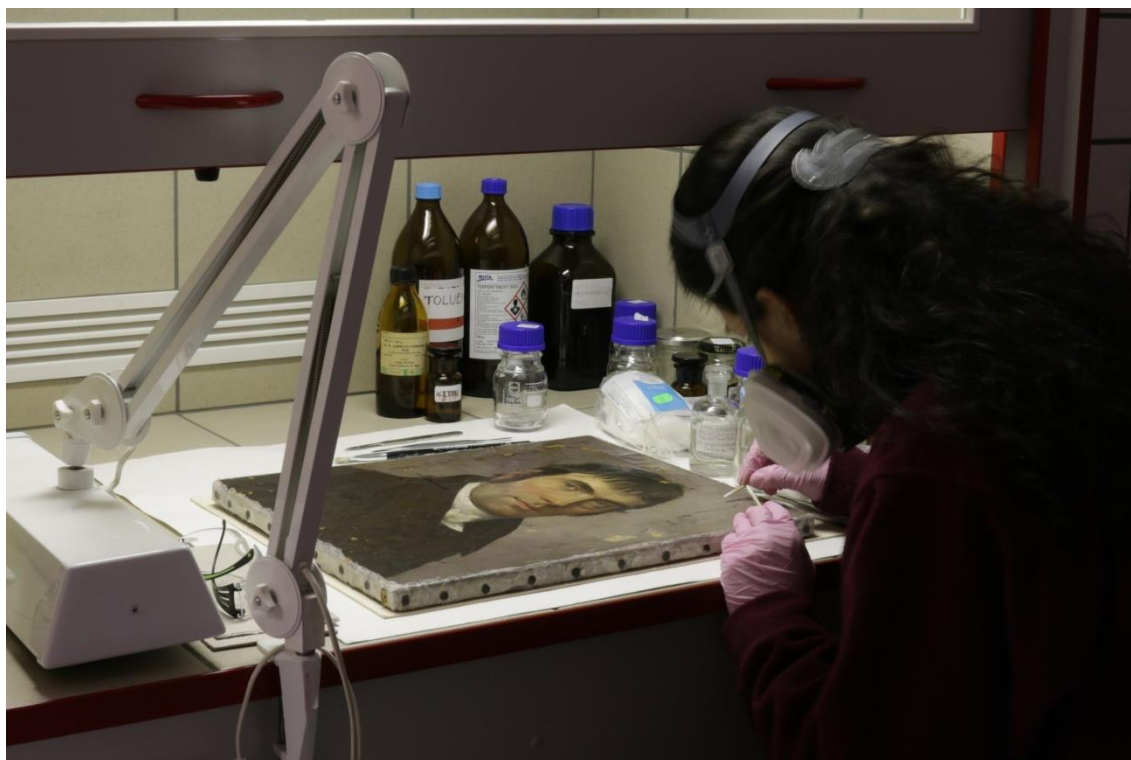
Obrázek 19 Sonda snímání lakové vrstvy, v UV záření.

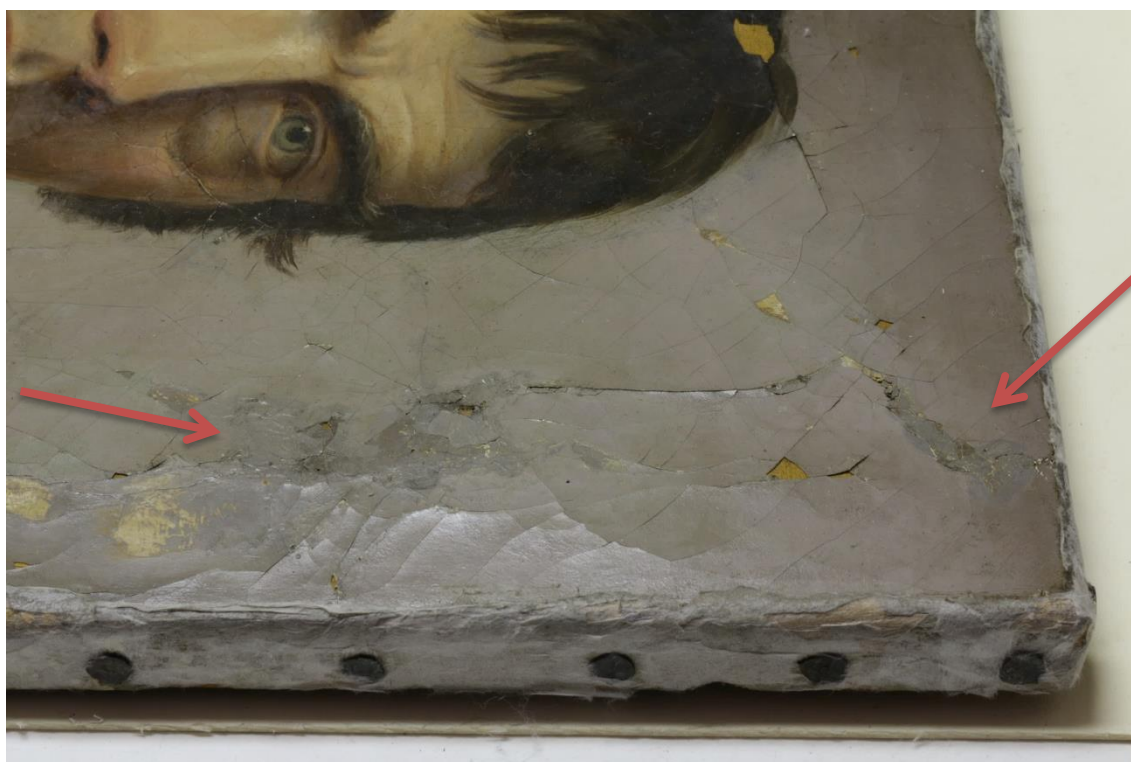
Obrázek 20 Sonda snímání laku v pravém horním rohu, VIS.

Obrázek 21 Sonda snímání laku v pravém horním rohu, UV záření.

Obrázek 22 Odstraňování ztmavlých retuší.

Obrázek 23 Detail deformované barevné vrstvy s pastózními nánosy retuší.

Obrázek 24 Stav po sejmutí laku a částečném odstranění retuší.

*Obrázek 25 Stav po sejmutí laku a částečném odstranění retuší,
v UV záření*

Obrázek 26 Zajištění malby před sejmutím z napínacího rámu.

Obrázek 27 Rub plátna po sejmutí z napínacího rámu.

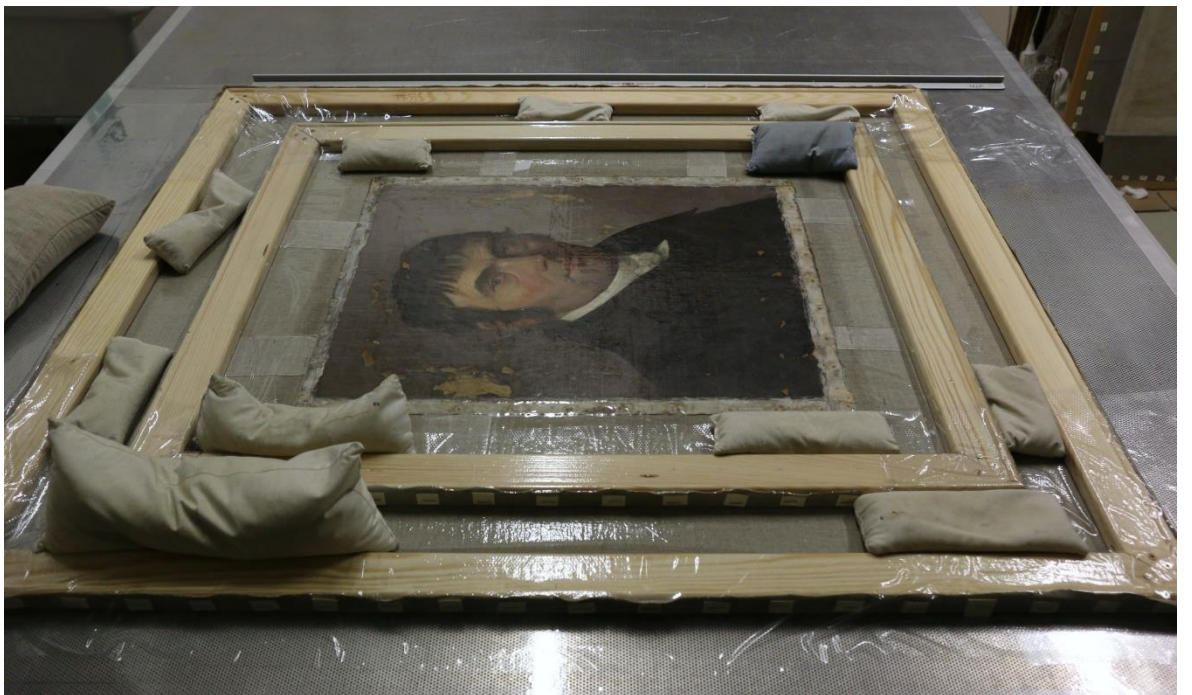
Obrázek 28 Odstraňování vodorozpuštného nátěru na rubu originálu.

Obrázek 29 Rub plátna po mokrém čištění pomocí gelu Laponite.

Obrázek 30 Vyrovnání provlhčené malby na nažehlovacím stole.

Obrázek 31 Nažehlování malby na druhé pomocné plátno.

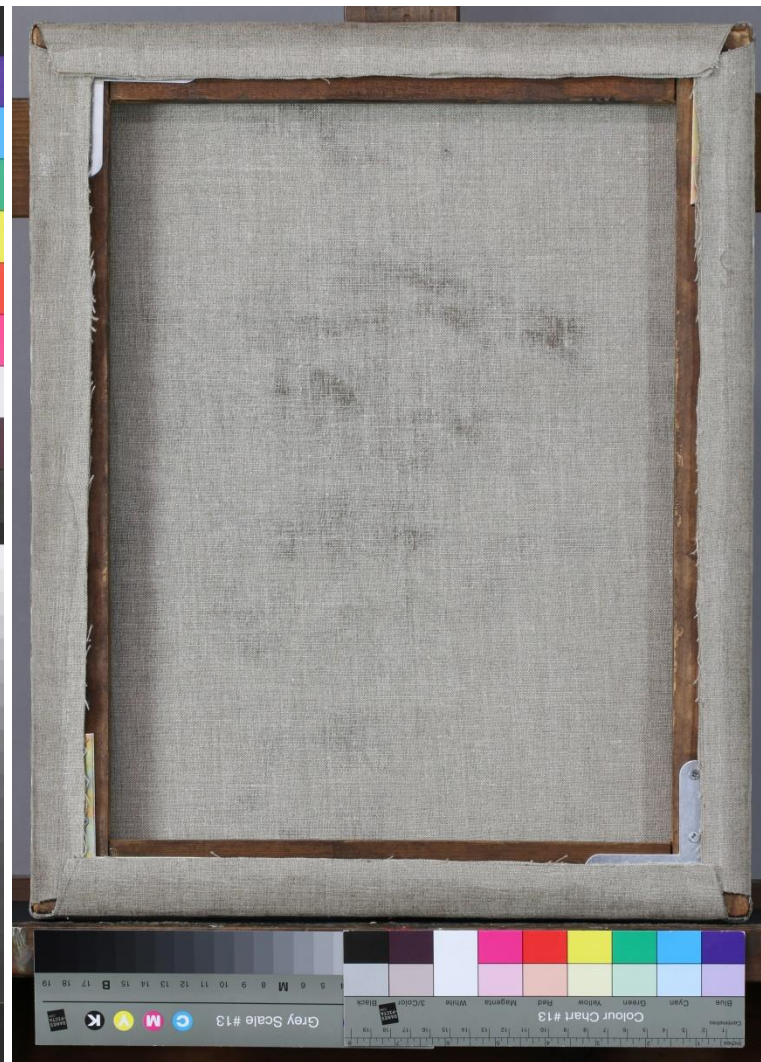
Obrázek 32 Stav po sejmutí retuší a úpravě tmelů.

Obrázek 33 Stav po vytmelení před napnutím na pomocný napínací rám.

Obrázek 34 Úprava původního napínacího rámu, líc.

Obrázek 35 Stav díla po restaurování, rub.

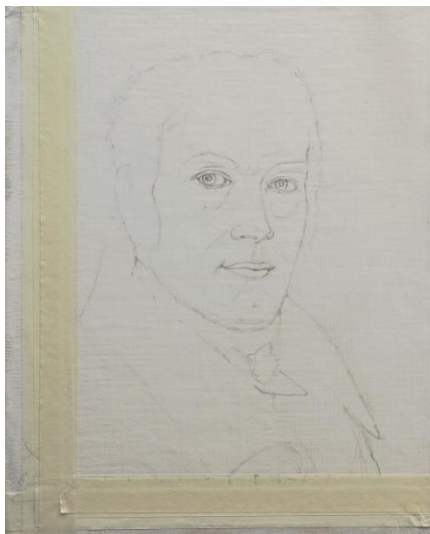
Obrázek 36 Stav díla po restaurování, líc.

Technologická kopie

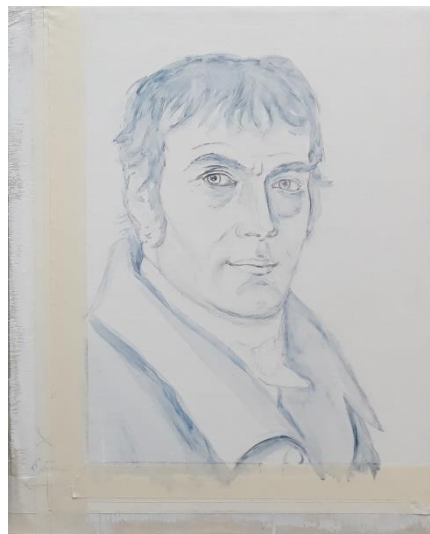

1. hustě tkané lněné plátno
2. naklížení plátna nožem (7% želatinová voda a 5% želatinová voda)
3. emulzní nátěr (složení: 2d křídly, 1½ d světlého okru, ½ d titanové běloby, ¼ d polymerovaného lněného oleje a pár kapek kobaltového sikativu)
4. izolační vrstva terpenického laku (damarový lak v terpentýnu)
5. olejový podklad (olejový šeps Umton)
6. druhý tenký bílý olejový podklad z olovnaté běloby
7. štětcová podkresba
8. studená podmalba
9. teplá podmalba
10. malba
11. lazury
(lak)

Jednotlivé fáze výstavby kopie

pomocná kresba

štětcová kresba

studená podmalba

teplá podmalba

malba

lazury

Závěr

Diplomová práce je rozdělena do dvou částí, přičemž první část se zabývala průzkumem, realizací a dokumentací komplexních restaurátorských zákroků na dvou olejomalbách na textilních podložkách z 19. století z majetku Archivu Národního technického muzea. V obou případech byla malba tvořena velmi tenkými nánosy barevné vrstvy. Na časově starším díle z počátku 19. století, *Portrét neznámé osoby* od neznámého autora, byla malba nanesena na silném dvouvrstevném podkladu, což ještě více přispělo k její náchylnosti na poškození vlivem klimatických změn a neopatrné manipulaci. Na obou malbách, tj. i na druhém portrétu *Baronky Olgy Villani* z roku 1868 od Jakuba Husníka, bylo množství nevhodně se uplatňujících sekundárních zásahů po předchozích opravách a restaurování. Musel být proto zvolen šetrný způsob odstraňování temperových a olejových přemaleb. Nad rámec práce byla také snaha o bližší určení *Portrétu neznámé osoby*. Po odborných konzultacích bylo zjištěno, že malířský styl na zkoumaném portrétu je velmi blízký rukopisu francouzského malíře Ch. L. Philippota de Senanget. Časově můžeme portrét s poměrně velkou jistotou zařadit do období 20. a 30. let 19. století. Posledním z praktických úkolů diplomní práce bylo také vytvoření technologické kopie podle *Portrétu neznámé osoby*.

Teoretická část práce se skládala z průzkumů a fotodokumentace sta děl a ozdobných rámu v obrazárně Archivu Národního technického muzea a ze sepsání restaurátorských záměrů k jednotlivým zkoumaným dílům. Různorodá sbírka obrazů nevznikala podle jednotné koncepce, ale spíše náhodně. V průběhu práce došlo k rozdělení velké části děl z archivu do sbírek jednotlivých muzeí Národního technického muzea. S materiálovou pestrostí podložek děl souviselo i široké spektrum různých typů poškození. Tomu musel být zvolen i odpovídající záměr na konzervování nebo celkové restaurování. V tomto ohledu byla práce pro diplomantku zajímavou a velmi přínosnou. Doufáme, že vzniklý katalog přispěje k celkovému zlepšení stavu sbírky.

Seznam zkratk

adh.	adhezivum
ANTM	Archiv Národního technického muzea
f.	firma
IRR	infračervená reflektografie
RTG	rentgenové záření
tl.	tloušťka
UV	ultrafialové záření
VIS	viditelné světlo

Univerzita Pardubice

Fakulta restaurování

Ateliér restaurování uměleckých děl na papíru a souvisejících materiálech

Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl

Restaurování dvou olejomalb na textilních podložkách a napínacích rámech
z Archivu Národního technického muzea v Praze

BcA. Jana Háková

Vedoucí práce: Josef Čoban, akad. mal. a rest.

II. DÍL

Diplomová práce

2018

OBSAH

I. díl:

Restaurátorská zpráva obrazu <i>Baronka Olga Villani</i>	11–59
Restaurátorská zpráva obrazu <i>Portrét neznámé osoby</i>	60–108
Technologická kopie	109–110

II. díl:

ÚVOD	3
1. ŽELEZNIČNÍ MUZEUM (13 děl).....	5
2. PRŮMYSLOVÉ MUZEUM (20 děl)	31
3. MUZEUM DOPRAVY (19 děl).....	71
4. MUZEUM ARCHITEKTURY A STAVITELSTVÍ (8 děl)	109
5. MUZEUM ELEKTROTECHNIKY A MÉDIÍ (7 děl)	125
6. BEZ ZAŘAZENÍ DO SBÍRKY (13 děl)	139
7. Archiv NTM (20 děl).....	165
ZÁVĚR	205
Seznam obrázků	207

ÚVOD

Na začátku každého restaurování a konzervování se restaurátor zamýšlí nad nejvhodnějším způsobem „navrácení restaurovaného díla do života.“ Po důkladném ohledání díla navrhuje na základě svých zkušeností a znalostí určitou představu o postupech vedoucí k tomuto cíli. Koncepce konkrétního restaurátorského zásahu je čistě teoretickou částí restaurování a může dojít a často také dochází k jejímu pozměnění v důsledku nových zjištění při průzkumu i během restaurátorského zásahu.

Zadáním pro teoretickou část diplomové práce bylo přání zadavatele, jímž byl Archiv Národního technického muzea (ANTM), zdokumentovat a zhodnotit stav uměleckých děl v jeho správě a sepsat návrhy na jejich restaurování. Materiál by tak v budoucnu měl posloužit jako podklad při žádosti instituce o dotaci na externí restaurování. Sběrka uměleckých děl ANTM čítala okolo 140 děl uložených v depozitáři NTM v Čelákovících. Pro práci bylo vybráno 100 děl převážně na textilních podložkách. Průzkum probíhal od října roku 2017 do března 2018 přímo in situ v klimatizovaném depozitáři v Čelákovících, v tzv. prostorách obrazárny. Ta je vybavena vysokými kovovými rošty, které se posouvají po kolejničích a díla jsou na nich zavěšena na kovových háčcích. V těchto prostorách bylo každé dílo podrobně prohlédnuto, zdokumentováno a jeho stav fotograficky zaznamenán ve viditelném světle (VIS) i v ultrafialovém záření (UV) z lícové i rubové strany. U několika vytypovaných děl byly provedeny i stěry vatovými smotky kvůli podezření z mikrobiologického napadení. Výstupem práce je následující katalog děl, kde je stručný popis poškození a formou hesel záměr na restaurování (konzervování). Nedílnou součástí je fotografická dokumentace děl, z níž byly pro katalog vybrány, pokud možno, ty nejdůležitější fotografie. Ostatní neméně důležité fotografie byly předány zadavateli v elektronické podobě. Účelem předkládaného katalogu je podat informace přehledně, stručně a úsporně tak, aby byly podklady praktické především pro budoucí uživatele – tj. kurátory sbírek. Tomu odpovídá i formální úprava jednotlivých karet.

V průběhu závěrečných prací na katalogu došlo k předání téměř sedmdesáti děl z majetku archivu do sbírek jednotlivých muzeí v NTM. Díla přestala spadat pod archivní zákon Ministerstva vnitra a nabyla status sbírkového předmětu pod správou Ministerstva kultury¹. Na následujících stranách jsou díla rozdělena do kapitol podle jednotlivých muzeí v důsledku jejich aktuálního zařazení, včetně uvedení jejich nového inventárního čísla. Předposlední kapitola „*Bez zařazení do sbírky*“ dokumentuje stav těch děl, u kterých přesun z ANTM nebyl prozatím uskutečněn. Poslední kapitola „Archiv NTM“ shromažďuje díla archivu, u nichž předání nebylo v tuto chvíli plánováno. Doufáme, že nejen nový status děl, ale i tento katalog přispěje k většímu počtu úspěšných realizací restaurování těchto děl.

¹ ČESKO. Zákon č. 122 ze dne 4. dubna 2000 o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů. In: *Sběrka zákonů České republiky*. 2000, s. 10. Dostupný z: <https://www.mkcr.cz/zakon-c-122-2000-sb-o-ochrane-sbirek-muzejni-povahy-a-o-zmene-nekterych-dalsich-zakonu-v-platnem-zneni-1608.html>

SEZNAM ZKRATEK V KATALOGU

ANTM	Archiv Národního technického muzea v Praze
dem.	demineralizovaná (voda)
Inv. č.	inventární číslo
LD	levý dolní (roh)
LH	levý horní (roh)
MMMK	Metoxymagnesiummetylkarbonát v metanolu
NTM	Národní technické muzeum v Praze
PD	pravý dolní (roh)
PH	pravý horní (roh)
pův.	původní
UV	ultrafialové záření
VIS	viditelné světlo

STUPNICE PRO ZHODNOCENÍ STAVU

1. **bez vady** (nový/po nedávném restaurování)
2. **mírně opotřebený**
3. **opotřebený** (ke konzervačnímu zásahu; zvážit, zda je vhodná prezentace)
4. **špatný** (k restaurování po preventivním zajištění)
5. **velmi špatný** (havarijní stav, nutné urgentní zajištění, komplexní restaurátorský zásah)

POMŮCKY A PŘÍSTROJE POUŽITÉ PŘI PRŮZKUMECH

Fotoaparát Canon EOS 70D

UV zářivky Philips TL-D 18W/08

sterilní vatové tampóny na dřevěné tyčince

oční skalpel

ochranné brýle s filtrem proti UV-A

bavlněné rukavice

1. ŽELEZNIČNÍ MUZEUM

Základní informace:

Inventární číslo	76 506 (pův. 789/II-1858)
Název díla	Viadukt s vlakem / Nákladní vlak tažený dvěma lokomotivami v krajině
Autor	Wagner-Horský Erhard (1901–1981)
Signatura	„Wagner-Horský“ LD roh bílou barvou nečitelně
Datace	asi 40. – 50. léta 20. století (dle identifikačního štítku)
Technika díla	suchá olejomalba (asi kombinovaná s temperou v podmalbě?) na bílém podkladu na hustě tkané středně silné plátěné podložce napnuté na původním klínovacím rámu (4,5–4,7 cm) bez příček, tři klínky chybí
Rozměry díla	95,5 × 91,8 cm
Rám	původní dobový dřevěný vyřezávaný rám, dřevěné lišty, velmi tenký křídový podklad, původně plátkový kov (hliníkový/stříbrný) s šelakovou politurou, nyní na mnoha místech opravy práškovým kovem stříbrné barvy poslední úprava byla patrně autorská: zatření barvy do hloubek reliéfů v rozích, fialová lazurní vrstva okolo úzké vnitřní lišty, úzká vnitřní lišta nese stopy malířských barev nanášených na plátno v partiích oblohy
Rozměry rámu	111 × 107 cm, lišty: šířka 8,5 cm a tloušťka 5 cm
Druhotné zásahy	malba dosud nerestaurovaná, rám již po zásazích

Malba a la prima s občasnými vysokými plastickými akcenty na hustě tkaném silném plátně napnutém na dřevěném původním klínovacím rámu.

Popis poškození:

Textilní podložka originálu je na rámu povolena a mírně deformovaná (vnitřní hrana horní lišty prolomila malbu a podložku po celém obvodu, úder od rubu vpravo uprostřed). Rub plátna byl opatřen nátěrem, který zakrývá náčrt a pravděpodobně i přípisy. Barevná vrstva malby je bez souvislé lakové vrstvy, druhotných zásahů a výrazných poškození. Malbu i rub plátna pokrývá pouze vrstva nečistot.

Ozdobný rám je ve špatném stavu: četné ztráty barevných vrstev na levé liště, která je prasklá po celé své délce, v minulosti zřejmě již opravovaná. Dále ztráta soudržnosti barevné vrstvy, v PD rohu naštipnutý zdobný řezaný prvek a defekt uprostřed spodní lišty (prodřená povrchová úprava na podkladovou vrstvu).

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování díla, mechanické očištění díla z rubu i z líce, mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou, vyrovnání lokální výdutě vpravo uprostřed vysrážením podložky, sejmutí z napínacího rámu, dočištění rubu plátna i napínacího rámu, rozžehlení obvodových lemů plátna, zvlhčení plátna pomocí membránové páro propustné textilie Sympatex, vyrovnání podložky za tepla, vytvoření strip lining a napnutí na očištěný a upravený původní napínací klínovací rám doplněný obvodovými vyvstalými lištami a příčkami do kříže.

Konsolidace barevných vrstev povrchových úprav rámu, přilepení rozvolněných částí lišt, šetrné mechanické čištění, tmelení chybějících částí a hlubších defektů, izolace tmelů a imitativní retuš.

Úprava polodrážek vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 5**

Obrázek 1 Inv. č. 76 506, líc.

Obrázek 2 Inv. č. 76 506, rub.

Základní informace:

Inventární číslo	76 507 (pův. 789/II-1859)
Název díla	Tramvaj na Celetné
Autor	Wagner-Horský Erhard (1901–1981)
Signatura	„Wagner-Horský“, PD roh tmavou barvou nečitelně
Datace	nedatováno
Technika díla	olejomalba na hustě tkaném středně silném tkaném plátně
Rozměry díla	68 × 69,5 cm
Rám	bez ozdobného rámu
Druhotné zásahy	ne
Další poznámky	papírový štítek na rubu: „E. Wagner – Horský, Tramvaj u Prašné brány, Praha, na Celetné ulici“, další zápisy: „ANTM II 1859, i.č. 44.814

Pastózně provedená malba na světlém a savém asi emulzním podkladu na blíže neurčeném textilu napnutém na dřevěném napínacím rámu.

Popis poškození:

Dílo je připevněné za obvodové lemy k původnímu klínovacímu napínacímu rámu zkorodovanými železnými hřebíčky. Na velmi úzké obvodové lemy plátěné podložky byly po celém obvodu rámu ručně přišity lemky. Plátěná podložka je na rámu povolena, deformovaná, byť je obraz maximálně vyklínovaný. Na vyboulených plochách plátěné podložky u horního okraje obrazu došlo k prolomení malby vnitřní hranou napínacího rámu. Střežovitě vyvstalý zlom se nevhodně uplatňuje v malbě i v rozptýleném osvětlení. Dílo je pokryto masívní vrstvou prachového depozitu i jiných hrubých nečistot. Barevná vrstva je také krakelovaná v důsledku deformací, způsobených nadměrným přepnutím plátna při klínování rámu. V UV záření byla na povrchu nalezena nerovnoměrně nanesená laková vrstva nebo závěrečná lokální lazurní vrstva s přebytkem pojidla. Dílo i rám ve stabilizovaném stavu. Napínací rám deformovaný diagonálně (tzv. „do vrtule“).

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mechanické očištění díla z rubu i z líce, sejmutí z napínacího rámu, dočištění rubu plátna i napínacího rámu, rozžehlení obvodových lemů plátna, mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou, zvlhčení plátna pomocí membránové páro propustné folie Sympatex vyrovnání podložky, vytvoření strip lining (při ponechání přišitých pruhů látky na obvodových lemech) a napnutí na nový napínací klínovací rám s příčkou (šířka lišt 5 cm).

Hodnocení stavu: **obraz 3**

Obrázek 3 Inv. č. 76 507, líc.

Obrázek 4 Inv. č. 76 507, rub.

Obrázek 5 Foto v UV záření, detail luminujících barevných a nerovnoměrných lakových vrstev.

Obrázek 6 Detail obvodových lemů plátna ručně nastavovaných dalším pruhem textilu.

Základní informace:

Inventární číslo	76 508 (pův. 789/II-1934)
Název díla	Parní lokomotiva před tunelem
Autor	Wagner-Horský Erhard (1901–1981)
Signatura	„Horský“ LH roh červenou barvou, i v PD rohu tmavou barvou
Datace	asi 40. léta 20. století (dle identifikačního štítku)
Technika díla	olejomalba/olejová tempera na papírové lepence (asi 2,5 mm)
Rozměry díla	665 × 788 mm
Rám	jednoduše profilovaný dřevěný rám, s barevnou úpravou povrchu: křída, červený podklad, plátkový kov stříbrné barvy, zelená lazura
Rozměry rámu	76,5 × 88,6 cm, lišty: šířka 6,5 cm a tloušťka 5 cm
Druhotné zásahy	ne

Malba alla prima s bílým podkladem na papírové lepence s matným povrchem (jedná se asi o velmi málo pojenou olejovou malbu anebo o olejovou temperu).

Popis poškození:

Barevná vrstva zřejmě není opatřena ochranným závěrečným lakem. V jejích strukturách se nachází nečistoty, prachový depozit a také primární krakeláž v partiích oblohy. Výraznějším poškozením díla je deformace malířské podložky v horizontálních vlnách (střídání konvexního i konkávního vyboulení). Dílo je zasazeno do rámu s velmi tenkou papírovou dřevitou lepenkou (o tloušťce asi 1 mm). Podpůrná mřížka z kličových lepících pásek na rubu měla zřejmě zajistit rovinu obrazu.

Ozdobný rám díla je plně funkční. Povrchová úprava rámu byla na četných místech mechanicky poškozena, především na vyvstalých částech lišt. Ve spodních rozích došlo ke ztrátám povrchové úpravy a k obnažení dřeva. Podobná poškození jsou i na bočních stranách rámu. Dále jsou na rámu stopy po předchozích opravách.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování díla z rámu, mechanické očištění líc i rubu díla, odstranění kličové pásky i adheziva, zkoušky rozpustnosti barevné vrstvy pro identifikaci techniky, šetrné mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou s přidáním neutrálního mýdla nebo tenzidu vatovými smotky, měření pH podložky originálu, v příp. nutnosti provedení odkyselení (nejprve zdrsnění zadní strany lepenky pro obnažení porézního povrchu podložky, poté mírné zvlhčení díla vodní parou v klimatické komoře a nástřik MMMK); kontrolní měření pH a příp. opakování odkyselení, celoplošné zvlhčení díla pomocí membránové páry propustné textilie Sympatex, poté vysušení a vyrovnání roviny podložky na vyhřívaném perforovaném vakuovém stole pod tlakem (s překryvem).

Lokální konsolidace povrchové úpravy rámu, mechanické očištění, šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou pomocí vatových smotků, vytmelení defektů, izolace tmelů, nanesení červeného podkladu (probarvený mixtion) a plátkového hliníku, izolace hliníku tónovanými šelakovými lazurami.

Úprava vnitřního okna ozdobného rámu a adjustace díla zpět do rámu. Zjistí-li se v průběhu restaurování, že je barevná vrstva citlivá na vodu, doporučujeme dílo uložit do rámu pod sklo. V každém případě na rub díla přiložit do rámu pomocnou krycí 2 mm lepenku z alkalického papíru a rovinu obrazu na rubu zajistit plochými dřevěnými lištami po celém obvodu lepenky a do kříže pomocí plochých kovových úchyťů a nekorodujících vrutů.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 3**

Obrázek 7 Inv. č. 76 508, lic.

Obrázek 8 Inv. č. 76 508, rub.

Základní informace:

Inventární číslo	76 509 (pův. 789/II-2472)
Název díla	Portrét barona Františka Ringhoffera IV.
Autor	Viktor Stretti (1878–1957)
Signatura	„19 Viktor Stretti 34“ LH roh tmavě hnědou olejovou barvou
Datace	1934
Technika díla	olejomalba na tenkém hustě tkaném plátně na dřevěném klínovacím rámu s horizontální středovou příčkou
Rozměry díla	90 × 76 cm, šířka lišty 6,3 cm
Rám	novodobý ozdobný rám, povrchová úprava provedena potiskem
Rozměry rámu	102,8 × 88,7 cm, lišty: šířka 6,7 cm a tloušťka 3,2 cm
Druhotné zásahy	ano – oprava trhliny a četné retuše

Malba poměrně řídkými polo lazurními nánosy olejových barev na bílém autorském podkladu.

Popis poškození:

Plátěná podložka na napínacím rámu je povolena, vnitřní hrany napínacího rámu se prolomily a deformovaly podložku i malbu v linii po celém obvodu díla. I okraje obvodových vyvstalých lišt, původně skryté v polodrážce ozdobného rámu, jsou patrné od líce. Dílo je z líce i rubu pokryto nečistotami. Nacházejí se na něm četné stopy po předchozích zásazích: zakalené retuše (zeleně luminující v UV záření) a na rubu oválná záplata 1,5 × 3,5 cm funkční, ale uplatňující se nevhodně již z líce malby. Laková i barevná vrstva narušena škrábanci. Na malbě jsou v oblasti šatu rozsáhlé tmavé sekundární nánosy barvy, které mají světlý šedý zákal. V UV záření je patrné, že se nachází na povrchu lakové vrstvy. Může se však jednat o autorskou opravu. Matná hnědá barevná vrstva je narušena primární krakelází (může se jednat o barvu tvořenou asfaltem). Drobné ztráty barevné vrstvy v obličejí. Barevná vrstva má v některých místech charakter puchýřků, jako by se jednalo o sražení barevné vrstvy nebo o strukturu podkladu, projevující se v místech tenkých nánosů barevné vrstvy.

Novodobý ozdobný rám je téměř bez poškození, pouze s drobnými oděrkami a nevyhovující adjustací obrazu do rámu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování díla z rámu, mechanické čištění líce i rubu díla, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy a druhotných zásahů, očištění zlomové hrany demineralizovanou vodou, zajištění zlomové hrany japonským papírem (adheziva řídké roztoky Paraloid B72, příp. BEVA 375) a sejmutí z napínacího rámu, dočištění rubu plátna clean mastrem a muzejním vysavačem, lokální vlhčení a rovnání obvodových lemů, na líci šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou (vlhčené vatové smotky s tenzidem/neutrálním mýdlem), ztenčení lakové vrstvy a odstranění druhotných zásahů v barevné vrstvě, na rubu plátna odstranění dobové vysprávkou - záplaty, celoplošné vlhčení a rovnání za tepla, scelení vyčištěné trhliny tavnou polyamidovou pryskyřicí, provedení nové vysprávkou z velmi tenkého tkaného lněného plátna nebo bavlněného organtýnu, provedení strip lining po obvodu plátna, napnutí na původní očištěný klínovací rám, vytmelení drobných defektů v barevné vrstvě, izolace tmelu, nanesení mírně lomeného lesklého mezilaku, provedení napodobivé retuše a nanesení závěrečného polomatného laku.

Na ozdobném rámu: mechanické čištění, úprava – rozšíření - polodrážky rámu připevněním filetu do polodrážek pro zmenšení vnitřních rozměrů (okna) ozdobného rámu a vytvoření nové vhodnější adjustace díla v rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 1**

Obrázek 9 Inv. č. 76 509, lic.

Obrázek 10 Inv. č. 76 509, rub.

Obrázek 11 Průzkum v UV záření: na pozadí je výrazná zelená luminiscence retuše defektu se záplatou od rubu.

Základní informace:

Inventární číslo	76 510 (pův. 789/II-1480)
Název díla	Lokomotiva řady 365 ČSD
Autor	Vilém Kreibich (1884–1955)
Signatura	„Kreibich“ PD roh, velmi nečitelné
Datace	-
Technika díla	suchý pastel a kvaš na papírové podložce, na rubu zadní kryt z lepenky 5 mm
Rozměry díla	450 × 630 mm (vnitřní okno rámu)
Rám	dílo adjustováno pod sklo do dobového rámu: dřevěné rámové lišty, křídové podklady, kombinace plátkových a práškových kovů stříbrné barvy s lazurami, místy se objevuje červenohnědý podklad
Rozměry rámu	60 × 78,5 cm, lišty: šířka 7,5 cm a tloušťka 5 cm, polodrážka 13–15 mm
Druhotné zásahy	pravděpodobně ano – při adjustování díla

Popis poškození:

Dílo je v depozitáři nevhodně umístěno na pojízdných kovových rostech, které způsobují otřesy a ohrožují rozvolněnou barevnou vrstvou. Závažnější příčinou poškození je však samotná adjustace. Dílo je adjustované sice pod sklem, ale schází distanční rámeček po obvodu. Zadní kryt z lepenky je celoplošně konkávně deformovaný, ale barevná vrstva originálu na několika místech přiléhá přímo na sklo. Část barevné vrstvy se na něj transferovala, ale na vnitřní straně skla se objevují také světlé skvrny, které mohou být mikrobiologického původu. Původní papír je pravděpodobně na pomocnou lepenku přilepený po obvodu. V jeho obou horních rozích se objevuje perforace po uchycení připínáčky při spodním pravém okraji. V ploše blíže levého rohu fixované trhliny (?) případně sklady, které mohly vzniknout při adjustování na pomocnou dřevitou vrstvenou lepenku. V ploše světlého terénu je několik patrných mechanických poškození: vertikální škrábanec od okraje ke středu cca 120 mm, menší blíže LD rohu a četné drobné výpadky barevných vrstev, obnažujících tmavší papír.

Povrchová úprava ozdobného rámu se nachází v havarijním stavu. Křídové podklady se oddělují od dřevěných lišt společně s povrchovou úpravou. Na lištách jsou jasně viditelné předchozí nevhodné opravy, tj. retuše odlišné barevnosti (práškovým hliníkem) s přesahem přes defekty. U spodního okraje rámu a po bocích v důsledku působení extrémní vlhkosti došlo k úbytku hmoty povrchové úpravy až na holé dřevo.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování díla, stěry na rubu skla (mikrobiologický průzkum) a v příp. nutnosti dezinfekce v parách butanolu, konsolidace barevné vrstvy pomocí ultrazvukového zmlžovače. Následující postup závisí na způsobu přichycení originálu k pomocné lepence:

- 1) Bude-li to možné bez vyšších rizik, tak odpreparování papírové podložky z lepenky; měření pH papírové podložky originálu na líci při okraji a příp. neutralizace od rubu, poté co bude dílo uchyceno mezi dvě okna provizorních rámu a jemně očištěno; vyrovnaní podložky originálu zvlhčením a následně uchycením mezi dva provizorní rámy s přesahem max. 0,5 mm po obvodu originálu a ponechání pozvolnému schnutí; retuše.
- 2) Nebude-li možné sejmut dílo z pomocné lepenky, pak: šetrné mechanické čištění rubu pomocné lepenky ve svislé poloze, měření pH papírové podložky originálu na líci při okraji a od rubu na pomocné lepence, příp. oboustranná neutralizace podložek nástřikem MMMK; zvlhčení podložky a rovnání na vyhřívaném odsávacím stole (na dílo bude z líce přiložen provizorní rám z lišt s přesahem 5–8 mm podle šířky okrajů originálu a s dostatečnou tloušťkou lišty (alespoň 5 mm); poté bude na rám přiložena lisovací deska tak, že mezi deskou a kresbou bude dostatečná vzdálenost; retuše defektů.

Konsolidace polychromie rámu, špánování v rozvolněných rohových spojích, mechanické očištění, šetrné mokré čištění polovlhkými vatovými smotky s demi. vodou, zkoušky rozpustnosti retuší, sejmutí nevhodných retuší, doplnění chybějící hmoty tmelením, izolace a retuše tmelů (plátkový kov, lazury a perglanz), očištění skla a připevnění distančního rámečku 1–1,5 mm z alkalické lepenky na jeho rub, vložení originálu do rámu a vytvoření nového zadního krytu z lepenky s alkalickou rezervou, na kterou budou přeneseny všechny informace z původního krytu.

Hodnocení stavu: **obraz 5, rám 5**

Obrázek 12 Inv. č. 76 510, líc.

Obrázek 13 Inv. č. 76 510, rub.

Obrázek 14 Poškození povrchové úpravy rámu a retuš práškovým kovem přes defekt.

Základní informace:

Inventární číslo	76 511 (pův. 789/II-1649)
Název díla	Lokomotiva v zimní krajině
Autor	Jaroslav Ronek (1892–1962)
Signatura	„Ronek“ PD roh tmavou barvou
Datace	50. léta 20. století (dle identifikačního štítku)
Technika díla	olejomalba na papírové lepence o tloušťce 3 mm
Rozměry díla	672 × 966 mm
Rám	jednoduše profilovaný dřevěný rám opatřený bílým nátěrem, dobový (60. – 70. léta)
Rozměry rámu	86,9 × 116,5 cm, lišty: šířka 10,5 cm a tloušťka 3,8 cm
Druhotné zásahy	ne

Suchá olejomalba alla prima bez podkladové vrstvy na papírové lepence.

Popis poškození:

Dle průzkumu v UV není zřejmé, zda je malba opatřena lakovou vrstvou. Na jejím povrchu, především v okolí signatury, se však nachází nečistoty a mušince. Dílo je poškozené drobnými ztrátami barevné vrstvy (nahore uprostřed, nahore v LH rohu – tam došlo k poškození i povrchu podložky.) Další škrábanec se nachází dole uprostřed. Rovina podložky je konvexně deformovaná. Obraz je v ozdobném rámu uchycen hřebíčky bez použití pomocné ochranné lepenky. Rub díla je značně znečištěn, v LD rohu se nachází velká mastná skvrna, patrně od vosku.

Ozdobný rám je nedokonale sesazen (v obou horních rohových spojích rozvolněn) a po předchozích opravách, jako např. LD roh retušován bílou barvou. Na pravé straně z boku jsou praskliny a dřevěná lišta je naštípnutá, třísky uvolněné.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování díla z rámu, mechanické očištění, mírné mokré čištění líce díla vatovými smotky navlhčenými v demineralizované vodě s neutrálním mýdlem nebo tenzidem (po provedení zkoušek rozpustnosti), změření pH podložky originálu a příp. odkyselení pomocí MMMK, celoplošné zvlhčení díla pomocí systému Sympatex a vyrovnání na vyhřívaném odsávacím stole za vysokého podtlaku, vytmelení ztrát v barevné vrstvě a izolace tmelu, provedení napodobivé retuše.

Sesazení a zpevnění horních rohových spojů pomocí trojúhelníků nebo kovových rohovníků, lepení poškozených částí dřevěných konstrukcí, mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění vatovými smotky s demineralizovanou vodou, zkoušky rozpustnosti nevhodně se uplatňujících retuší a jejich příp. odstranění, provedení nových retuší a jejich izolace lakem.

Provedení nové adjustace díla do rámu: úprava vnitřních lišt ozdobného rámu, vložení díla a pomocné krycí lepenky s alkalickou rezervou; pro zajištění roviny podložky obrazu na rubu a pomocné krycí lepenky: připevnění dvou plochých dřevěných latí do kříže nebo dvou vertikálně.

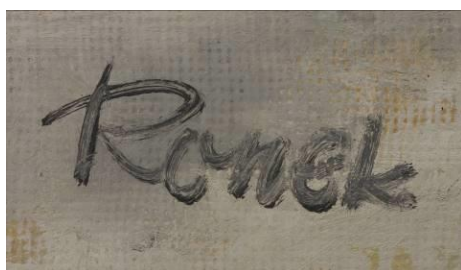
Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 3**

Obrázek 15 Inv. č. 76 511, lic.

Obrázek 16 Inv. č. 76 511, rub.

Obrázek 17 Autorská signatura v PD rohu.

Obrázek 18 Nečistoty na povrchu malby.

Základní informace:

Inventární číslo	76 512 (pův. 789/II-1873)
Název díla	Lokomotiva 375.0 zvaná „Hrboun“
Autor	Vilém Kreibich (1884–1955)
Signatura	„Kreibich“ PD roh červenou barvou
Datace	-
Technika díla	olejomalba na plátně napnutá na dřevěný napínací rám s příčkou 6,3–6,5 cm
Rozměry díla	95,5 × 132,3 cm
Rám	Plechový profilovaný rám s polotransparentním černým nátěrem
Rozměry rámu	112 × 144,5 cm, lišty: šířka 5 cm a tloušťka 8,4 cm
Druhotné zásahy	-

Pastózní malba se strukturami na plátně. Rub plátna chráněný papírovým krytem, který je uchycený na dřevěném napínacím rámu.

Popis poškození:

Malba je mírně deformovaná horizontální krakeláží (zřejmě byla dříve srolována) a není dostatečně vypnutá na napínacím rámu. Malbu pokrývá prachový depozit.

Původní lazurní povrchová úprava pravděpodobně mosazného celoplechového ozdobného rámu je nepravidelně smytá. Místy jsou na zbytcích barevných lazur otisky prstů.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, prekonsolidace barevné vrstvy, vyrámování díla, mechanické očištění líce i rubu díla, sejmutí z napínacího rámu a rozžehlení obvodových lemů po jejich očištění a provlhčení, zkoušky rozpustnosti barevné vrstvy pro potvrzení malířské techniky, mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem, provlhčení díla pomocí membránové páro propustné textilie Sympatex a vyrovnání na vyhřívaném stole pod tlakem, vytvoření strip lining a napnutí na pevný napínací rám se středovou příčkou, drobné tmely a imitativní retuše.

Mechanické očištění ozdobného rámu a rekonstrukce povrchové úpravy vytíráním černohnědého lazurního nátěru.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 3**

Obrázek 19 Inv. č. 76 512, líc.

Obrázek 20 Inv. č. 76 512, rub.

Základní informace:

Inventární číslo	76 515 (pův. 789/II-2046)
Název díla	Koněspřežní železnice České Budějovice – Linec
Autor	neznámý
Signatura	–
Datace	1830–1835 (dle identifikačního štítku)
Technika díla	olejomalba na papíru nalepeném na lepence bez podkladu
Rozměry díla	asi 335 × 538 mm (měřeno dle obrazového okna ozdobného rámu)
Rám	jednoduše profilovaný dobový rám s barevnou úpravou povrchu
Rozměry rámu	42 × 62,6 cm, lišty: šířka 4,2 cm a tloušťka 4,2 cm
Druhotné zásahy	Rozsáhlé retuše a lokální přemalby
Další poznámky	na rubu podložky originálu: dva novodobé identifikační štítky z přední strany rámu: identifikační číslo „12345“ červené barvy

Popis poškození:

Povrch malby pokrývá poměrně silná laková vrstva (s ohledem na subtilní nánosy malby) s četnými retušemi. Lak je zažloutlý, místy zakalený, nanesený nesouvisle. V razantním bočním světle jsou výrazné defekty narušující hladký charakter povrchu subtilní malby. Na několika místech došlo ke ztrátám barevné vrstvy, zvláště v partiích oblohy. V pravém dolním rohu je laková vrstva a malba narušena škrábanci. Hladký charakter malby dále narušuje nerovnoměrně se vyskytující výrazná krakeláž např. vertikální uprostřed plochy malby v oblacích.

Ozdobný rám je zdoben plátkovým zlatem na lesk na červenooranžovém podkladu a na mat na červeném podkladu. Rám je funkční s mírně rozevřenými rohovými spoji. Povrchovou úpravu ozdobného rámu narušují četné oděrky a prodřená místa na červenou a oranžovou podkladovou vrstvu. Na spodní liště jsou patrné místa překladů plátkového kovu. V rozích rámu a na vyvstalých lištách došlo k obnažení křídové vrstvy a někde i samotného dřeva.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, prekonsolidace uvolněné barevné vrstvy, vyrámování díla, mechanické očištění rubu i líce díla, zkoušky rozpustnosti barevné vrstvy, laků a sekundárních zásahů, ztenčení lakové vrstvy a sejmutí barevně nevhodných retuší, tmelení defektů v barevné vrstvě a izolace tmelů, nanesení tenké vrstvy lesklého damarového laku, provedení retuší, nanesení závěrečného lesklého mírně lomeného laku (damarový s malým podílem běleného včelího vosku).

Mechanické očištění ozdobného rámu, jemné mokré čištění, vytmelení drobných úbytků hmoty na rámu (akrylátový tmel), izolace tmelu šelakem, provedení retuší mušlovým zlatem na poliment.

Adjustace díla zpět do restaurovaného ozdobného rámu doplněného o zadní ochranný kryt na lištách napínacího rámu – archivní lepenka s alkalickou rezervou.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 4**

Obrázek 21 Inv. č. 76 515, líc.

Obrázek 22 Průzkum malby v UV záření: luminující laková vrstva a retuše.

Obrázek 23 Inv. č. 76 515, rub.

Základní informace:

Inventární číslo	76 516 (pův. 789/II-2072)
Název díla	Ing. Antonín Perner (1822–1890), vrchní inspektor drah
Autor	neznámý
Signatura	-
Datace	-
Technika díla	olejomalba na plátně na oválném klínovacím napínacím rámu ze čtyř segmentů
Rozměry díla	64,5 × 50 cm (ovál), šířka lišty 6 cm
Rám	-
Druhotné zásahy	retuše (viz foto v UV)
Další poznámky	papírový štítek: „Antonín Perner (železnice)...1883“

Hladká malba na šedorůžovém podkladu a na hustě tkaném tenkém plátně s nestejně stáčenými nitěmi napnutém na dřevěném klínovacím rámu.

Popis poškození:

Malba se nachází ve stabilizovaném stavu a nese stopy drobných poškození a předchozích zásahů. Průzkum v UV záření i ve VIS zvýraznil již barevně a tonálně posunutou retuše (např. na čele, ve vlasech a u pravého ramene). Na díle se nachází dvě lakové vrstvy. Spodní, nanosená celoplošně, luminuje žlutě. Novější, nanosená pouze lokálně, luminuje výrazně světlou modrou barvou. Retuše se nachází na laku, ale i pod lakem (na levém líci). Rovina plátna deformovaná v dlouhých vlnách (u levého okraje). Vnitřní hrany oválného napínacího rámu prolomily podkladové a barevné vrstvy malby a vyvstalá linie se nevhodně uplatňuje i v rozptýleném osvětlení. Na okrajích malby se nachází oděrky v lakové vrstvě a také četné malé ztráty barevné vrstvy. Výraznějším poškozením je defekt v horní části malby, kde došlo k obnažení plátna a oslabení jeho vazby. Lakové vrstvy jsou zakalené. Na líci i rubu díla se nachází hrubé nečistoty a tenký prachový depozit.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mechanické očištění líce i rubu díla, mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou a tenzidem nebo neutrálním mýdlem, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy a její následné ztenčení, odstranění nevhodných retuší, sejmutí díla z napínacího rámu; dočištění obvodových lemů, navlhčení a jejich rozžehnutí za tepla; vytvoření strip lining, očištění původního napínacího rámu a příp. úprava jeho vnitřních hran, napnutí díla na původní rám, vytmelení barevných ztrát, nanosení mezilaku, provedení napodobivých retuší, nanosení závěrečného laku.

Hodnocení stavu: **obraz 4**

Obrázek 24 Inv. č. 76 516, líc.

Obrázek 25 Průzkum malby v UV záření: luminující lakové vrstvy (modře a žlutě) a retuše (na čele, spánku a rameni).

Obrázek 26 Inv. č. 76 516, rub.

Základní informace:

Inventární číslo	76 517 (pův. 789/II-2136)
Název díla	Lokomotiva
Autor	Vilém Kreibich (1884–1955)
Signatura	„Kreibich“ LD roh černou barvou
Datace	asi 30. léta 20. století (dle identifikačního štítku)
Technika díla	olejomalba na plátně na napínacím rámu, šířka lišty 5 cm
Rozměry díla	60 × 70 cm
Rám	jednoduše profilovaný dřevěný rám s barevnou úpravou povrchu do oranžové a šedobílé
Rozměry rámu	80,5 × 89,5 cm, lišty: šířka 10,5 cm a tloušťka 5,5 cm
Druhotné zásahy	ne

Olejomalba s občasnými plastickými akcenty na středně silném hustě tkaném keprovém plátně napnutém na původním dřevěném klínovacím napínacím rámu.

Popis poškození:

Malba je na napínacím rámu nepravidelně prověšená a vnitřní hrany napínacího rámu prolomily podklad i barevné vrstvy nevhodně se plasticky uplatňují v malbě i v rozptýleném osvětlení. Na povrchu malby se nachází pravděpodobně tenká laková vrstva (viz UV foto). Povrch díla pokrývají nečistoty. Na lici i rubu malby se nachází prachový depozit. V obou horních rozích se nachází drobné perforace v plátně podložce se znečištěnými okraji. Napínací rám je v PD rohu poškozený vyštípnutím rohové konstrukce ve spoji.

Ozdobný rám je dobový, ale nepůvodní. Pohledová část je poškozená množstvím oděrek, škrábanců, stopami po nečistotách a na celém povrchu je vrstva prachového depozitu. Na vyvstalých obvodových lištách jsou části podkladu uvolněny od dřeva. Jinak je rám funkční, ale v nereprezentativním stavu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování díla, mechanické čištění, šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem vatovými smotky, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy, sejmutí díla z napínacího rámu, provlhčení pomocí membránové páro propustné textilie Sympatex, vyrovnaní na vyhřívaném stole, provedení strip lining, zpevnění perforací v plátně do 2 mm polyamidovou tavnou pryskyřicí, nad 2 mm podlepení malými záplatami z bavlněného organtýnu, napnutí na původní očištěný a opravený napínací rám (truhlářská oprava rohového spoje, zaoblení hran napínacího rámu, a příp. přidání úzké lišty na vnější hranu napínacího rámu), nanesení velmi tenké matné lakové vrstvy.

Lokální prekonsolidace, mechanické očištění ozdobného rámu, mírné mokré čištění demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem vatovými smotky, vytmelení hlubších defektů, izolace tmelů, provedení retuší.

Úprava polodrážek a adjustace díla zpět do původního ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: obraz 4, rám 5

Obrázek 27 Inv. č. 76 517, líc.

Obrázek 28 Inv. č. 76 517, rub.

Obrázek 29 Průzkum malby v UV: oranžově luminující laková vrstva.

Obrázek 30 Detail autorské signatury v LD rohu malby.

Základní informace:

Inventární číslo	76 519 (pův. 789/II-2180)
Název díla	Lokomotiva ř. 365.0
Autor	Vilém Kreibich (1884–1955)
Signatura	„Kreibich 1921“ LD roh tmavou barvou
Datace	1921
Technika díla	olejomalba na plátně na bílém podkladu, asi původní klínovací rám
Rozměry díla	84 × 136 cm
Rám	jednoduše profilovaný dřevěný, stříbrný nátěr nepůvodní (celoplošná oprava), na úzkých vnitřních lištách šedá a černá barva.
Rozměry rámu	101 × 153 cm, lišty: šířka 9 cm a tloušťka 6,3 cm
Druhotné zásahy	retuše, záplaty na rubu plátna

Malba alla prima řídké pojenou barvou a krycí bělobou s občasnými vysokými plastickými akcenty. Plátno je hustě tkané, středně silné, nedokonale zaklížené (podklad prostoupil na rub plátěné podložky). Bylo sejmuté a opakovaně napnuté na rám, neboť pravděpodobně došlo k jeho výměně. Světlý podklad barevných vrstev autorský nekomerčního původu.

Popis poškození:

Na povrchu díla jsou v souvislé vrstvě nečistoty a skvrny, plátno je mírně povoleno na rámu, prudký úder od líce způsobil promáčknutí u levého okraje, malý škrábanec v barevné vrstvě se nalézá nahoře uprostřed. Na rubu plátna jsou dvě dobové plátěné záplaty: první o rozměrech 21,5 × 5 cm a druhá 5,8 × 18 cm – defekty v malbě byly retušovány pomocí tónovaného tmelu. V současnosti je již retuš barevně posunutá - oproti originálu studenější. Adhezivem záplat je pravděpodobně voskopryskyřičná směs. Průzkum v UV neprokázal jednoznačně přítomnost souvislé lakové vrstvy, může být však přítomna ve velmi tenké vrstvě.

Obrazový rám je funkční. Na pohledové části se vyskytují pouze drobná povrchová poškození – oděrky na vyvstalých lištách.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování díla z rámu, mechanické očištění líce i rubu díla, šetrné mokré a chemické čištění líce malby (vatové smotky navlhčené demineralizovanou vodě s tenzidem nebo neutrálním mýdlem, příp. technickým benzínem), zkoušky rozpustnosti retuše (tónovaného tmelu) a jeho následné odstranění, sejmutí vertikální plátěné záplaty na rubu plátna, kde přebytek jejího pomocného adheziva způsobuje mírnou deformaci podložky a malby na líci, odstranění reziduí adheziva, zpevnění trhliny polyamidovou pryskyřicí a provedení nové záplaty, vytmelení defektu, napodobivá retuš. (Restaurátorský záměr počítá s restaurováním obrazu na napínacím rámu. V případě nutnosti by byl z rámu sejmut a pro opětovné napnutí by došlo k vytvoření strip liningu.)

Mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění pomocí vatových smotků s demineralizovanou vodou, vytmelení defektů a částí povrchové úpravy, kde došlo ke ztrátám její hmoty, izolace tmelů, barevná imitativní retuš.

Úprava vnitřních polodrážek a adjustace díla zpět do původního ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 1**

Obrázek 31 Inv. č. 76 519, líc.

Obrázek 32 Inv. č. 76 519, rub.

Obrázek 33 Průzkum v UV záření: detail retuší a povrchových nečistot.

Obrázek 34 Detail retuše trhliny.

Základní informace:

Inventární číslo	76 521 (pův. 789/II-2337)
Název díla	Lokomotiva
Autor	Melichar
Signatura	„Melichar“ PD roh tmavou barvou
Datace	-
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném klínovacím rámu (šířka lišt 5 cm)
Rozměry díla	110,5 × 126,5 cm
Rám	dřevěný profilovaný rám zdobený plátkovým kovem zlaté barvy, křídové podklady, lišty s hlubokou profilací, úzká vnitřní lišta vyřezávaná
Rozměry rámu	140 × 156 cm, lišty: šířka 14 cm a tloušťka 8,5 cm
Druhotné zásahy	ne

Málo pojená až suchá olejomalba na bílém podkladu na plátně napnutém na dřevěném klínovacím rámu.

Popis poškození:

Plátno nebylo dostatečně separované – nestejněměrně zaklíženo a část podkladu prostoupila i na rub plátna (viz foto v UV). Na povrchu díla nečistoty a skvrny. Zvlnění plátna v PH rohu a prolisování vnitřní hrany napínací lišty do malby v podobě vyvstalé linie po obvodu patrně i rozptýleném osvětlení. Obraz na rámu vykličovaný na maximum (polodrážka ozdobného rámu zcela zaplněna).

Ozdobný rám není nijak výrazně poškozený a nachází se v dobrém a stabilizovaném stavu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování díla z rámu, mechanické očištění líce i rubu díla, šetrné mokré čištění líce malby (vatové smotky navlhčené v demineralizované vodě s tenzidem nebo neutrálním mýdlem), zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy, sejmutí z napínacího rámu, dočištění rubu plátna, navlhčení a rozžehlení obvodových lemů, zvlhčení díla pomocí membránového páro propustného textilu Sympatex, lisování na vyhřívaném stole pod překryvem s přitlakem (odsávání vlhkosti a zbylých nečistot do filtračního papíru), vytvoření strip lining, napnutí na nový napínací rám se středovou příčkou a šířkou lišt 7 cm, nanesení závěrečného laku.

Mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné čištění vatovými smotky s demineralizovanou vodou.

Úprava polodrážky a adjustace díla zpět do původního ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 2**

Obrázek 35 Inv. č. 76 521, líc.

Obrázek 36 Průzkum v UV záření: odlišná luminiscence druhotných zásahů, zřejmě pentimenti autora.

Obrázek 37 Inv. č. 76 521, rub.

Obrázek 38 Autorská signatura.

Obrázek 39 Štítek na napínacím rámu.

Obrázek 40 Průzkum v UV záření rubu plátna, detail.

Základní informace:

Inventární číslo	76 522 (pův. 789/II-2469)
Název díla	Lokomotivy 344.1 a 365.0 na nádraží
Autor	Jaroslav Hošek
Signatura	„Hošek 83“ PD roh černou barvou
Datace	1983
Technika díla	nelakovaná olejomalba na tenké papírové lepence se strukturou (1,5 mm)
Rozměry díla	352 × 500 mm
Rám	dobový rám, jednotlivé části profilace rozlišeny barevnými nátěry (např. barvy šedé, bílé, zlaté, nebo nános různých barev stříkáním)
Rozměry rámu	43,5 × 58,5 cm, lišty: šířka 5 cm a tloušťka 4 cm
Druhotné zásahy	-

Popis poškození:

Malba se nachází v dobrém stabilizovaném stavu.

Rám je poškozený několika drobnými oděrky. Jedná se pravděpodobně o původní rámování z 80. let. Dílo není dostatečně přichyceno v rámu a zajišťuje jej pouze papírový přelep.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování, mechanické čištění, měření pH podložky originálu a příp. odkyselení MMMK od rubu, šetrné mokré čištění líce demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem vatovými smotky.

Mechanické očištění ozdobného rámu, vytmelení ztrát v povrchové úpravě rámu a imitativní barevná retuš.

Úprava polodrážky rámu, vložení díla do rámu společně se zadní krycí lepenkou s alkalickou rezervou.

Hodnocení stavu: **obraz 2, rám 3**

Obrázek 41 Inv. č. 76 522, líc.

Obrázek 42 Inv. č. 76 522, rub.

Obrázek 43 Průzkum v UV záření.

2. PRŮMYSLOVÉ MUZEUM

Základní informace:

Inventární číslo	69 288 (pův. 789/II-335)
Název díla	Ing. Jan Dobroslav Herold (1840–1918)
Autor	Jan Vochoč (1865–1920)
Signatura	„Jan Vochoč“ PD roh malby
Datace	v PD rohu malby asi 1908, na rubu připsal tužkou 1908
Technika díla	olejomalba/masná tempera na hrubě tkaném plátně napnutá na klínovacím rámu
Rozměry díla	100 × 75,8 cm
Rám	profilovaný polychromovaný rám
Rozměry rámu	122,1 × 97,7 cm, lišty: šířka 11,5 cm a tloušťka 6,5 cm
Druhotné zásahy	nejsou, plátno dosud nesejmuto z napínacího rámu
Další poznámky	připisy na rubu plátna: „Jan Herold 1908, maloval Jan Vochoč, Ing. Jan Dobroslav Herold“; připisy na rámu: „100–73“ a „č 25“

Malba alla prima na plátně s velmi tenkým světlým až bílým podkladem. Nasvědčují tomu ztmavlá barvou nepokrytá místa v LH rohu a v obličejových partiích. V bočním světle se na obraze v PH rohu projevují pastózní tahy možná starší malby s florálními motivy.

Popis poškození:

Při spodním okraji úbytek barevné vrstvy v podobě malých četných výpadků – vlivem objemových změn textilu v důsledku působení vlhkosti. Výrazná horizontální střežovitě vyvstálá deformace barevné vrstvy s krakeláží v obličejí. Povrch pokrývají nečistoty, prachový depozit, několik drobných skvrn a mušince. Plátěná podložka je na rámu mírně povolena, na několika místech deformovaná údery od rubu, v LD rohu od rubu perforovaná hřebíkem. Nejzávažnějším poškozením je rozvolnění barevných vrstev a jejich špatná soudržnost s podkladem a podložkou, viz drobné šupinky a ztráty na spodním i horním okraji. Obraz není v rámu dostatečně zajištěn – propadává vnitřním otvorem ozdobného rámu. Od rubu jsou vidět na napínacím rámu zatekliny.

Ozdobný rám je v havarijním stavu. Vnější ozdobný profil rámu má dochováno pouze asi 60 % původních ozdobných povrchových vrstev. Na mnoha místech je obnažené dřevo konstrukcí. Vnitřní široké lišty rámu jsou poškozené rýhami do spodní červené podkladové vrstvy.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Provedení mikrobiologických stěrů na díle i ozdobném rámu, fotodokumentace, vyrámování díla, mechanické očištění malby, zkoušky rozpustnosti barevné vrstvy, konsolidace barevné vrstvy (stabilizace šupinek), mechanické očištění rubu plátna, lokální rovnání deformací podložky vysrážením plátna, sejmutí z napínacího rámu, dočištění rubu plátna i napínacího rámu, rozžehlení obvodových lemů plátna, mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem vatovými smotky, ztenčení lakové vrstvy a sejmutí barevně nevhodných retuší, tmelení defektů v barevné vrstvě a izolace tmelů, provedení strip lining, napnutí na ošetřený původní napínací rám, nanesení tenké vrstvy mezi laku, provedení retuší, nanesení závěrečného polomatného laku.

Mechanické suché očištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou a vatovými smotky, konsolidace vyvstálých barevných vrstev, vytvoření doplňků odlitím do silikonové formy s originálním plastickým dekorem (kombinace křídového tmelu), izolace tmelů, nanesení světle červené podkladové vrstvy a neryziho plátkového kovu, provedení imitativních retuší.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustování obrazu zpět do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 5, rám 5**

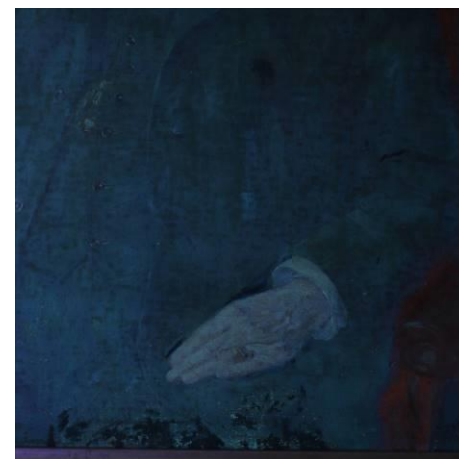
Obrázek 44 Inv. č. 69 288, líc.

Obrázek 45 Inv. č. 69 288, rub.

Obrázek 46 Detail poškození barevné vrstvy.

Obrázek 47 Průzkum v UV záření: pod rukou luminuůi tmavě druhotné zásahy.

Základní informace:

Inventární číslo	69 289 (pův. 789/II-1891)
Název díla	Podobizna vynálezce Josefa Božka (1782–1835)
Autor	Antonín Machek (1775–1844)
Signatura	-
Datace	1814–1816
Technika díla	olejomalba na plátně na nepůvodním klínovacím rámu
Rozměry díla	72,6 × 60,3 cm
Rám	ozdobný rám s reliéfně zdobenými nároží
Rozměry rámu	85 × 71,8 cm, lišty: šířka 6,5 cm a tloušťka 6,5 cm
Druhotné zásahy	restaurováno ² : rentoaláž, retuše, obtmelené lemy plátna

Hladká malba na světlém podkladu s drobnými plastickými akcenty na tenkém plátně.

Popis poškození:

Obraz byl v minulosti restaurovaný; byl nažehlený pomocí voskopryskyřičné směsi na novou pomocnou plátěnou podložku a vypnutý na nový klínovací rám. Stav barevné vrstvy je znepokojující. Objevují se lokální střechovitě vyvstalé deformace barevné vrstvy v místech zmnožení krakel. Lak je nanesený stříkáním a je zakalený. Rovina podložky obrazu je hladká. Na díle jsou pouze drobné ztráty barevné vrstvy, která odpadla i s podkladovou vrstvou. Barevnost retuší je výrazně nevhodně posunuta v oblasti modré drapérie. Dále jsou na malbě plochy lokálně poškozené agresivním čištěním.

Rám je poškozený drobnými oděrky na vyvstalých lištách a je v dobrém funkčním stavu. Boky, původně opatřené okrovou temperou, byly při posledních opravách souvisle přetřené práškovým, nyní ztmavlým, bronzem.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, lokální prekonsolidace, vyrámování, mechanické očištění líce i rubu malby, lokální konsolidace barevné vrstvy od líce, mokré čištění vatovými smotky pomocí demineralizované vody s tenzidem nebo neutrálním mýdlem, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení matné lakové vrstvy, odstranění nevyhovujících retuší a korektury tmelů, nanesení mezilaku, provedení napodobivých retuší, nanesení závěrečného lesklého mírně lomeného laku.

Konsolidace rámových list na levém boku (ošetření na plochách se suky), mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou vatovými smotky, odstranění ztmavlého novodobého nátěru práškovými kovy z boků, vytmelení chybějících částí a provedení napodobivých retuší.

Úprava polodrážky rámu a adjustace díla zpět do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 3**

² Obraz restaurovala akad. mal. Jana Raslová v roce 1971 společně s dalšími čtyřmi obrazy z NTM, s inv. č.: 73 235 *Obraz Josefa Ressla*, 77 145 *Císařský mlýn v Bubenči*, 76 056 *Stavba řetězového mostu* a 69 290 *Podobizna Josefy Božkové*. Na portrétu Josefa Božka i dalších obrazech restaurátorka retušovala kvašovými barvami. Závěrečný lak použila damarový s přísadou vosku. In: Archiv Národního technického muzea v Praze, kartón restaurátorské zprávy, složka Jana Raslová.

Obrázek 48 Inv. č. 69 289, líc.

Obrázek 49 Inv. č. 69 289, rub.

Obrázek 50 Průzkum v UV záření: výrazně luminuje laková vrstva a tmavě retuše.

Základní informace:

Inventární číslo	69 290 (pův. 789/II-1893)
Název díla	Podobizna Josefy Božkové, rozené Langové, manželky Josefa Božka
Autor	Antonín Machek (1775–1844)
Signatura	-
Datace	1814–1816 (dle identifikačního štítku)
Technika díla	olejomalba na plátně na nepůvodním klínovacím rámu
Rozměry díla	73,1 × 60 cm
Rám	ozdobný rám v rozích zdoben reliéfy: dřevěné lišty, křidlový podklad, plátkový kov stříbrné barvy, plošná přemalba povrchů dalším křidlovým nátěrem a plátkovým kovem stříbrné barvy. Boky rámu opatřeny hnědou barvou. Ozdobné povrchy opatřené šelakovou politurou.
Rozměry rámu	84,6 × 72 cm, lišty: šířka 7 cm a tloušťka 6 cm
Druhotné zásahy	restaurováno ³ : rentoaláž, retuše, obtmelené lemy plátna

Hladká malba na světlém podkladu s jemnými plastickými akcenty na tenkém plátně.

Popis poškození:

Obraz byl v minulosti restaurovaný a je v poměrně dobrém stabilizovaném stavu. Dublované plátno je na rámu vypnuté. Plátěné lemy jsou na bocích napínacího rámu obtmelené a k dublování bylo použito velké množství voskopryskyřičné směsi. Obrazový lak je nanesený stříkáním a zakalený. Barevné a podkladové vrstvy jsou destruované krakeláží. Malba na vyvstalých strukturách plátěné podložky je poškozená nešetrným čištěním tak, že zde došlo k obnažení světlé podkladové vrstvy. Barevnost retuší je vyhovující, kromě částí na bílém rukávu. Obraz není v ozdobném rámu dobře usazen, vnitřní otvor je příliš velké.

Ozdobný rám má nepůvodní povrchovou úpravu. Na bocích je poškozená opadáním nebo promytím (původní úprava byla monochromní vrstva světlé okrové tempery). V LD rohu je reliéf rozvolněný a došlo již ke ztrátě části povrchové úpravy. K poškození došlo i v PD rohu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, lokální prekonsolidace, vyrámování, mechanické očištění líc i rubu malby, mokré čištění vatovými smotky pomocí demineralizované vody s tenzidem nebo neutrálním mýdlem, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení matné lakové vrstvy, odstranění nevyhovujících retuší a korektury tmelení, odstranění silných nánosů voskopryskyřičné směsi z boků obvodových lemů, nanesení mezilaku, provedení napodobivých retuší, nanesení závěrečného lesklého mírně lomeného laku.

Konsolidace rozvolněných částí ozdobného rámu, mechanické očištění, poté šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou a vatovými smotky, odstranění retuší práškovým kovem, vytmelení chybějících částí a rozevřených prasklin, provedení retuší a lokální rekonstrukce temperových nátěrů na bocích.

Úprava polodrážky rámu a adjustace díla zpět do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 4**

³ Ibidem, (pozn. 2).

Obrázek 51 Inv. č. 69 290, líc.

Obrázek 53 Inv. č. 69 290, rub.

Obrázek 52 Průzkum v UV záření: pod luminujícím celoplošně nanesením lakem jsou četné retuše.

Základní informace:

Inventární číslo	69 291 (pův. 789/II-1931)
Název díla	Božkovy děti
Autor	Antonín Machek (1775–1844)
Signatura	-
Datace	-
Technika díla	olejomalba na plátně na dobovém klínovacím rámu
Rozměry díla	95 × 72,8 cm
Rám	dobový ozdobný rám s reliéfy v rozích
Rozměry rámu	106 × 94,3 cm, lišty: šířka 6,5 cm a tloušťka 5,5 cm
Druhotné zásahy	restaurováno několikrát: starší zásah je rentoaláž na pomoc. plátěnou podložku - asi kleistr, na rubu plátna světlý nátěr, mladší rest. zásah z roku 1969 ⁴

Hladká malba na světlém podkladu a velmi tenkém plátně.

Popis poškození:

Obraz byl v minulosti opakovaně nejméně dva krát restaurovaný. Byl nažehlený na pomocné středně silné plátno a napnutý na novodobý rám. V současnosti je malba v havarijním stavu. Rub pomocné podložky je přetřený vodou rozpustným světle okrovým ochranným nátěrem. Dalším mladším zásahem bylo lakování malby lesklým lakem, naneseným v silné vrstvě přes všechny starší sekundární zásahy (retuše a lokální rekonstrukce). Barevná vrstva je deformována výraznou krakeláží, střechovitě vyvstalými šupinami barev a puchýři. Závěrečný lak je zakalený, místy se objevuje velmi výrazný bílý zákal. V PD rohu identifikační přípis. Napínací rám je druhotně rozšířený o horní a boční levou lištu (cca 5 mm).

Ozdobný rám se nachází v nereprezentativním stavu. Na pohledových částech je množství nesourodých druhotných úprav, na některých místech došlo ke ztrátě části zdobného prvku nebo povrchové úpravy.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, lokální prekonsolidace, vyrámování, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy na vybraných neriskantních místech, celoplošná konsolidace barevné vrstvy: aplikace ochranného přelepu z japanu 7 g/m² prosycením od líce (5–7 % roztok Paraloid B72 v toluenu, dále řídkým roztokem BEVA 375 v toluenu a technickém benzínu); odstranění ochranného nátěru z rubu plátna. sejmutí díla z napínacího rámu, provlhčení a rozžehlení obvodových lemů, postupné odstranění pomocného plátna a zbytků rentoaláže, vlhčení podložky díla pomocí membránové páro propustné textilie Sympatex, vyrovnání na vyhřívaném nažehlovacím stole, nažehlení díla na nové hustě tkané lněné plátno, adhezivum BEVA 371; sejmutí papírových zabezpečovacích přelepů z povrchu malby, ztenčení nebo úplné sejmutí sekundárních laků, odstranění ztmavlých retuší, tmelení defektů i izolace jejich povrchů, napnutí dublovaného obrazu na nový napínací rám se středovou příčkou, nanesení mezilaku, provedení napodobivých retuší, nanesení závěrečného lesklého mírně lomeného laku.

Prekonsolidace povrchových úprav ozdobného rámu, mechanické očištění, poté šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou vatovými smotky, zkoušky rozpustnosti nevyhovujících retuší a druhotných úprav a jejich příp. sejmutí, vytmelení chybějících částí, provedení retuší a lokálních rekonstrukcí.

Úprava polodrážky rámu a adjustace díla zpět do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: obraz 5, rám 4

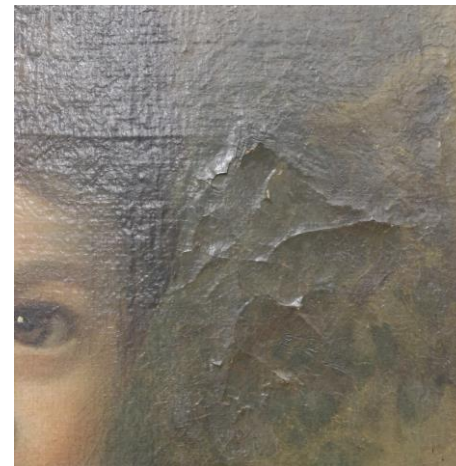
⁴ Restaurovala Jana Raslová v roce 1969 jako posluchačka 6. ročníku restaurátorské školy prof. Bohuslava Slánského. Bohužel v dokumentaci není uvedeno, čím byla barevná vrstva lokálně zpevněna. Podle přiložených černobílých fotografií je však jasné, že se problém se ztrátou adheze barevné vrstvy a podkladu opakuje. In: Ibidem, (pozn. 2).

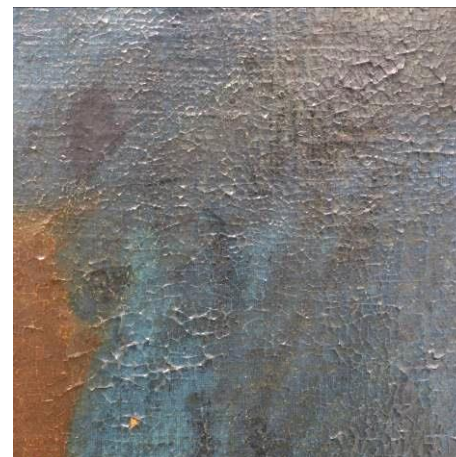
Obrázek 54 Inv. č. 69 291, líc.

Obrázek 55 Inv. č. 69 291, rub.

Obrázek 56 Střechovitě vystalá deformace barevné vrstvy.

Obrázek 57 Drobné šupinkování způsobené ztrátou adheze barevné vrstvy k podkladu.

Základní informace:

Inventární číslo	69 292 (pův. 789/II-2220)
Název díla	František Josef Gerstner
Autor	Josef Bergler
Signatura	„Jos: Bergler.: Pin: Praga 1815.“ PD roh tmavě červenou barvou
Datace	1815
Technika díla	olejomalba na plátně na dobovém dřevěném napínacím klínovacím rámu
Rozměry díla	87,7 × 74,5 cm, šířka lišty napínacího rámu 6,2 cm
Rám	jednoduše profilovaný dřevěný rám (dřevo, klišokřídový podklad, červený podklad, práškový kov zlaté barvy, nátěr fialovou a oranžovou) – povrchová úprava nepůvodní
Rozměry rámu	103,5 × 90,5 cm, lišty: šířka 8,5 cm a tloušťka 3,4 cm
Druhotné zásahy	rentoaláž, retuše

Hladká vrstvená malba na tenkém šedobílém podkladu a na plátně, napnutém na dřevěném napínacím rámu.

Popis poškození:

Malba je lokálně poškozená, byť byla v minulosti restaurována: dublovaná na hustě tkané, ale hrubší textilní podložce, pomocné adhezivo kleistr. Až na část na pravé straně chybí původní obvodové lemy podložky. Malba byla provedena na tenkém světlém našedlém možná olejovém podkladu – viz dlouhé nepravidelné krakely. Dobový napínací rám poškozený v některých rohových spojích. Nemá při vnějším obvodu vyvstalou lištu. Spodní lišta napínacího rámu poškozená v levém rohu a deformovaná. Malba je mechanicky poškozená množstvím úderů: v LD rohu úder od rubu způsobil deformaci podložky a ztrátu barevné vrstvy, PD deformace plátna a barevné vrstvy špatnou adjustací. Laková vrstva na díle je zažloutlá a mírně zakalená. Na jejím povrchu se nachází nečistoty. Barevná vrstva je lokálně rozvolněná, i s podkladem ztrácí soudržnost s plátnem. Průzkum v UV záření prokázal rozsáhlé retuše po obvodu malby.

Ozdobný rám, který je výrazně mladší a neslohový, je značně poškozen oděrkami a škrábanci v povrchové úpravě – odhalil se tak červený i bílý klišokřídový podklad. Rohový spoj vpravo dole je mírně rozevřený. Povrchové barevné vrstvy pohledových úprav rámu jsou rozvolněné, v důsledku koheze barevných vrstev a bílého podkladu došlo ke vzniku puchýřků a krakel. Pohledové i rubové části jsou znečištěny prachovým depozitem.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, lokální prekonsolidace malby, vyrámování díla z rámu, mechanické očištění líce i rubu malby, konsolidace barevné vrstvy, mokré čištění vatovými smotky vlhčenými v demineralizované vodě s tenzidem nebo neutrálním mýdlem, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy a přemaleb, ztenčení lakové vrstvy a odstranění barevně nevyhovujících přemaleb, lokální a po sejmutí obrazu z rámu i celoplošné rovnání plátěné podložky vytmelení ztrát v barevné vrstvě, nanesení mezilaku, strip lining, provedení napodobivých retuší (jejich rozsah po obvodu díla bude limitovaný úpravou ozdobného rámu – zmenšením vnitřního otvoru pomocí vložených filet do polodrážek), nanesení závěrečného laku.

Ozdobný rám, 1. varianta - výměna za rám slohově bližšího tvarosloví. 2. varianta - prekonsolidace povrchových úprav rámu, mechanické čištění, šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou a vatovými smotky, vytmelení chybějících míst a provedení imitativních retuší.

Úprava polodrážky rámu a adjustace díla zpět do ozdobného rámu.

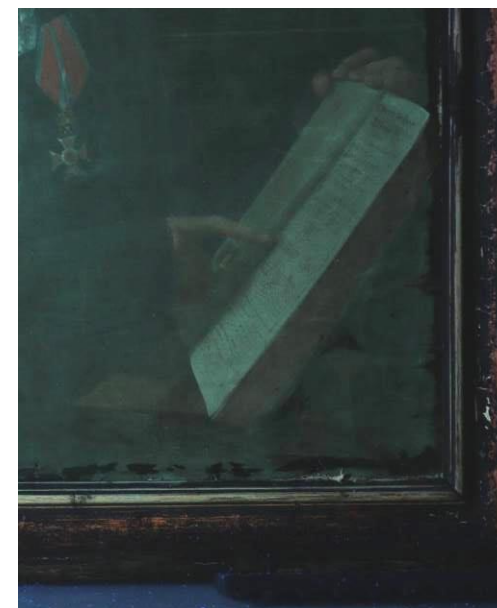
Hodnocení stavu: **obraz 5, rám 5**

Obrázek 58 Inv. č. 69 292, líc.

Obrázek 59 Inv. č. 69 292, rub.

Obrázek 60 Průzkum v UV záření, detail.

Obrázek 61 Autorská signatura s vročením
v pravém dolním rohu.

Základní informace:

Inventární číslo	69 293 (pův. 789/II-2352)
Název díla	Prof. Karel Ryska
Autor	František Hlavica
Signatura	„ <i>Frant. Hlavica 1938</i> “ po levé straně u středu zelenou barvou
Datace	1938
Technika díla	olejomalba na plátně adjustovaná pod sklo v ozdobném rámu
Rozměry díla	73 × 61 cm
Rám	asi dobový rám s hlubokou profilací lišt: dřevo, křída, plátkový kov zlaté barvy, stříkaná tmavá barva (imitace koroze a stáří), zatřená barva – fialová v úzké vnitřní liště, zelená barva ve hloubkách okolo vnější hrany; vnitřní profilovaná odstupňovaná lišta: hnědá, červená, bílá
Rozměry rámu	89 × 77 cm, lišty: šířka 8,2 cm a tloušťka 6,3 cm
Druhotné zásahy	-

Malba na bílém podkladu komerčního původu na tenkém hustě tkaném plátně.

Popis poškození:

Malba byla adjustována pod sklo pravděpodobně nedlouho po svém dokončení, o čem svědčí velmi čistý rub plátna. Na vnitřní straně skla se nachází bílé skvrny, které mohou být mikrobiologického původu, anebo vznikly kondenzací silic při vysycháním čerstvé olejomalby. Prasklé sklo o velikosti 20 cm v PD rohu ohrožuje malbu poškrábáním nebo protřazením podložky. Vnitřní i vnější stranu skla pokrývají nečistoty. Plátno je na rámu značně vypnuté klínováním, a proto je i napínací rám rozevřený v rohových spojích. Přesto je textilní podložka mírně povolena ve spodních rozích. Po obvodu malby jsou drobné defekty způsobené adjustací do polodrážky ozdobného rámu. Na malbě je nepravidelně nanesený lak.

Povrchová úprava rámu poškozena výraznými úbytky polychromie: horní lišta 11 cm, rohy L i P horní, i spodní.

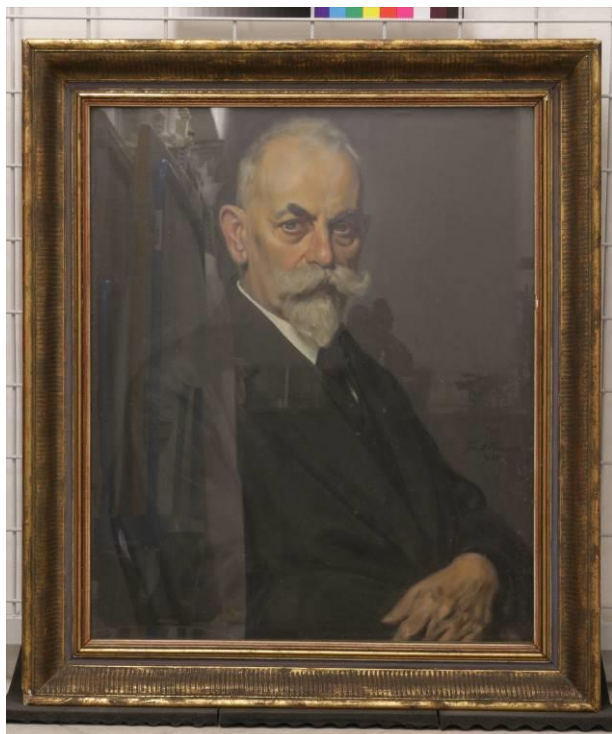
Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování, mikrobiologické stěry a příp. dezinfekce díla, ozdobného rámu i napínacího rámu, mechanické očištění rubu i lince díla, šetrné mokré čištění vatovými smotky demineralizovanou vodou + neutrální mýdlo/tenzid, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy a její ztenčení, lokální rovnání podložky vysrážením ve spodních rozích, příp. její dopnutí pomocí stripu.

Mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou, vytmelení defektů v povrchové úpravě i prasklin v rohových spojích, izolace tmelů, nanesení tónovaného podkladu, retuše (u rozsáhlých defektů použití plátkového kovu na mixtion, malé defekty retušovány pomocí práškového kovu nebo perleťově lesklými pigmenty), retuše lazurami na doplňcích provedených plátkovým kovem.

Úprava polodrážky rámu a provedení nové adjustace bez zasklení.

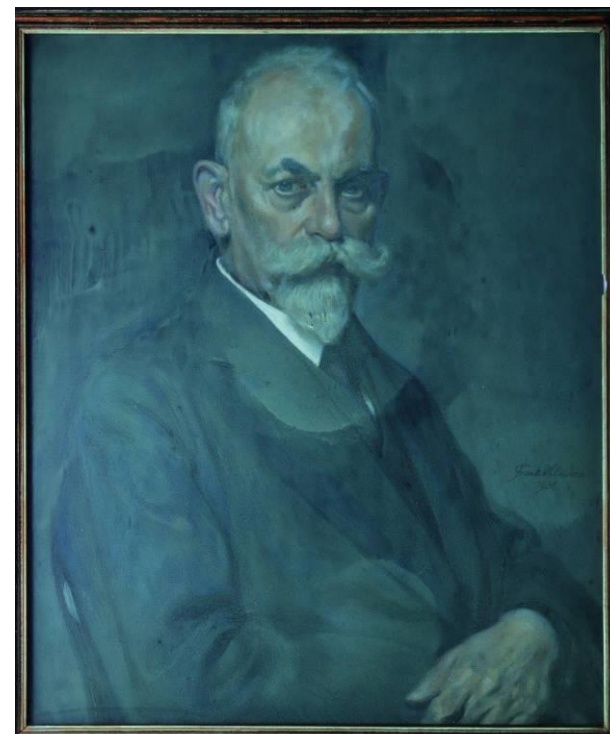
Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 4**

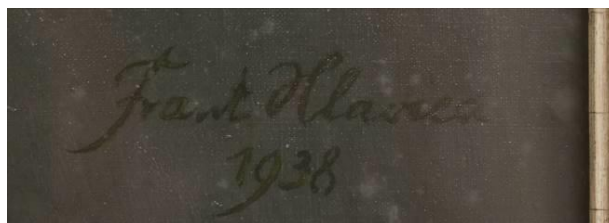
Obrázek 62 Inv. č. 69 293, líc.

Obrázek 63 Inv. č. 69 293, rub.

Obrázek 64 Průzkum v UV záření.

Obrázek 65 Detail autorské signatury s bílými výkvěty na vnitřní straně skla.

Základní informace:

Inventární číslo	57 442 (pův. 789/II-96)
Název díla	Vysoké Pece v Králově Dvoře
Autor	Jaroslav Veris (1900–1983)
Signatura	„JVeris“ PD roh červenou barvou
Datace	– (asi 2. polovina 20. století tzv. socialistický realismus)
Technika díla	olejomalba na dřevité vrstvené lepence, tloušťka do 15 mm
Rozměry díla	832 × 615 mm
Rám	ozdobný dřevěný rám, vnější část ozdobných lišt zdoben plastickými odlévanými prvky s florálními motivy
Rozměry rámu	105 × 83,5 cm, lišty: šířka 11 cm a tloušťka 7 cm
Druhotné zásahy	-

Malba na papírové lepence s výraznými plastickými akcenty, provedená štětci i malířskými špachtlemi.

Popis poškození:

Podložka malby je konkávně deformovaná ve výrazných vertikálních vlnách. Na malbě se nachází silná vrstva zažloutlého laku. Barevné vrstvy vlivem pastozních nánosů zkrakelovaly a způsobily i deformaci nestabilní podložky, kde došlo místy ke ztrátám barevné vrstvy. Barevná finální vrstva spojená s laky je destruovaná hustou sítí drobných krakel s vyvstalými okraji – pravděpodobně se jedná o primární krakeláž.

Ozdobný rám není stabilizovaný. Horní lišta je rozvolněná v rohových spojích (viz horní lišta). Na ozdobných lištách se nachází oděrky, ztráty (především na spodní liště) a četné stopy po předchozích opravách (viz horní lišta). Praskliny ve dřevě, křídových podkladech i povrchové úpravě jsou způsobené mechanicky (vlevo nahoře dodatečné spojení hřebíky v rohovém spoji) a v důsledku sesychání dřeva.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, lokální prekonsolidace barevných vrstev v místech ztrát, vyrámování díla, mechanické očištění líce i rubu díla, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy i barevné vrstvy (pro identifikaci malířské techniky), změření pH podložky malby, příp. úprava pH rubu papírové lepenky, čištění líce malby demineralizovanou vodou + tenzid/neutrální mýdlo, ztenčení lakové vrstvy, šetrné a celoplošné vlhčení podložky originálu od rubu a následně rovnání podložky za zvýšené teploty nejprve pod mírným tlakem, příp. s provlhčeným filtračním papírem, poté již pod vyšším tlakem a za vyšší teploty s antiadhezivními proklady, vytmelení defektů, izolace tmelů, strip lining japan 39 g/m², Klucel G, aktivace adhezivních japanových fólií, napnutí pomocí stripů na lepenku archivní kvality, nanesení vrstvy lesklého mezilaku, retuše, závěrečný lesklý mírně lomený lak.

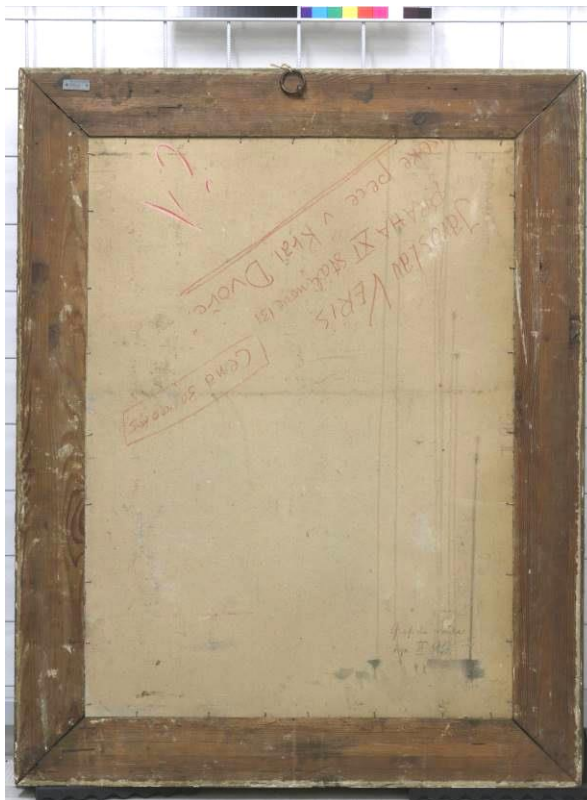
Zajištění rubu lišt v místech rohových spojů pomocí trojúhelníků (překližka cca 3–4 mm buk), slepení rozvolněných rohových spojů ozdobného rámu, mechanické očištění rámu a rozšíření polodrážky rámu, očištění lišt polovlhkými vatovými tampony, navlhčenými v demineralizované vodě s tenzidem, rozšíření polodrážky, špánování spár v rohových spojích, tmelení poškozených míst akrylátovým tmelem, izolace tmelu, retuše.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla. Vytvoření zadního krytu z papírové lepenky a jeho zajištění dřevěnými lištami.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 4**

Obrázek 66 Inv. č. 57 442, lic.

Obrázek 67 Inv. č. 57 442, rub.

Obrázek 68 Průzkum malby v UV záření: výrazně luminuje celoplošně nanesená laková vrstva, zřetelné jsou i drobné ztráty barevné vrstvy (zobrazeny jako světlé body).

Základní informace:

Inventární číslo	73 908 (pův. 789/II-341)
Název díla	Správní rada August Wilhelm Stummer (1827–1909)
Autor	neznámý
Signatura	-
Datace	-
Technika díla	olejomalba na plátně a na dřevěném napínacím rámu
Rozměry díla	64,1 × 52,5 cm
Rám	masivní dřevěný dobový rám s šelakovou politurou, svrchní část profilace z dubového dřeva, vnitřní konstrukce z jehličnatého dřeva
Rozměry rámu	75,7 × 64,2 cm, lišty: šířka 7 cm a tloušťka 7 cm
Druhotné zásahy	retuše defektů na čele (pod lakem dle průzkumu v UV) a rezidua plísní

Hladká malba bez plastických akcentů na bílém podkladu s projevující se strukturou plátna.

Popis poškození:

Závažným poškozením jsou tmavé skvrny objevující se převážně v obličejových partiích, které může indikovat mikrobiologické napadení. Na díle je nanášena silná laková vrstva (UV foto), v obličejových partiích ale v tenčí vrstvě. Malba je na pár místech porušena drobnými oděrkami a škrábanci, z nichž výraznější se nachází podél spodního okraje malby. Plátno je na rámu povoleno a objevují se na něm mírné deformace – prolomené a vyvstálé hrany napínacího rámu po obvodu. Malba je i s plátěnou podložkou v místě ušního lalůčku narušena nepatrnou perforací. Nečistoty jsou na malbě i v hloubkách barevné vrstvy. (Na čele se v místech spánku nachází možná retuš?). Dílo je v rámu zajištěno korodujícími hřebíky. Na rubu textilní podložky se mírně projevují obrysy hlavních linií kompozice malby. Povrch textilní podložky je pokryt nečistotami a lokálně i skvrnami zelené barvy.

Ozdobný rám je stabilní, funkční, narušený pouze drobnými oděrkami a nečistotami. Rohové spoje mírně rozevřené.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mikrobiologické stěry, vyrámování díla a příp. dezinfekce díla i rámu, mechanické očištění líce i rubu plátna, mokré čištění demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem, restaurování na rámu, příp. klínování obrazu a úprava polodrážky ozdobného rámu, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy, zkoušky odstranění skvrn v inkarnátu, vytmelení ztrát v barevné vrstvě, izolace tmelů, vyklínování na původním ošetřeném napínacím rámu, nanášení lesklého laku, provedení retuší, zalakování díla mírně lomeným lesklým lakem.

Mechanické očištění ozdobného rámu, dále navlhčenými vatovými smotky s demineralizovanou vodou a fungicidní a antibakteriálním prostředkem Ajatin čirý roztok, vlepení dřevěných špán do rozevřených rohových spojů, slepení dřevěných konstrukcí v rohových spojkách, tmelení a imitativní retuše.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 3**

Obrázek 69 Inv. č. 73 908, lic.

Obrázek 70 Inv. č. 73 908, rub.

*Obrázek 71 Průzkum v UV záření: zvýraznil skvrny v obličejí
pravděpodobně způsobené mikrobiologickým napadením.*

Základní informace:

Inventární číslo	57 443 (pův. 789/II-369)
Název díla	Vysoká pec v Komárově u Hořovic
Autor	Ing. Kopáček
Signatura	„Ing. Kopáček“ PD roh červenou barvou
Datace	18. 5. 1945(?) na rubu lepenky
Technika díla	olejomalba na papírové lepence s raženou strukturou plátna, tloušťka cca 3,5 cm
Rozměry díla	540 × 510 mm
Rám	hladké dřevěné lišty bez profilace: konstrukce z měkkého dřeva, na pohledových částech dubová dýha, mořené dřevo do tmavé hnědočervené barvy
Rozměry rámu	65 × 61,6 cm, lišty: šířka 6 cm a tloušťka 3 cm
Druhotné zásahy	ne

Olejomalba v tenké vrstvě nanesená na lepenku s vyraženou strukturou plátna. Přípravná podkresba přímo na povrchu papírové na podložky je provedená grafitovou tužkou.

Popis poškození:

Malba se nachází v dobrém stavu. Malířská podložka je mírně deformovaná v PH a PD rohu. Na povrchu malby se nachází drobný defekt podél levého okraje, několik mušinců a drobných skvrn. Průzkum v UV záření prokázal přítomnost souvislé lakové vrstvy.

Ozdobný rám má rozevřené rohové spoje. Původně byly slepené klihem a fixované hřebíky. Vyvstálé části rámu jsou narušeny drobnými oděrkami. Na rubu jsou k rámu přilepeny lepenkové trojúhelníky přichycené pomocí hřebíků, jejichž hlavičky zkorodovaly. Na pohledových částech lišt došlo k destrukci dýhy podélně střechovitými deformacemi ve směru letorostů - vyvstálé části dýhy se oddělily od podkladu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z rámu, mechanické očištění, lokální mokré čištění nečistot na povrchu malby demineralizovanou vodou s neutrálním mýdlem nebo tenzidem, měření pH na rubu podložky originálu a příp. odkyselení nástřikem MMMK, napodobivá retuš.

Truhlářská oprava rámu: rozebrání, mechanické očištění a sesazení lišt rámu, slepení, vložení rohovníků nebo trojúhelníků místo lepenky k posílení rohových spojů. Suché čištění povrchů rámu a šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou na vatových smotcích, ztenčení nebo sejmutí laku, vytmelení defektů na rámu, izolace tmelů, retuše.

Úprava vnitřního otvoru ozdobného rámu a provedení nové adjustace díla do rámu. Lepenka originálu odrubu zakryta pomocnou lepenkou z alkalického papíru (2 mm) a po obvodu připevněna plochými dřevěnými lištami a jednou horizontální uprostřed.

Hodnocení stavu: **obraz 2, rám 4**

Obrázek 73 Inv. č. 57 443, líc.

Obrázek 74 Inv. č. 57 443, rub.

Základní informace:

Inventární číslo	74 734 (pův. 789/II-1465)
Název díla	Báňský úředník z 18. století
Autor	Ferdinand Krautmann
Signatura	„ <i>Ferd. Krautman</i> “ v PD v oválném rámu
Datace	„24. 11. 1889“ v PD v oválném rámu
Technika díla	olejomalba na hustě tkaném plátně z tenkých nití
Rozměry díla	74 × 53 cm
Rám	profilovaný dřevěný ozdobný rám
Rozměry rámu	87,5 × 67 cm, lišty: šířka 7,5 cm a tloušťka 5,5 cm
Druhotné zásahy	čištění povrchu obrazu a úprava ozdobného rámu
	připis na rubu plátna „ <i>Caspar Pflug, Stifter von Schlaggenwand</i> “

Olejomalba s lokálními pastózními nánosy, např. ve vlasech, inkarnátu nebo v šatu.

Popis poškození:

Malbu pokrývá zakalená nerovnoměrná laková vrstva (viz UV foto). V blízkosti lišt ozdobného rámu ulpěly na malbě stopy po barevné úpravě rámu práškovými kovy. Výrazná krakeláž v pastózních barevných vrstvách inkarnátu. Levá část malby pod silnější lakovou vrstvou. Na malbě je zřetelný vertikální přechod mezi lakovou vrstvou a téměř obnaženou malbou (snad nedokončené snímání láků?). Rub plátna pokrývá silná vrstva nečistot a prachového depozitu, pod níž je subtilní světlý nestejněmý nátěr. Malba ještě nikdy nebyla sejmuta z napínacího rámu. Textilní podložka originálu je mírně prověšená. Hlavičky hřebíků zkorodované.

Na obrazovém ozdobném i subtilním klínovacím napínacím rámu jsou četné výletové otvory dřevokazného hmyzu s čerstvými pozerky. Na rubu ozdobného rámu jsou v rozích připevněny čtyři novodobé překližkové rohové trojúhelníky, stabilizující i rovinu napínacího rámu obrazu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, prekonsolidace barevné vrstvy v místech krakeláže, vyrámování díla, mechanické očištění díla z rubu i líce, sejmutí z napínacího rámu, dočištění rubu plátna i napínacího rámu, rozžehlení obvodových lemů plátna, mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou, ztenčení lakové vrstvy a sejmutí druhotných zásahů (tj. barvy, která ulpěla při natírání rámu), zvlhčení plátna pomocí membránové páro propustné textilie Sympatex, vyrovnání podložky za tepla, vytvoření strip lining a napnutí na nový napínací klínovací rám, transport štítků z původního napínacího rámu na nový rám, na barevnou vrstvu malby nanesení tenké vrstvy ochranného lesklého laku.

Mechanické očištění ozdobného rámu, jemné mokré čištění, ošetření dřeva proti dřevokaznému hmyzu z rubu nátěrem, z líce a z boků injekcí (nebo sanace dřevokazného hmyzu inertním plynem např. dusíkem), zatmelení všech otvorů tmelem, na pohledových stranách rámu izolace tmelem a provedení retuší.

Úprava polodrážky rámu a adjustování obrazu zpět do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 3**

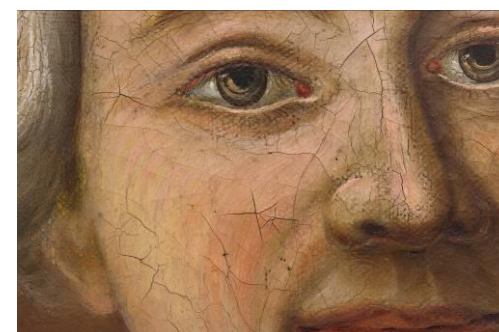
Obrázek 75 Inv. č. 74 734, líc.

Obrázek 76 Inv. č. 74 734, rub.

Obrázek 77 Nepravidelně nanesený lak.

Obrázek 78 Detail krakeláže barevné vrstvy.

Základní informace:

Inventární číslo	69 295 (pův. 789/II-1856)
Název díla	Vojtěch Novotný: zakladatel Českomoravské strojírny
Autor	František Dvořák
Signatura	„Fr. Dvořák 1918(?)“ LD roh hnědou barvou
Datace	1918(?)
Technika díla	olejomalba na plátně napnutá na dřevěném klínovacím rámu (pravoúhlý rohový spoj) šířka lišt 5,6 cm
Rozměry díla	132,5 × 102,5 cm
Rám	jednoduše profilovaný rám: dřevo, štafířská hmota, úzká vnitřní lišta plátkový kov zlaté barvy, na širokých lištách hnědý nátěr i přes reliéfní zdobné prvky v rozích a ve středu lišt.
Rozměry rámu	144 × 114,3 cm, lišty: šířka 6,5 cm a tloušťka 4,5 cm
Druhotné zásahy	rentoaláž na pomocnou textilní podložku voskopryskyřičnou směsí

Velmi hladká malba s nečetnými plastickými akcenty (které mohly být eliminované při dublování), místy velmi lazurní vrstvy, zřetelná podkresba grafitovou tužkou.

Popis poškození:

Obraz byl nedávno restaurovaný a je v dobrém stavu, bez deformací podložky a defektů. Lokálně se na malbě objevuje mírně zažloutlá malba, což mohou způsobovat pozůstatky zestárlé lakové vrstvy. Průzkum v UV prokázal nepravidelné ztenčené lakové vrstvy a výskyt několika typů laků. Dále také rozsáhlé retuše, které se nachází pod lakem (v LH rohu je doplněný text na) i na laku. Dílo je napnuto na původním napínacím rámu, který je vyklínován na maximum a rozevívá se v rohových spojih.

Novodobý ozdobný rám byl poškozený razantními údery uprostřed levé a horní lišty, kde došlo ke ztrátám vyvstalých partií zdobných prvků. Rám je celkově ve velmi dobrém stavu.

Adjustování obrazu pomocí kolářských hřebíků není vhodné (neumožňuje snadné vyjmutí a opětovné šetrné adjustování).

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Pouze konzervace – fotodokumentace, vyrámování díla z rámu, mechanické čištění díla i ozdobného rámu.

Vytvoření chybějících doplňků na rámu odlitím ze silikonové formy, přilepení chybějících částí a nápodobivé retušování doplňků.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu (vlepení ochranných pásek) a adjustace díla do ozdobného rámu pomocí plochých úchytů a nekorodujících vrutů.

Hodnocení stavu: **obraz 2, rám 3**

Obrázek 79 Inv. č. 69 295, líc.

Obrázek 80 Inv. č. 69 295, rub.

Obrázek 81 Luminující lakové vrstvy a retuše.

Obrázek 82 Detail nevhodné adjustace díla do rámu.

Základní informace:

Inventární číslo	76 331 (pův. 789/II-1857)
Název díla	Ing. Karel Novák (1867–1941), fyzik
Autor	Vladimír Stříbrný (1905–1970)
Signatura	„V. Stříbrný 1937“ LD roh černou barvou
Datace	1937
Technika díla	olejomalba na plátně na klínovacím rámu
Rozměry díla	114,5 × 95 cm
Rám	dobový masivní dřevěný rám – křídový podklad, štafířská hmota (seschlá a rozpraskaná) – vysoké reliéfy v rozích a středech lišt, plátkový kov zlaté barvy na červeném polimentu, červený nátěr mezi poli; konvexně profilovaný, vnitřní hrana rámu vyvstálá, boční hrany rámu též pokryty plátkovým kovem.
Rozměry rámu	140 × 121,5 cm, lišty: šířka 13,5 cm a tloušťka 6 cm
Druhotné zásahy	záplata, retuše

Pastózní malba na hustě tkaném středně silném plátně s bílým podkladem (asi komerční). Plátno pod podkladem překlížené.

Popis poškození:

Textilní podložka originálu je mírně povolena na napínacím rámu a na líci malby se objevuje po obvodu deformace způsobená prolomením vnitřních hran napínacího rámu. Ve spodní části malby vyskytují v krakelech bílé shluky a chmýří, které mohou být stopami po mikrobiologickém napadení. Zákaly se objevují i na povrchové úpravě ozdobného rámu dole na levé liště. Malba je destruovaná několika typy krakel – kruhový soustřednými, způsobenými údery (pod signaturou) a primárními, obnažujícími bílý podklad, které vznikly příliš rychlým tuhnutím barevné vrstvy (podél levého okraje, poté nepravidelně na různých místech malby). Textilní podložka je poškozena perforací o délce asi 4,5 cm pod signaturou. Na líci díla se dále viditelně uplatňují předchozí opravy – záplata s vodorozpustným adhezivem o velikosti 3,5 × 3 cm přímo nad hlavou portrétovaného. Malbu narušuje deformace barevné vrstvy ve vertikálních liniích v podobě střežovitě vyvstálých barevných šupin. Dále drobné výpadky barevné vrstvy, tzv. sněžení, které může mít souvislost s mikrobiologickým napadením. Na malbě je několik drobných škrábanců. Průzkum v UV prokázal celoplošně a nerovnoměrně nanesenou lakovou vrstvu a několik druhotných zásahů. Retuše ve VIS na zeleném pozadí jsou ztmavlé, šedočerné, nanesené širokým štětcem. Dílo pokrývá prachový depozit.

Ozdobný rám je dobový s neryzími plátkovými kovy se ztmavými lazurami na červenohnědých podkladech. Nachází se na něm několik výrazných prasklin o šířkách až 3 mm ve štafířské hmotě, promáčknutí vnitřní vyvstálé lišty v horní části rámu, odřené vrcholky plastického dekoru ve spodní části rámu. Na odřených vyvstálých částech se místy vyskytují číré lesklé laky. Reliéfy jsou bodově uchycené hřebíčky, které korodují a v těchto místech dochází ke ztrátám povrchových úprav.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mikrobiologické stěry na líci i rubu plátna, prekonsolidace barevné vrstvy, vyrámování díla z rámu, mechanické očištění líce i rubu plátna, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy a retuší, mokré čištění demineralizovanou vodou + ajatin, sejmutí retuší a ztenčení lakové vrstvy, sejmutí díla z napínacího rámu, dočištění, provlhčení a rozžehlení obvodových lemů, sejmutí staré záplaty, provlhčení díla pomocí systému Sympatex, vyrovnání a vysušení podložky na vyhřívaném odsávacím stole, scelení trhlin polyamidovou pryskyřicí, provedení nových záplat a strip lining, napnutí díla na očištěný a upravený napínací rám doplněný středovou příčkou, nanesení mezilaku, provedení příp. tmelů a jejich izolace, retuš a nanesení závěrečného lomeného nebo polomatného laku.

Prekonsolidace uvolněných částí, mechanické čištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění, vytmelení prasklin a hlubších defektů na ozdobném rámu, izolace tmelů, retuš.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 3**

Obrázek 83 Inv. č. 76 331, líc.

Obrázek 84 Inv. č. 76 331, rub.

Obrázek 84. Snímek zobrazující signaturu pod lakem v UV záření

Obrázek 85 Snímek zobrazující primární a sekundární krakeláž společně s bílými shluky na povrchu i ve struktuře barevné vrstvy.

Základní informace:

Inventární číslo	73 909 (pův. 789/II-1872)
Název díla	Továrník Samek, předseda Spolku továrníků na výrobu kávových náhražek
Autor	Oldřich Kittrich (1892–1940)
Signatura	„O. Kittrich 25“ PD roh hnědou barvou
Datace	1925
Technika díla	olejomalba na plátně (středně tenké hustě tkané s uzlíky, bílý podklad), na původním klínovacím dřevěném rámu 5 cm
Rozměry díla	107 × 85,5 cm
Rám	jednoduše profilovaný; dřevo, štafirská hmota, plátkový kov zlaté barvy + práškový kov (vnitřní lišta)
Rozměry rámu	124,5 × 103 cm, lišty: šířka 10 cm a tloušťka 7 cm
Druhotné zásahy	ne

Malba s výraznými strukturami barevných nánosů, zejména v obličejových partiích.

Popis poškození:

Malba se nachází v havarijním stavu způsobeném zřejmě infiltrovanou vodou – opakovaným zatékáním. Nejvýraznější poškození barevné vrstvy se nachází asi v 3 cm pásu podél celé spodní lišty. Na těchto místech došlo ke ztrátám barevné vrstvy, která se oddělila od bílého podkladu. Na dalších místech malby je barevná vrstva deformovaná, střešovité vyvstává a hrozí její odpadnutí. Na ploše malby u pravé paže jsou dlouhé vertikální stékanice, kde došlo k odlučování malby v puchýřích. Textilní podložka byla dále poškozena prudkým úderem od rubu, od líce drobným úderem v oblasti obličeje. Plátno se u horní a dolní lišty vysráželo a je výrazně přepnuté. Malbu celoplošně pokrývá nestejně nanesená tenká zakalená laková vrstva (patrná v UV), na které se projevuje bílý zákal. Na líci i rubu malby se nachází prachový depozit a nečistoty. Plátno dosud nebylo sejmuté z napínacího rámu. Je chyceno hřebíky, jejichž hlavičky jsou již zkorodované. Zatekliny jsou patrné i na rubu plátna a na spodní liště napínacího rámu.

Povrchová úprava rámu se nachází v havarijním stavu. Barevná vrstva je uvolněná a odpadáva ve velkých fragmentech od dřevěných lišt. Nejvíce je ztrátami a rozvolněním postižena spodní lišta a spodní části bočních lišt. Několik defektů se nachází v rozích rámu a dlouhé škrábance na levé liště. Dále pak jsou na povrchu patrné skvrny a nečistoty. Vlastní dřevěná konstrukce rámu je funkční. V rohových spojích jsou lišty mírně rozevřené.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, lokální prekonsolidace barevné vrstvy od líce, mikrobiologické stěry, vyrámování díla, mechanické očištění malby, zkoušky rozpustnosti lakové a barevné vrstvy (pro identifikaci techniky), konsolidace barevné vrstvy (stabilizace šupinek), mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem, ztenčení lakové vrstvy, příp. odstranění, lokální rovnání deformací podložky vysrážením plátna, zajištění povrchu malby přelepem z japonského papíru, mechanické očištění rubu plátna, sejmutí z napínacího rámu, dočištění rubu plátna i napínacího rámu, rozžehlení obvodových lemů plátna, sejmutí zajišťovacího papírové přelepu z lícové strany, provlhčení pomocí membránového páro propustného textilu Sympatex, vyrovnání a vysušení na vyhřívaném stole pod tlakem, provedení strip lining po obvodu plátna, napnutí na očištěný a upravený původní napínací rám, vytmelení defektů, izolace tmelů, nanesení mezilaku, provedení napodobivé retuše, nanesení závěrečného laku.

Prekonsolidace uvolněných částí povrchových úprav, šetrné mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění, konsolidace povrchových úprav rámu, vytmelení chybějících částí a vytvoření doplňků (odliték) ze silikonové formy, izolace tmelů, nanesení červené podkladové vrstvy a retuše práškovým kovem.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 5, rám 5**

Obrázek 86 Inv. č. 73 909, lic.

Obrázek 87 Nerovnoměrně nanesená laková vrstva
luminující v UV záření.

Obrázek 88 Inv. č. 73 909, rub.

Základní informace:

Inventární číslo	76 312 (pův. 789/II-1894)
Název díla	Kopie obrazu Antona Graffa (1736–1813): Astronom Palizsch (1723–1788)
Autor	neznámý
Signatura	-
Datace	1790 (dle dobového přípisu na papírovém přelepu na rubu díla)
Technika díla	pastelová kresba na papíru
Rozměry díla	326 × 235 mm (pohledové okno)
Rám	dřevěný rám: mořený, jednoduchý profil, úzká vnitřní lišta (zdobená křídou, červeným podkladem (poliment), zlato, lazury)
Rozměry rámu	38,7 × 30,5 cm, lišty: šířka 3,6 cm a tloušťka 1,7 cm
Druhotné zásahy	oprava na rubu originálu (viz fotografie)

Kresba suchým pastelem na světlé papírové podložce, adjustována pod sklem bez distanční lišty. Na rubu je dobový přípis - přelep z ručního papíru s vergé a filigránem „ws“ a nápisem železogatovým inkoustem s datací 1790.⁵

Popis poškození:

Na vnitřní straně skla na povrchu díla se objevují bílé skvrny a nepravidelně rozvětvené linie, pravděpodobně mikrobiálního původu. Na rubu díla jsou na papírovém přelepu mušince, foxing, ptačí exkrementy. Papírová podložka překryvu je potrhána, došlo k jejím ztrátám. I na rubu originálu je papírová podložka též postižena postupujícím foxingem. Barevná vrstva není dostatečně zpevněna a dochází k jejímu srašování. Na čele portrétovaného i v okolí jeho hlavy jsou světlé skvrny neznámého původu.

Ozdobný rám je v dobrém funkčním stavu, jeho mořené povrchy jsou však na mnoha místech značně poškozené odřením a škrábanci.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování (šetrné sejmutí papírového přelepu z rubu), provedení mikrobiologických stěrů na rubu originálu a na vnitřní straně skla, příp. dezinfekce, částečné a kontrolované mechanické očištění líce díla (odstranění hrubých nečistot pinzetou případně měkkými navlhčenými štětci), konsolidace barevné vrstvy ultrazvukovými minizmlžovačem (konsolidant vizina/Klucel G), upevnění originálu do provizorního rámu a očištění rubu díla suchou cestou ve svislé poloze pomocí drtě z pryže Wishab a jemnými štětci; bude-li to možné, změření pH papírové podložky originálu a příp. odkyselení nástřikem MMMK na rub.

Očištění skla a ozdobného rámu – suché, pak mokré čištění (dem. voda+tenzid), konsolidace defektů povrchové úpravy rámu, vytmelení ztrát a rohových spojů, izolace tmelů, napodobivá retuš povrchových úprav.

Vytvoření úzkého distančního papírového rámečku (úzké lišty) mezi sklem a originálem a jeho přilepení na sklo. Pasparta ze tří dílů: rámeček z alkalické lepenky, dílo, záda díla z alkalické lepenky, papírový přelep a záda přelepu opět z téže lepenky (vyřešit formát přelepu, který bude mít příliš velký formát - pravděpodobné řešení: úprava formátu papírového přelepu a přiložení ostatních částí.

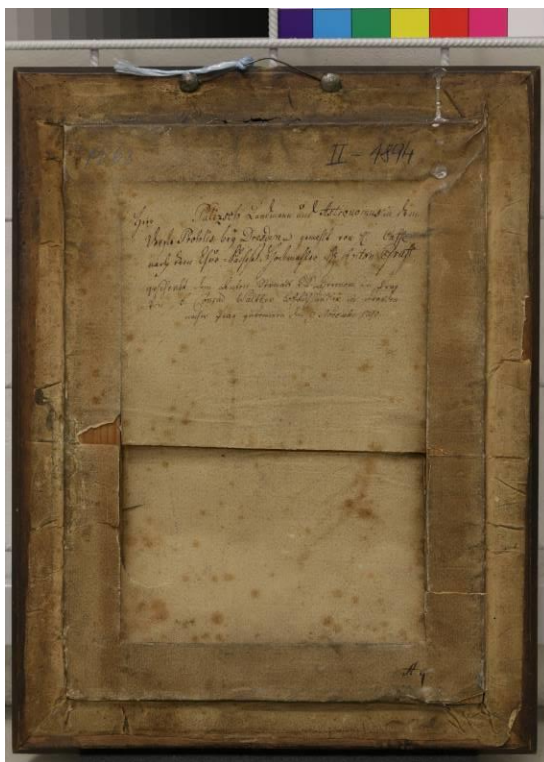
Adjustace díla zpět do ozdobného rámu a výměna závěsu na rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 5**

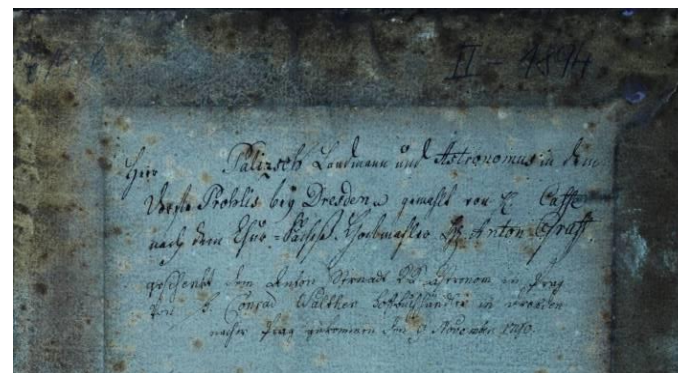
⁵ Kresbě mohla být předlohou grafika rytce C. G. Schultze vytvořená 1782 podle díla Antona Grafa pocházející z doby kolem roku 1775. Bildnis des Johannes Georgius Palizsch, Grafiksammlung, GLEIMHAUS Museum der deutschen Aufklärung. In: st.museum-digital.de[online]. [cit. 2018-07-8]. Dostupné z: <https://st.museum-digital.de/index.php?t=objekt&oges=16224&navlang=en>.

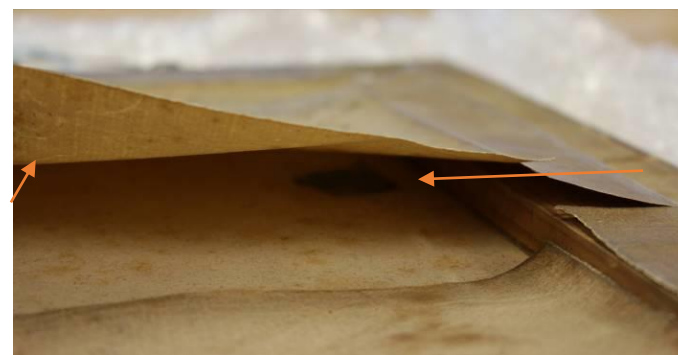
Obrázek 89 Inv. č. 76 312, líc.

Obrázek 90 Inv. č. 76 312, rub.

Obrázek 91 Dobový papírový přelep na rubu rámu v UV záření.

Obrázek 92 Vlevo část filigránu na papírovém přelepu, pod přelepem na rubu papírové podložky asi oprava nebo známka.

Základní informace:

Inventární číslo	57 445 (pův. 789/II-2221)
Název díla	Vítkovice – vysoká pec
Autor	Leo Adler
Signatura	„ <i>Leo Adler Witkowitz 1928</i> “ PD roh
Datace	1928
Technika díla	olejomalba na plátně na klínovacím rámu bez středové příčky
Rozměry díla	110,5 × 90,5 cm
Rám	nový, jednoduše profilovaný černý rám s úzkou zlatou lištou a vnitřní hnědočervenou
Rozměry rámu	119,5 × 99,5 cm, lišty: šířka 6,2 cm a tloušťka 2,6 cm
Druhotné zásahy	ne – pouze na rubu v LH rohu zateklina (možná od snímání štítku)

Malba alla prima s pastózními nánosy na bílém podkladu a na hustě tkané textilní podložce, jejíž osnova se plasticky uplatňuje v malbě

Popis poškození:

Podložka originálu je na napínacím rámu povolena s lokálními výdutěmi (boulemi) a je dále deformovaná v důsledku razantních úderů (např. vlevo uprostřed, vpravo dole, nahoře uprostřed). Lokálně je podložka dokonce narušena i dvěma drobnými perforacemi. Vnitřní hrany lišt napínacího rámu prolomily podkladové a barevné vrstvy a v lici malby se projevují jako vyvstalá linie po celém obvodu. Nešetrné zacházení dále dokládá odřenin v LH rohu a bílý vertikální defekt, způsobený zatečením a vyleptáním. Při spodním okraji drobné kruhové stopy poškození. Na několika místech se projevují primární krakely. V PH a LD rohu jsou drobné ztráty barevné vrstvy. (Na rubu podložky je otisknuta struktura bublin?). V LH rohu na rubu plátna se nachází stopy po intenzivním působení vody. Obraz byl v minulosti neúspěšně přepnutý na starém napínacím rámu. Průzkum v UV záření potvrdil přítomnost lakové vrstvy, která však byla nanášena po celé ploše nerovnoměrně. Na lici i rubu díla se nachází nečistoty a prachový deposit.

Rám není poškozen. Nachází se na něm pouze prachový deposit.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování díla z rámu, mechanické očištění líce i rubu díla, šetrné mokré čištění líce malby (vatové smotky navlhčené v demineralizované vodě s tenzidem nebo neutrálním mýdlem, příp. technickým benzínem), zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy, sejmutí z napínacího rámu, dočištění rubu plátna, navlhčení a rozžehlení obvodových lemů a lokálních promáčklin, zvlhčení rubu díla pomocí membránové páro propustné textilie Sympatex, lisování a rovnání na vyhřívaném stole, strip lining, napnutí na očištěný a zpevněný původní napínací rám se středovou příčkou, nanášení mezilaku, lepení perforací tavným polyamidovým adhezivem, vytmelení drobných perforací v podložce, izolace povrchu tmelů, napodobivá retuš, nanášení závěrečného polomatného laku.

Mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění pomocí demineralizované vody.

Úprava polodrážky a adjustace díla zpět do původního ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 1**

Obrázek 93 Inv. č. 57 445, líc.

Obrázek 94 Inv. č. 57 445, rub.

Základní informace:

Inventární číslo	74 733 (pův. 789/II-2282)
Název díla	Důl Ludmila ve Vrapicích
Autor	Karel Kilberger
Signatura	„Kilberger 47“ PD roh tužkou
Datace	1947
Technika díla	olejomalba na překližce přibité na dřevěný rám, tloušťka podložky 5 mm
Rozměry díla	50,2 × 70,3 cm
Rám	dřevo, křída, červený podklad, plátkový kov zlaté barvy
Rozměry rámu	62,9 × 83 cm, lišty: šířka 7 cm a tloušťka 4,2 cm
Druhotné zásahy	retuše

Malba alla prima inspirovaná dílem Paula Cézanna. Barevné vrstvy jsou nanášené malířskou špachtlí na bílý podklad.

Popis poškození:

Na líci malby jsou po jejím obvodu hlavičky hřebíků vytlačené nad její úroveň. Průzkum v UV záření prokázal v těchto místech druhotné zásahy na laku. Dále také retuše v partiích oblohy. Tyto horizontální krakely vznikly sekundárně pohybem podložky. Ten je příčinou vzniku rozsáhlé praskliny na rubu překližkové podložky v místě spojů. Barevná vrstva je stále stabilizovaná a pokrývá ji prachový depozit a nečistoty.

Ozdobný rám je poškozený drobnými oděrkami a škrábanci. V minulosti byl již opravován: retuše jsou patrné na horní vnitřní liště, která je prasklá a neúspěšně lepená; tato lišta je nyní opět uvolněná.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, prekonsolidace barevných vrstev a podložky, vyrámování, mechanické čištění, mokré čištění, zkoušky rozpustnosti laku, ztenčení laku, sejmutí druhotných zásahů, odbroušení hlaviček hřebíků nad úroveň malby, pasivace a izolace povrchu hřebíčků, tmelení defektů, nanesení mezilaku, napodobivá retuš, závěrečný polomatný lak.

Aplikace ochranného nátěru proti sesychání na rub originálu podložky (např. voskopryskyřičná směs/roztokový akrylát).

Konsolidace dřevěné lišty, mechanické čištění a šetrné mokré čištění, drobné retuše (perleťově lesklé pigmenty Perglanz) a patinování vnitřní bílé lišty, úprava polodrážky rámu a adjustace díla zpět.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 2**

Obrázek 95 Inv. č. 74 733, líc.

Obrázek 97 Inv. č. 74 733, rub.

Obrázek 96 Průzkum v UV záření (detail): tmavě luminují retuše v obloze a po obvodu díla.

Základní informace:

Inventární číslo	73 910 (pův. 789/II-2364)
Název díla	Návštěva císaře Rudolfa II. u alchymisty
Autor	neznámý
Signatura	-
Datace	-
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném klínovacím rámu (bez klínek) s vertikální středovou příčkou
Rozměry díla	66,7 × 99,6 cm
Rám	-
Druhotné zásahy	oprava trhlin na rubu plátna, pravděpodobně i transparentní sekundární zásahy v malbě

Malba s nečetnými výraznými plastickými akcenty na světlém bílém podkladu komerčního původu na tenkém ne příliš hustě tkaném plátně. Podklad nanesen na lemech i přes hlavičky hřebíků na bocích napínacího rámu.

Popis poškození:

Textilní podložka originálu se nachází ve špatném stavu. Je zkřehlá, silně zaklížená, narušená čtyřmi nepravidelnými trhlinami o délkách: 13 cm, 6 cm a dvakrát 2,5 cm. Dále je poškozená množstvím drobných perforací a prolomením vnitřních hran napínacího rámu do barevných a podkladových vrstev. Barevná vrstva je pokryta silnou vrstvou nerovnoměrně nanesené lakové vrstvy, na které se nachází nečistoty a prach. Povrch malby narušuje několik škrábanců, primární krakeláž, sekundární krakely v diagonálním směru (PH část) a vysprávka provedená na rubu plátna o rozměru cca 3,5 × 2 cm bez záplaty, opravená pouze hmotou adheziva. Na rubu se nachází ještě jedna malá bodová oprava v pravém dolním rohu, kde je opět pouze pomocné adhezivum. Rub plátna je silně znečištěn. Plátno je uvolněno z napínacího rámu a hlavičky hřebíků korodují. V některých místech na podložce dochází k řídnutí plátěné vazby. Pravděpodobně jsou v malbě transparentní sekundární zásahy a povrchové části malby jsou poškozené rasantním čištěním (ztmavělá retuše při horním okraji).

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

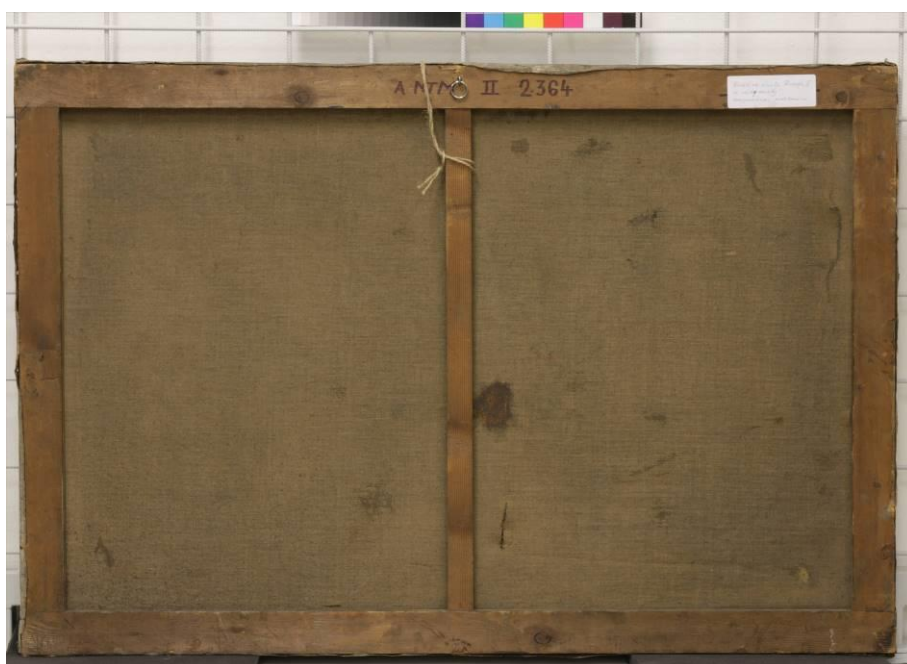
Fotodokumentace, lokální prekonsolidace, suché očištění líce i rubu malby, mírné mokré čištění demineralizovanou vodou s neutrálním mýdlem nebo tenzidem vatovými smotky, zajištění zlomové hrany malby po celém obvodu přelopy z japonského papíru, sejmutí z napínacího rámu, dočištění rubu plátna suchou cestou, lokální provlhčení obvodových lemů a rozžehlení zlomu, odstranění vysprávků a starých adheziv, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy a sekundárních zásahů, ztenčení laku a odstranění retuší, provlhčení podložky pomocí membránové páry propustné textilie Sympatex a vyrovnání za tepla pod tlakem (šetrně vůči plastickým akcentům malby), opravy trhlin od rubu pomocí tavné polyamidové pryskyřice, celoplošné nažehlení díla na novou pomocnou podložku z hustě tkaného tenkého lněného plátna, vytmelení defektů, izolace tmelů.

Úprava původního napínacího rámu (doplnění příčky do kříže a osazení vyvstalé lišty po obvodu rámu), stabilizace rozvolněných částí, suché a mírné mokré čištění, napnutí plátna na původní a upravený napínací rám, nanesení lesklého mezilaku, provedení napodobivé retuše, nanesení závěrečného laku.

Hodnocení stavu: **obraz 5**

Obrázek 98 Inv. č. 73 910, líc.

Obrázek 99 Inv. č. 73 910, rub.

Obrázek 100. Průzkum malby v UV záření: detail nerovnoměrně nanesené lakové vrstvy.

Základní informace:

Inventární číslo	74 732 (pův. 789/II-2366)
Název díla	Štola IDA ve Svatoňovickém revíru, měření důlních plynů ve stařinách
Autor	Zbyněk Štolovský (1909–1956)
Signatura	„Zbyněk Štolovský 1946“ PD roh černou barvou
Datace	1946
Technika díla	kvaš na papíru
Rozměry díla	380 × 490 mm (dle identifikačního štítku)
Rám	profilovaný dřevěný rám: dřevo, křída, černá barva, bílá barva, perglanz
Rozměry rámu	68,5 × 78,2 cm, lišty: šířka 9,5 cm a tloušťka 4,7 cm
Druhotné zásahy	-

Štětcová malba alla prima na papírové podložce.

Popis poškození:

Dílo je adjustované již nevyhovujícím způsobem. Na vnitřní stranu skla i líc díla pronikly nečistoty. Na rubu díla byly pod částečně nefunkční lepicí papírovou páskou nalezeny svlečky brouků z čeledi kožojedovití. Malba i její podložka jsou ve velmi dobrém stavu.

Ozdobný rám, zřejmě s nepůvodní úpravou, se nachází v dobrém stavu. Poškozený je pouze několika drobnými oděrky a škrábanci.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování díla z rámu, suché čištění malby i pasparty, měření pH originálu a pasparty a příp. jejich odkyselení od rubu nástřikem MMMK, vložení distančního rámečku z papíru s alkalickou rezervou mezi paspartu a originál.

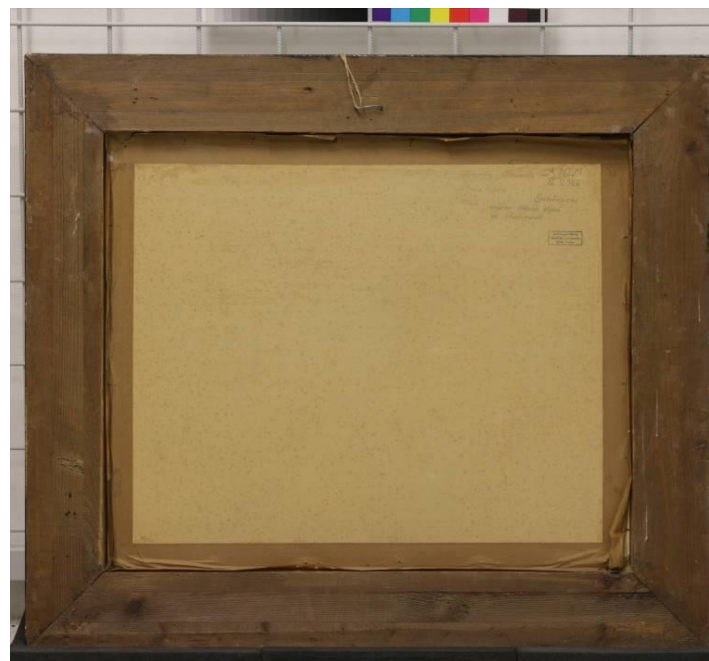
Mechanické očištění rámu a provedení drobných retuší.

Úprava polodrážky rámu, omytí skla, vložení díla do rámu s lepenkou archivní kvality, provedení prachotěsné adjustace pomocí lepicí pásky a dřevěných plochých lišt místo hřebíčků.

Hodnocení stavu: **obraz 2, rám 2**

Obrázek 101 Inv. č. 74 732, líc.

Obrázek 102 Inv. č. 74 732, rub.

Obrázek 103 Detail nefunkční netěsné adjustace a biologického napadení.

Základní informace:

Inventární číslo	74 731 (pův. 789/II-2367)
Název díla	Štola IDA ve Svatoňovickém revíru, příjezd horníků z podzemí
Autor	Zbyněk Štolovský (1909–1956)
Signatura	„Zbyněk Štolovský 1946“ PD roh černou barvou
Datace	1946
Technika díla	kvaš na papíru
Rozměry díla	380 × 490 mm (dle identifikačního štítku)
Rám	profilovaný dřevěný rám: dřevo, křída, černá barva, bílá barva, perglanz
Rozměry rámu	68,5 × 78,4 cm, lišty: šířka 9,5 cm a tloušťka 4,7 cm
Druhotné zásahy	-

Štetcová malba alla prima na papírové podložce.

Popis poškození:

Dílo je adjustované již nevyhovujícím způsobem. Na vnitřní stranu skla i líc díla pronikly nečistoty. Malba i její podložka jsou ve velmi dobrém stavu. Malba je od rubu kryta lepenkou, na níž jsou stopy po čištění. Patrně byla přetřena vlhkým textilem nebo houbou, neboť zadní lepenkový kryt je konkávně deformovaný.

Ozdobný rám, zřejmě s nepůvodní úpravou, se nachází v dobrém stavu. Je poškozený pouze několika drobnými oděrky a škrábanci zvláště na bocích.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování díla z rámu, suché čištění malby i pasparty, měření pH originálu a pasparty a příp. jejich odkyselení od rubu nástřikem MMMK, vložení distančního rámečku z papíru s alkalickou rezervou mezi paspartu a originál.

Mechanické očištění rámu a provedení drobných retuší.

Úprava polodrážky rámu, omytí skla, vložení díla do rámu s lepenkou archivní kvality. Provedení prachotěsné adjustace pomocí lepicí pásky a dřevěných lišt místo hřebíčků.

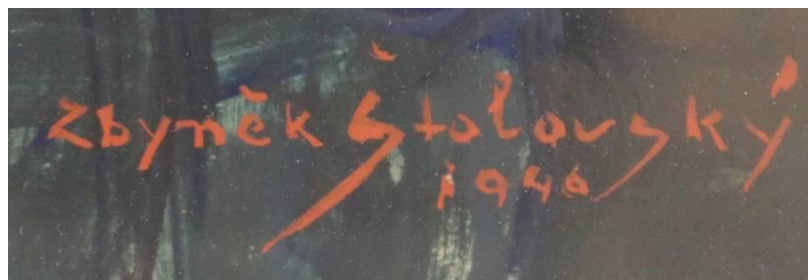
Hodnocení stavu: **obraz 2, rám 2**

Obrázek 104 Inv. č. 74 731, líc.

Obrázek 105 Inv. č. 74 731, rub.

Obrázek 106 Detail autorské signatury.

Základní informace:

Inventární číslo	74 730 (pův. 789/II-2477)
Název díla	Šichták Prokop Levý, Libušín
Autor	Jan Hála
Signatura	„Jan Hála 1922“ LD roh černou barvou na laku
Datace	1922
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném klínovacím rámu
Rozměry díla	29,1 × 19,6 cm
Rám	jednoduchý profil dřevěný rám, křídový podklad, zdobený plátkovým neryzím kovem zlaté barvy s lazurou na povrchu
Rozměry rámu	36,1 × 26,7 cm, lišty: šířka 3,8 cm a tloušťka 3 cm
Druhotné zásahy	-

Malba alla prima s plastickými akcenty na figuře na velmi tenkém bílém podkladu, na němž je nanesena hnědočervená podmalba. Plátno velmi tenké, hustě tkané s výraznou strukturou projevující se v malbě. Plátno nebylo doposud nikdy sejmuté z rámu. Napínací rám druhotně použitý (viz. četné a nadbytečné otvory po hřebících).

Popis poškození:

Textilní podložka originálu je znečištěná. Do líce malby se po obvodu prolomily vnitřní hrany napínacího rámu. Na rubu plátna jsou rezavé skvrny, které mohou být mikrobiologického původu. Poblíž signatury v LD rohu došlo k deformaci plátna prudkým úderem od líce. Barevná vrstva je narušena drobnými oděrkami a škrábanci podél dolního a pravého okraje. Mezi rub plátna a napínací rám je vložen papírový štítek s životopisnými daty malíře Jana Hály (zřejmě od pracovníka NTM). Hřebíky, kterými je plátno vypnuto na rámu, jsou mírně zkorodované. Signatura autora se nachází na celoplošně naneseném obrazovém laku. Dílo je v rámu nedostatečně zajištěno a hrozí jeho vypadnutí.

Povrchová úprava ozdobného rámu v LH rohu odpadla a obnažila dřevo lišty. Ostatní části povrchové úpravy jsou narušeny četnými škrábanci a oděrkami, především na vyvýšených částech lišt. Na bocích rámu se objevuje koroze povrchové úpravy. Na pohledových plochách rámu ulpěly nečistoty a mušince.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mikrobiologické stěry a příp. dezinfekce, vyrámování, suché čištění rubu i líce díla, šetrné mokré čištění, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy a její ztenčení (mimo oblast signatury), lokální rovnání deformace podložky v místě prudkého úderu (vysrážením a opatrným rozžehlením vyhřívanou špachtlí), sejmutí z napínacího rámu, dočištění rubu plátna a vyrovnání obvodových lemů, celoplošné vlhčení a vyrovnání za tepla pod tlakem, aplikace strip lining, napnutí na původní očištěný a upravený napínací rám, nanesení lesklého mezilaku, napodobivá retuš, závěrečný lak lesklý mírně lomený.

Mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění vatovými smotky vlhčenými demineralizovanou vodou, lokálně (např. na rubu) s přidáním tenzidu, konsolidace defektů, vytmelení, izolace tmelů, retuš mušlovým zlatem.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 2**

Obrázek 107 Inv. č. 74 730, lic.

Obrázek 108 Inv. č. 74 730, rub.

Obrázek 109 Průzkum v UV záření: tmavě luminující signatura se nachází na lakové vrstvě. Průzkum také zvýraznil defekty na ozdobném rámu.

Základní informace:

Inventární číslo	73 231 (pův. 789/II-1860)
Název díla	Bitevní lodě na moři
Autor	Wagner-Horský Erhard (1901–1981)
Signatura	„Horský“ PD roh, velmi nečitelně
Datace	-
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném napínacím rámu
Rozměry díla	65,2 × 91,4 cm
Rám	dobový ozdobný rám (stříbrný nátěr, v hloubkách barevná vrstva)
Rozměry rámu	80,5 × 107 cm, lišty: šířka 8,5 cm a tloušťka 4,5 cm
Druhotné zásahy	-

Pastózně provedená malba na světlém asi emulzním podkladu, na hustě tkaném středně silném textilu.

Popis poškození:

Textilní podložka originálu je deformovaná, uvolněná a prověšená. Zřejmě byla špatně zaklížena, neboť bílý podklad prostoupil na rub plátna. Lem podél horní a pravé lišty je značně redukován. Povrch díla i rub podložky pokrývá prachový depozit a nečistoty. Barevná vrstva je stabilizovaná. Na malbě se však nacházejí drobné ztráty barevné vrstvy v LH rohu. Průzkum v UV záření na povrchu malby neprokázal přítomnost souvislé lakové vrstvy.

Ozdobný vyřezávaný dřevěný rám stříbrné barvy byl upraven barevnou lazurní vrstvou (v UV záření luminuje podobně, jako barevná vrstva malby na plátně). Ozdobný reliéf v LH rohu rámu je v jednom místě o délce asi 7,5 cm poškozený a menší část řezby chybí. Na povrchu rámu se nachází několik drobných oděrek a škrábanců.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování díla, mechanické očištění díla z rubu i z líce, mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou, sejmutí z napínacího rámu, dočištění rubu plátna i napínacího rámu, rozžehlení obvodových lemů plátna, zvlhčení plátna pomocí systému Sympatex, vyrovnání podložky za tepla, vytvoření strip lining a napnutí na očištěný a zpevněný původní napínací klínovací rám doplněný příčkou.

Konsolidace dřevěné lišty v LH rohu a příp. i vrstev povrchových úprav, mechanické čištění a retuš defektů.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 3**

Obrázek 110 Inv. č. 73 231, líc.

Obrázek 111 Inv. č. 73 231, rub.

Obrázek 112 Průzkum v UV záření: výrazně lumínují závěrečné lazury v partiích oblohy.

Základní informace:

Inventární číslo	73 232 (pův. 789/II-2468)
Název díla	Osobní zaoceánská loď na moři
Autor	Wagner-Horský Erhard (1901–1981)
Signatura	„Wagner Horský“ LD roh (na laku?)
Datace	před 1981
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném napínacím rámu, šířka lišty 4,7 cm
Rozměry díla	60,2 × 81,3 cm
Rám	-
Druhotné zásahy	lokální konsolidace (výluhy konsolidantu na rubu plátna)

Pastózní malba alla prima na bílém nekomerčním podkladu na hustě tkaném středně silném plátně.

Popis poškození:

Malířská podložka je mírně deformovaná – došlo k povolení plátěné podložky, k prolisování vnitřních hran napínacího rámu na líc malby a promáčknutí plátna vlevo nahoře. Barevná vrstva je v nevyhovujícím stavu způsobeném ztrátou adheze barevné vrstvy k podkladu v podobě četných drobných puchýřů a sraštění barevné vrstvy. Na mnoha místech došlo k jejímu odpadnutí, nejčastěji na krajích malby po celém jejím obvodu v šířce asi 1,5 cm od kraje. V pravém dolním rohu k odpadnutí i větších fragmentů a také četné drobné výpadky (o velikosti 1 mm × 1 mm). Průzkum v UV prokázal přítomnost souvislé lakové vrstvy. První část signatury „Wagner“ se nachází na lakové vrstvě. Hlavičky hřebíků jsou zkorodované, plátno dosud nebylo z napínacího rámu sejmuto. Napínací rám je deformovaný, tzv. do vrtule. Na rubu jsou patrné výluhy po nedávné aplikaci konsolidantu. Špatný stav barevné vrstvy je krátkodobě stabilizován, vyžaduje však nutně brzkou opravu. Malba je v havarijním stavu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, prekonsolidace barevné vrstvy od líce, velmi šetrné mechanické očištění líce i rubu malby, mírné mokré čištění, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy a její ztenčení, konsolidace barevné vrstvy, sejmutí z napínacího rámu, dočištění rubu plátna, lokální provlhčení obvodových lemů a rozzehlení, celoplošné provlhčení díla systémem Sympatex a poté vyrovnání na vyhřívaném vakuovém stole při akceptování plastických barevných nánosů, aplikace strip liningu po obvodu díla a napnutí na nový klínovací napínací rám se středovou příčkou, vytmelení defektů v barevné vrstvě, izolace tmelů, nanesení tenkého mírně lomeného mezilaku, napodobivá retuš a závěrečný polomatný lak.

Hodnocení stavu: **obraz 5**

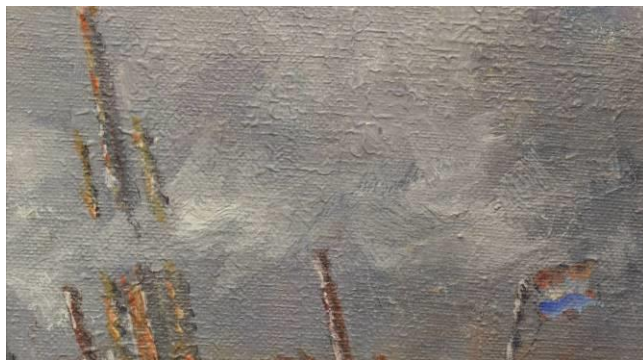
Obrázek 113 Inv. č. 73 232, lic.

Obrázek 114 Inv. č. 73 232, rub.

Obrázek 115 Detail z průzkumu v UV záření.

Obrázek 116 Svráštění barevné vrstvy.

Obrázek 117 Chybějící barevná vrstva a podklad.

Základní informace:

Inventární číslo	73 233 (pův. 789/II-1466)
Název díla	Plachetnice Elwood Cooper firmy F. Korbel et Brothers, San Francisco
Autor	Heinrich Andreas Sophus Petersen (1834–1916) a Petr Christian Holm (1823–1888)
Signatura	„H. Petersen – P. C. Holm 1873“ PD roh světlou barvou
Datace	1873
Technika díla	olejomalba na plátně napnutém na původním dřevěném napínacím rámu (šířka 8 cm)
Rozměry díla	57 × 86,1 cm
Rám	bohatě zdobený dřevěný vyřezávaný rám s florálními motivy, zdobený plátkovým kovem, klišokřídový podklad
Rozměry rámu	79 × 110 cm, lišty: šířka 11 cm a tloušťka 7 cm
Druhotné zásahy	dosud nesejmuto z napínacího rámu

Hladká malba s lokálními plastickými akcenty na hustě tkaném plátně napnutá na klínovací rám s neobvykle širokými lištami 8 cm. Ve světlém podkladu pravidelná jemná struktura.

Popis poškození:

Rovina podložky je výrazně deformovaná, plátno povolené na napínacím rámu a malba destruovaná hustou sítí krakel. Podél okrajů díla došlo od rubu k prolomení podkladu a barevných vrstev vnitřními hranami napínacího rámu. Deformace je patrná i v rozptýleném osvětlení. Některé krakely jsou široce rozevřené. Mezi nimi je hustá síť méně rozevřených krakel, jež se ale výrazně plasticky neuplatňují. Na povrchu malby je souvisle nanesená pravděpodobně mladší laková vrstva. Pod lištami ozdobného rámu jsou na malbě zachovány nažloutlé vrstvy laku. Malba byla v minulosti patrně již očištěna, vrcholky krakel mají v důsledku razantního čištění ztenčené barevné vrstvy, zatímco v hloubkách byly na malbě ponechané výrazné nečistoty. Podél spodní hrany díla je několik drobných defektů způsobených nešetrnou manipulací při adjustování díla do ozdobného rámu. Úderem od rubu (viz vlevo nahoře) došlo k vyboulení podložky a rozvolnění malby v šupinách.

Ozdobný rám byl v minulosti opravený, o čemž svědčí četné retuše a doplňky. Nachází se na něm oděrky, ztráty, místa povrchové úpravy prodřená na povrch dřeva na dřevo nebo na křídové podklady.

Dílo i rám je pokryt výrazným prachovým depozitem.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, lokální prekonsolidace barevné vrstvy v místech defektů, demontování díla z rámu, mechanické očištění líce i rubu plátna, mokré čištění demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem vatovými smotky, konsolidace barevné vrstvy, zejména na zlomových hranách a jejich zajištění papírovým přelepem, sejmutí malby z napínacího rámu, mechanické dočištění, lokální vlhčení a rozžehlení obvodových lemů, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy, celoplošné vyrovnání podložky provlhčením a zahřátím a pozvolným ochlazováním na nažehlovacím stole; budou-li krakely stále široce rozevřené, pak tmelení defektů, izolace tmelů, strip lining, mechanické čištění původního napínacího rámu a jeho úprava: doplnění o vyvstalou dřevěnou lištu cca 5 mm po vnějším obvodu, úprava vnitřních hran obroušením, šetrné mokré čištění vatovými tampony s demineralizovanou vodou a tenzidem, napnutí díla na ošetřený původní napínací rám, nanesení lesklého mírně lomeného laku, provedení retuší, zalakování díla polomatným lakem.

Mechanické očištění ozdobného rámu, opravy povrchových úprav na bocích – tmelení a imitativní retuše defektů.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 4**

Obrázek 118 Inv. č. 73 233, líc.

Obrázek 119 Inv. č. 73 233, rub.

Obrázek 120 Detail deformace barevné vrstvy hlubokými krakelami.

Obrázek 121 Vyřezávaný dekor ozdobného rámu.

Základní informace:

Inventární číslo	73 236 (pův. 789/II-1879)
Název díla	Závodní vůz
Autor	Gustav Macoun (1892–1934)
Signatura	„... <i>Gustav Macoun 1925</i> “ LD roh grafitovou tužkou s věnováním
Datace	1925
Technika díla	olejová tempera(?) s uhlovou kresbou na papírové lepence, tloušťka lepenky do 3 mm
Rozměry díla	350 × 560 mm
Rám	dřevěný dobový rám s hlubokou profilací, dřevěné lišty, křídový podklad, povrch upraven olejovou barvou černou a nátěrem práškového bronzu (tupováním?), úzká vnitřní lišta zdobená plátkovým kovem zlaté barvy, na povrchu přetahy z práškového bronzu v olejovém pojidlu (?)
Rozměry rámu	49,8 cm × 70,5 cm, lišty: šířka 8 cm, tloušťka 6,5 cm
Druhotné zásahy	-

Temperová malba alla prima na bílém podkladu a na papírové lepence. v LD rohu na originálu věnování psané grafitovou tužkou: „*V zatáčce u Vimperka, panu Ing. Kubátovi. Gustav Macoun 1925*“

Popis poškození:

Strukturu porézní barevné vrstvy narušují jemné primární krakely. Na povrchu stabilizované malby se nachází prachový depozit a výrazné nečistoty v podobě skvrn. Podložka originálu je mírně konvexně deformovaná - vypouklá. Průzkum v UV neprokázal přítomnost lakové vrstvy.

Ozdobný rám byl v minulosti již opravený, o čemž svědčí tmely na defektech v rohových spojkách, retuše na úzké vnitřní ozdobné liště (kde nebyl doplněn chybějící reliéf). Rohové spoje rámu jsou stabilizované. Vyvstálé lišty jsou v důsledku nešetrné manipulace poškozené množstvím škrábanců a oděrek. V místech narušení povrchové úpravy prosvítá bílý podklad.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování díla, mechanické očištění díla z rubu i z líce, zkoušky rozpustnosti barevné vrstvy originálu na vodu, měření pH na rubu originálu, velmi šetrné a kompromisní mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou + tenzid, v příp. nízkých hodnot pH odkyselení nástřikem/nátěrem MMMK, po vlhčení přes membránovou textilií Sympatex, rovnání mezi měkkými proklady pod zátěží, strip lining po obvodu z japonského papíru (39 g/m²), uchycení lemů na rub pomocné ochranné archivní lepenky tl. 2 mm.

Odstanění nefunkčních tmelů v rohových spojkách a jejich vytmelení defektů, příp. špánování dřevem nebo balsou, mechanické očištění rámu, izolace povrchu tmelů, retuše tmelů a příp. defektů na povrchu rámu.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla zpět do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 2, rám 2**

Obrázek 122 Inv. č. 73 236, líc.

Obrázek 123 Inv. č. 73 236, rub.

Obrázek 124 Drobná ztráta barevné vrstvy a silné znečištění povrchu, detail z oblohy

Základní informace:

Inventární číslo	73 242 (pův. 789/II-1890)
Název díla	Letadlo Avia BH5 nad krajinou
Autor	Vítězslav Skála (1883–1967)
Signatura	„Vít Skála“ LD roh černou barvou
Datace	-
Technika díla	olejomalba na plátně napnutém na dřevěném klínovacím rámu, šířka lišty 6 cm
Rozměry díla	75,5 × 95,5 cm
Rám	jednoduše profilovaný – dřevo, křída, probarvený olejový podklad mixtion, plátkové kovy (hliník s šelakovou lazurou?), vnitřní lišta upravena olejovou lazurou
Rozměry rámu	85,5 × 106 cm, lišty: šířka 6 cm a tloušťka 5 cm
Druhotné zásahy	pravděpodobně nerovnoměrné snímání laku

Malba provedená tenkými nánosy s hladkým povrchem na hustě tkaném tenkém plátně s uzlíky a hrubě navazovanými nitěmi. Plátno opatřeno celoplošně bílým nebo světlým podkladem (viz obvodové lemy).

Popis poškození:

Na malbě je celoplošně nerovnoměrně nanesený zažloutlý lak (viz foto v UV). Dílo utrpělo četnými ztrátami barevné vrstvy v podobě malých šupinek a také při předešlé opravě promytím při snímání laku. Textilní podložka je deformovaná - na napínacím rámu mírně povolena, došlo také k prolomení podkladů a barevných vrstev po obvodu vnitřními hranami napínacího rámu a po obvodu na líci je trvalá deformace. Povrch malby je narušen jemnou krakelází. Dílo je z rubu i z líce znečištěno prachem.

Povrchová úprava ozdobného rámu je na jeho vyvstalých částech lišt prodřena na povrch probarveného olejového podkladu (mixtion). V rozích rámu je obnažené dřevo. Spodní lišta je zakalená, nachází se na ní skvrny po korozi nebo plísních. Výrazné nečistoty jsou i na boční hraně horní lišty. Rám je poškozen četnými oděrkami a škrábanci.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, prekonsolidace barevné vrstvy, vyjmutí obrazu z ozdobného rámu, konsolidace barevné vrstvy, šetrné mechanické očištění líce i rubu plátna, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, mokré čištění demineralizovanou vodou a vatovými smotky, ztenčení lakové vrstvy, dočištění, očištění napínacího rámu a sanace pouze od rubu, doplnění napínacího rámu o středovou příčku, nanesení mezilaku, příp. tmelení defektů a izolace jejich povrchu, retuše a nanesení závěrečného laku.

Mechanické čištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění, vytmelení prasklin a hlubších defektů na ozdobném rámu, izolace povrchu tmelů, imitativní retuše.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 3**

Obrázek 125 Inv. č. 73 242, líc.

Obrázek 126 Inv. č. 73 242, rub.

Obrázek 127 Průzkum v UV záření, detail: vrstva laku byla nanesena nerovnoměrně malým kulatým štětcem.

Základní informace:

Inventární číslo	73 243 (pův. 789/II-1932)
Název díla	Letoun DC2 OK AIA při letu nad krajinou
Autor	J. V. Leitner
Signatura	„J.V Leitner 36“ PD roh tmavou barvou
Datace	1936 (u signatury)
Technika díla	olejomalba na plátně napnutém na dřevěném klínovacím rámu, 5 cm šířka lišty
Rozměry díla	135 × 118,5 cm
Rám	jednoduše profilovaný rám s ozdobnými reliéfními prvky, zdobený stříbrem na červeném polimentu, s šelakovou politurou.
Rozměry rámu	140,5 × 156 cm, lišty: šířka 11,5 cm a tloušťka 8,7 cm
Druhotné zásahy	ne

Pastózní malba alla prima na hustě tkaném středně silném plátně na světlém podkladu.

Popis poškození:

Malba je v dobrém stavu se stabilizovanou barevnou vrstvou. Textilní podložka originálu je na napínacím rámu povolena a lokálně deformovaná úderem od líce i rubu (vlevo na ploše oblohy u okraje, na ploše malované krajiny vlevo blíže spodnímu okraji). Rub i líc plátna pokrývá silná vrstva nečistot. Průzkum v UV neprokázal přítomnost souvislé lakové vrstvy. Výsledky průzkumů v UV záření dokládají možný autorský zásah v horní části malby – zmenšení křídel letadla a úprava jejich tvaru. Přes část letadla a oblohu je nanášena tenká lazurní vrstva, která se v UV záření projevuje výraznou tmavou luminiscencí. Drobné defekty (ztráty barevné vrstvy) se vyskytují v místech drobných úderů.

Ozdobný rám není závažně poškozen. Na povrchové upravené pohledových částí jsou jemné škrábance a objevuje se degradace – koroze - povrchových úprav. Horní vnitřní úzkou lištu rámu narušuje dlouhá prasklina, vzniklá pravděpodobně při adjustování obrazu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z rámu, mechanické očištění líce i rubu plátna, zkoušky rozpustnosti barevné vrstvy (pro identifikaci techniky), mokré čištění povrchu barevné vrstvy demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem vatovými smotky, zkoušky rozpustnosti přípisu červenou barvou na rubu plátna (v příp. rozpustnosti na vodu jeho separace roztoky konzolidantů cyklododekan v lakovém benzínu nebo Paraloid B 72 v toluenu), zajištění barevné vrstvy na zlomové hraně pomocí přelepů z japonských papírů, sejmutí díla z napínacího rámu, dočištění obvodových lemů, provlhčení a jejich vyrovnání za tepla, sejmutí zajišťovacích přelepů, celoplošné provlhčení textilní podložky pomocí membránové páry propustné textilie Sympatex, vyrovnání a vysušení za tepla na odsávacím stole, provedení strip lining po obvodu plátna, napnutí díla na nový napínací rám s šířkou lišt 7 cm doplněný o horizontální příčku.

Mechanické očištění ozdobného rámu a šetrné mokré čištění, průběžná konsolidace rozvolněných částí povrchové úpravy, tmelení a retuše defektů.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 3**

Obrázek 128 Inv. č. 73 243, líc.

Obrázek 129 Inv. č. 73 243, rub.

Obrázek 130 Průzkum v UV, detail.

Základní informace:

Inventární číslo	73 244 (pův. 789/II-1933)
Název díla	Letadlo Letov Š-131
Autor	Vítězslav Skála (1883–1967)
Signatura	„Vít Skála.“ PD roh barvou
Datace	-
Technika díla	olejomalba na plátně napnutá na dřevěném napínacím rámu, šířka lišty 5,8 cm
Rozměry díla	96 × 112,5 cm
Rám	široce profilovaný černý rám s úzkou vnitřní zlacenou lištou
Rozměry rámu	116 × 133 cm, lišty: šířka 10,5 cm a tloušťka 5,5 cm
Druhotné zásahy	-

Lazurní malba s nepříliš četnými plastickými akcenty pomocí bělob na světlém podkladu komerčního původu na tenkém hustě tkaném plátně.

Popis poškození:

Na malbě je patrné množství mechanických poškození způsobených nešetrným zacházením. Především to je v důsledku razantních úderů od rubu a škrábanců (na letadle, kde došlo k odpadnutí barevné vrstvy i s podkladem, dále uprostřed spodního okraje malby). Průzkum v UV neprokázal přítomnost lakové vrstvy. Textilní podložka díla je na napínacím rámu mírně povolena a ve všech rozích deformovaná v podobě vln. Na povrchu malby se nachází nánosy nečistot, v levém horním rohu skvrny a výpadky barevné vrstvy.

Ozdobný rám patrně nebyl nikdy dokonale sesazený v rohových spojích, které jsou široce rozevřené. Až na pár defektů jsou povrchy pohledové části neporušené. Na rubu schází LD dřevěný rohovník.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, prekonsolidace barevné vrstvy, vyjmutí díla z rámu, zkoušky rozpustnosti barevné vrstvy (pro identifikaci malířské techniky), konsolidace barevné vrstvy, šetrné suché čištění líce i rubu díla, mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem vatovými smotky, zajištění malby na zlomových hranách po odvodu přelepy z japonského papíru, sejmutí díla z napínacího rámu, dočištění plátna v místech obvodových lemů, postupné lokální vlhčení a rovnání obvodových lemů, sejmutí zajišťovacích přelepů, provlhnutí díla pomocí hydrofilní membránové textilie Sympatex, vyrovnání a vysušení za tepla pod překryvem na nažehlovacím stole pod tlakem, úprava původního napínacího rámu – očištění, zpevnění a doplnění středové příčky, úprava plátna originálu pomocí strip lining a aplikace malé pomocné záplaty uprostřed malby v místě promáčknutí od rubu, napnutí plátna na ošetřený původní napínací rám, vytmelení defektů a retuše.

Mechanické očištění ozdobného rámu, španování rozevřených spár v rohových spojích rámu, doplnění dřevěného rohovníku v LD rohu, tmelení defektů a retuše.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 4**

Obrázek 131 Inv. č. 73 244, líc.

Obrázek 132 Inv. č. 73 244, rub.

Základní informace:

Inventární číslo	73 245 (pův. 789/II-1938)
Název díla	Letadlo Fokker F-VII3m na letišti ve Kbelích (doplňování paliva a údržba)
Autor	Vilém Kreibich (1884–1955)
Signatura	„...Kreibich“ v PD rohu grafitovou tužkou s věnováním
Datace	-
Technika díla	kresba pastelem na papírové lepence adjustována pod sklem, na rubu zadní krycí papírová lepenka
Rozměry díla	rozměr díla dle vnitřního otvoru ozdobného rámu: 440 × 755 mm
Rám	jednoduchá profilace s částečnou novodobou úpravou vnější části
Rozměry rámu	57 × 88,7 cm, lišty: šířka 6,5 cm a tloušťka 4 cm
Druhotné zásahy	-
Přípisy	na líci originálu PD roh: „ <i>V milou upomínku p. řed. ing. Růžičkovi V...(?) Kreibich.</i> “ na rubu lepenky: „ <i>Z pozůstalosti Ing. T. Růžičky 13.12.1961</i> “

Kresba je tvořená silnými nánosy suchého pastelu na papírové lepence bez podkladu, nyní žluté barvy.

Popis poškození:

Barevná vrstva je stabilizovaná – na vnitřní straně skla dosud neulpěla odpadlá barevná vrstva. Mezi barevnou vrstvou a sklem je malá nepravidelná distanční mezera (asi 1 mm). Kresba je poškozená jedním škrábancem v obloze, dále jsou zde perforace po přichycení špendlíky patrně autorem v průběhu tvorby. Dílo je adjustované do rámu pod sklo a ze zadní strany chráněné dřevitou papírovou lepenkou. Pomocí lepicích papírových pásek je stále zamezen přístup prachu od rubu.

Ozdobný rám se nachází v dobrém stavu, pouze rohové spoje jsou mírně rozevřené zřejmě již od doby zhotovení. V PD rohu jsou ztráty povrchové úpravy v rozsahu 1,5 – 2 cm.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování, mechanické očištění rubu díla ve svislé poloze (jemné ometení štětcem) a zadního krytu, změření pH zadního krytu i originálu, bude-li mít pomocná lepenka hodnotu pH nad 5,5, dojde pouze k jejímu odkyselení nástřikem MMMK, poté kontrolní měření pH a při nové adjustaci bude přidán archivní kartón s alkalickou rezervou mezi stávající papírový kryt a originální podložku díla, v případě nižších hodnot pH, bude vytvořen nový zadní kryt z lepenky s alkalickou rezervou (dobový štítek bude sejmuto z původní lepenky a připevněn na novou); očištění skla, v případě nutnosti konsolidace barevné vrstvy ultrazvukovým minizmlžovačem, vložení distančního papírové rámečku vlepěním na obvod krycího skla tl. 2 mm a zalepení celého kompletu: sklo, distanční rámeček z papíru archivní kvality a originál pomocí textilní lepicí pásky Filmoplast.

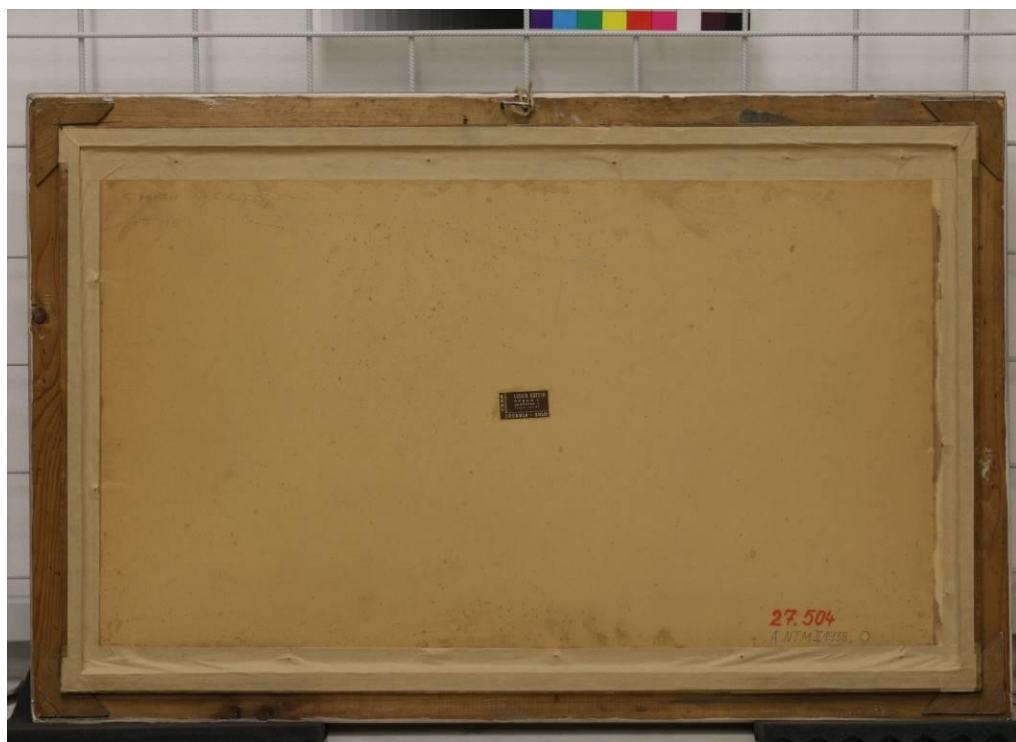
Mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou a vatovými smotky.

Adjustace díla do ozdobného rámu: vytvoření úzkého distančního rámečku, který bude vložen mezi líc originálu a vnitřní stranu skla, vložení zadního krytu a utěsnění okrajů lepenky lepicí páskou Filmoplast.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 3**

Obrázek 133 Inv. č. 73 245, líc.

Obrázek 134 Inv. č. 73 245, rub.

Základní informace:

Inventární číslo	73 246 (pův. 789/II-1939)
Název díla	Vznášející se balón
Autor	Kamil Lhoták (1912–1990)
Signatura	–
Datace	1938
Technika díla	olejomalba(?) na plátně napnutá na původním dřevěném klínovacím rámu
Rozměry díla	23,3 × 33,4 cm
Rám	ozdobný rám s plastickou štafířskou výzdobou.
Rozměry rámu	48,5 × 39 cm, lišty: šířka 8 cm a tloušťka 5,5 cm
Druhotné zásahy	-

Malba provedená subtilními nánosy na světlém podkladu a hustě tkaném tenkém plátně.

Popis poškození:

Dílo je celkově v dobrém stabilizovaném stavu. Rub i líc díla je pokryt prachovým depozitem a nečistotami. Průzkum v UV záření neprokázal jednoznačně přítomnost lakové vrstvy (může se přesto na malbě nacházet velmi tenká lazurní vrstva netypického laku např. bílkoviny).

Ozdobný rám je v dobrém technickém stavu. Povrchová úprava je v rohových spojích narušena stabilizovanými prasklinami. Povrchy jsou pokryty vrstvou prachového depozitu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace díla, vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické očištění rubu i líce malby, zkoušky rozpustnosti barevné vrstvy na vodu a v případě možnosti mokré čištění povrchu malby vatovými smotky mírně provlženými v demineralizované vodě s tenzidem nebo neutrálním mýdlem.

Mechanické čištění ozdobného rámu, konsolidace povrchových úprav rámu, vytmelení výraznějších prasklin a imitativní retuše.

Úprava polodrážky rámu a adjustace díla zpět do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 2**

Obrázek 135 Inv. č. 73 246, líc.

Obrázek 136 Inv. č. 73 246, rub.

Obrázek 137 Průzkum v UV záření: na povrchu malby neluminuje žádná laková vrstva.

Základní informace:

Inventární číslo	73 237 (pův. 789/II-2048)
Název díla	Závodní vůz Mercedes
Autor	Dion Pears (1929–1985)
Signatura	„DION PEARS“ LD roh červenou barvou
Datace	asi 1937 (dle identifikačního štítku na štítku)
Technika díla	olejomalba na plátně napnutá na dřevěném klínovacím rámu
Rozměry díla	70,5 × 91,5 cm
Rám	jednoduše profilovaný ozdobný rám s vyřezávaným dekorem, plátkový kov zlaté barvy na červeném polimentu
Rozměry rámu	82 × 101,5 cm, lišty: šířka 5,7 cm a tloušťka 4 cm
Druhotné zásahy	-

Hladká olejomalba provedená subtilními barevnými nánosy na plátně s bílým podkladem komerčního původu.

Popis poškození:

Dílo i rám se nachází ve velmi dobrém stabilizovaném stavu. Na povrchu ulpívá pouze běžný prachový depozit a nečistoty. Průzkum v UV záření prokázal velmi tenkou lakovou vrstvou (Po obvodu obrazu jsou patrné zatekliny zežloutlé lakové vrstvy na lemech plátna.)

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyrámování díla z rámu, mechanické očištění líce i rubu plátna, šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou pomocí vatových smotků.

Mechanické očištění ozdobného rámu, úprava polodrážky a adjustace díla zpět do původního ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 1, rám 1**

Obrázek 138 Inv. č. 73 237, lic.

Obrázek 139 Inv. č. 73 237, rub.

Základní informace:

Inventární číslo	73 238 (pův. 789/II-2070)
Název díla	Vysoká kola
Autor	Kamil Lhoták
Signatura	„KL“ (PD roh)
Datace	1940
Technika díla	olejomalba na plátně napnutá na dřevěném klínovacím rámu
Rozměry díla	50,5 × 65,6 cm
Rám	úzké dřevěné lišty bez barevné úpravy, původní, dobové
Rozměry rámu	53,5 × 68,6 cm, lišty: šířka 1,8 cm a tloušťka 2,5 cm
Druhotné zásahy	retuše zelenohnědou barvou
Přípisy	na napínacím rámu: červené číslo 15853, II 2070, tři papírové štítky

Obraz namalovaný subtilními barevnými nánosy na tenkém bílém podkladu a textilní podložce (hustě tkané, středně silné, nepravidelně stačené nitě). Struktury vazby textilní podložky se projevuje na povrchu malby.

Popis poškození:

Textilní podložka je rovná, mírně ale na rámu povolena, u horního a spodního okraje dva bodové údery od líce (jedna perforace). Blíže pravého spodního okraje je retušovaný starý defekt – vertikální škrábanec a narušení osnovy textilní podložky s rozvolněním vláken (cca 50–60 mm). V důsledku rasantního čištění došlo k prolomení podkladu a barevných vrstev vnitřních hran napínacího rámu do plátěné podložky. V těchto místech dochází k rozvolnění plátěné vazby a ztrátám barevné vrstvy. Dílo bylo již v minulosti ošetřeno (viz UV foto). Jsou na něm patrné světlezelené a zelenohnědé retuše v pravém a levém dolním rohu. Líc i rub plátna pokrývá vrstva prachových nečistot. Ozdobný rám je v dobrém stavu, rohové spoje mírně rozevřené.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, lokální prekonsolidace barevné vrstvy, vyrámování díla, mechanické očištění líce i rubu obrazu, lokální vyrovnání deformací plátěné podložky vysrážením plátna, zajištění barevné vrstvy na zlomových hranách rámu přelepy, opatrné mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou + tenzid/neutrální mýdlo vatovými smotky, zkoušky rozpustnosti retuší a sejmutí nebo ztenčení sekundárních zásahů, lokální konsolidace podložky od rubu tavným polyamidem (tam, kde je osnova plátna příliš rozvolněná), očištění původního napínacího rámu mechanickým čištěním a polovlhkými vatovými tampony s demineralizovanou vodou a Ajatinem (čirým roztokem ve vodě - fungicidním a antibakteriálním prostředkem), lokální izolace před retuší, provedení nápodobivých retuší.

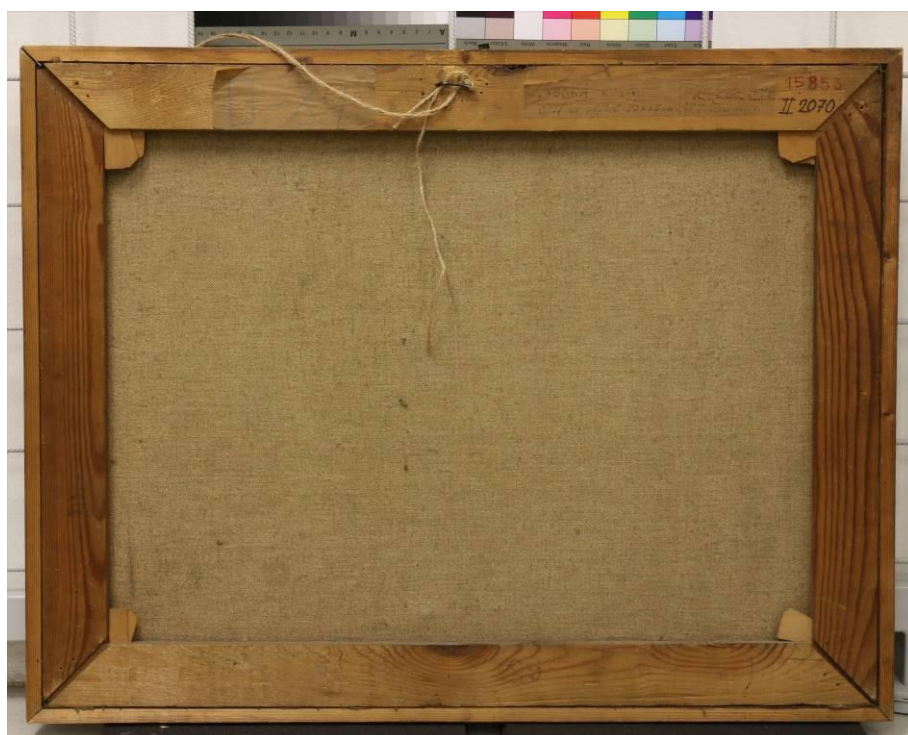
Mechanické očištění ozdobného rámu. Čištění vatovými tampony demineralizovanou vodou + vodným čirým roztokem Ajatin.

Úprava polodrážky a adjustace díla zpět do původního ozdobného rámu

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 3**

Obrázek 140 Inv. č. 73 238, líc.

Obrázek 141 Inv. č. 73 238, rub.

Základní informace:

Inventární číslo	73 234 (pův. 789/II-2073)
Název díla	Říční remorkér
Autor	neznámý
Signatura	PD roh značka lodě nebo signatura malíře
Datace	asi 2. polovina 20. století (60. léta)
Technika díla	tempera na podložce (zřejmě papírové), nalepené na plátně, napnutém na dřevěném klínovacím rámu
Rozměry díla	276 × 403 mm
Rám	úzké dřevěné rámové lišty natřené bílou barvou a přibité k napínacímu rámu
Rozměry rámu	28,8 × 41,5 cm, lišty: šířka 0,5 cm a tloušťka 2 cm
Druhotné zásahy	-

Suchá malba s četnými pastózními nánosy zřejmě na papírové podložce s bílým podkladem, nalepené na tenké hustě tkané plátno, izolované silnou vrstvou klihu, jež prostoupil na rub pomocného plátna.

Popis poškození:

Na malbě jsou lokálně primární krakely charakteristické pro pastózní nánosy emulzní temperové malby. Povrch pokrývají nečistoty. Textilní i papírová(?) podložka originálu poškozena prudkým úderem od rubu (dole uprostřed), kde došlo k poškození barevné vrstvy (drobné ztráty a krakeláž, drobnou perforací obou podložek). V LD rohu je papírová podložka zlomená a obnažená, barevná vrstva narušená. Plátno je na napínacím rámu dobře vypnuto. Průzkum v UV neprokázal souvislou lakovou vrstvu.

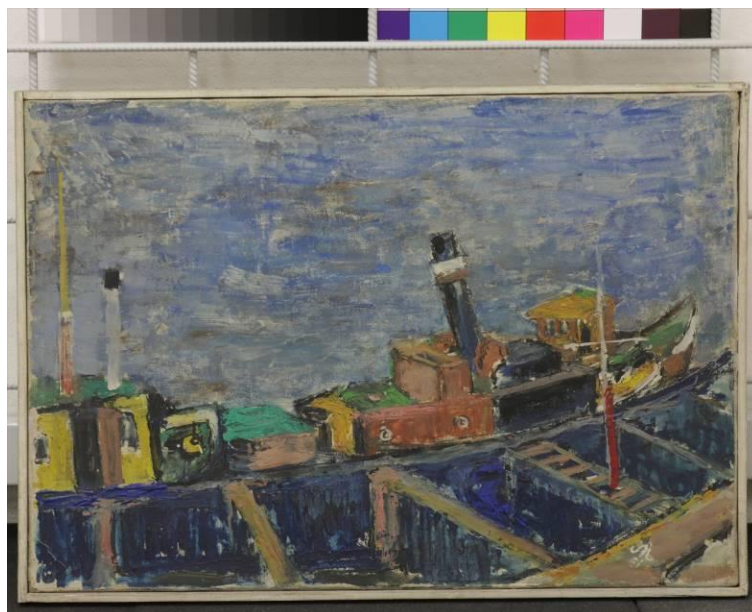
Jednoduchá úzká ozdobná rámová lišta je v dobrém a funkčním stavu. Napevno spojená s napínacím rámem obrazu hřebíky do boků. Na lištách jsou drobné oděrky a nečistoty. Nejvýraznější poškození je v LD rohu, kde došlo k prasknutí úzké lišty a k malému úbytku dřevěné hmoty o délce asi 1,5 cm.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, prekonsolidace barevné vrstvy v místě defektů, mechanické očištění líce i rubu, mírné mokré čištění povrchu malby (demineralizovaná voda, nebo dem. voda + etanol, lékařský benzín, nebo dem. voda s přidáním tenzidu nebo neutrálního mýdla); zpevnění zlomu – dolepení odchlupujícího se rohu, lokální vyrovnání deformace plátna a zajištění defektu japonským papírem vyšší gramáže (adhezivum Tylosa MH 6000), izolace papírové podložky v místech defektů (Paraloid B72), napodobivá retuš.

Očištění rámu – suchou cestou, poté dem. vodou, konsolidace defektu v LD rohu po demontování spleení praskliny, opětovné uchycení na bok napínacího rámu, doplnění úbytku hmoty pilinovým tmelem, úprava jeho povrchu a izolace tmelu, imitativní barevná retuš.

Hodnocení stavu: obraz 3, rám 3

Obrázek 142 Inv. č. 73 234, líc.

Obrázek 143 Inv. č. 73 234, rub.

Obrázek 144 Tenká podložka originálu nalepená na plátně.

Základní informace:

Inventární číslo	73 248 (pův. 789/II-2134)
Název díla	Letoun Avia BH5 imatrik. L-BOSA
Autor	neznámý
Signatura	-
Datace	-
Technika díla	olejomalba na světlém podkladu na plátně a na klínovacím rámu
Rozměry díla	70,5 × 90,6 cm
Rám	masivní dřevěný rám se středně hlubokou profilací: široká dřevěná lišta hladká s nátěrem černé barvy, úzká vnitřní lišta zlaté barvy je zdobena reliéfem
Rozměry rámu	89,3 × 109,5 cm, lišty: šířka 10,5 cm a tloušťka 5 cm
Druhotné zásahy	sejmutí plátna z napínacího rámu a opětovné vypnutí

Malba na velmi tenkém až průsvitném hustě tkaném plátně (perličkové), které bylo nedokonale zaklíženo. Světlý podklad, asi komerční, prostoupil na rub podložky. Malbu tvoří lazurní nánosy barvy doplněné pastózními tahy kulatým štětcem. V LH rohu přípis grafitovou tužkou „prof. Hlávka“.

Popis poškození:

Plátěná podložka díla je na napínacím rámu povolena. Došlo tak k mírné deformaci a prolomení malby od rubu vnitřními hranami napínacího rámu a vytvoření deformace v linii po celém obvodu. Na povrchu díla se nachází prachový depozit na silné vrstvě zažloutlého nepravidelně naneseného obrazového laku. V barevné vrstvě se vyskytuje primární krakeláž ve vrstvách běloby na křídlech letadla. Obraz byl určitě sejmutý z napínacího rámu, asi srolovaný, neboť jsou patrné stopy po tomto způsobu deponování, tj. vertikální dlouhé krakely mírně střežovitě vyvstalé (viz obloha). Na podložce se vyskytují tři drobné perforace v PD rohu. Na rubu plátna je silná vrstva prachu a nečistot. Průzkum v UV záření potvrdil přítomnost silné souvislé lakové vrstvy s výraznou luminiscencí.

Ozdobný rám je plně funkční. Nachází se na něm pouze drobné poškození v pravém horním a spodním rohu, kde došlo k obnažení křídly i dřevěné lišty. Úzká lišta zlaté barvy byla již dříve opravována, jako i vyvstalé obvodové části černě natřených lišt.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické očištění líce i rubu díla, šetrné mokré čištění líce malby (vatové smotky navlhčené v demineralizované vodě s tenzidem nebo neutrálním mýdlem), zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení a příp. odstranění lakové vrstvy, sejmutí z napínacího rámu, dočištění rubu plátna pod lištami, navlhčení a rozžehlení obvodových lemů, zvlhčení díla pomocí vlhčených filtračních papírů a hydrofilní membránové textilie Sympatex, vyrovnání podložky a defektů v malbě na vyhřívaném nažehlovacím stole s překryvem pod tlakem, aplikace strip lining, napnutí na očištěný a zpevněný původní napínací rám doplněný středovou příčkou, nanesení mezilaku, slepení drobných perforací polyamidovou tavnou pryskyřicí, vytmelení defektů v podložce a malbě, izolace povrchu tmelů, napodobivé retuše, nanesení závěrečného laku.

Mechanické očištění ozdobného rámu, mokré čištění pomocí demineralizované vody na vatových smotcích, vytmelení defektů na rámu, izolace povrchu tmelů, imitativní retuše.

Úprava polodrážky a adjustace díla zpět do původního ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 2**

Obrázek 145 Inv. č. 73 248, líc.

Obrázek 146 Inv. č. 73 248, rub.

Základní informace:

Inventární číslo	73 249 (pův. 789/II-2335)
Název díla	Pilot Zdenko Lhota
Autor	J. A. Král
Signatura	„J. A. Král“ PD roh tuší?
Datace	20. léta 20. století (dle identifikačního štítku)
Technika díla	olejomalba na plátně na bílém podkladu (autorského nekomerčního původu) a na dřevěném napínacím rámu
Rozměry díla	116 × 89 cm
Rám	hluboce profilovaný dřevěný rám: plátkový kov stříbrné barvy na červeném polimentu, s šelakovým nátěrem – vytíráním a lazurami, vnitřní lišta pokryta bílou barvou
Rozměry rámu	130,5 × 104 cm, lišty: šířka 8 cm a tloušťka 7,5 cm
Druhotné zásahy	-

Malba alla prima jednoduchého skicovitého charakteru na světlém podkladu na hustě tkaném středně silném plátně.

Popis poškození:

Podložka originálu je na napínacím rámu dobře vypnuta. V barevné vrstvě jsou drobné oděrky (u spodního okraje), lak je zažloutlý se silnou vrstvou nečistot a skvrn.

Ozdobný rám je na vyvstalých lištách na mnoha místech odřený a poškozený drobnými údery. Jinak je funkční a v dobrém technickém stavu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, demontování díla z ozdobného rámu, mechanické očištění líce i rubu díla, šetrné mokré čištění líce malby (vatové smotky navlhčené v demineralizované vodě s tenzidem nebo neutrálním mýdlem), zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy, nanesení mezilaku, vytmelení drobných ztrát v barevné vrstvě, izolace povrchu tmelů, napodobivé retuše, nanesení závěrečného laku.

Mechanické očištění ozdobného rámu, mokré čištění pomocí demineralizované vody a vatových smotků, vytmelení hlubších defektů, izolace povrchů tmelů, imitativní retuše perleťově lesklými pigmenty Perlglanz.

Úprava polodrážky a adjustace díla zpět do původního ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 3**

Obrázek 147 Inv. č. 73 249, líc.

Obrázek 148 Inv. č. 73 249, rub.

Obrázek 149 Průzkum v UV záření: dílo je celoplošně pokryto luminující lakovou vrstvou, sekundární autorské zásahy se projevují jako tmavé plochy.

Základní informace:

Inventární číslo	73 250 (pův. 789/II-2336)
Název díla	Pilot Zdenko Lhota
Autor	J. A. Král
Signatura	„J. A. Král 42(?)“ PD roh bílou barvou
Datace	1942
Technika díla	olejomalba na nábytkářské překližce tl.7-8 mm
Rozměry díla	99,5 × 80 cm
Rám	široký dřevěný dubový rám povrchově upravený mořidlem tmavohnědé barvy, lak, lazury, plátkový kov, úzká vnitřní lišta zlaté barvy
Rozměry rámu	123 × 103 cm, lišty: šířka 10,8 cm a tloušťka 2,6 cm
Druhotné zásahy	-

Malba je provedená na velmi tenkém hnědočerveném podkladu na nábytkářské vrstvené překližce. Struktura podložky se tak uplatňuje přímo v malbě, kde jsou patrné stopy malby štětinovým štětcem a otisky prstů autora.

Popis poškození:

Malba je mírná povrchově poškozená škrábanci v laku i v barevné vrstvě (LH roh), dále je na díle vrstva nečistot, skvrny a stékance. Specifická vertikální krakeláž je způsobena sesycháním podložky. Malbu překrývá degradovaný zežloutlý lak, v němž se objevují i zákaly. Podél spodního okraje se vyskytují bílé skvrny v laku, které by mohly být mikrobiálního původu.

Ozdobný rám je v dobrém stavu. Patrné je pouze několik drobných poškození, např. vlevo nahoře a zákaly v lakové vrstvě, vrstvy prachu a nečistot.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, demontování díla z ozdobného rámu, mechanické očištění líce i rubu díla, šetrné mokré čištění líce malby (vatové smotky navlhčené v demineralizované vodě s tenzidem nebo neutrálním mýdlem), zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy, nanesení mezilaku, vytmelení drobných ztrát v barevné vrstvě, izolace povrchu tmelů, napodobivá retuš, nanesení závěrečného laku.

Mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění pomocí demineralizované vody a vatových smotků. Vyplnění hlubších defektů a rohových rozevřených spojů (špány a tmely), izolace povrchů tmelů, retuš perleťově lesklými pigmenty Perlglanz (f. Kremer).

Úprava polodrážky adjustace díla zpět do původního ozdobného rámu, a to pomocí dřevěných plochých lišt po obvodu, zajištěných plochými kovovými úchyty a vruty do rubu lišt ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 3**

Obrázek 150 Inv. č. 73 250, líc.

Obrázek 151 Inv. č. 73 250, rub.

Obrázek 152 Průzkum v UV záření: luminiscence zvýraznila tahy štětce při nanášení závěrečných vrstev barev i obrazového laku. Také jsou viditelné druhotné opravy, lumínující sytou tmavou barvou, které jsou pravděpodobně nanesené až na povrchu laku.

Základní informace:

Inventární číslo	73 239 (pův. 789/II-2470)
Název díla	Portrét továrníka Jana Kohouta (1819–1884)
Autor	neznámý
Signatura	-
Datace	-
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném klínovacím rámu
Rozměry díla	66,2 × 53 cm
Rám	masivní dřevěný rám zdobený plastickou štafířskou výzdobou a plátkovými kovy zlaté barvy, temperové nátěry, křídové podklady
Rozměry rámu	87,3 × 74 cm, lišty: šířka 12,2 cm a tloušťka 7,6 cm
Druhotné zásahy	retuše

Hladká vrstvená pololazurní malba s lokálními plastickými akcenty na tenkém světlém žlutobílém až bílém podkladu a na hustě tkaném tenkém plátně, které dosud nebylo sejmuto z dřevěného napínacího rámu.

Popis poškození:

Malba je dochovaná ve velmi dobrém stavu. V barevné vrstvě se nachází drobná poškození po obvodu malby způsobená nešetrnou manipulací při adjustaci do ozdobného rámu. V rozích jsou na líci pozůstatky papírového přelepu. Dále jsou patrné drobné oděrky v ploše malby ve spodní části, nečistoty, skvrny a zakalená laková vrstva. Podle průzkumu v UV jsou na malbě minimálně dvě lakové vrstvy s odlišnou luminiscencí. Na lacích jsou lokální retuše, které zvýrazňují nejtmaší místa malby.

Dobový ozdobný rám je výrazně poškozen v PH rohu, kde zřejmě prudký úder způsobil odpadnutí velkého kusu štafířské hmoty a obnažil dřevěnou konstrukci rámu. Povrchová úprava rámu je v ostatních rozích rozpraskaná v důsledku objemových změn dřeva (seschnutím), v LH a PD rohu uvolněná od dřevěných konstrukcí. Stav povrchové úpravy lze hodnotit jako havárii.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, lokální prekonsolidace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, suché čištění líce i rubu díla, šetrné mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem a vatovými smotky, zkoušky rozpustnosti lakových vrstev a druhotných zásahů, odstranění retuší a ztenčení lakových vrstev, vytmelení defektů, izolace povrchu tmelů, nanesení lesklého laku, napodobivé retuše a nanesení závěrečného lesklého mírně lomeného laku.

Prekonsolidace povrchových úprav rámu a fixování uvolněných částí k dřevěným konstrukcím, suché čištění, šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem vatovými smotky, konsolidace prasklin v povrchových úpravách, vytmelení prasklin a defektů akrylátovým tmelem, pro doplnění chybějící části v PH rohu nutná rekonstrukce: vytvoření silikonové formy a odlití doplňku, instalování doplňku na konstrukce rámu, tmelení defektů, izolace povrchu tmelů, provedení rekonstrukce patiny na velkém doplňku, drobné defekty vyretušovány napodobivou retuší.

Úprava polodrážky rámu a adjustace díla zpět do rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 5**

Obrázek 153 Inv. č. 73 239, líc.

Obrázek 154 Inv. č. 73 239, rub.

Obrázek 155 Detail obličeje s vrstvou nečistot.

Obrázek 156 Průzkum v UV záření: detail šatu s tmavě luminujícími druhotnými zásahy na lakové vrstvě. Na díle jsou dvě lakové vrstvy – novější vrchní celoplošně nanesená modře luminující vrstva, pod ní lokálně nanesená v oválu se žlutozelenou luminiscencí.

Základní informace:

Inventární číslo	73 240 (pův. 789/II-2471)
Název díla	Portrét Josefy Kohoutové, rozené Mladějovské
Autor	neznámý
Signatura	-
Datace	-
Technika díla	olejomalba na plátně napnutá na původní dřevěný klínovací rám o šířce 5,6 cm a tloušťce 2,2 cm
Rozměry díla	66 × 53 cm
Rám	masivní dřevěný rám zdobený fládrováním a plátkovými kovy zlaté barvy
Rozměry rámu	87,3 × 73,7 cm, lišty: šířka 12,2 cm a tloušťka 7,5 cm
Druhotné zásahy	možná ano, viz dva závěrečné obrazové laky

Hladká vrstvená pololazurní malba s lokálními velice jemnými drobnými plastickými akcenty na malbě šperků a šatů. Plátno je tenké hustě tkané s velmi tenkým bílo žlutým podkladem.

Na rámu vlisovaný nápis: made in czechoslovakia a štítek „*Societe de peinture parisienne, Wiena, Am Hof*“.

Popis poškození:

Malba je dochovaná ve velmi dobrém stavu. V barevné vrstvě se nachází drobná poškození způsobená nešetrnou manipulací při adjustaci do ozdobného rámu. V rozích jsou na líci pozůstatky papírového přelepu, asi po oválné paspartě. Dále jsou patrné drobné oděrky v ploše malby, především v PD rohu, nečistoty, skvrny a zakalená laková vrstva. Podle průzkumu v UV záření jsou na malbě minimálně dvě lakové vrstvy s odlišnou luminiscencí, stejně jako u obrazu s inv. č. 73 239 (ANTM II-2470). Plátno bylo u horní lišty lokálně dopínáno. Nyní je však na rámu mírně povoleno a vnitřní hrana horní lišty napínacího rámu se prolomila a prolisovala do líce malby. Napínací rám je vyklínován na maximum.

Ozdobný rám je v dobrém technickém stavu a jeho povrchová úprava stabilizovaná. Je lokálně narušena prasklinami nedestruktivního charakteru ve štafířské plastické výzdobě.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, lokální prekonsolidace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, suché čištění líce i rubu díla, šetrné mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem vatovými smotky, zkoušky rozpustnosti lakových vrstev a druhotných zásahů, ztenčení lakových vrstev, sejmutí z napínacího rámu, dočištění lemů a jejich vyrovnání, provlhčení rubu podložkydíla pomocí filtračních papírů a hydrofilní membránové textilie Sympatex a vyrovnání na vyhřívaném nažehlovacím stole s překryvem pod tlakem, aplikace strip lining po obvodu díla a napnutí na původní očištěný a zpevněný napínací rám, vytmelení defektů, izolace povrchu tmelů, nanesení lesklého laku, napodobivá retuš, nanesení závěrečného lesklého laku.

Suché čištění, šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem malými vatovými smotky, konsolidace prasklin v povrchových úpravách, vytmelení prasklin a defektů akrylátovým tmelem, izolace povrchů tmelů, drobné defekty vyretušovány napodobivou retuší.

Úprava polodrážky rámu a adjustace díla zpět do rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 3**

Obrázek 157 Inv. č. 73 240, líc.

Obrázek 158 Inv. č. 73 240, rub.

Obrázek 159 Průzkum v UV záření: na obraze jsou dvě odlišně luminující lakové vrstvy.

Základní informace:

Inventární číslo	73 235 (pův. 789/II-1895)
Název díla	Josef Ressel, vynálezce lodního šroubu
Autor	neznámý
Signatura	-
Datace	kolem 1870 dle identifikačního štítku
Technika díla	olejomalba na plátně, silně zaklížené
Rozměry díla	80 × 66 cm, klínovací rám nepůvodní novodobý
Rám	profilovaný zdobný, dřevěné lišty, křída, plátkový kov zlaté barvy, opravy práškovými kovy, doplňky (PH roh), na povrchu šelaková politura
Rozměry rámu	96,5 × 86,5 cm, Š 9,5 cm, T 6 cm
Druhotné zásahy	restaurováno: dublování, obtmelené lemy ⁶

Vrstvená lazurní hladká malba bez plastických akcentů na tenkém světlém až bílém podkladu a tenké textilní podložce.

Popis poškození:

Malba byla nedávno radikálně restaurovaná; byla provedena rentoaláž na pomocnou textilní podložku pomocí klihoškrobového lepidla (kleistr) a výměna napínacího rámu. Barevná vrstva se v současnosti nachází lokálně ve stavu ohrožení. Silné přepnutí plátna působí na barevnou vrstvu, která se uvolňuje v podobě střechovitých vertikálních puchýřků. Před zmíněným restaurováním byl obraz zřejmě na několika místech natržený – při horním okraji jsou patrné opravy dvou trhlin. Průzkum v UV záření prokázal přítomnost souvislé lakové vrstvy na povrchu malby. Nedávno došlo na dvou místech k promáčknutí obrazu od líce o průměrech 5–8 cm.

Na ozdobném rámu jsou viditelné stopy po předchozích opravách. Původní úprava plátkovými kovy byla nahrazena souvisle nanesenými neryzími plátkovými kovy s lazurami na olejových podkladech. Vyvstalé lišty rámu jsou poškozené drobnými oděrky. Rám je v dobrém technické stavu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, neinvazivní průzkum v IR a RTG, lokální prekonsolidace barevné vrstvy, vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické očištění díla z rubu i z líce, šetrné mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou vatovými smotky, ztenčení nebo odstranění nejmladších lakových vrstev, vyrovnání dvou promáčknutých částí podložky po předchozím lokálním vlhčení, a konsolidace barevné vrstvy s těchto místech, lakování tenkou vrstvou polomatného laku stříkáním pomocí airbrush.

Mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění povrchů demineralizovanou vodou vatovými smotky, vytmelení defektů, izolace povrchu tmelů a imitativní retuše.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 1**

⁶ Restaurováno akad. mal. Janou Raslovou v roce 1971. Ibidem, (pozn. 2).

Obrázek 160 Inv. č. 73 235, líc.

Obrázek 161 Inv. č. 73 235, rub.

Obrázek 162 Průzkum v UV záření: na celé ploše obrazu luminoje souvislá laková vrstva nanesená štětcem.

Základní informace:

Inventární číslo	73 241 (pův. 789/II-2479)
Název díla	Portrét Františka Smékala (1823–1883), zakladatele továrny na hasičské stříkačky
Autor	neznámý
Signatura	-
Datace	-
Technika díla	olejomalba na původním dřevěném klínovacím rámu (šířka lišt 4,6 cm, výška 2,6 cm) s pěti původními klínky
Rozměry díla	61,2 × 51,7 cm
Rám	-
Druhotné zásahy	oprava papírovou lepicí páskou na rubu plátna

Lazurami provedená vrstvená malba na tenkém hustě tkaném plátně na světlém okrovém asi olejovém komerčním podkladu (i na obvodových lemech na bocích). Obraz na rámu dodatečně přepnutý a formát upraven.

Popis poškození:

Malba i plátno jsou narušeny na několika místech dřevokazným hmyzem. V malbě se nachází výrazný defekt na čele a to 2,5 cm škrábanec, dále na spodní liště uprostřed je úbytek hmoty plátna a ztráta barevné vrstvy (cca 1,5 × 1 cm). Ke ztrátám barevné vrstvy došlo také na zlomových hranách plátna. Na povrchu malby, zejména na líci, jsou silné vrstvy nečistot, mušince, světlé zákaly na laku (asi mikrobiologického původu, v UV záření luminují černě). Obrazový nerovnoměrně nanesený lak je ztmavlý – zežloutlý - v rozích téměř chybí. Rovina textilní podložky originálu je výrazně deformována povolením na napínacím rámu a prolomením malby i podkladu vnitřními hranami napínacího rámu. Další deformace byla způsobena lokálním prudkým úderem od líce uprostřed horní lišty. Rub plátna je znečištěný, na rámu jsou bílé skvrny (LD roh), plátěná vazba se rozvolňuje. Dílo se nachází v havarijním stavu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mikrobiologické stěry a příp. dezinfekce obrazu a napínacího rámu, lokální prekonsolidace barevné vrstvy, suché čištění líce a rubu malby, sejmutí lepicí pásky z rubu plátna, šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem vatovými smotky, sejmutí z napínacího rámu, dočištění obvodových lemů suchou cestou, poté navlhčení a rozžehlení zlomů, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy a její ztenčení, celoplošné vlhčení díla filtračními papíry a pomocí hydrofilní membránové textilie Sympatex, vyrovnání díla na vyhřívaném nažehlovacím stole s překryvem a pod tlakem, nažehlení originálu na nové hustě tkané tenké lněné plátno, vytmelení defektů, napnutí díla na původní upravený napínací rám (suché a mokré čištění, úprava přidáním tenké obvodové lišty na lícovou stranu napínacího rámu), nanesení lesklého mezilaku, provedení imitativní retuše, nanesení závěrečného lesklého (mírně lomeného) laku.

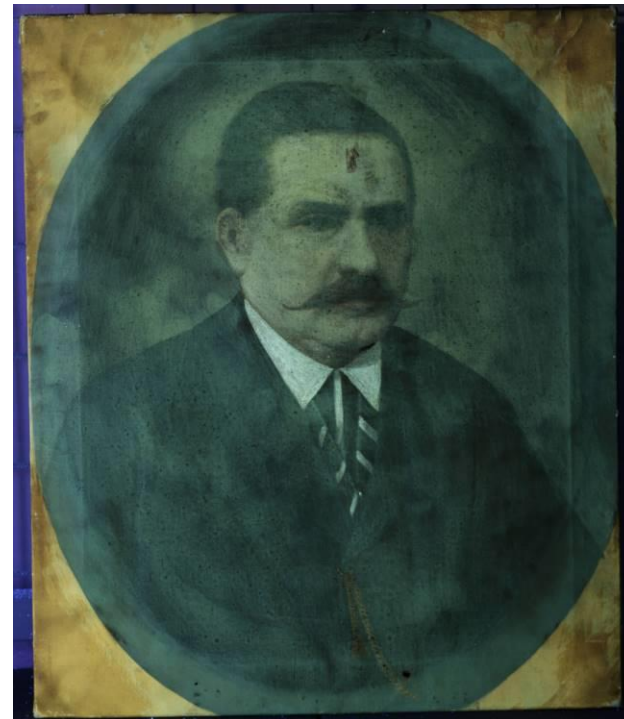
Hodnocení stavu: **obraz 4**

Obrázek 163 Inv. č. 73 241, líc.

Obrázek 164 Inv. č. 73 241, rub.

Obrázek 165 Průzkum v UV záření.

4. MUZEUM ARCHITEKTURY A STAVITELSTVÍ

Základní informace:

Inventární číslo	76 056 (pův. 789/II-486)
Název díla	Stavba řetězového mostu přes Vltavu v Praze
Autor	Carl Würbs
Signatura	-
Datace	nedatováno, na identifikačním štítku 1840
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném klínovacím rámu
Rozměry díla	51 × 66,5 cm
Rám	hlubší profilovaný ozdobný rám s plastickými odlévanými dekory v nárožích a uprostřed lišt, zdobený plátkovým kovem
Rozměry rámu	67 × 83 cm, lišty: šířka 9 cm a tloušťka 8 cm
Druhotné zásahy	restaurováno ⁷

Hladká olejomalba s nečetnými velmi málo se uplatňujícími plastickými akcenty na dublované textilní podložce napnutá na novém nepůvodním klínovacím rámu z 20. století. Lemy plátna na bocích rámu obtmelené zalakovanou křídou, která je křehká. Dublovací adhezivum pravděpodobně kleistr, což potvrzuje i restaurátorská dokumentace.⁸

Popis poškození:

Na malbě je zažloutlý v poměrně silné vrstvě celoplošně nanesený lak a ztmavlé retuše. Struktura plátna se nažehlením prolisovala do líce malby. Závažným poškozením je ztráta adheze barevné vrstvy – vznik puchýřů a otevírající se krakeláže. Dílo je na klínovacím rámu přepnuto. V levém dolním rohu je nedokonale vyretušovaný výrazný defekt, zřejmě se jedná o opravenou trhlinu v plátěné podložce. Retuše se nachází převážně pod lakem (až na plochu oblohy).

Ozdobný rám byl v minulosti opravený: došlo k plošnému pokrytí plátkovými neryzími kovy s lazurami na povrchu a, na bocích nové okrové nátěry temperou. Konstrukce je nyní je v rozích rozvolněná. Vyvstalé části lišty na levé straně jsou prodloužené až do křídového podkladu. Povrch díla i rámu pokrývá prachový depozit.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, lokální prekonsolidace barevné vrstvy, vyrámování díla, mechanické očištění rubu i líce díla, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy a ztmavých sekundárních zásahů, mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou s tenzidem, ztenčení lakové vrstvy a sejmutí barevně nevhodných retuší, celoplošná konsolidace barevné vrstvy, úprava nebo odstranění starých tmelů, tmelení defektů v barevné vrstvě a izolace povrchu tmelů, nanesení tenké vrstvy lesklého laku, provedení imitativních retuší, nanesení závěrečného lesklého mírně lomeného laku.

Konsolidace temperového nátěru na bocích rámu. Mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění, vytmelení drobných úbytků hmoty na rámu (akrylátový tmel), izolace tmelu šelakem, provedení nápodobivých retuší. Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 2**

⁷ Restaurováno akad. mal. Janou Raslovou v roce 1971. Ibidem, (pozn.2).

⁸ Ibidem.

Obrázek 166 Inv. č. 76 056, líc.

Obrázek 167 Inv. č. 76 056, rub.

Obrázek 168 Detail nevhodně se uplatňujících retuší.

Obrázek 169 Detail retuší v UV záření.

Základní informace:

Inventární číslo	76 057 (pův. 789/II-1468)
Název díla	Most v Poříčí nad Sázavou
Autor	J. V. Kautský
Signatura	„Kautsky. 1850“ LD roh /červenou barvou
Datace	1850
Technika díla	olejomalba na plátně
Rozměry díla	37,2 × 66 cm
Rám	dobový ozdobný rám s černým nátěrem naprofilacích, na úzké vnitřní liště práškové zlato bez podkladu?
Rozměry rámu	56 × 84 cm, lišty: šířka 10 cm a tloušťka 4,5 cm
Druhotné zásahy	rentoaláž na voskopryskyřičnou směs, retuše
Poznámky	tištěný papírový štítek na rubu rámu: „Jan Václav Kautský (1827–1896), Silniční most v Poříčí nad Sázavou, uvolnění skruží 24. 11. 1849 při cestě Františka Josefa I.“ Datum na štítku ručně opraven z 30. 11. na 24. 11. a připsáno „U 40“.

Lazurní vrstvená hladká malba s lokálními plastickými akcenty na olejovém podkladu, hustě tkaném tenkém plátně (?) a původním dřevěném napínacím subtilním rámu.

Popis poškození:

Obraz v minulosti opravován – podložka dublována pomocí voskopryskyřičné směsi na tenké lněné plátno. Malba je v současnosti v havarijním stavu; narušena hustou sítí krakel se střechovitě vyvstalou barevnou vrstvou (způsobeno objemovými změnami textilní podložky). Malba s podkladem má špatnou soudržnost s podložkou. Šupinky malby se zvedají v místech křížení krakel a uvolňují se. Na několika místech došlo již ke ztrátám. Na malbě jsou ve VIS patrné retuše (jejich množství je pak lépe vidět na fotografii v UV záření). Souvislá laková vrstva je na povrchu zvětralá a ztmavlá, zežloutlá. Poškození malby krakeláží je výrazně menší v místech, kde je plátno od rubu kryto napínacím rámem. Malba je několika místech mechanicky poškozena odřením. Dílo i rám pokrývají prach a hrubé nečistoty. U napínacího klínovacího rámu: v PH rohu nové klínky, v LH rohu a ve spodních rozích klínky původní, ve spodních rozích vždy jeden schází.

Dobový ozdobný rám je ve špatném technickém stavu. Není původní, byl dodatečně zmenšený: ve spodních rohových spojích je nedostatečně fixovaný a rozvolněný. Poškození se týká pouze spodních rohových partií, kde došlo k úbytku hmoty povrchové úpravy, poškozené několika oděrkami.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Opatrná manipulace s dílem při fotodokumentaci, prekonsolidace uvolněné barevné vrstvy, vyjmutí díla z ozdobného rámu, sejmutí obrazu z napínacího rámu, dodatečná celoplošná konsolidace barevné vrstvy, mechanické čištění, celoplošné zajištění malby papírovými přelepky (pomocné adhezivo na základě zkoušek rozpustnosti laků a malby), odstranění pomocné textilní podložky rentoaláže a lepidel rentoaláže – aktivace teplem a odsátí do filtračních papírů (na nažehlovacím stole), provlhčení podložky filtračními papíry přes hydrofilní membránovou textilií Sympatex, dublování na pomocné vysrážené plátno na vyhřívaném nažehlovacím stole pod překryvem s přitlakem, sejmutí papírového přelepu, sejmutí ztmavělých retuší a ztenčení lakové vrstvy, vytmelení vypadlých míst barevné vrstvy a jiných defektů, izolace tmelů, zalakování lesklým lakem, imitativní retuše, nanesení závěrečné lesklá mírně lomená (nebo polomatné) lakové vrstvy.

Truhlářská oprava ve spojích ozdobného rámu a jejich fixování, lepení prasklé vnitřní lišty, očištění všech lišt ozdobného rámu na pohledové i rubové straně, tmelení a vyretušování defektů, úprava polodrážek lišt rámu a adjustace díla zpět do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: obraz 5, rám 5

Obrázek 170 Inv. č. 76 057, líc.

Obrázek 171 Inv. č. 76 057, rub.

Obrázek 172 Detail se signaturou, retušemi a deformací barevné vrstvy.

Obrázek 173 Detail v UV záření, LD roh: retuše luminující pod lakem.

Základní informace:

Inventární číslo	76 058 (pův. 789/II-1874)
Název díla	Vápenka v Bráníku
Autor	Sotér Vonášek
Signatura	„ <i>Soter-Vonášek</i> “ (LD roh)
Datace	1920 (<i>připisy na rubu podložky a štítku</i>)
Technika díla	olejomalba/olejová tempera na papírové lepence (vrstvená, dřevitá)
Rozměry díla	56,2 × 45,5 cm, tloušťka lepenky 3–4 cm
Rám	jednoduše profilovaný polychromovaný rám, dobový, původní
Rozměry rámu	70 × 58,5 cm, lišty: šířka 7,3 cm a tloušťka 3,8 cm
Druhotné zásahy	retuše patrné v obloze malby (viz foto v UV záření)
Poznámky	množství připisů a štítků na rubu lepenky a rámu.

Povrchová úprava rámu: křídová hmota, tenká vrstva červeného polimentu/barvy, šedostříbrný plátkový kov, práškový nátěr imitující zlato, závěrečná nepravidelně nanesená hnědofialová opakní vrstva nanesená pouze na širokou prohloubenou lištu. Široké lišty původně zdobený mělkým opakujícím se reliéfem v křídové vrstvě.

Popis poškození:

Pastózní malba s lokálními výraznými strukturami má špatnou soudržnost s tenkým světlým nažloutlým podkladem. Podložka originálu je výrazně deformovaná ve vlnách a v celé ploše konkávně. Barevné vrstvy ve stabilním stavu. Na povrchu malby se nachází prachový depozit i výrazné nečistoty. V obloze výjevu jsou ztmavlé retuše na povrchu zežloutlého laku, jehož vrstvy byly v minulosti aktivovány rozpouštědly. Dobře patrné je to při průzkumu v UV záření, které je také zvýrazňuje. Na několika místech došlo ke ztrátám barevné vrstvy a tím se obnažila světlá podkladová vrstva. Adjustace díla je již nevhodná a nefunkční. Podložku malby v rámu uchycují korodované hřebíky. Korozie se objevuje i na kovovém prvku – závěsu obrazu.

Dobový ozdobný rám je v havarijním stavu. Je na pohledových částech poškozený četnými oděrky a škrábanci. Ke ztrátám povrchových hmot došlo v rozích, lokálně i k obnažení dřeva. Rohové spoje jsou zcela rozvolněné. Horní dřevěná lišta je perforována kovovým závěsem od rubu. Rám pokrývá prachový depozit a nečistoty. LH roh vyžaduje okamžitou konsolidaci. Patrné jsou zkorodované hlavičky hřebíků a obnažené spodní vrstvy povrchových úprav především v rohových spojích. Úzká vnitřní lišta byla dodatečně upravena bílým nátěrem.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, lokální prekonsolidace barevných vrstev v místech ztrát, vyrámování díla, mechanické očištění líce i rubu díla, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy i barevné vrstvy pro identifikaci malířské techniky, změření pH podložky malby, příp. úprava pH rubu papírové lepenky po zajištění připisů a štítků na rubu lepenky; tzn. zkoušky rozpustnosti na vodu a etanol a příp. konsolidace barevné vrstvy štítků a připisů, anebo, bude-li to možné bez rizika poškození, sejmutí papírových štítků a jejich konzervace: očištění, zalepení trhlin/podlepení, adjustace zpět na rubovou stranu lepenky; čištění líce malby demineralizovanou vodou s tenzidem/neutrálním mýdlem vatovými smotky, ztenčení lakové vrstvy a odstranění příp. retuší (PD roh) nebo tmelů; postupné vlhčení papírové podložky v klimatické komoře a následně lisování nejprve pod mírným tlakem, příp. s tenkým provlhčeným filtračním papírem, poté již pod vyšším tlakem v tzv. měkkém sendviči; vytmelení defektů, izolace povrchu tmelů, nanesení vrstvy polomatného laku, retuše, závěrečné lakování stejným druhem laku.

Navrácení papírových štítků na rub papírové lepenky.

Rozebrání rámu a opětovné sesazení lišt spleení v rohových spojích, zajištění rubu pomocí trojúhelníků (překližka cca 3–4 mm buk), mechanické očištění rámu, odstranění rzi z korodujících hlaviček hřebíků, pasivace hřebíků, poté očištění lišt polovlhkým vatovým tamponem, navlhčeným v demineralizované vodě, tmelení poškozených míst klišokřídovým tmelem, imitativní retuše.

Adjustace díla do původního očištěného ozdobného rámu a vytvoření zadního krytu z alkalické archivní lepenky.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 5**

Obrázek 174 Inv. č. 76 058, líc.

Obrázek 175 Inv. č. 76 058, rub.

Obrázek 176 Průzkum v UV záření: luminující laková vrstva je lokálně narušená anebo zcela chybí v partiích oblohy.

Základní informace:

Inventární číslo	76 059 (pův. 789/II-2347)
Název díla	Stavba (staveniště s jeřáby)
Autor	Jaroslav Ronek (1892–1962)
Signatura	„Ronek“ PD roh černou barvou
Datace	30. – 40. léta 20. století
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném klínovacím rámu s horizontální středovou příčkou
Rozměry díla	140,5 × 110,5 cm
Rám	dřevěný rám s hladkým povrchem opatřeným lesklou černou barvou, úzká vnitřní lišta zdobena zlatou barvou
Rozměry rámu	167 × 135,4 cm, lišty: šířka 15,5 cm a tloušťka 6,5 cm
Druhotné zásahy	-

Malba na bílém podkladu a na hrubé řídce tkané textilií – asi juta. Bílý podklad částečně prostupuje osnovou na rubovou stranu.

Popis poškození:

Malba je v relativně dobrém stavu. Nejvýraznějším defektem je lokální poškození malby na deformovaných plochách a povrchu osnovy textilní podložky, neboť došlo k povolení plátna na napínacím rámu. Na líci i rubu malby se nachází vrstva nečistot. Průzkum v UV záření prokázal přítomnost laku naneseného celoplošně v nerovnoměrné vrstvě - září zeleně do oranžova. UV záření zviditelnilo v laku nepravidelnou síť různě velkých tmavých skvrn neznámého původu – může se jednat o nepravidelné vsáknutí lakové vrstvy do řídce tkané podložky. Malba je u levého okraje uprostřed poškozená perforací o velikosti 1 cm. Textilní podložka originálu je zkřehlá.

Ozdobný rám je na vyvstalých částech lišt poškozen oděrkami (např. vlevo dole). Celkově je však v dobrém a funkčním stavu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mikrobiologické stěry na líci i rubu plátna a příp. dezinfekce, prekonsolidace barevné vrstvy v místě perforace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, suché čištění líce a rubu malby, šetrné mokré čištění vatovými smotky navlhčenými v demineralizované vodě s neutrálním mýdlem nebo tenzidem, sejmutí obrazu z napínacího rámu, dočištění rubu plátna pod lištami, lokální vlhčení obvodových lemů a jejich rozžehlení, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy, celoplošné vlhčení díla filtračními papíry pomocí membránové páro propustné textilie Sympatex a jeho vyrovnání na vyhřívaném nažehlovacím stole pod tlakem, provedení strip lining. V případě dobrého stavu napínacího rámu: očištění, zpevnění, úprava hran napínacího rámu aplikací úzké vyvstalé lišty alespoň 0,5 cm široké o tloušťce 3 mm. Splenění a vytmelení perforací v podložce díla, zhotovení záplaty na rubu podložky, tmelení defektů v malbě, izolace povrchů tmelů, nanesení mezilaku, provedení napodobivé retuše, nanesení závěrečného lesklého mírně lomeného laku.

Očištění ozdobného rámu suchou cestou, poté demineralizovanou vodou s tenzidem vatovými smotky, vytmelení chybějících míst v povrchové úpravě a defektů, izolace povrchu tmelů, napodobivá retuš.

Úprava polodrážky rámu a adjustace díla zpět do ozdobného rámu.

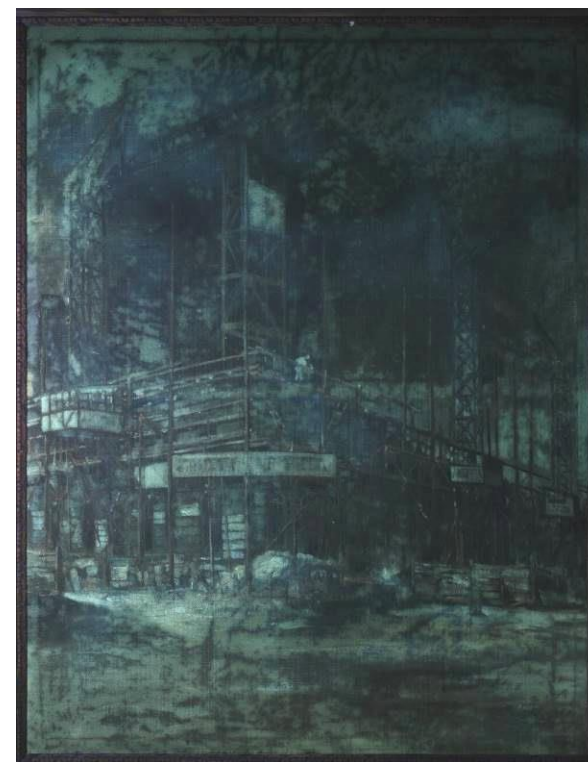
Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 3**

Obrázek 177 Inv. č. 76 059, líc.

Obrázek 178 Inv. č. 76 059, rub.

Obrázek 179 Průzkum v UV záření: tmavě luminující síť, možná způsobená nepravidelným odsáním lakové vrstvy do řídké textilní podložky.

Základní informace:

Inventární číslo	76 061 (pův. 789/II-336)
Název díla	Antonín Švehla
Autor	Otto Peters (1882–1970)
Signatura	„ <i>Otto Peters 1929</i> “ šedou barvou pravý kraj uprostřed
Datace	1929
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném klínovacím rámu
Rozměry díla	92,5 × 80,2 cm
Rám	-
Druhotné zásahy	není zřejmé, zda se nejedná pouze o autorské opravy

Hladká vrstvená malba na komerčním bílém podkladu a hustě tkaném plátně na dřevěném napínacím rámu.

Popis poškození:

Dílo je pokryto silnou vrstvou nečistot, především na rubu plátěné podložky. Malba je poškozena četným množstvím oděrek, které se vyskytují na okrajích malby, dále škrábanci, drobnými ztrátami barevné vrstvy a výraznou deformací plátna v podobě různě dlouhých linií. Krakeláž v ploše obrazu vznikla důsledkem překlížení textilní podložky a také nešetrným zacházením s dílem např. prudkými údery do rubu podložky. Na malbě se nachází několik různých druhů nerovnoměrně nanesených lakových vrstev (odlišně luminují v UV záření). Pravděpodobně souvisí s autorskými korekturami. Lakové vrstvy jsou nerovnoměrně zakalené, vyskytují se na nich šedé a černé skvrny způsobené pravděpodobně mikrobiologickým napadením. Svědčí o něm i skvrny na horním obvodovém lemu plátna. Hřebíky, fixující obvodové lemy podložky s drobnými perforacemi mají zkorodované hlavičky.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mikrobiologické stěry, příp. dezinfekce díla i rámu, prekonsolidace v místech defektů, mechanické očištění líce i rubu plátna, mokré čištění demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem, sejmutí malby z napínacího rámu, očištění, lokální vlhčení a rozžehlení obvodových lemů, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy i dvou autorských zásahů (tmavě luminujících v UV záření), selektivní ztenčení lakové vrstvy a kontrola autorských pentimenti v UV záření, celoplošné vyrovnání podložky po provlhčení přes membránovou hydrofilní textilií Sympatex na vyhřívaném nažehlovacím stole s překryvem a pod tlakem, provedení strip lining na zlomové hraně po obvodu plátna, vytmelení ztrát v barevné vrstvě, izolace povrchu tmelů, mechanické čištění původního napínacího rámu, mokré čištění vatovými tampony s demineralizovanou vodou a Ajatinem, doplnění rámu o středovou lištu a stabilizace rámu kovovými rohovníky, napnutí díla na napínací rám, nanesení lesklého laku, provedení imitativních retuší, zalakování díla mírně lomeným lesklým lakem.

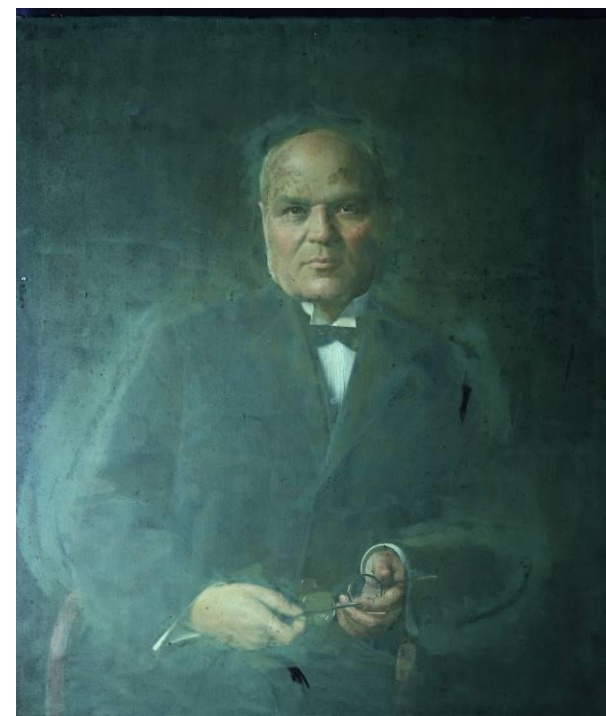
Hodnocení stavu: **obraz 4**

Obrázek 180 Inv. č. 76 061, líc.

Obrázek 181 Inv. č. 76 061, rub.

Obrázek 182 Průzkum v UV záření: zvýrazněno více lakových nebo závěrečných lazurních vrstev s odlišnou luminiscencí, dále tmavě lumínují nejmladší zásahy na laku a drobné tmavé skvrnky zřejmě mikrobiálního původu.

Základní informace:

Inventární číslo	76 062 (pův. 789/II-337)
Název díla	Antonín Švehla
Autor	Jaroslav Háša (1890–1968)
Signatura	„Háša Jaroslav“ PD roh vyrytá perkem/tenkým štětcem v téměř suché vrstvě, špatně viditelná
Datace	-
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném klínovacím rámu
Rozměry díla	90 × 72 cm
Rám	-
Druhotné zásahy	dosud nesejmuto z rámu

Hladká tenká vrstvená lazurní malba s ojedinělými plastickými akcenty v draperiích provedená na bílém podkladu. Struktura hustě tkaného jemného plátna se uplatňuje v povrchu malby.

Popis poškození:

Malba je lokálně rozvolněná, a to v místech perforací, kde se poškozená barevná vrstva uvolněná od podkladu nebo od podložky. Plátno je v horních rozích mírně deformované nedostatečným vypnutím na napínacím rámu. Malba je poškozena množstvím oděrek, které se vyskytují při okrajích obrazu, dále škrábanci, drobnými ztrátami barevné vrstvy a výraznou deformací plátna v podobě četných zlomů. Podél okrajů díla došlo k prolomení podkladu a barevných vrstev vnitřními hranami napínacího rámu do plátěné podložky. Krakeláž v ploše obrazu je způsobena též nešetrným zacházením s dílem např. razantními údery do podložky od rubu i líce. Na malbě je nanášena jedna nesouvislá laková vrstva. V UV záření je v PD rohu vidět historická sonda ze snímání laku, které je pak ve větší ploše patrné v okolí hlavy portrétovaného a především na jeho obličej, kde jsou patrné sekundární zásahy (retuše). Zde došlo k úplnému sejmutí lakové vrstvy (pokud zde původně vůbec byla). Laková vrstva je nerovnoměrně zakalená, vyskytují se na ní šedé a černé skvrny způsobené pravděpodobně mikrobiologickým napadením. Hřebíky, fixující lemy podložky na napínacím rámu mají zkorodované hlavičky. Dílo pokrývá silná vrstva nečistot.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mikrobiologické stěry, příp. dezinfekce díla i rámu, prekonsolidace v místech defektů, mechanické očištění líce i rubu plátna, mokré čištění demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem, sejmutí obrazu z napínacího rámu, očištění, lokální vlhčení a rozžehlení obvodových lemů, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy i autorských zásahů na laku v oblasti nosu (tmavě luminujících v UV záření), ztenčení lakové vrstvy, lokální vyrovnání deformací podložky především v místech perforací, celoplošné vyrovnání podložky po provlhčení filtračními papíry pomocí hydrofilní membránové textilie Sympatex na vyhřívaném nažehlovacím stole pod tlakem, strip lining, lokální zpevnění rozvolněných textilních vláken polyamidem, záplaty na rubu v místech větší perforace, vytmelení defektů v barevných vrstvách, izolace povrchu tmelů, mechanické čištění původního napínacího rámu, mokré čištění vatovými tampony demineralizovanou vodou s Ajatinem, doplnění rámu o středovou příčku, napnutí díla na napínací rám, nanášení lesklého laku, provedení napodobivé retuše, zalakování díla mírně lomeným lesklým lakem

Hodnocení stavu: **obraz 4**

Obrázek 183 Inv. č. 76 062, lic.

Obrázek 184 Inv. č. 76 062, rub.

Obrázek 185 Průzkum v UV záření: laková vrstva je ztenčena v partiích čela a v pozadí.

Obrázek 186 Detail pravého dolního rohu se signaturou a bělavými skvrnami zřejmě mikrobiálního původu.

Základní informace:

Inventární číslo	76 063 (pův. 789/II-338)
Název díla	Alois Rašín
Autor	Karel Boháček
Signatura	LD roh grafitovou tužkou čitelné pouze „a“
Datace	-
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném napínacím rámu.
Rozměry díla	100 × 76,2 cm
Rám	-
Druhotné zásahy	-

Hladká vrstvená malba na bílém podkladu bez výrazných plastických akcentů na hustě tkaném tenkém plátně. Obraz byl v minulosti přeprnutý a formátově upravený – viz malba na obvodových lemech.

Popis poškození:

Na povrchu malby se nachází zakalený lak s četnými šedými skvrnami. Textilní podložka malby je poškozená, a na několika místech deformována – v pravém horním rohu perforace 3 cm. Podél levého a horního okraje díla došlo k prolomení podkladu a barevných vrstev vnitřními hranami napínacího rámu do plátěné podložky, která je v těchto místech narušena v délce cca 10 cm od rubu uprostřed diagonálně promáčknutím ve formě vrypu a jedno bodové promáčknutí od rubu nalevo na úrovni hlavy. Malba je dále poškozena četnými škrábanci a oděrkami, v jednom místě i razantním úderem od rubu. Celou malbu pokrývá silná vrstva nečistot.

Lemy plátěné podložky jsou též pokryty barvou a na napínací rám jsou uchycené zkorodovanými hřebíčky. Klínovací napínací rám je v rohových spojích rozvolněný a ve třech rozích scházejí klínky. Na rámu se také nachází několik výletových otvorů po dřevokazném hmyzu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mikrobiologické stěry, příp. dezinfekce díla i rámu, prekonsolidace v místech poškozené malby, mechanické očištění líce i rubu plátna, mokré čištění demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem vatovými smotky, sejmutí obrazu z napínacího rámu, očištění, lokální vlhčení a rozžehlení obvodových lemů, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy (kontrola, zda nejsou v lakové vrstvě autorské zásahy viz foto v UV), ztenčení lakové vrstvy, vytvoření záplaty v místě perforace a strip lining, lokální a plošné vlhčení kličové izolace mezi textilem a podkladem obklady filtračním papírem pod hydrofilní membránovou textilií Sympatex, rovnání na vyhřívaném nažehlovacím stole pod překryvem a pod tlakem (lokální a celoplošné), vytmelení defektů v barevných vrstvách, izolace povrchu tmelů, mechanické čištění původního napínacího rámu, mokré čištění vatovými tampony demineralizovanou vodou, ošetření insekticidním prostředkem proti dřevokaznému hmyzu (lokálně injektáží + plošný nátěr), konsolidace rámu kovovými rohovníky, zatmelení výletových otvorů, napnutí díla na napínací rám, nanesení lesklého laku, provedení imitativních retuší, zalakování díla lesklým mírně lomeným lakem.

Hodnocení stavu: **obraz 4**

Obrázek 187 Inv. č. 76 063, líc.

Obrázek 188 Inv. č. 76 063, rub.

Obrázek 189 Průzkum v UV záření: na lakové vrstvě jsou patrně autorské zásahy.

Základní informace:

Inventární číslo	76 064 (pův. 789/II-345)
Název díla	T. G. Masaryk
Autor	Mislovič (?)
Signatura	„1924“ PD roh červenou barvou
Datace	1924
Technika díla	olejomalba na plátně napnutém na dřevěném nepůvodním klínovacím rámu
Rozměry díla	81,3 × 60 cm
Rám	novodobý, úzká jednoduše profilovaná lišta s hnědým nátěrem , plátkové kovy na olejovém podkladu
Rozměry rámu	93,7 × 72,3 cm, lišty: šířka 7 cm a tloušťka 5,3 cm
Druhotné zásahy	restaurováno: rentoaláž, retuše

Malba alla prima provedená na bílém podkladu a plátěné podložce. Autor nejprve provedl náčrt grafitovou tužkou. Barevné vrstvy v tenkých nánosech. Plátěná podložka je ze středně silného hustě tkaného plátna. Formát podložky byl v minulosti druhotně upraven (zmenšený a odstřižený u spodního okraje).

Popis poškození:

Malba po nedávném restaurování je ve stabilizovaném stavu; obraz byl dublovaný pomocí voskopryskyřičné směsi na novou pomocnou plátěnou podložku. Během tohoto procesu došlo lokálně k prolisování struktury plátna do barevné vrstvy. Dílo za pomocné plátno je chyceno k napínacímu rámu kovovými sponkami. Na líci malby se nachází drobné tmely (pod brýlemi u pravého oka a nad levým ramenem v pozadí o velikosti cca 1 cm). Uprostřed bočních stran vertikální praskliny v barevné vrstvě, které obnažily světlý podklad. Příčinou defektu mohlo být nešetrné napínání.

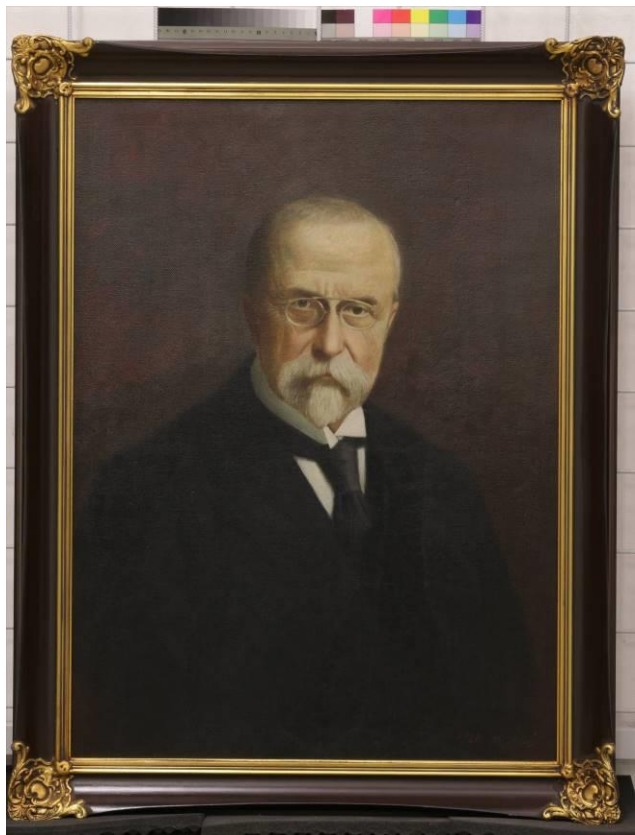
Obraz je nešetrně adjustován do ozdobného rámu dlouhými silnými hřebíky. Na spodní vyvstalé liště ozdobného rámu je drobný škrábanec.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické očištění líce, rubu malby a ozdobného rámu, opatrné přešetření povrchu měkkým textilem.

Úprava vnitřního otvoru ozdobného rámu a provedení nové vhodnější adjustace díla do rámu (např. pomocí plochých kovových úchyťů vedených přes rohy obrazu zajištěných krátkými vruty do ozdobného rámu).

Hodnocení stavu: **obraz 2, rám 1**

Obrázek 190 Inv. č. 76 064, líc.

Obrázek 191 Inv. č. 76 064, rub.

Obrázek 192 Detail úpravy formátu při nedávném restaurování.

Obrázek 193 Detail nečitelné signatury PD roh.

5. MUZEUM ELEKTROTECHNIKY A MÉDIÍ

Základní informace:

Inventární číslo	76 652 (pův. ANTM 789/II-479a)
Název díla	Portrét Františka Křížíka
Autor	Jano Šrámek
Signatura	„JANO ŠRÁMEK 1936“ vpravo uprostřed
Datace	1936 (viz sign.)
Technika díla	olejomalba na hustě tkaném tenkém plátně s bílým podkladem, nalepená celoplošně na papírové lepence
Rozměry díla	cca 56 × 49,5 cm
Rám	černý jednoduše profilovaný rám s úzkou vnitřní lištou s plátkovým kovem zlaté barvy
Rozměry rámu	59,7 × 53,3 cm, lišty: šířka 2,3 cm a tloušťka 1,5 cm
Druhotné zásahy	-
Poznámky	na rubu lepenky: přípisy „Archiv NTM“ a „II 479“, razítka „Archiv pro dějiny a průmyslu NTM Praha“, dále přípis propisovacím perem „Jan Šrámek, portrét Fr. Křížíka, 1936“

Struktura textilní podložky se projevuje i v povrchu částečně pastózní malby s matným lakem.

Popis poškození:

Dílo je v dobrém stabilizovaném stavu. Nachází se na něm pouze několik oděrek a škrábanců v barevné vrstvě (v horních rozích). V levém horním rohu je drobný hlubší defekt. Při bližším průzkumu malby se malířské pasty zdají zploštělé a tmavé partie portrétovaného mírně zakalené. Průzkum v UV záření odhalil nerovnoměrně nanesenou lakovou vrstvu, signatura se nachází pod lakem. Podložka je rovná až na místa, kde byla na rubu fixovaná hřebíčky (v horním pravém rohu) lokální vyboulení.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí obrazu z ozdobného rámu, mechanického očištění díla i rámu, očištění líce malby demineralizovanou vodou a vatovými smotky, měření pH, příp. úprava pH rubu papírové lepenky, ztenčení laků, lokální rovnání deformace podložky, vytmelení defektů v malbě, izolace povrchu tmelů, nanesení vrstvy matného laku, imitativní retuše.

Adjustace do původního očištěného ozdobného rámu a vytvoření ochranného zadního krytu z 2 mm alkalické lepenky, jeho uchycení pomocí plochých dřevěných lišt, plochých kovových úchytlů fixovaných k lištám rámu pomocí nekorodujících vrutů.

Hodnocení stavu: **obraz 2, rám 2**

Obrázek 194 Inv. č. 76 652, líc.

Obrázek 195 Inv. č. 76 652, rub.

Obrázek 196 Průzkum v UV záření: na velmi tenkém nerovnoměrně naneseném laku jsou dodatečné autorské zásahy.

Obrázek 197 Detail signatury a vročení.

Základní informace:

Inventární číslo	76 653 (pův. 789/II-479b)
Název díla	František Křížík
Autor	Jano Šrámek
Signatura	„Jano Šrámek 1936“ PD roh i s datací
Datace	1936
Technika díla	olejomalba na plátně napnutém na dřevěném klínovacím rámu (šířka lišty 6 cm)
Rozměry díla	114,5 × 101,5 cm
Rám	dobový ozdobný rám s výraznými odlítnými plastickými prvky florálního charakteru (nátěry práškovým kovem? na povrchu sekundární), křídové podklady, štafířská klišo křídová masa – plastická výzdoba, dřevěné konstrukce
Rozměry rámu	132,2 × 119,5 cm, lišty: šířka 9,5 cm a tloušťka 7,5 cm
Druhotné zásahy	druhotné (autorské?) malířské zásahy na laku

Malba s výraznými plastickými akcenty na bílém podkladu a na hustě tkaném silně zaklíženém plátně napnutém na dřevěném napínacím rámu. Defekty malby jsou pod lakem, poškozená je i vrstva laku, malba se nachází i na obvodových lemech plátna

Popis poškození:

Plátno je v obou horních rozích mírně deformované nedostatečným vypnutím na napínacím rámu. Výraznou deformací v plátně podložce jsou četné horizontální i diagonální linie nepravidelných krakel projevující se na různých místech malby. Malba je deformovaná rozsáhlou přemalbou na povrchu lakovaných barevných vrstvách; snad se jedná o autorské korektury (?). I signatura v PD rohu se nachází na laku. Spodní okraj malby je po celé své délce poškozen nešetrnou manipulací při rámování – v několika místech došlo k drobným ztrátám barevné vrstvy a obnažil se bílý podklad. Zde také zde ulpěla barva použitá pro úpravu (opravu) ozdobného rámu.

Povrchová úprava ozdobného rámu je prakticky souvisle překryta druhotnými nátěry práškovými neryzími kovy. Na plastických pohledových částech i na rubu konstrukcí je prachový depozit.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, lokální prekonsolidace barevné vrstvy v místech defektů, vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické očištění líc i rubu plátna, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy i dodatečných malířských zásahů na lakové vrstvě, mokré čištění demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem vatovými smotky, sejmutí obrazu z napínacího rámu, očištění, lokální vlhčení a rozžehlení obvodových lemů, selektivní ztenčení lakových vrstev a nevhodných retuší na defektech, odstranění sekundárních zásahů práškovými kovy po obvodu malby, celoplošné provlhčení podložky filtračními papíry za pomoci hydrofilní membránové textilie Sympatex, vyrovnání podložky i malby na vyhřívaném nažehlovacím stole pod překryvem pod tlakem, vytmelení ztrát a defektů v barevných vrstvách, izolace povrchu tmelů, vytvoření strip lining, mechanické čištění původního napínacího rámu, mokré čištění vatovými tampony s demineralizovanou vodou a tenzidem, napnutí díla na napínací rám, provedení imitativních retuší a závěrečné lakování polomatným lakem.

Mechanické očištění ozdobného rámu, akceptování druhotné povrchové úpravy, šetrné mokré čištění vatovými tampony demineralizovanou vodou s tenzidem, tmelení poškozených míst akrylátovým tmelem, izolace povrchu tmelů, imitativní retuše.

Úprava lišty vnitřního okna dřevěného rámu v polodrážkách od rubu a adjustace díla zpět do původního ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 3**

Obrázek 198 Inv. č. 76 653, líc.

Obrázek 199 Průzkum v UV záření: výrazně tmavě lumínují druhotné zásahy na zalakovaném obraze.

Obrázek 200 Inv. č. 76 653, rub.

Základní informace:

Inventární číslo	77 145 (pův. 789/II-1463)
Název díla	Císařský mlýn v Praze Bubenči, Papírna a tapetárna Prosper-Piette
Autor	Vojtěch Berka (1827– ?)
Signatura	„ <i>W. Berka</i> “ LD roh na líci malby
Datace	LD roh pod signaturou „1858“, „1862“ (dle štítku na rubu napínacího rámu)
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném klínovacím rámu
Rozměry díla	38,5 × 54,3 cm
Rám	jednoduše profilovaný rám s úzkou plastikou zdobenou lištou
Rozměry rámu	54,1 × 70,9 cm, lišty: šířka 8,5 cm a tloušťka 6 cm
Druhotné zásahy	obraz i rám již restaurován ⁹
	připisy na rubu rámu červenou barvou „ <i>II 1463 ič 5746</i> “

Olejomalba s lokálními plastickými akcenty na tenkém hustě tkaném textilu z tenkých stejnoměrně stáčených nití. Původně na dřevěném rámu s šířkou lišt 5 cm. Nyní nový klínovací rám. Plátno je dublované na pomocnou textilní podložku, adhezivum vodorozpustné (kleistr). Lemy plátna na bocích rámu obtmelené křídovým tmelem, který je zkřehlý a má špatnou soudržnost s podložkou.

Popis poškození:

Barevnou vrstvu malby, zvláště při okrajích obrazu a v mracích pokrývají rozsáhlé ztmavlé a barevně posunutě přemalby. Podložka silně vypnutá, tuhá až ztvrdlá, silně zaklížená, silná vrstva bílého tmelu po obvodu na lemech. Strukturu hladké malby narušují drobné puchýřky a zvrásnění, které pravděpodobně způsobilo dlouhodobé vlhčení při dublování pomocí kleistru. Malba destruovaná kruhovou krakelází nad komínem od razantního úderu byla vyrovnána při předchozím restaurátorském zásahu.

Rohové spoje ozdobného rámu jsou rozevřené, pokrývá je pastózně nanesená retuš s odlišnou barevností, přesahující na originální plátkové kovy (stříbro na lesk, červený poliment, zlato na mat). V PH rohu je úzká ozdobná lišta rámu prasklá a uvolněná. Barevná úprava rubové strany rámu ztratila soudržnost a odpadáva od dřeva konstrukce.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické očištění rubu i líce díla, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy a ztmavých sekundárních zásahů, prekonsolidace barevné vrstvy na zlomové hraně rámu, mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou vatovými smotky, ztenčení lakové vrstvy a sejmutí barevné a tonálně nevhodných retuší, úprava nebo odstranění tmelů, tmelení defektů v barevné vrstvě a izolace povrchů tmelů, nanesení tenké vrstvy lesklého laku, provedení imitativních retuší, nanesení závěrečného lesklého mírně lomeného laku.

Mechanické očištění ozdobného rámu, zkoušky rozpustnosti sekundárních zásahů (prášková mosaz), konsolidace barevné úpravy rubové strany rámu, šetrné mokré čištění, sejmutí přemalby, lepení vnitřní poškozené lišty, úprava polodrážky na rubu, vytmelení drobných úbytků hmoty na rámu (akrylátový tmel), izolace povrchů tmelů šelakem, provedení imitativních retuší.

Úprava polodrážky rámu a adjustování obrazu do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 4**

⁹ V roce 1971 obraz restaurovala akad. mal. Jana Raslová. Rentoaláž provedla na pomocnou textilní podložku pomocí kliho škrobového lepu, pro tmelení použila voskokřídový tmel a retušovala kvašovými barvami. Závěrečný obrazový lak damarový. Ibidem (pozn. 2).

Obrázek 201 Inv. č. 77 145, lic.

Obrázek 202 Inv. č. 77 145, rub.

Obrázek 203 Průzkum v UV záření, část: po obvodu luminují rozsáhlé retuše.

Obrázek 204. Lemy plátna pod silnými nánosy křídly.

Základní informace:

Inventární číslo	77 146 (pův. 789/II-1464)
Název díla	Hlava starce
Autor	Karel Klíč (1841–1926)
Signatura	„Klíč 1898“ PD roh červenou barvou
Datace	1898 (štítek NTM)
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném klínovacím rámu
Rozměry díla	31,8 × 25,5 cm
Rám	hluboce profilovaný zlatě zdobený dřevěný rám, plastické akcenty, štafířská klišokřídová hmota, klišokřídový podklad, poliment, plátkové zlato a práškový bronz, kamenivo.
Rozměry rámu	57 × 50,5 cm, lišty: šířka 12,5 cm a tloušťka 7 cm
Druhotné zásahy	zřejmě nepůvodní laková vrstva, stopy po čištění v barevné vrstvě

Subtilní hladká vrstvená malba na hustě tkaném plátně (stejněměrně stáčení nitě) s precizními jemnými plastickými akcenty na světlém okrovém podkladu, který je i na obvodových lemech (komerční podložka). Dřevěný napínací klínovací rám, některé klínky asi původní (2–3).

Popis poškození:

Barevnou vrstvu pokrývá matný mírně zakalený nerovnoměrný lak. Malbu narušuje jemná síť nedestruktivní krakeláže ve tmavých partiích (možná příčina je v použití kraplaku nebo asfaltu?). Čelo portretované osoby bylo již částečně čištěno a jsou zde patrné zbytky ztmavělých sekundárních zásahů. Místy došlo k odmytí laku i lazurních barevných vrstev (viz UV foto). Prachové nečistoty se nachází na malbě, rámu i ve hloubkách barevné vrstvy pod vrstvou laku. V pravé části je dlouhá bílá linie – škrábanec, místy až do podkladu. Do plátěné podložky se vtiskly při nešetrném čištění vnitřní hrany lišt napínacího rámu a rovina plátna je v těchto místech deformovaná.

Masivní bohatě zdobený zlacený rám nese četné množství sekundárních zásahů, které však nepůsobí rušivým dojmem (provedeny patrně mušlovým zlatem vlevo dole, i plátkovým kovem vpravo dole). Na vrcholových částech lišt je zlato prodřené a výrazně se projevuje podklad z červeného polimentu. Na několika místech se obnažila i bílá podkladová vrstva. Polychromie rámu na bocích narušena krakeláží a je uvolněná od dřeva. V rohových spojích se konstrukce mírně rozestoupily.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické čištění, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy, odstranění druhotných ztmavělých zásahů (partie na čele) a sejmutí bílé linie na malbě, lokální rovnání deformací podložky na rámu (vlhčení od rubu vždy v linii jedné strany a klínováním), nanesení lesklého mezilaku, imitativní retuše defektů, lesklý závěrečný lak.

Lokální konsolidace podkladových a barevných vrstev, mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné očištění rámu vatovými tampony navlhčenými v demineralizované vodě s tenzidem. Vytmelení drobných defektů na rámu, izolace tmelů a jejich zaretušování (Perglanz Remmer, mušlové zlato).

Upravení polodrážky rámu pro šetrnější uložení malby v rámu. Adjustace díla do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 3**

Obrázek 205 Inv. č. 77 146, líc.

Obrázek 206 Inv. č. 77 146, rub.

Obrázek 207 Obrazový lak je zakalený, mimo obvodové partie, které byly kryty v polodrážce rámu.

Základní informace:

Inventární číslo	76 654 (pův. 789/II-2067)
Název díla	Portrét Františka Křížíka
Autor	Karel Svoboda
Signatura	„K. Svoboda 91(97?)“ LD roh červenou barvou
Datace	1891
Technika díla	olejomalba na plátně napnutá na klínovacím rámu
Rozměry díla	143 × 95 cm
Rám	masivní dřevěný rám s širokými lištami: černý nátěr, úzká vnitřní lišta zlaté barvy; konstrukce na rubu: jehličnan, na lici asi lípa masiv
Rozměry rámu	178 × 131 cm, lišty: šířka 20 cm a tloušťka 8 cm
Druhotné zásahy	lak, retuše

Velkoformátový půl portrét namalovaný lazurními nánosy na bílý podklad komerčního původu na středně silném hustě tkaném plátně.

Popis poškození:

Malba se nachází ve stabilizovaném stavu. Plátěná podložka je na napínacím rámu mírně povolena a v pravém horním rohu deformovaná v menších vlnách. V horní pravé polovině téměř vertikální dlouhá vlna. Barevná vrstva je narušena rozsáhlou primární krakeláží obnažující světlejší podmalbu červenou barvou, ale i prolisováním hran vnitřních lišt napínacího rámu od rubu. V UV záření luminuje více vrstev – patrně se jedná o závěrečné lazurní vrstvy v oblasti inkarnátu nebo o četné retuše až lokální přemalby(?). Obrazový lak je v tmavých partiích zakalený a dílo nečitelné, především ve spodní části malby. Líc i rub malby pokrývá prachový depozit. Podložka překlížená a zkrehlá. Na rubu podložky jsou skvrny v místech odpovídající partiím inkarnátu na lici.

Obrazový rám je poškozený pouze drobnými oděrkami v rozích a na vyvstalých částech lišt, jinak se nachází ve velmi dobrém reprezentativním stavu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, lokální prekonsolidace (bude-li nutná), vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické očištění líce i rubu díla, šetrné mokré čištění líce malby (vatové smotky navlhčené v demineralizované vodě s tenzidem nebo neutrálním mýdlem), zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy a odstranění barevně nevhodných retuší, sejmutí obrazu z napínacího rámu, dočištění rubu plátna, navlhčení a rozžehlení obvodových lemů, zvlhčení díla pomocí filtračních papírů a hydrofilní membránové textilie systému Sympatex, rovnání podložky a malby na vyhřívaném perforovaném nažehlovacím stole pod tlakem s překryvem (případné odsávání vlhkosti a zbylých nečistot do filtračního papíru), vytvoření strip lining, napnutí na původní zpevněný a očištěný napínací rám (s upravenými hranami lišt), nanesení mezilaku, provedení drobných napodobivých retuší, nanesení závěrečného laku.

Mechanické očištění ozdobného rámu a jeho zpevnění od rubu v rohových spojích přilepením překližkových rohovníků, šetrné mokré čištění pomocí demineralizované vody na vatových smotcích, zpevnění poškozených částí vyvstalých lišt a fixování ke dřevu, tmelení ztrát povrchové úpravy a defektů, izolace povrchu tmelů a napodobivá retuš (včetně retušování mušinců perleťově lesklými pigmenty Perlglanz, Kremer).

Úprava polodrážky a adjustace díla zpět do původního ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 2**

Obrázek 208 Inv. č. 76 654, líc.

Obrázek 209 Inv. č. 76 654, rub.

Obrázek 210 Průzkum v UV záření.

Základní informace:

Inventární číslo	76 655 (pův. 789/II-2068)
Název díla	Portrét Pavlíny Křížkové
Autor	Karel Svoboda
Signatura	„K. Svoboda 91“ PD roh červenou barvou
Datace	1891
Technika díla	olejomalba na plátně na bílém podkladu napnutém na dřevěný klínovací rám
Rozměry díla	142,5 × 94,6 cm, šířka lišty napínacího rámu: 7 cm
Rám	masivní dřevěný rám s širokými lištami: černý nátěr, úzká vnitřní lišta zlaté barvy; konstrukce na rubu: jehličnan, na lici asi lípa masiv
Rozměry rámu	176,5 × 130,5 cm, lišty: šířka 20 cm a tloušťka 10 cm
Druhotné zásahy	retuš na laku dole uprostřed

Velkoformátový půl portrét namalovaný lazurními nánosy na tenký bílý komerční podklad na středně silném hustě tkaném plátně s drobnými plastickými detaily v oděvu a špercích.

Popis poškození:

Malba se nachází v dobrém stabilizovaném stavu. Plátěná podložka je na napínacím rámu mírně povolena. Podložka je značně překlížená, klišy i textil jsou zkřehlé. Malba je narušena rozsáhlou primární krakeláží, ale i prolisováním hran vnitřních lišt napínacího rámu od rubu do podkladových a barevných vrstev. V UV záření luminuje tenká souvislá a druhotně nanosená laková vrstva (ve VIS mírně zakalená) a dále jsou patrné lokální retuše nad hlavou. Obraz na rubu má velké ztmavlé skvrny vyskytující se v LH rohu a v místech inkarnátů. Může se jednat o nátěr řídkou pryskyřičnou nebo voskopryskyřičnou hmotou (obdobná nebo stejná v síle nánosu v levém horním rohu mimo inkarnát). Partie hlavy a jedné paže jsou na rubu obtaženy bílou křídou.

Obrazový rám je poškozený pouze drobnými oděrky v rozích a na vyvstalých částech lišt, jinak se nachází ve velmi dobrém reprezentativním stavu. Vnitřní úzká profilová lišta s plátkovými neryzím kovem a lazurou je lokálně poškozená korozí (asi v místech mušinců).

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, lokální prekonsolidace (bude-li nutná), vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické očištění líc i rubu díla, šetrné mokré čištění líc malby (vatové smotky navlhčené v demineralizované vodě s tenzidem nebo neutrálním mýdlem), zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy a odstranění barevně nevhodných retuší, sejmutí obrazu z napínacího rámu, dočištění rubu plátna, navlhčení a rozžehlení obvodových lemů, zvlhčení díla pomocí filtračních papírů a hydrofilní membránové textilie systému Sympatex, rovnání podložky a malby na vyhřívaném perforovaném nažehlovacím stole pod tlakem s překryvem (případné odsávání vlhkosti a zbylých nečistot do filtračního papíru), vytvoření strip lining, napnutí na původní zpevněný a očištěný napínací rám (s upravenými hranami lišt), nanosení mezilaku, provedení drobných napodobivých retuší, nanosení závěrečného laku.

Mechanické očištění ozdobného rámu a jeho zpevnění od rubu v rohových spojích přilepením překližkových rohovníků, šetrné mokré čištění pomocí demineralizované vody na vatových smotcích, zpevnění poškozených částí vyvstalých lišt a fixování ke dřevu, tmelení ztrát povrchové úpravy a defektů, izolace povrchu tmelů a napodobivá retuš (včetně retušování mušinců perleťově lesklými pigmenty Perlglanz, Kremer).

Úprava polodrážky a adjustace díla zpět do původního ozdobného rámu.

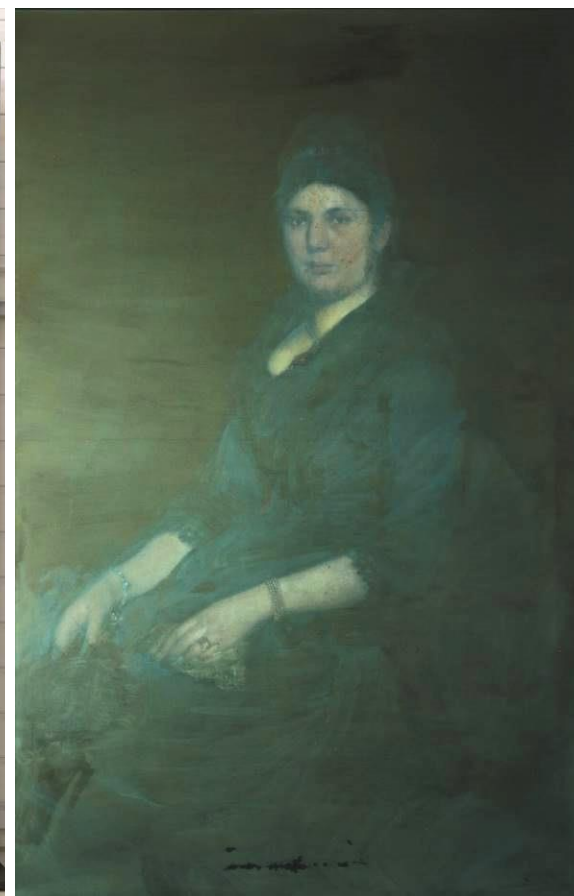
Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 2**

Obrázek 211 Inv. č. 76 655, líc.

Obrázek 212 Inv. č. 76 655, rub.

Obrázek 213 Průzkum v UV záření.

Základní informace:

Inventární číslo	76 656 (pův. 789/II-2069)
Název díla	Prof. Ing. Antonín Svoboda
Autor	Milada Svobodová
Signatura	„M. Svoboda“ PD roh šedomodrou barvou
Datace	1975
Technika díla	olejomalba(?) na plátně a na dřevěném klínovacím rámu
Rozměry díla	40,5 × 35,5 cm
Rám	jednoduchý hliníkový rám s úzkou lištou
Rozměry rámu	41 × 36 cm, lišty: šířka 3,8 cm a tloušťka 1,4 cm
Druhotné zásahy	-

Malba alla prima provedená pastozními nánosy barvy.

Popis poškození:

Malířka použila deformované asi nevyžehlené plátno se světlým podkladem na dřevěném napínacím rámečku (viz pohled na rub podložky). Malba je v dobrém stavu. Na jejím povrchu je pouze vrstva nečistot. Průzkum v UV záření neprokázal přítomnost lakové vrstvy.

Ozdobný rám je funkční bez poškození. Taktéž je na něm prachový depozit.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámečku, mechanické očištění malby z líce i rubu, mokré čištění vatovými smotky navlhčenými v demineralizované vodě s tenzidem nebo neutrálním mýdlem.

Mechanické očištění rámu, úprava polodrážky a adjustace díla zpět do ozdobného rámu.

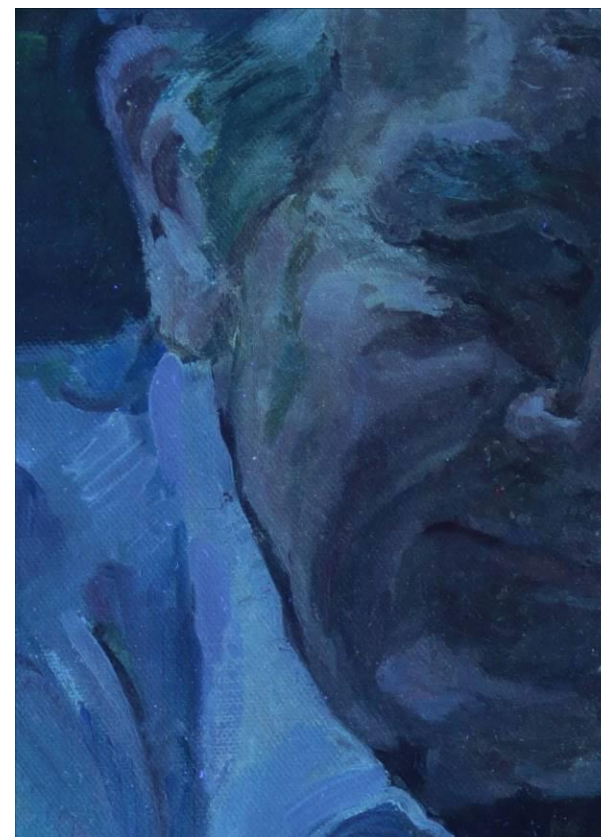
Hodnocení stavu: **obraz 1, rám 1**

Obrázek 214 Inv. č. 76 656, líc.

Obrázek 215 Inv. č. 76 656, rub.

Obrázek 216 Průzkum v UV záření, detail: na uchu i tváři jsou viditelné bílé linie prozrazující malířský postup tvorby – vznikly rytím tenkým hrotem do mokré malby.

6. BEZ ZAŘAZENÍ DO SBÍRKY

Základní informace:

Identifikátor	789/II-339
Název díla	Jan hrabě Harrach (1828–1909)
Autor	František Ženíšek
Signatura	„F. Ženíšek 97.“ LH roh
Datace	1897
Technika díla	olejomalba na plátně a na dřevěném napínacím rámu s příčkami do kříže
Rozměry díla	156,5 × 103 cm
Rám	bohatě zdobený zlacený rám
Rozměry rámu	186 × 133,5 cm, lišty: šířka 17 cm a tloušťka 8 cm
Druhotné zásahy	předešlá oprava

Hladká vrstvená lazurní malba na komerčním světlém až bílém podkladu, textilní silnější, hustě tkané (vazba keprová) tuhé podložce. Obraz je napnutý na masivním napínacím rámu s příčkami do kříže.

Popis poškození:

Malba je ve velmi dobrém stabilizovaném stavu bez krakeláže. Avšak její laková vrstva je výrazně na mnoha místech zakalená. Byla nepravidelně sejmutá při předešlé opravě, což je v UV záření dobře patrné. V bočním světle jsou dobře vidět druhotné matné zásahy na povrchu laku. Barevné vrstvy mají špatnou soudržnost s bílým podkladem. Rub plátna je poset hnědými skvrnami. Na několika místech došlo k výpadkům barevné vrstvy v partiích tmavého oblečení (na rameni a břiše).

Po celém obvodu ozdobného rámu na vrcholových částech lišt došlo ke ztrátám povrchové úpravy a k obnažení křídového podkladu. Rub plátna i ozdobného rámu je silně znečištěn. Nachází se na něm stopy po ptačích exkrementech.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mikrobiologické stěry, vyjmutí díla z ozdobného rámu, prekonsolidace barevné vrstvy v místech ztrát, mechanické očištění líce i rubu plátna, mokré čištění demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem vatovými smotky; v příp. pozitivních výsledků mikrobiologických stěrů, ošetření rubu plátna fungicidními prostředky, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy, opakovaná konsolidace malby od líce, vytmelení ztrát v barevné vrstvě, izolace tmelů, nanesení mírně lomeného lesklého laku, provedení imitativních retuší, zalakování díla.

Mechanické očištění líce i rubu ozdobného rámu, mokré čištění rubu rámu demineralizovanou vodou s ajatinem (polovlhkými vatovými smotky), vytmelení chybějících a poškozených částí nebo alespoň zmírnění ostrých přechodů, izolace povrchů tmelů, imitativní retuše.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla zpět.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 1**

Obrázek 217 ANTM 789/II-339, líc.

Obrázek 218 ANTM 789/II-339, rub.

Obrázek 219 Průzkum v UV záření:
světle luminující nerovnoměrně nanesená
laková vrstva.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-340
Název díla	Stretti: von Proskowitz
Autor	Viktor Stretti
Signatura	PD roh černou barvou štětcem
Datace	PD roh asi 1931
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném napínacím rámu s příčkou v ozdobném rámu
Rozměry díla	112 × 96,5 cm
Rám	široký rám plasticky zdobený štafířskou hmotou, křída, červený podklad, plátkový kov zlaté barvy, ztmavlá patina
Rozměry rámu	134 × 108 cm, lišty: šířka 11 cm a tloušťka 9,5–10 cm
Druhotné zásahy	retuše

Alla prima provedená olejomalba s plastickými akcenty na světlém komerčním podkladu a plátně, napnutém na dřevěném napínacím rámu. Podklad na obvodových lemech.

Popis poškození:

Malba se nachází v nevyhovujícím stavu. Po celém povrchu malby se nachází četné tmavé a světlé skvrny, které v tmavých partiích působí jako zákaly lakové vrstvy. Objevují se však i na rubu podložky. V UV záření se projevují výraznou tmavou luminiscencí. Může se jednat o mikrobiologické napadení. V místě plastického nánosu tmavé barvy u zakončení opěrky křesla je zřetelný bílý zákal. Plátěná podložka je v levém horním rohu perforována (3 cm). V UV záření je v místech signatury také patrný předchozí zásah do lakové vrstvy. Plátno nebylo nikdy přepínáno. Na čele portrétovaného se nachází škrábanec v délce 8 cm, který byl zaretušován. Retuše jsou pod lakem.

Robustní dobový ozdobný rám je poškozen. Povrchová plastická křídlová vrstva je lokálně zčernalá, výrazně popraskaná, na několika místech je obnažen křídlový podklad nebo červený olejový podklad pod plátkovými kovy. Na několika místech došlo ke ztrátám ozdobných plastických prvků povrchových vrstev. Drobné ztráty v místech rohových armovacích prvků (hřebíčků) v důsledku koroze železa. V rohových spojích dole rozevřené praskliny, které nemají destruktivní charakter.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mikrobiologické stěry na lici i rubu plátna + příp. dezinfekce obrazu i napínacího rámu, vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické očištění malby i rubu plátna a napínacího rámu, mokré čištění demineralizovanou vodou s tenzidem/neutrálním mýdlem, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy, demontáž obrazu z napínacího rámu, čištění, sanace, vytvoření záplaty v místě perforovaného plátna, strip lining, napnutí na sanovaný původní napínací rám, nanesení polomatného laku a provedení imitativních retuší v místě perforace, závěrečný polomatný lak.

Mechanické očištění ozdobného rámu, poté očištění vatovými smotky navlhčenými v demineralizované vodě na rubu ozdobného rámu, mimo povrchové úpravy, očištění polovlhkými vatovými tampony v demineralizované vodě s Ajatinem, konsolidace rozpraskaných částí povrchových úprav, doplnění chybějících plastických křídlových částí rámu, fixování ke konstrukcím jsou-li zachovány nebo vytvořením nových částí jako odlitky pomocí silikonové formy, tmelení defektů, izolace povrchů tmelů, nanesení tónovaného podkladu, imitativní retuše.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 4**

Obrázek 220 ANTM 789/II-340, líc.

Obrázek 221 ANTM 789/II-340, rub.

Obrázek 222 Průzkum v UV záření: tmavě luminující skvrny v horní části obrazu na povrchu i pod lakem, zřejmě mikrobiálního původu.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-342
Název díla	Neznámý portrét
Autor	Světelský
Signatura	-
Datace	-
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném napínacím rámu
Rozměry díla	136,8 × 96 cm
Rám	jednoduše profilovaný dobový dřevěný rám zdobený plátkovými kovy zlaté barvy, na vnitřní profilaci červený nátěr ve spodní vrstvě, horní vrstva práškový kov zlaté barvy
Rozměry rámu	154 × 114 cm, lišty: šířka 11 cm a tloušťka 6 cm
Druhotné zásahy	snímání lakové vrstvy

Mužský portrét je malovaný alla prima na druhotně použitém středně silném a hustě tkaném plátně, na bílém podkladu s tmavou olejovou imprimiturou a na dřevěném napínacím rámu. Tento byl druhotně upraven zúžením pravé lišty (při pohledu od rubu) o cca 1,8 cm max.

Popis poškození:

Barevná vrstva se nachází ve stabilizovaném stavu. Její vzhled však narušují světlé a tmavé skvrny. V UV záření mají tyto skvrny tmavou luminiscenci a objevují se i na rubu plátěné podložky - podezření na mikrobiologické napadení. Průzkum v UV dále prokázal štětcem nanesenou nesouvislou lakovou vrstvu. Ta je hlavně patrná v partii obličeje, kde luminuje nažloutle (může se však také jednat o závěrečnou barevnou autorskou lazuru?). V pravém dolním rohu je plátěná podložka natržena v délce 5 cm. Laky byly již částečně sejmuté, ale též nepravidelně (viz foto v UV). Plátno je v rozích mírně zvlněné, vpravo nahoře došlo k odření barevné vrstvy na bílý podklad. Další škrábance jsou již spíše v lakové vrstvě (v levé části malby). Rub malby je silně znečištěn. Plátěná podložka je většího formátu než napínací rám a zbývajících 27,5 cm délky plátna je na rubu rámu přichyceno. Na této části plátna je namalována část černého oválu a v pravém horním rohu jsou tužkou napsána čísla. Tato malba byla opatřena izolační vrstvou (viz UV foto). K perforaci došlo od líce a ukončil ji až ozdobný rám. Při spodním okraji je podložka deformovaná v drobných vlnách. Plátno dosud nebylo sejmuté z napínacího rámu. Je uchyceno hřebíčky, jejichž hlavičky jsou korodované.

Ozdobný rám je v havarijním stavu – rozevřené rohové spoje nečepované, nýbrž fixované vždy dvěma hřebíky. Je nefunkční, propojený s napínacím rámem obrazu napevno hřebíky od rubu lišt. Na horní liště ptačí exkrementy, podkladové křídové vrstvy po vnějším obvodu na vyvstalé hraně mechanicky poškozené úderem, uvolněné od dřeva, místy již opadané.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mikrobiologické stěry, vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické čištění rubu i líce malby, příp. dezinfekce (pokud bude dílo kontaminované mikroorganismy), mokré čištění malby demineralizovanou vodou s tenzidem/neutrálním mýdlem vatovými smotky, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy, podlepení perforace plátěné podložky záplatou, lokální vyrovnání deformací plátna, demontování obrazu z napínacího rámu, strip lining a napnutí zpět na ošetřený původní napínací rám včetně konzervování a adjustace spodní přebytečné části plátna, aplikace tenké vrstvy polomatného laku, provedení imitativních retuší, nanesení tenké vrstvy ochranného polomatného laku.

Truhlářská oprava ozdobného rámu: rozebrání rámu a slepení lišt a zajištění rohových spojů na rubu dřevěnými trojúhelníky, prekonsolidace nejohroženějších míst barevné vrstvy rámu, mechanické očištění ozdobného rámu, konsolidace uvolněných částí a rozevřených rohových spojů, mokré čištění polovlhkými vatovými smotky navlhčenými v demineralizované vodě s Ajatinem, vytmelení chybějících a poškozených míst, izolace povrchů tmelů, imitativní retuše.

Úprava vnitřních lišt okna ozdobného rámu a adjustace díla do rámu.

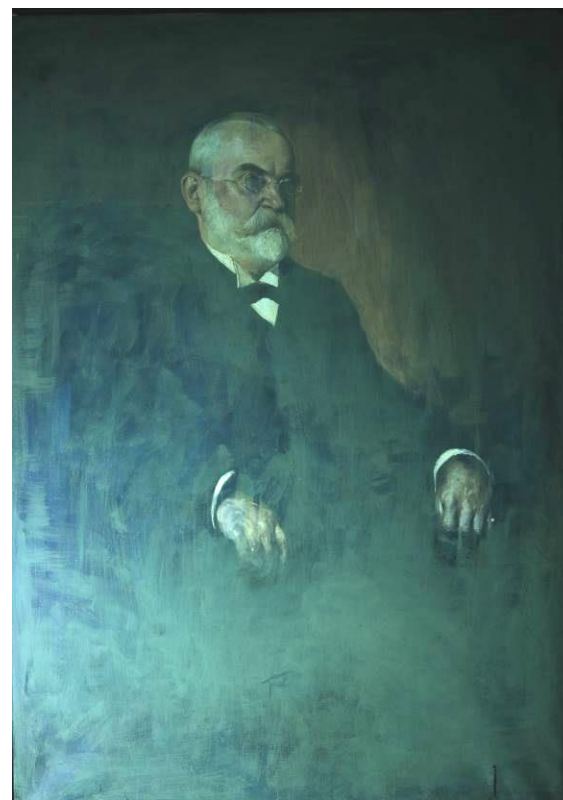
Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 5**

Obrázek 223 ANTM 789/II-342, líc.

Obrázek 224 ANTM 789/II-342, rub.

Obrázek 225 Průzkum v UV záření zvýraznil nerovnoměrně nanesenou lakovou vrstvu.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-343
Název díla	Portrét prezidenta banky Slavie Hucla
Autor	Otto Peters
Signatura	„ <i>Otto Peters 1930</i> “ LD roh tmavou barvou
Datace	1930
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném klínovacím rámu
Rozměry díla	115 × 85 cm
Rám	dřevěný dobový ozdobný rám s vyřezávanými prvky, klihokřídový podklad, červený poliment, plátkové zlato na lesk a na mat, neryzí plátkový kov, lazury
Rozměry rámu	138 × 108 cm, lišty: šířka 12,4 cm a tloušťka 6,5 cm
Druhotné zásahy	možná laková vrstva

Hladká vrstvená malba na bílém podkladu a hustě tkaném tenkém plátně. Pojidlo podkladu prostoupilo nedostatečně zaklíženým plátnem i na jeho rub. Textilní podložka je napnutá na dřevěném napínacím rámu.

Popis poškození:

Plátno je v horních rozích mírně deformované nedostatečným vypnutím na napínacím rámu. Výraznou deformací v plátně podložce jsou četné horizontální linie především nad hlavou portretovaného snad (krakeláž způsobená srolováním plátna?). Na malbě se nachází několik různých nerovnoměrně nanesených lakových vrstev. Lak je po celé ploše nerovnoměrně zakalen šedými skvrnami, které jsou výrazné v UV záření – viz. foto, dále jasně viditelné černé skvrny, způsobené pravděpodobně mikrobiologickým napadením, o něm svědčí i skvrny na horním lemu plátna.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mikrobiologické stěry na líci i rubu plátna + příp. dezinfekce obrazu i napínacího a ozdobného rámu, vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické očištění malby i rubu plátna a napínacího rámu, mokré čištění demineralizovanou vodou s tenzidem/neutrálním mýdlem vatovými smotky, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy, sejmutí obrazu z napínacího rámu, očištění, lokální vlhčení a rozžehlení obvodových lemů, celoplošné provlhčení rubu podložky filtračními papíry pomocí hydrofilní membránové textilie Sympatex, rovnání obrazu na vyhřívaném nažehlovacím stolepod překryvem a pod tlakem, na rubu na zlomové hraně strip lining z organtýnu, napnutí na původní očištěný a zpevněný napínací klínovací rám, doplněný o novou středovou příčkou, drobné tmely a imitativní retuše, nanesení závěrečného lesklého laku.

Prekonsolidace uvolněných částí povrchových úprav ozdobného rámu, mechanické očištění, poté očištění polovlhkými vatovými tampony mýdlovou pěnou; na rubu ozdobného rámu, mimo povrchové úpravy, očištění za sucha pomocí cleanmaster, poté polovlhkými vatovými tampony v demineralizované vodě s Ajatinem, doplnění chybějících ozdobných prvků klihokřídovou masou a izolace povrchů doplňků, retuše plátkovým kovem na červený poliment, úprava povrchu leštěním achátem, imitativní retuše lazurami.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 4**

Obrázek 226 ANTM 789/II-343, líc.

Obrázek 227 ANTM 789/II-343, rub.

Obrázek 228 Průzkum v UV záření zvýraznil nerovnoměrně nanesenou lakovou vrstvu a tmavé skvrny.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-344
Název díla	JUDr. Arnošt Urban, ředitel spolku cukrovarníků
Autor	Jan Bauch (1898–1995)
Signatura	„Jan Bauch 1937“ LH roh
Datace	1937
Technika díla	pastózní olejomalba na plátěné podložce s bílým podkladem a na dřevěném napínacím rámu se středovou vodorovnou příčkou
Rozměry díla	113,5 × 86,7 cm
Rám	široce profilovaný ozdobný dřevěný rám s plastickým dekorem a polychromií
Rozměry rámu	145 × 117,5 cm, lišty: šířka 16 cm a tloušťka 8 cm
Druhotné zásahy	zřejmě přepínané (od rubu spodní a pravý okraj plátna upraven)

Alla prima pastózní malba na světlém komerčním podkladu a textilní hustě tkané středně silné, tuhé, na rubu velmi klížená podložce.

Popis poškození:

Malba je lokálně poškozená prolomením podkladu a barevných vrstev od rubu (škrábance ostrým předmětem, vychlípění a uvolnění malby – opadává v linii v šupinkách. Plátno je v rozích deformované (uvolněné) ve výrazných vlnách. Na několika místech došlo k drobným ztrátám barevné vrstvy vlivem mechanického poškození. Malbu z rubu i z líce pokrývá silná vrstva prachových nečistot.

Ozdobný rám je v dobrém stavu. Pouze lokální ztráty po obvodu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, prekonsolidace ohrožených míst barevné vrstvy, mechanické očištění líce i rubu díla, konsolidace malby a zajištění barevné vrstvy na zlomových hranách přelepy, sejmutí díla z napínacího rámu, dočištění rubu plátna, vyrovnání obvodových lemů (navlhčením a vyžehlením za tepla), zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy a příp. i barevné vrstvy pro identifikaci techniky (lak není zdegradovaný – nebude ztenčován), celoplošné navlhčení díla pomocí filtračních papíru a membránové páro propustné textilie Sympatex, vyrovnání díla na vyhřívaném nažehlovacím stole pod překryvem a pod tlakem, aplikace strip lining a vypnutí na očištěný původní napínací rám, izolace míst, kde chybí barevná vrstva, tmelení defektů, izolace povrchů tmelů a poté provedení retuší.

Mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění polovlhkými tampony (navlhčenými v demineralizované vodě s Ajatinem) z líce i rubu rámu.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 1**

Obrázek 229 ANTM 789/II-344, líc.

Obrázek 230 ANTM 789/II-344, rub.

Obrázek 231 Průzkum v UV záření zvýraznil nerovnoměrně nanesenou lakovou vrstvu.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-346
Název díla	Portrét prince Rohana
Autor	Josef Svoboda
Signatura	„ <i>Jos. Svoboda 1933</i> “ PD roh šedou barvou
Datace	1933
Technika díla	olejomalba na hustě tkaném plátně na bílém olejovém komerčním podkladu
Rozměry díla	67,8 × 56,5 cm
Rám	-
Druhotné zásahy	-

Laková vrstva nanesená stříkáním (viz UV foto).

Popis poškození:

Podložka originálu je výrazně deformovaná, promáčknutá od líce v blízkosti lišt napínacího rámu. Osnova plátna nahoře uprostřed rozvolněná. Jediná perforace vlevo od hlavy (ucho) s barevnou vrstvou originálu. Lišty napínacího rámu se projevují v líci deformované textilní podložky. Při levé straně malby se nachází drobná oděrka. Nesouvisle nanesená ztmavlá zakalená laková vrstva se v partiích obličeje projevuje jako skvrny. Obraz je pokryt nečistotami. Plátno bylo již přepínáno a je vyklínováno na rámu do maxima. Ten je v rohových spojích příliš rozevřený.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mechanické čištění, lokální vyrovnání deformací podložky opatrným vlhčením podložky od rubu, sejmutí obrazu z napínacího rámu, dočištění plátěné podložky, vyrovnání obvodových lemů, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy, celoplošné zvlhčení rubu podložky díla pomocí filtračních papírů a membránové hydrofilní textilie Sympatex, vyrovnání podložky a malby za tepla na nažehlovacím stole pod překryvem a pod tlakem, strip lining, napnutí díla na očištěný a upravený původní napínací rám doplněný po obvodu vyvstalými lištami pro zvětšení rozměru rámu (tloušťka lišt až 3 mm), nebo výměna za nový klínovací rám s 5 cm příčkami, drobné tmely a imitativní retuše, nanesení polomatného laku.

Hodnocení stavu: **obraz 3**

Obrázek 232 ANTM 789/II-346, lic.

Obrázek 233 ANTM 789/II-346, rub.

Obrázek 234 Detail obličeje se skvrnami ve VIS.

Obrázek 235 Průzkum v UV záření: skvrny v obličeji mohl způsobit nerovnoměrný lak. Červeně luminující linie jsou na lakové vrstvě.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-347
Název díla	Schoeller (dle papírového štítku na rubu napínacího rámu)
Autor	neznámý
Signatura	-
Datace	-
Technika díla	olejomalba na plátně napnutém na dřevěném klínovacím rámu
Rozměry díla	64 × 51,9 cm
Rám	masivní dřevěný dobový rám s šelakovou politurou
Rozměry rámu	76,4 × 64,2 cm, lišty: šířka 7 cm a tloušťka 7 cm
Druhotné zásahy	asi ztmavlé retuše okolo krakeláže(?) a stopy po plísních

Hladká malba na řídce tkaném plátně s bílým podkladem s přebytkem křehké izolace na rubu bez plastických akcentů. Struktura plátna se projevuje v malbě.

Popis poškození:

Závažným poškozením jsou bílé skvrny objevující se na povrchu malby viditelné ve VIS i v UV záření. Podél pravého okraje pak tmavé skvrny. Obojí indikuje možné mikrobiologické napadení. Barevné vrstvy jsou poškozeny výraznou krakeláží. Laková vrstva byla na dílo nanášena nerovnoměrně pomocí štětce. V UV záření jsou viditelné zákaly a tmavě luminující skvrny nerovnoměrně rozptýlené po celé ploše malby. Partie kolem očí a skrání luminují červeně, zatímco na čele, krku a nosu jsou místa s výraznou světle zelenou luminiscencí. Je možné, že odlišná luminiscence barevných vrstev na obličejí souvisí s druhotnými zásahy – retušemi, které měly zakrýt výraznou krakeláž na čele. Rub plátna v UV záření luminoval světle oranžově až žlutě. Ve VIS je malba i na rubu jasně viditelná, zřejmě díky tenké podkladové vrstvě. Dílo je na napínacím rámu uchycené korodujícími hřebíčky. Na díle se nachází množství drobných oděrek, např. PH roh, levý okraj, zpravidla způsobené mechanicky. Plátno je na rámu mírně povoleno. Rub i líc díla a ozdobného rámu pokrývají nečistoty, na rubu plátna se u pravé lišty rámu vyskytují bílé skvrny.

Ozdobný rám je stabilní, funkční, jeho povrch je poškozený pouze drobnými oděrkami.

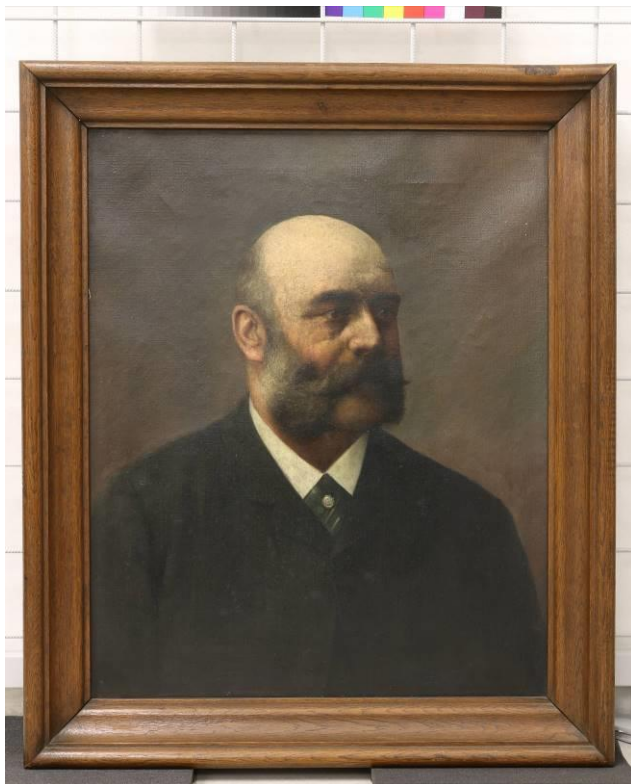
Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mikrobiologické stěry, vyjmutí díla z ozdobného rámu, příp. dezinfekce díla i rámu, prekonsolidace barevné vrstvy v místech oděrek, mechanické očištění líce i rubu plátna, mokré čištění demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem, sejmutí obrazu z napínacího rámu, očištění a rozžehlení obvodových lemů, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy, vytmelení ztrát v barevné vrstvě, izolace tmelů, aplikace strip lining a napnutí díla na původní ošetřený napínací rám, tmelení drobných defektů, nanášení lesklého laku, provedení imitativních retuší, zalakování díla mírně lomeným lesklým lakem.

Mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění vatovými smotky s demineralizovanou vodou a Ajatinem.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla.

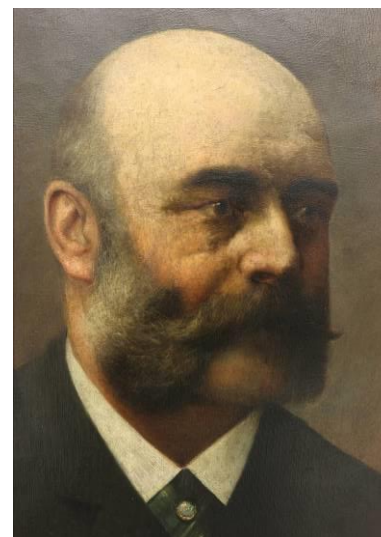
Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 3**

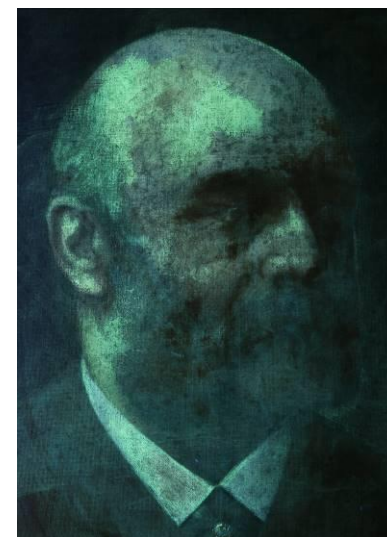
Obrázek 236 ANTM 789/II-347, líc.

Obrázek 237 ANTM 789/II-347, rub.

Obrázek 238 Detail obličeje, VIS.

Obrázek 239 Detail obličeje, UV.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-1855
Název díla	Portrét muže
Autor	Rudolf Vácha (1860–1939)
Signatura	„ <i>Rudolf Vácha 1911</i> “ PH roh černou barvou
Datace	1911
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném klínovacím rámu
Rozměry díla	132,5 × 103 cm
Rám	ozdobný rám, dřevěný, zdobené vyřezávané nárožnice s florálními motivy, hnědý nátěr, na něm světle hnědý lokálně, vnitřní lišta plátkový neryzí kov
Rozměry rámu	145 × 114,5cm, lišty: šířka 7,5 cm a tloušťka 5,5 cm
Druhotné zásahy	restaurování – dublování na voskopryskyřičnou směs

Hladká malba na bílém podkladu, bez plastických akcentů Malíř pracoval s lazurami a na šatu portrétovaného prosvítá podkladová vrstva. Hustě tkané středně silné plátno, dublované na řídké středně silné plátno; chybí klínky, asi několik původních (celkem 8ks, napínací rám s rohovými čepy do pravého úhlu).

Popis poškození:

Obraz byl nedávno restaurovaný. Malba je na napínacím rámu špatně osazena – po pravé straně prosvítá pruh bílého podkladu na lemu plátna. V bočním nasvícení jsou na díle patrné prolomené vnitřní hrany napínacího rámu – jak po celém obvodu tak i od příček do kříže. Na díle jsou patrná předchozí poškození, která byla ošetřena – stopy po razantním úderu a kruhová krakeláž, nad pravou rukou portrétovaného. Dále tři tmely, či spíše opravy poškozené podložky, neboť se plasticky uplatňují na hladké malbě, které se vyznačují výrazně lesklejším povrchem oproti zbylé malbě – v levém dolním rohu. Pod palcem pravé ruky je u opraveného defektu výrazná kruhová krakeláž, která byla vyrovnána. Dodatečně lazurní retuše až na závěrečném polomatném laku.

Nový rám až na pár oděrek je v dobrém funkčním stavu – oděrka na vyvstalé levé pohledové liště odkrývá bílý podklad.

Restaurovatelský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické očištění, drobná retuš nového defektu a korektury některých starších retuší, nanesení závěrečného polomatného laku stříkáním pomocí airbrush.

Mechanické očištění ozdobného rámu, úprava vnitřního otvoru rámu vlepením ozdobných filet (zmenšení) a úprava jejich povrchu pomocí šelakových lazur, vytmelení hlubšího defektu na ozdobném rámu, izolace tmelu, nápodobivá retuš.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla do ozdobného rámu pomocí plochých úchytů.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 1**

Obrázek 240 ANTM 789/II-1855, lic.

Obrázek 241 Průzkum malby v UV záření: jasně viditelná záplata pod ukazováčkem levé ruky. Pod ní pak dále tmavě luminující retuše.

Obrázek 242 ANTM 789/II-1855, rub.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-1878
Název díla	Portrét neznámého muže
Autor	neznámý
Signatura	-
Datace	-
Technika díla	olejomalba na plátně napnutá na dobovém klínovacím rámu
Rozměry díla	79 × 65,5 cm
Rám	dřevěný profilovaný rám s nepůvodní úpravou práškového kovu
Rozměry rámu	97,5 × 85 cm, lišty: šířka 9,5 cm a tloušťka 6,5 cm
Druhotné zásahy	lakování, podezření na přemalbu v obličejí

Hladká vrstvená lazurní malba na hustě tkaném tenkém plátně.

Popis poškození:

Textilní podložka originálu je silně zaklížená, její lemy byly přilepeny k napínacímu rámu. Plátno je výrazně deformované vlnami vedoucími ze všech rohů napínacího rámu, kde je plátno prověšeno. Další deformaci způsobily vnitřní hrany lišt napínacího rámu, které se prolomily podklady a barevné vrstvy a deformovány je na líci ve vyvstalé linii po obvodu obrazu. Barevná vrstva malby je stabilizovaná, místy destruovaná krakeláží. Průzkum v UV záření prokázal několik nesouvisle nanesených lakových vrstev. S ohledem na absenci krakel na části ploch inkarnátů obličejí je podezření na souvislou přemalbu v těchto místech.

Ozdobný rám je po nedávné kompletní rekonstrukci v dobrém stavu. Jeho povrch pokrývá souvislá vrstva práškového kovu bronzové a měděné barvy.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické očištění díla z rubu i z líce, mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakových vrstev, neinvazivní i invazivní průzkum barevných vrstev, sejmutí obrazu z napínacího rámu, dočištění rubu plátna i napínacího rámu, rozžehlení obvodových lemů plátna, celoplošné zvlhčení plátna pomocí filtračních papírů a membránové hydrofilní textilie Sympatex, vyrovnání podložky za tepla na nažehlovacím stole pod překryvem a pod tlakem; dále dvě varianty: 1) vytvoření strip lining a napnutí na očištěný a zpevněný původní napínací klínovací rám, 2) s ohledem na stav původní textilní podložky celoplošné dublování, adhezivum BEVA 375 na pomocnou textilní podložku; tmelení defektů, imitativní retuše, lakování.

Mechanické očištění ozdobného rámu.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 1**

Obrázek 243 ANTM 789/II-1878, líc.

Obrázek 244 Průzkum v UV záření: na celém povrchu díla luminuje laková vrstva, která je lokálně nanesena v silné vrstvě (viz inkarnáty).

Obrázek 245 ANTM 789/II-1878, rub.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-2338
Název díla	Portrét bankéře Jaroslava Preisse
Autor	Rudolf Vácha (1860–1939)
Signatura	„R. Vácha. 1925“ PH roh hnědou barvou
Datace	1925
Technika díla	olejomalba na plátně napnutá na dřevěný klínovací rám
Rozměry díla	131 × 100,5 cm
Rám	-
Druhotné zásahy	přepínáno

Půl portrét vrstvenými lazurními nánosy - olejomalba na bílém komerčním tenkém hustě tkaném plátně a dřevěném napínacím rámu.

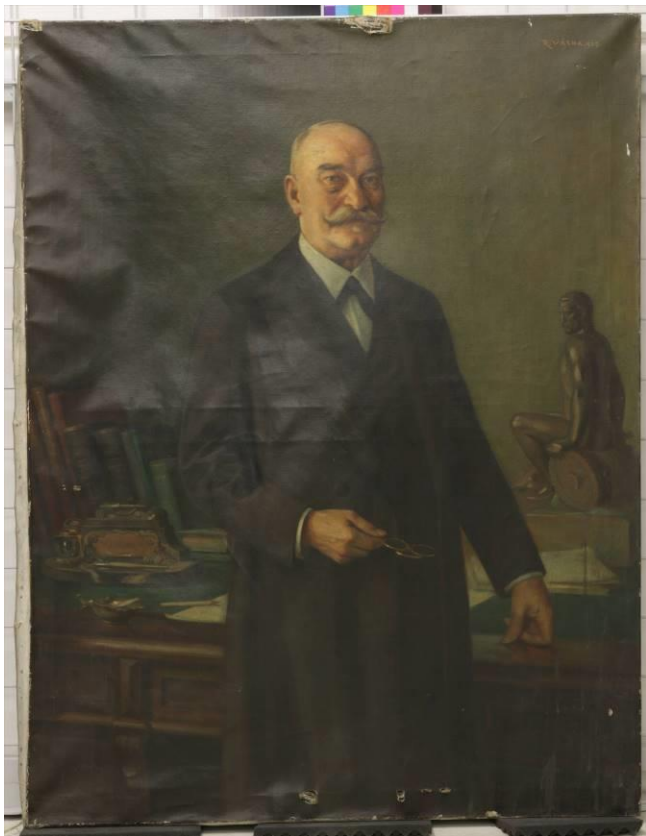
Popis poškození:

Dílo lokálně v havarijním stavu: levý obvodový lem plátna uvolněný z napínacího rámu, po celém obvodu mají hřebíčky zkorodované hlavičky, perforace plátna na několika místech (podél spodního okraje 4 velké a 4 malé, dále vlevo jedna, LH roh, nahoře uprostřed o velikosti 7 cm), ptačí exkrementy v PH rohu, výrazné zatekliny v obou dolních rozích, drobné ztráty na zlomových hranách napínacího rámu, škrábance v lakové vrstvě, černé stopy po plísni na boku horní lišty, překlížená textilní podložka přeschlá a zkřehlá, prolomené vrstvy podkladu a barevných vrstev po obvodu vnitřními hranami středové příčky od rubu, rubová strana plátna výrazně špinavá. na rubu jedna malá dobová záplata (asi 1,5 cm × 1 cm) je pravděpodobně autorská oprava.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mechanické očištění líce i rubu díla, šetrné mokré čištění líce malby (vatové smotky navlhčené v demineralizované vodě s tenzidem nebo neutrálním mýdlem), zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy, ztenčení lakové vrstvy, sejmutí obrazu z napínacího rámu, dočištění rubu plátna, navlhčení a rozžehlení obvodových lemů, celoplošné zvlhčení díla pomocí filtračních papírů a membránové hydrofilní textilie Sympatex, rovnání podložky a malby na vyhřívaném nažehlovacím stole pod překryvem a pod tlakem, strip lining a provedení oprav pomocí záplat. Napnutí obrazu na očištěný, zpevněný a obvodovou lištou upravený původní napínací rám, nanesení mezilaku, tmelení defektů, izolace povrchů tmelů, napodobivé retuše, nanesení závěrečného laku.

Hodnocení stavu: **obraz 5**

Obrázek 246 ANTM 789/II-2338, líc.

Obrázek 247 Průzkum v UV záření: zvýraznil defekty v zakalených částech malby.

Obrázek 248 ANTM 789/II-2338, rub.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-2339
Název díla	Portrét neznámého muže
Autor	Emanuel Knížek (1889-1959)
Signatura	dvakrát vlevo uprostřed: „ <i>Em. Knížek. 1923.</i> “ tmavou barvou na laku, „ <i>E. Kní</i> “ pod lakem
Datace	1923
Technika díla	olejomalba na plátně na dřevěném klínovacím rámu z tenkých lišt bez středové příčky
Rozměry díla	100,5 × 80 cm
Rám	dřevěný profilovaný rám se zdobnými plastickými prvky ze štafířské hmoty na vyvstalých částech lišt, povrch upraven nátěrem zlaté barvy
Rozměry rámu	119,3 × 98,9 cm, lišty: šířka 10 cm a tloušťka 6,4 cm
Druhotné zásahy	retuše nebo autorské pentimenti na laku

Vrstvená malba poměrně řídkou barvou na bílém podkladu (nekomerčního původu, viz spodní lem) na hustě tkaném tenkém plátně. Struktura plátna se uplatňuje v malbě (možná i díky předchozímu nešetrnému čištění a částečnému poškození barevné vrstvy).

Popis poškození:

Malba je stabilizovaná, nachází se však v nereprezentovatelném stavu. Ten je způsoben především nerovnoměrně nanesenou zakalenou a zažloutlou lakovou vrstvou, ve které se navíc ještě projevují světlé skvrny, pravděpodobně mikrobiologického původu. Zažloutlé stékance laku nebo lazur jsou velmi rušivé především v obličejí a na ruku. Na povrchu malby se nachází nečistoty, skvrny a škrábanec v laku. Textilní podložka je v PH rohu deformovaná malým zvlněním. Hlavičky hřebíčků jsou zkorodované. Průzkum v UV záření zvýraznil nerovnoměrné nanesení lakových vrstev a retuše (nebo autorské pentimenti) na laku v oblasti očí a pod lakem v oblasti šatu. Na rubu plátna je silná vrstva nečistot.

Ozdobný rám se nachází ve špatném stavu. Na vyvstalých částech lišt jsou četné ztráty povrchových úprav a výrazné stopy po předchozích opravách. V levém horním a pravém dolním rohu rozevřené rohové spoje a praskliny v plastických prvcích povrchové úpravy.

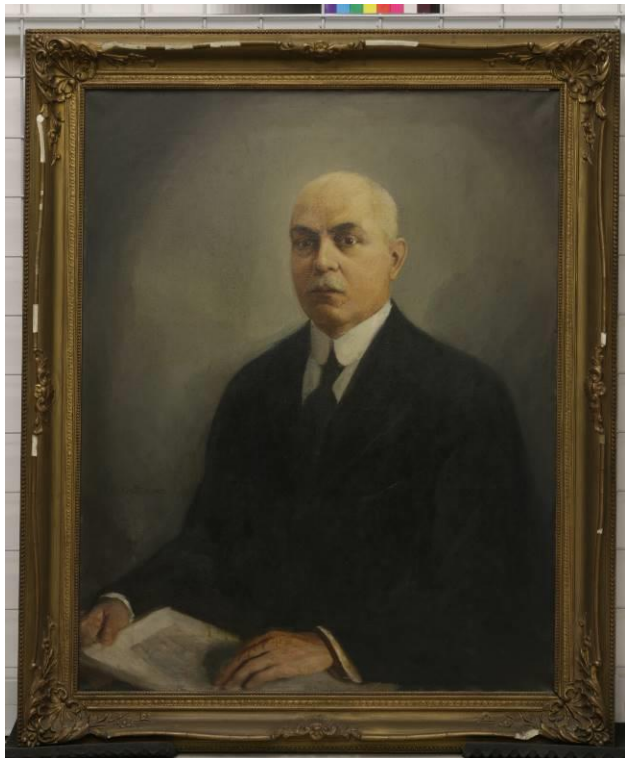
Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, prekonsolidace povrchové úpravy rámu, provedení mikrobiologických stěrů na líci a rubu malby a příp. dezinfekce, vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické očištění líce i rubu malby, šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou s tenzidem nebo neutrálním mýdlem vatovými smotky, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy a druhotných lazur, ztenčení lakové vrstvy a druhotných lazur (kromě míst, kde se nachází signatury), vyklínování obrazu, zpevnění rámu středovou příčkou, příp. vložení vzpěry, nanesení lomeného laku, napodobivá retuš a nanesení závěrečného laku.

Suché očištění ozdobného rámu a šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou s neutrálním mýdlem nebo tenzidem z rubu i líce rámu vatovými smotky, zkoušky rozpustnosti příliš se uplatňujících retuší a jejich příp. odstranění, zdrsnění obnažených ploch v místech defektů a nanesení pilinového tmelu, vybroušení, nanesení křídového podkladu, izolace podkladu, retuše pomocí barev Goldfinger a jejich zalakování.

Úprava polodrážky rámu a adjustace díla.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 4**

Obrázek 249 ANTM 789/II-2339, líc.

Obrázek 250 ANTM 789/II-2339, rub.

Obrázek 251 Detail dvou signatur,
VIS.

Obrázek 252 Detail dvou signatur,
UV záření.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-2354
Název díla	Portrét neznámého muže
Autor	Josef Lhota
Signatura	„ <i>Jos. Lhota 1937</i> “ LD roh černou barvou
Datace	1937
Technika díla	olejomalba na tenkém hustě tkaném perličkovém plátně s bílým komerčním podkladem (olejový podklad)
Rozměry díla	100 × 64 cm
Rám	-
Druhotné zásahy	ne
Poznámky	rámařství Minerva na Národní tř.28

Popis poškození:

Barevná vrstva narušena primární krakelází okolo hlavy, která způsobila obnažení bílého podkladu. Vnitřní hrany napínacího rámu se prolomily do plátna a malby v líci obrazu. Objevuje se i sekundární krakeláž: 1. lokální horizontální (uprostřed), 2. soustředná krakeláž (od razantních úderů nebo promáčknutí) – tam se bílý podklad neobjevuje. Na ploše obličeje identifikována ztmavlá retuš u oka (viz průzkum v UV záření), sekundární autorské zásahy. Na malbě je místy zakalený lak, na jeho povrchu jsou nečistoty a prach. Po obvodu malby pozůstatky barvy z natírání rámu (zlaté barvy). Na zlomové hraně ztráty barevné vrstvy, na horním lemu plátna černé skvrny po plísních. Deformace plátna v rozích – uvolnění na rámu a zvlnění. Průzkum v UV záření prokázal nerovnoměrně nanesenou silnou vrstvu laku (nanesenou možná stříkáním). Textilní podložka je silně zaklížena a zkřehlá. Klínovací napínací rám je v dobrém stavu, pouze je mírně diagonálně zkřížený.

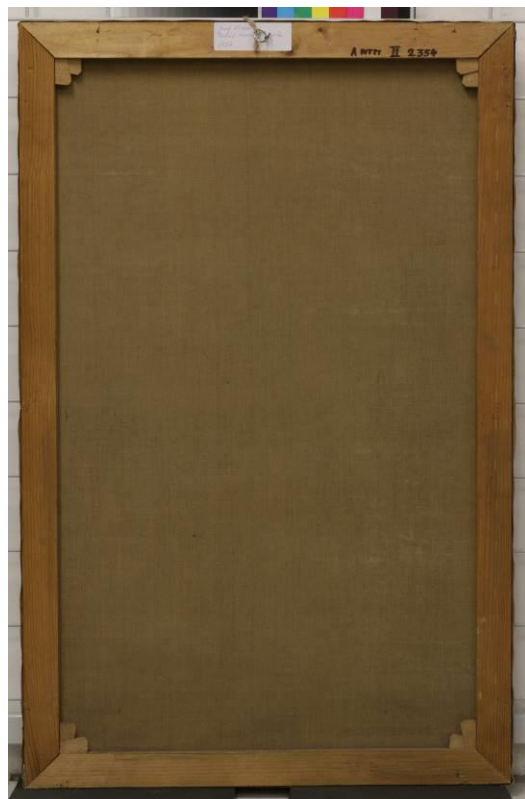
Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, lokální prekonsolidace, mechanické čištění líce i rubu plátna, šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou, ztenčení lakové vrstvy, sejmutí obrazu z napínacího rámu, dočištění rubu plátna, provlhčení a rozžehlení obvodových lemů, celkové provlhčení rubu díla filtračními papíry pomocí membránové hydrofilní textilie Sympatex, vyrovnání na vyhřívaném nažehlovacím stole pod překryvem a pod tlakem, proscení rubu řídkým roztokem Beva 375 (stabilizace podložky), celoplošná tepelná aktivace nátěru adheziva Beva 375, vytvoření strip lining, napnutí díla zpět na očištěný původní napínací rám doplněný středovou příčkou, vytmelení ztrát a izolace tmelů, nanesení lesklé mírně lomené lakové vrstvy, v místě primárních krakelů potlačení bílého podkladu neutrální retuší, ostatní defekty imitativním způsobem, nanesení závěrečného mírně lomeného laku.

Hodnocení stavu: **obraz 3**

Obrázek 253 ANTM 789/II-2354, líc.

Obrázek 254 ANTM 789/II-2354, rub.

Obrázek 255 Průzkum v UV záření: po celém povrchu malby je štětcem nerovnoměrně nanesená laková vrstva.

Obrázek 256 Detail primární krakeláže.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-2480
Název díla	Portrét Katzwendela, Kolín
Autor	-
Signatura	-
Datace	-
Technika díla	kombinovaná technika – fotografie na plátně doplněná olejomalbou na dřevěném klínovacím rámu
Rozměry díla	50 × 40,3 cm, lišty: šířka 3,8 a výška 1,8 cm
Rám	-
Druhotné zásahy	-

Na tenkém hustě tkaném plátně je bílý nekomerční podklad nanesený před napnutím na klínovací rám. Další vrstvou je pravděpodobně světlocitlivá vrstva, na které byl fotografickou cestou zachycen portrét. Po vytvoření byl portrét i jeho pozadí doplněno olejovými barvami a na závěr lakovou vrstvou (která však nebyla nanášena po obvodu malby, pravděpodobně ji zakrývaly lišty rámu).

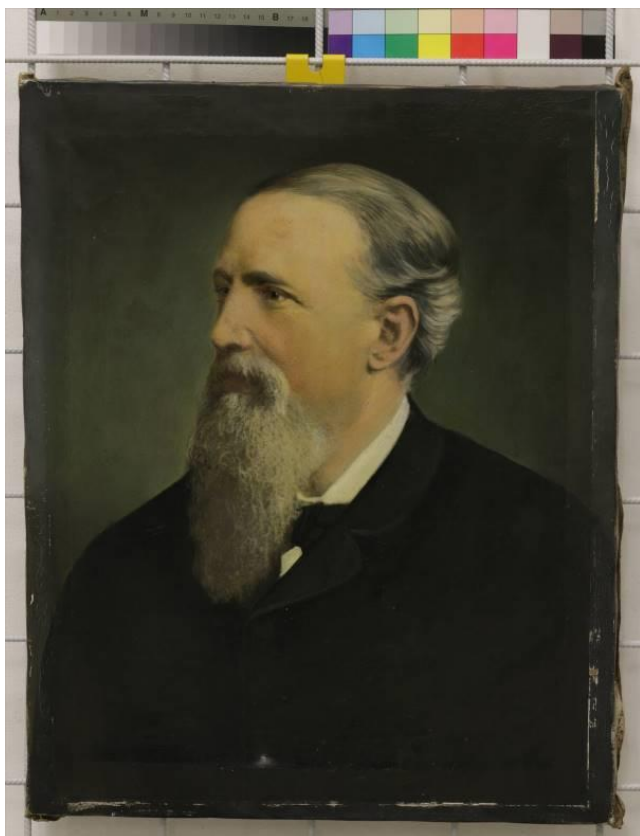
Popis poškození:

Deformace plátna – prolisování vnitřních hran napínacího rámu do povrchu díla, prudký úder od rubu – u spodní lišty a nahoře uprostřed horní lišty. hrubá struktura barevné vrstvy pod olejomalbou (nerovnoměrná). silná vrstva nečistot od rubu i líce. primární krakely v šedé vrstvě, zažloutlý lak nanesený nerovnoměrně, plátno silně zaklížené. Dochováno všech osm původních/dobových klínků. plátno přepínané – dochovaný jen jeden původní hřebík s kulatou hlavou.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, technologický průzkum pro identifikaci techniky a použitých materiálů a příp. konzultace s restaurátory fotografií, suché čištění líce a rubu, šetrné mokré čištění (demineralizovaná voda + tenzid/neutrální mýdlo vatovými smotky), zkoušky rozpustnosti laku, ztenčení laku, lokální vyrovnání deformací, sejmutí díla z napínacího rámu, dočištění obvodových lemů a jejich vyrovnání, celoplošné vlhčení a rovnání za tepla pod tlakem(?) mezi prokladovými filtračními papíry a Hollytexem, aplikace strip lining, napnutí na původní očištěný napínací rám, nanášení lesklého mezilaku, napodobivá retuš, lesklý závěrečný lak.

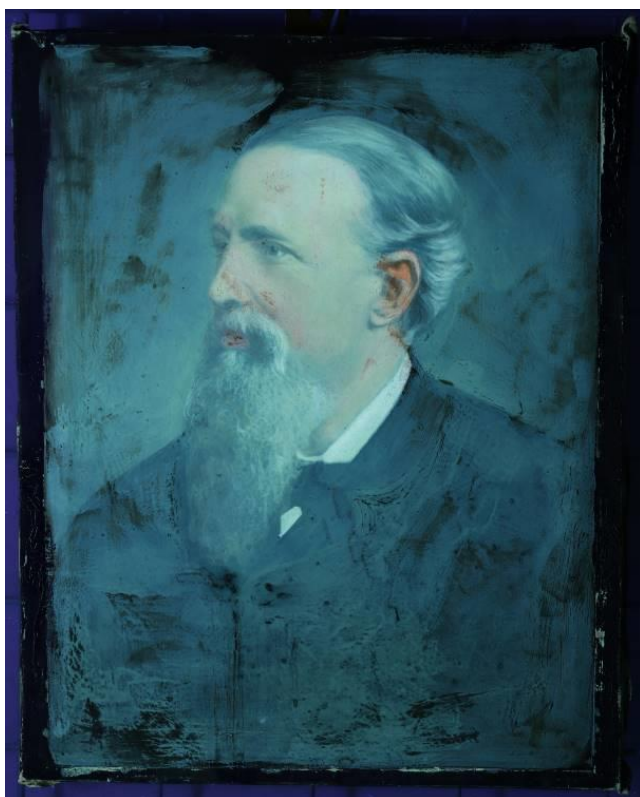
Hodnocení stavu: **obraz 4**

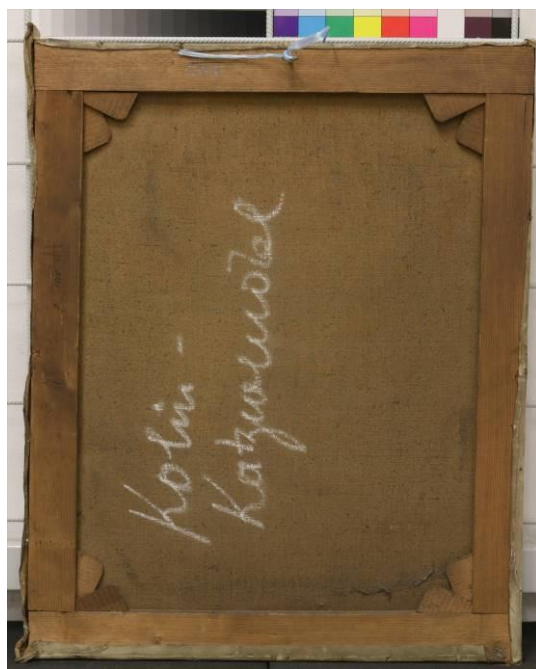
Obrázek 257 ANTM 789/II-2480, lic.

Obrázek 258 Detail původního kovaného hřebíku.

Obrázek 259 Průzkum v UV záření: nerovnoměrně nanesená laková vrstva.

Obrázek 260 ANTM 789/II-2480, rub.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-2071
Název díla	Krajina v předjaří
Autor	Rudolf Prade (1888–1944) ¹⁰
Signatura	„R. Prade“ LD roh černou barvou
Datace	-
Technika díla	olejomalba na plátně napnutém na původní dřevěný klínovací rám
Rozměry díla	60 × 70 cm
Rám	hluboce profilovaný dřevěný rám s širokými lištami opatřenými černým nátěrem
Rozměry rámu	85 × 96 cm, lišty: šířka 13 cm a tloušťka 6,5 cm
Druhotné zásahy	-

Malba alla prima s výraznými plastickými akcenty na středně tlustém, hustě tkaném plátně.

Popis poškození:

Malba se nachází v dobrém stavu. Na barevné vrstvě se nachází zažloutlý lak a výrazné nečistoty. Dále je malba narušena škrábancem. Přítomnost souvislé lakové vrstvy potvrdil i průzkum v UV záření. Podložka na rámu uvolněná a lokálně deformovaná v důsledku robustních barevných nánosů.

Ozdobný rám je výrazně opotřebovaný a neodborně opravený. Ztrátou adheze klihokřídových podkladů a nešetrným zacházením došlo na vyvstalých lištách k četným úbytkům povrchových hmot až na holé dřevo. Rohové spoje jsou rozvolněné.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace a vyjmutí díla z ozdobného rámu. Mechanické očištění líce i rubu díla. Mokré čištění povrchu malby demineralizovanou vodou a tenzidem nebo neutrálním mýdlem vatovými smotky. Zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy a její následné ztenčení. Sejmutí obrazu z napínacího rámu, vlhčení rubu podložky filtračními papíry pomocí membránovou páro propustné textilie Sympatex, vyrovnání podložky a malby pod tlakem a výměnách papírových prokladů. Strip lining, úprava napínacího rámu (vlození středové vertikální příčky) a napnutí na rám.

Konsolidace rozvolněných povrchových úprav. Zpevnění rohových spojů rámu. Mechanické čištění a šetrné mokré čištění demineralizovanou vodou a vatovými smotky. Vytmelení defektů a doplnění chybějících částí, izolace tmelů, celoplošná rekonstrukce povrchového černého nátěru (lesklého), na bocích retuše matného nátěru.

Úprava vnitřních lišt ozdobného rámu a adjustace díla do ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 2, rám 5**

¹⁰ Heslo Prade Rudolf, in: Informační systém abART, [online]. [cit. 2018-08-5] Dostupné z: <http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=zastoupenivesbirkach&IDosoby=49044>

Obrázek 261 ANTM 789/II-2071, lic.

Obrázek 262 ANTM 789/II-2071, rub.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-2351
Název díla	„Ovoce práce“, alegorická malba, návrh diplomu pro Jubilejní výstavu OŽK pražské
Autor	-
Signatura	-
Datace	1908 dle identifikačního štítku
Technika díla	mastná tempera nebo olejomalba na plátně s práškovým neryzím kovem na neklínovacím rámu z lišt o šířce 2,5–3 cm
Rozměry díla	58,8 × 74,6 cm
Rám	-
Druhotné zásahy	-

Malířský návrh je vytvořen patrně tenkými nánosy tempery na tenkém bílém podkladu. Textilní podložka originálu je z velmi tenkého hustě tkaného plátna napnutého na subtilním dřevěném neklínovacím rámu.

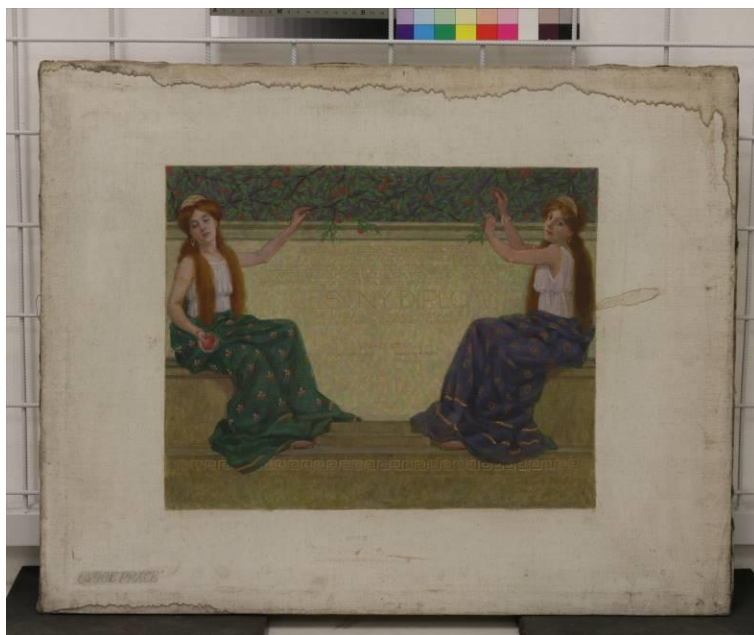
Popis poškození:

Dílo je v nereprezentativním stavu. Po obvodu plátna jsou výrazné zatekliny, vzniklé působením vyšší vlhkosti, vyluhováním ligninu a nečistot z dřevěných lišt napínacího rámu (především v horní části obrazu). Podložka originálu je na rámu povolena, narušena drobnými perforacemi a připevněna k rámu korodujícími hřebíky. Plátno nebylo z rámu nikdy sejmuto. PD roh perforace 1 mm, v místech promáčklín lokálně rozvolněná osnova. Na lici i rubu je velké množství skvrn a nečistot. Průzkum v UV záření prokázal přítomnost lakové vrstvy nanesené pouze na malbu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, mechanické očištění líc i rubu díla, sejmutí díla z napínacího rámu, dočištění rubu plátna a rozžehlení obvodových lemů po lokálním navlhčení, zkoušky rozpustnosti lakové vrstvy a ztenčení lakové vrstvy, lokální mokré čištění skvrn (gely, nebo obklady navlhčeného filtračního papíru + odsávání do prokladů za použití Perlózy), celoplošné provlhčení díla pomocí filtračních papírů a membránové hydrofilní textilie Sympatex a odsání nečistot do filtračních papírů na vyhřívaném vakuovém stole bez překryvu, provedení strip lining, vypnutí na původní upravený klínovací rám, nanesení mezilaku, příp. napodobivá retuš, separování povrchů neryzích práškových kovů, závěrečný lak (lakování ve velmi tenké vrstvě a pouze na malbu, obdobně jako byl nanesen původní lak).

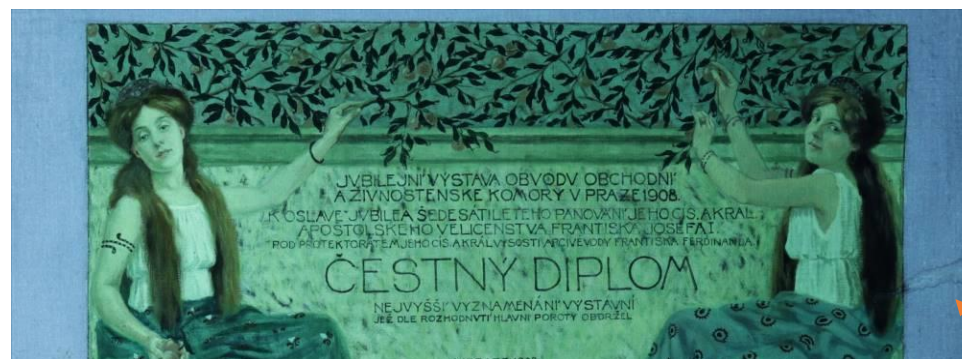
Hodnocení stavu: **obraz 4**

Obrázek 263 ANTM 789/II-2351, lic.

Obrázek 264 ANTM 789/II-2351, rub.

Obrázek 265 Detail v UV záření: průzkum zviditelnil špatně čitelné písmo na diplomu. Šipka ukazuje na skvrnu zasahující do malby.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-1865
Název díla	Diplom s právem ražení zlaté výstavní medaile Františku Schmidtovi ve skupině XXVII. Všeobecná zemská výstava Praha 1891
Autor	-
Signatura	„Husnik Häusler 30(40?)“ PD roh signatura
Datace	1891
Technika díla	litografie(?) na tenkém hlazeném papíře nalepeném na hnědém papíru
Rozměry díla	348 × 470 mm
Rám	vyřezávaný rám s florálními motivy, opatřený tmavě černým nátěrem se dvěma podklady (bílý z křídý a šedý asi z horské křídý), z boku matný nátěr, vnitřní 2 mm lišta s metálem
Rozměry rámu	53 × 64,5 cm, lišty: šířka 4,2 cm a tloušťka 3,2 cm
Druhotné zásahy	adjustace na papírovou podložku?

Dílo je provedeno na tenkém papíře 80 g/m² s hlazeným povrchem, který je celoplošně nalepený na papíře s raženou strukturou plátna. Ten je taktéž celoplošně nalepen na 2,5 mm tl. vrstvenou zkřehlou papírovou lepenku. Dílo je adjustováno pod sklem v černém jednoduše profilovaném rámu.

Popis poškození:

Na podložce originálu se vyskytuje výrazný foxing. Také i na pomocném papíře se strukturou plátna, ale ještě v hojnější míře (viz průzkum v UV záření). Podložka originálu byla v minulosti několikrát po obvodu natržena, při spodním okraji došlo k úbytku její hmoty o velikosti cca 18 × 19 mm. V místech trhlin je papír zažloutlý až zhnědlý. Natržené části papíru nebyly před celoplošným podlepením dobře sesazeny. Obě papírové podložky jsou zažloutlé.

Rohové spoje ozdobného rámu jsou mírně rozevřené u vnějších okrajů. Vlevo dole je na rámu prasklá lišta v délce 15–20 cm, větší defekt v PD rohu a drobně oděrky v povrchové úpravě na nároží.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické očištění, zkoušky rozpustnosti barevné vrstvy na vodu, měření pH podložky originálu i pomocné podložky, sejmutí z ochranného krytu (dřevité lepenky s polepem, odstranění adheziva z rubu originálu a v příp. nízkých hodnot pH neutralizace podložky originálu: odkyselení nástřikem MMMK airbrush od rubu, opravy trhlin, skeletizace na japonský papír, který by byl pomocí křídílek po celém obvodu vypnut na lepenku s alkalickou rezervou; v případě citlivosti originálu na vodu provedení pouze strip lining.

Vytvoření nové adjustace: vložení okna z alkalické lepenky s přiznáním původního obvodu diplomu a vložení zadního ochranného krytu z archivní lepenky 2 mm tl.

Mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění vatovými tampony demineralizovaná voda a tenzid, vytmelení chybějících částí, izolace tmelů, retuše.

Očištění skla, adjustace díla do ozdobného rámu a jeho zajištění v rozích trojúhelníky/rohovníky.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 3**

Obrázek 266 ANTM 789/II-1865, líc.

Obrázek 267 ANTM 789/II-1865, rub.

Obrázek 268 Detail v UV záření: pomocná podložka s četnými hnědými skvrnami, tzv. foxing.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-2050
Název díla	Železářny v Blansku na Moravě
Autor	-
Signatura	značka červeným perem v LD rohu „Č“ v kroužku
Datace	cca 1895-1900 (dle identifikačního štítku)
Technika díla	kvaš s perokresbou na papírové podložce v dobové adjustaci v ozdobném rámu pod sklem
Rozměry díla	600 × 800 mm dle identifikačního štítku, okno pasparty 496 × 687 mm
Rám	dřevěný vyřezávaný rám
Rozměry rámu	89,5 × 109,5 cm, lišty: 8,5 šířka cm a tloušťka 3,8 cm
Druhotné zásahy	úprava nápisů na paspartě

Kvašová malba doplněná černou perokresbou na papírové podložce zobrazující sedm panoramatických pohledů na železářny v Blansku na Moravě. Malba je adjustována do dobové pasparty s druhotnými opravami (nápis v horní a spodní části byly odstraněny, nyní jsou patrné jen stopy některých písmen). Vnitřní část pasparty tvoří úzká fileta zdobená mosazným nátěrem.

Popis poškození:

Barevná vrstva se nachází v havarijním stavu. Na mnoha místech došlo ke ztrátě adheze barevné vrstvy a papírové podložky, dochází k jejímu krakelování a odlupování v podobě malých šupinek. Nečistoty, skvrny a zatekliny v ploše malby (např. LD roh). Barevná vrstva ztrácí adhezi ve větších šupinkách, ale i v drobném „sněžení“, což mohlo způsobit i působení vyšší vlhkosti. Pasparta je zatónovaná a objevuje se na ní mírný foxing. Originál zřejmě od rubu částečně zakryt pomocnou lepenkou.

Ozdobný rám je celkově v dobrém funkčním stavu. Rohové spoje jsou mírně rozevřené (např. LH roh, kde je i naprasklá dřevěná laťka). Hlavičky hřebíčků přichycující laťku k ozdobnému rámu ve dřevě korodují. Nachází se na ní také otvory po starším připevnění hřebíčků. Vnitřní lišta rámu je úzká, zdobená řezbou, jejíž povrch je upraven barevným nátěrem zlaté barvy. V PD rohu došlo k drobnému úbytku dřevěné hmoty plastické části úzké vyřezávané lišty.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného, prekonsolidace barevné vrstvy (Paraloid B72 v etanolu), provedení mikrobiologických stěrů na originálu a paspartě a příp. dezinfekce v parách butanolu, velmi opatrné mechanické čištění líce díla, konsolidace barevné vrstvy, mechanické očištění rubu originálu a pasparty, měření pH podložky originálu a pasparty a jejich příp. odkyselení nástřikem MMMK od rubu, napodobivá retuš v malbě 1–1,5 % Paraloid B72 v etanolu s pigmenty (příp. suchý pastel).

Kontrolní měření pH pasparty po odkyselení, v příp. nevhodného kyselého pH vložení distančního rámu z alkalického papíru mezi paspartu a originál, chemické čištění povrchové úpravy filety a poté zaizolování šelakem.

Mechanické očištění ozdobného rámu a omytí skla, slepení prasklé lišty v PH rohu, vyplnění rozevřených rohových spojů pomocí balzy a vytvoření doplňku z lipového dřeva pro úzkou vnitřní lištu v PD rohu, retušování dřevěných doplňků (Paraloid B72 v etanolu s pigmenty) nebo pryskyřičné barvy.

Vložení malby v paspartě do ozdobného rámu a vložení pomocného zadního krytu z alkalické lepenky, zamezení přístupu prachu papírovou lepicí páskou po obvodu lepenky.

Hodnocení stavu: **obraz 5, rám 3**

Obrázek 269 ANTM 789/II-2050, lic.

Obrázek 270 ANTM 789/II-2050, rub.

Obrázek 271 Detail odlupující se barevné vrstvy od podkladu.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-901
Název díla	Stavba zdymadla Masarykova u Střekova
Autor	Alex M.
Signatura	„M. Alex“ na líci malby PD roh
Datace	„1932“ na identifikačním štítku NTM (u výjevu koníka datace 1929)
Technika díla	kombinace grafických technik na papírové podložce: barevný lept s akvatintou a měkkým krytem, černobílé lepty
Rozměry díla	506 × 601 mm
Rám	jednoduše profilovaný rám s barevnou úpravou povrchu, dřevěný, dobový
Rozměry rámu	50,6 × 60,1 cm, lišty: šířka 3,8 cm a tloušťka 2,2 cm
Druhotné zásahy	-

Popis poškození:

Dílo je v současné době velmi nevhodně adjustované: zadní kryt, dílo a sklo je uchyceno pouze několika kovovými trojúhelníky a zdegradovanými lepícími papírovými páskami. Na papírové podložce se nachází pár hnědých skvrn, pravděpodobně se jedná o foxing.

Ozdobný rám v havarijním stavu způsobeném asi pádem. Rozsáhlý úbytek hmoty na horním pravém nároží, spoje jsou rozevřené a lišty rámu pokrývá vrstva prachového depozitu a nečistot.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické očištění díla i rámu, měření pH papírové podložky díla, v případě naměření velmi nízkých hodnot pH mokré čištění/odkyselení, nová adjustace - dvoudílná pasparta z lepenky s alkalickou rezervou. Dále dvě varianty:

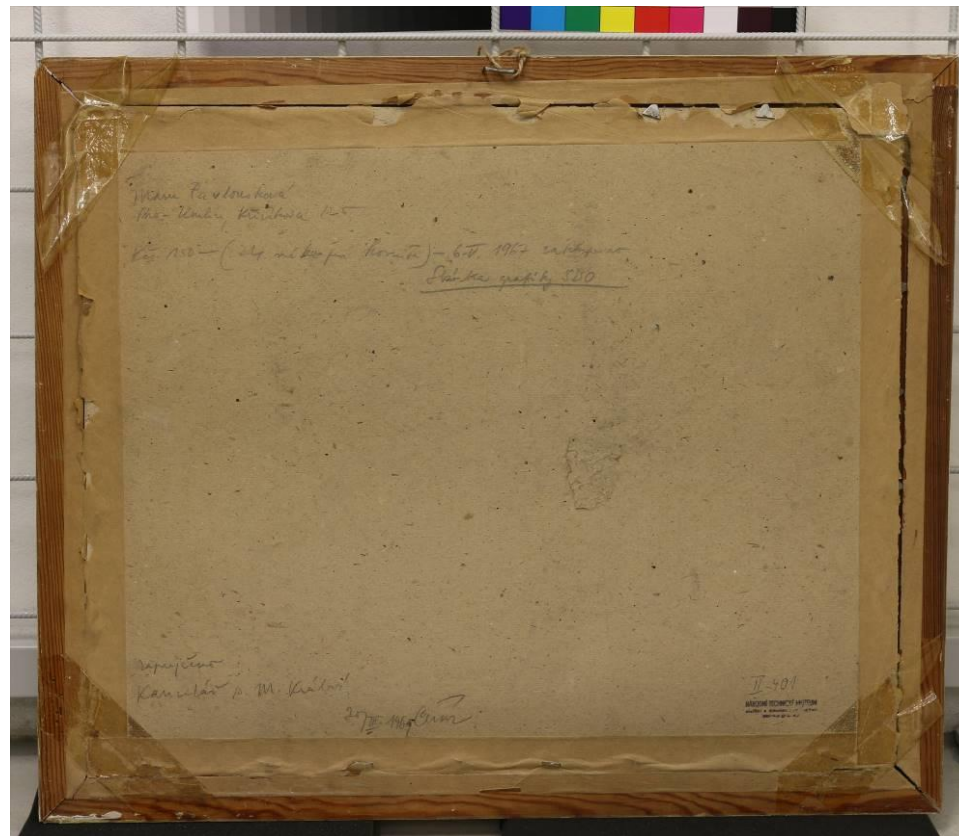
- 1) Výměna poškozeného rámu za nový s podobným profilem, adjustace díla do nového ozdobného rámu s archivní UV fólií na skle.
- 2) Zachování původního rámu s profilací asi z 50. let: rozebrání a opětovná montáž rámu, vč. špánování, zajištění v rozích rohovníky, mechanické očištění ozdobného rámu, jemné mokré čištění (polovlhkými vatovými tampony navlhčenými v demineralizované vodě, příp. Spolapon), vytvoření doplňků, izolace tmelů, provedení retuší.

Pro dlouhodobou presentaci doporučena archivní UV fólie na sklo.

Hodnocení stavu: **obraz 2, rám 5**

Obrázek 272 ANTM 789/II-901, líc.

Obrázek 273 ANTM 789/II-901, rub.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-1886
Název díla	Lokomotiva
Autor	Jaroslav Ronek (1892–1962)
Signatura	„Ronek“ PD roh tužkou
Datace	-
Technika díla	kombinovaná technika: akvarelová malba s grafitovou tužkou a pastelem
Rozměry díla	157 × 203 mm (prezentovaná část)
Rám	ozdobný rám se zdobnými štafirovanými prvky na vyvstalé liště a vnější a vnitřní liště – florální motivy. dřevo, křída, štafířská hmota, červený podklad, plátkový kov zlaté barvy, do hloubek zatřená šedá barva
Rozměry rámu	33,6 × 37,7 cm, lišty: šířka 3,7 cm a tloušťka 3,5 cm
Druhotné zásahy	-
Poznámky	připis tužkou na rubu pasparty: „...nákladní 324 rakouská konstrukce ŠKODA Plzeň v r. 1921“

Dílo je v ozdobném rámu pod sklem v dobré dobové adjustaci (asi 60. nebo 70. léta) potažené řídké tkaným plátnem, od rubu prachotěsně uzavřené. Pasparta je vytvořena z lepenky o tloušťce 3 mm.

Popis poškození:

Dílo se nachází ve velmi dobrém stabilizovaném stavu v dobové adjustaci, která však může být z papíru s kyselou hodnotou pH.

Ozdobný rám je taktéž dobře zachovalý. Na jeho površích se nachází pouze drobné oděrky v rozích a bočních hranách.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Doporučení pouze konzervátorského zásahu: fotodokumentace, vyrámování díla z rámu, jeho mechanické očištění, změření pH originálu a pasparty a jejich příp. odkyselení pomocí nástřiku MMMK od rubu podložek.

Očištění ozdobného rámu a skla, vytmelení drobných defektů na rámu, izolace tmelů, napodobivá retuš.

Mezi originál a dílo vložení alkalické lepenky AlphaCell o tloušťce 0,5 cm, vložení díla do rámu a provedení prachotěsné adjustace.

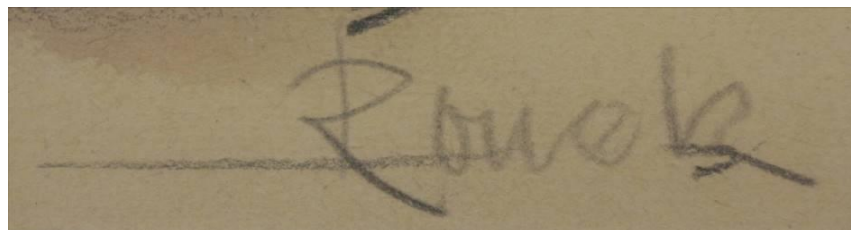
Hodnocení stavu: **obraz 2, rám 2**

Obrázek 274 ANTM 789/II-1886, líc.

Obrázek 275 ANTM 789/II-1886, rub.

Obrázek 276 Signatura z PD rohu tužkou.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-1884
Název díla	Lokomotiva
Autor	Jaroslav Ronek (1892–1962)
Signatura	„Ronek“ PD roh tužkou
Datace	-
Technika díla	kombinovaná technika: akvarel, pastel, hnědá rudka, grafitová tužka na papíře (stejný blokový papír, dřevitý)
Rozměry díla	143 × 203 mm
Rám	jednoduše profilovaný dřevěný dobový rám (dřevo, křída, barevné povrchy)
Rozměry rámu	32,8 × 37,6 cm, lišty: šířka 3,8 cm a tloušťka 3 cm
Druhotné zásahy	-
Poznámky	přípis tužkou: „ČKD pro Košicko--- dráhu 1923..“

Dílo je v ozdobném rámu pod sklem v dobré a funkční dobové adjustaci (asi 60. nebo 70. léta) potažené řídkce tkaným plátnem, od rubu prachotěsně uzavřené. Pasparta je vytvořena z lepenky o tloušťce 3 mm.

Popis poškození:

Dílo se nachází ve velmi dobrém stabilizovaném stavu v dobové adjustaci, která však může být z papíru s kyselou hodnotou pH.

Dobře zachovalý ozdobný rám má pouze v povrchové úpravě drobné oděrky. Výraznější defekt je v PD rohu, kde došlo k obnažení červeného podkladu. Dále na rámu ulpívá prachový deposit.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Doporučení pouze konzervátorského zásahu: fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, jeho mechanické očištění, změření pH originálu a pasparty a jejich příp. odkyselení pomocí nástřiku MMMK od rubu podložek.

Očištění ozdobného rámu a skla, vytmelení drobných defektů na rámu, izolace tmelů, napodobivá retuš.

Mezi originál a dílo vložení alkalické lepenky AlphaCell o tloušťce 0,5 cm, vložení díla do rámu a provedení prachotěsné adjustace.

Hodnocení stavu: **obraz 2, rám 2**

Obrázek 277 ANTM 789/II-1884, líc.

Obrázek 278 ANTM 789/II-1884, rub.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-1885
Název díla	Lokomotiva
Autor	Jaroslav Ronek (1892–1962)
Signatura	„Ronek“ PD roh
Datace	-
Technika díla	kombinovaná technika: kresba tužkou a pastelem, na dřevitém papíře původně nažloutlý papír (80-90 g/m ²)
Rozměry díla	154 × 204 mm
Rám	ozdobný rám se zdobnými štafirovanými prvky na vyvstalé liště a vnitřní liště – florální motivy. dřevo, křída, štafířina, červený podklad, neryzí plátkový kov zlaté barvy, do hloubek zatřená šedá opakní barva
Rozměry rámu	33,6 × 37,8 cm, lišty: šířka 3,7 cm a tloušťka 3,5 cm
Druhotné zásahy	-
Poznámky	Přípis na rubu tužkou: „... (?) 498 zn O (?) po II. sv. válce“

Dílo je v ozdobném rámu pod sklem v dobré a funkční dobové adjustaci (asi 60. nebo 70. léta) potažené řídkce tkaným plátnem, od rubu prachotěsně uzavřené. Pasparta je vytvořena z lepenky o tloušťce 3 mm.

Popis poškození:

Dílo se nachází ve velmi dobrém stabilizovaném stavu v dobové adjustaci, která však může být z papíru s kyselou hodnotou pH.

Ozdobný rám je dobře zachovalý. Na jeho površích se nachází pouze drobné oděrky v rozích a na bočních hranách. Nároží rámu nebyla při výrobě dobře uříznuta.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Doporučení pouze konzervátorského zásahu: fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, jeho mechanické očištění, změření pH originálu a pasparty a jejich příp. odkyselení pomocí nástřiku MMMK od rubu podložek.

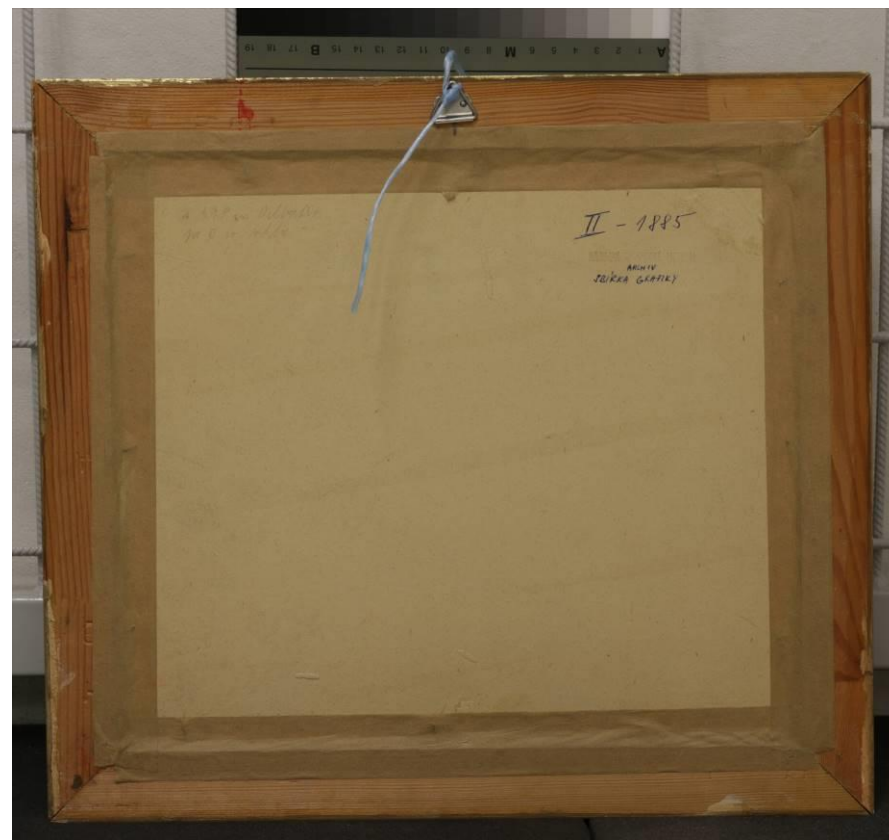
Očištění ozdobného rámu a skla, vytmelení drobných defektů na rámu, izolace tmelů, napodobivá retuš.

Mezi originál a dílo vložení alkalické lepenky AlphaCell o tloušťce 0,5 cm. Vložení díla do rámu a provedení prachotěsné adjustace.

Hodnocení stavu: **obraz 2, rám 2**

Obrázek 279 ANTM 789/II-1885, líc.

Obrázek 280 ANTM 789/II-1885, rub.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-1882
Název díla	Lokomotiva
Autor	Jaroslav Ronek (1892–1962)
Signatura	„Ronek“ PD roh tužkou
Datace	-
Technika díla	kombinovaná technika: akvarelová malba s grafitovou tužkou a pastelem s vergé (vertikální, jemný)
Rozměry díla	80 × 124 mm (okno adjustace)
Rám	zdobný – dřevo, křída, černý podklad, plátkový kov zlaté barvy (zatřená šedá do hloubek)
Rozměry rámu	29 × 32,2 cm, lišty: šířka 3,8 cm a tloušťka 3,5 cm
Druhotné zásahy	-

Dílo je v ozdobném rámu pod sklem v dobré dobové funkční adjustaci (asi 60. nebo 70. léta) potažené řídkce tkaným plátnem, od rubu prachotěsně uzavřené. Pasparta je vytvořena z lepenky o tloušťce 3 mm.

Popis poškození:

Dílo se nachází ve velmi dobrém stabilizovaném stavu v dobové adjustaci, která však může být z papíru s kyselou hodnotou pH.

Ozdobný rám je taktéž dobře zachovalý. Na jeho površích se nachází pouze drobné oděrky v rozích a na bočních hranách.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Doporučení pouze konzervátorského zásahu: fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, jeho mechanické očištění, změření pH originálu a pasparty a jejich příp. odkyselení pomocí nástříku MMMK od rubu podložek.

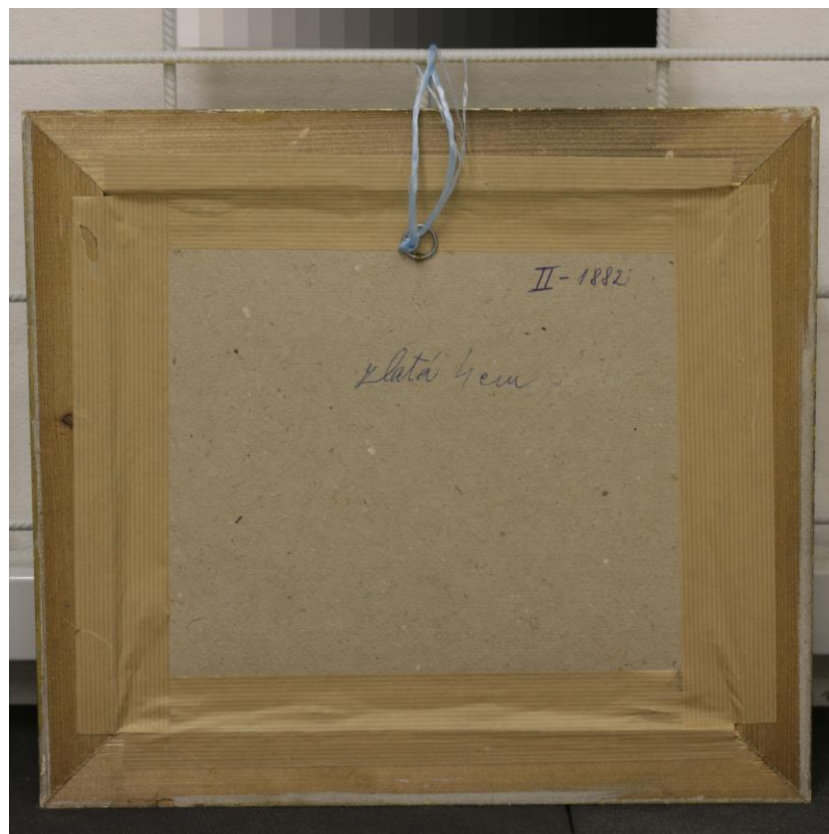
Očištění ozdobného rámu a skla, vytmelení drobných defektů na rámu, izolace tmelů, napodobivá retuš.

Mezi originál a dílo vložení alkalické lepenky AlphaCell o tloušťce 0,5 cm. Vložení díla do rámu a provedení prachotěsné adjustace.

Hodnocení stavu: **obraz 2, rám 2**

Obrázek 281 ANTM 789/II-1882, lic.

Obrázek 282 ANTM 789/II-1882, rub.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-1883
Název díla	Lokomotiva
Autor	Jaroslav Ronek (1892–1962)
Signatura	„JR“ PD roh
Datace	-
Technika díla	kresba měkkou tužkou na papíru + kresba velmi ostrým tenkým hrotem gumy
Rozměry díla	145 × 204 mm
Rám	jednoduše profilovaný dřevěný dobový rám: dřevo, křída, barevné povrchy – šedozelená, černá, bílá, strakatá
Rozměry rámu	32,8 × 37,6 cm, lišty: šířka 3,8 cm a tloušťka 3 cm
Druhotné zásahy	-

Dílo je v ozdobném rámu pod sklem v dobré dobové a funkční adjustaci (asi 60. nebo 70. léta) potažené řídkce tkaným plátnem, od rubu prachotěsně uzavřené. Pasparta je vytvořena z lepenky o tloušťce 3 mm.

Popis poškození:

Dílo se nachází ve velmi dobrém stabilizovaném stavu v dobové adjustaci, která však může být z papíru s kyselou hodnotou pH. Podložka originálu je mírně deformovaná zvlhčením. Je možné, že byla přilepena k paspartě. Na paspartě se objevuje foxing.

Ozdobný rám je zachovalý. Na jeho površích se nachází drobné oděrky na vystalých částech lišt, zboku LH rohu je stopa po červeném lihovém fixu. Sklo je špinavé.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Doporučení konzervátorského zásahu: fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu a sejmutí z pasparty, jeho mechanické očištění, změření pH originálu a pasparty a jejich příp. odkyselení pomocí nástříku MMMK od rubu podložek, zvlhčení originálu podložky pomocí filtračních papíru a membránové páro propustné textilie Sympatex, vyrovnání pod zátěží.

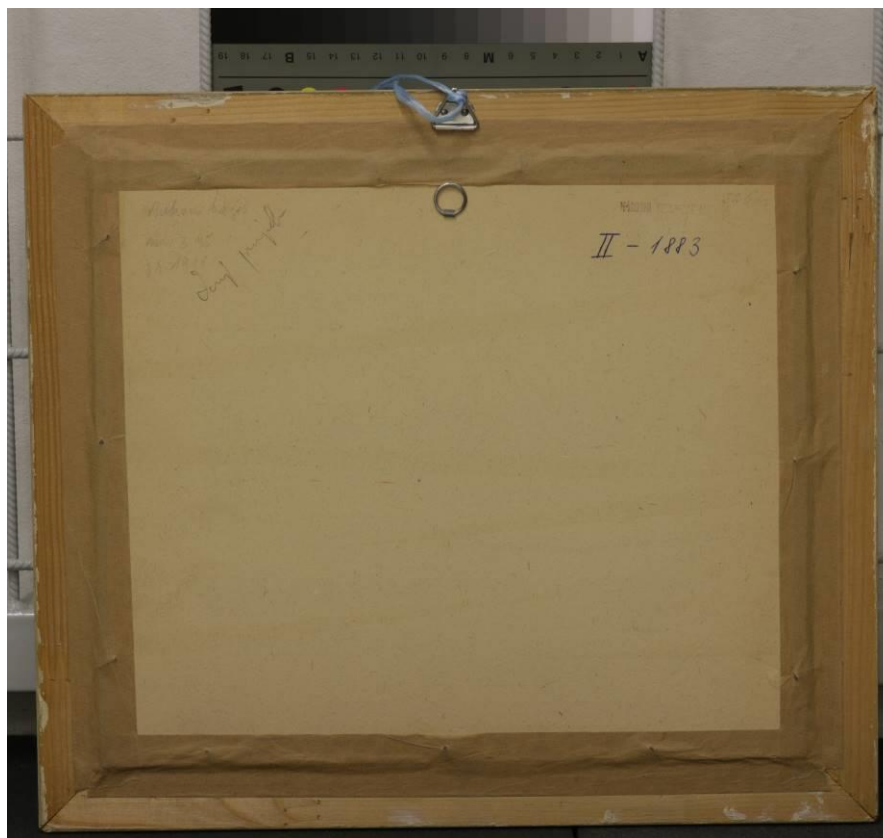
Očištění ozdobného rámu a skla, vytmelení drobných defektů na rámu, izolace tmelů, napodobivá retuš.

Mezi originál a dílo vložení alkalické lepenky AlphaCell o tloušťce 0,5 cm. Vložení díla do rámu a provedení prachotěsné adjustace.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 3**

Obrázek 283 ANTM 789/II-1883, líc.

Obrázek 284 ANTM 789/II-1883, rub.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-1511
Název díla	Automobil a letadlo
Autor	Kamil Lhoták (1912–1990)
Signatura	„Kamil Lhoták 1944“ grafitovou tužkou v PD rohu
Datace	před 1914/1944 dle identifikačního štítku NTM
Technika díla	tušová malba na papíře adjustovaná pod sklem, ze zadní strany kryta lepenkou
Rozměry díla	288 × 420 mm
Rám	původní rám z jednoduchých úzkých dřevěných lišt
Rozměry rámu	28,8 × 42 cm, lišty: šířka 1,2 cm a tloušťka 0,9 cm
Druhotné zásahy	-
Poznámky	připisy na rubu: „ANTM 13.358 (staré TM)“, „sign. II 1511 (A NTM)“, „(i.č.5786)“

Popis poškození:

Dílo je nevhodně adjustováno. Rub podložky originálu je v kontaktu se starou dřevitou lepenkou, pravděpodobně bez alkalické rezervy. Zadní kryt i sklo pokrývá prachový depozit a nečistoty. Na rámu jsou pouze drobné oděrky.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

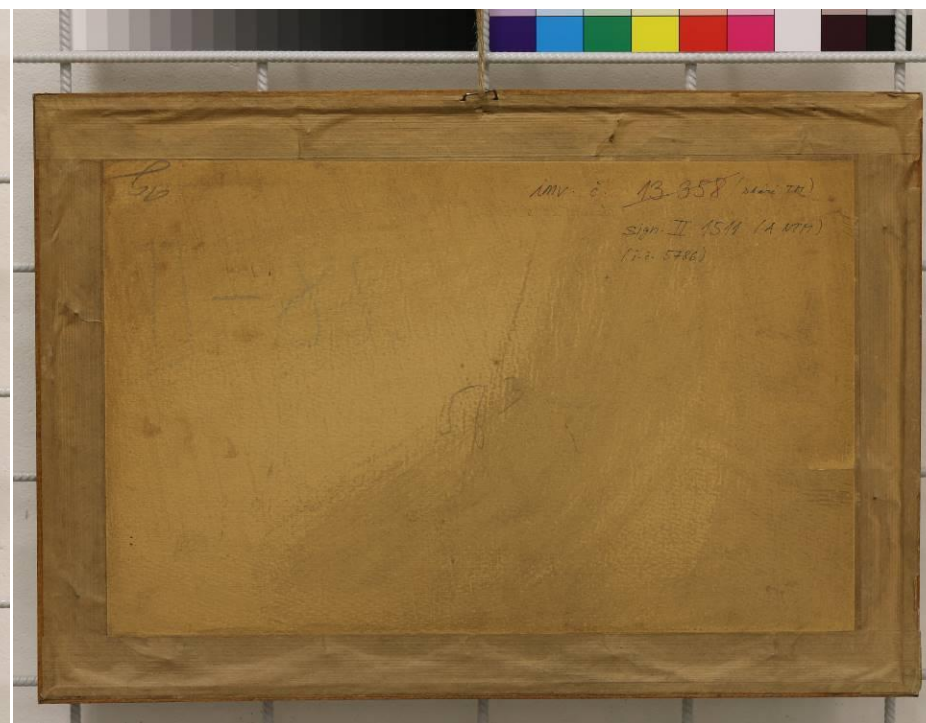
Fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické očištění díla i rámu, měření pH papírové podložky díla, odkyselení v případě naměření velmi nízkých hodnot pH, vytvoření nové adjustace – distanční rámeček o šířce cca 1–1,5 mm, který bude nalepený na rub skla.

Adjustace díla zpět do původního rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 2**

Obrázek 285 ANTM 789/II-1511, líc.

Obrázek 286 ANTM 789/II-1511, rub.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-2047
Název díla	Studie lokomotivy
Autor	Vilém Kreibich (1884–1955)
Signatura	-
Datace	-
Technika díla	kresba pastelem na papírové podložce
Rozměry díla	cca 450 × 318 mm
Rám	dřevěný rám s úzkou profilací zdobený černým nátěrem a dvěma linkami stříbrné barvy a nažloutlou lazurou
Rozměry rámu	36,5 × 49,5 cm, lišty: šířka 3 cm a tloušťka 1,8 cm
Druhotné zásahy	-

Studie lokomotivy provedená pastelem na hladké papírové podložce gramáže cca 120 g/m², v pravém horním rohu prolisovaný znak „w“ se dvěma osmicípými hvězdami. Přípis na rubu originálu: „2. 12. 1955“

Popis poškození:

Kresba je nevhodně adjustována pod sklo bez distančního rámečku. Na rubu dílo kryto starou zežloutlou lepenkou s razítkem NTM, původně prachotěsná adjustace je narušena na několika místech protržením lepicích pásek po obvodu krycí lepenky a je tak nefunkční. Papírová podložka originálu je při spodním okraji narušena ztrátou max do 1 cm, asi poškození biologického původu (nalezena svlečka kožojeda). Dále jsou po obvodu díla četné perforace podložky způsobené špendlíky. Barevná vrstva pastelů je na několika místech rozetřena, na podložce originálu jsou nečistoty, ve spodní části kresby dvě mastné žluté skvrny prostupující od rubu a na spodním okraji zateklina.

Ozdobný rám se nachází ve špatném stavu. Povrchová úprava rámu je značně poškozena odřením a škrábancí jak v černé, tak zlaté barvě. V pravém dolním rohu došlo dokonce k úbytku hmoty dřevěných lišt, a tak narušení ozdobného reliéfu z rovnoběžných linií. Tento defekt byl v minulosti neodborně opravován černou barvou, která překryla i zlatou linku. V tomto rohu jsou na černé barvě bělavé výkvěty – zákal vzniklý působením vyšší vlhkosti. Tři rohové spoje rámu jsou rozvolněné a rozevřené.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, provedení mikrobiologických stěrů (z lišty ozdobného rámu a z papírové podložky originálu) a příp. dezinfekce, lokální mechanické čištění lince díla, konsolidace barevné vrstvy pomocí ultrazvukového minizmlžovače, upevnění díla do provizorního oboustranného rámu a očištění rubu podložky originálu ve svislé poloze pomocí jemných štětců, lokální mokré čištění za účelem potlačení skvrn (především jejích okrajů a mimo barevnou vrstvu) pomocí křídý nebo mramorové moučky, případně acetonem, toluenem nebo alkoholem; změření pH a příp. odkyselení nástřikem MMMK, oprava trhlin a perforací pomocí tónovaného japonského papíru a Tylose MH 6000.

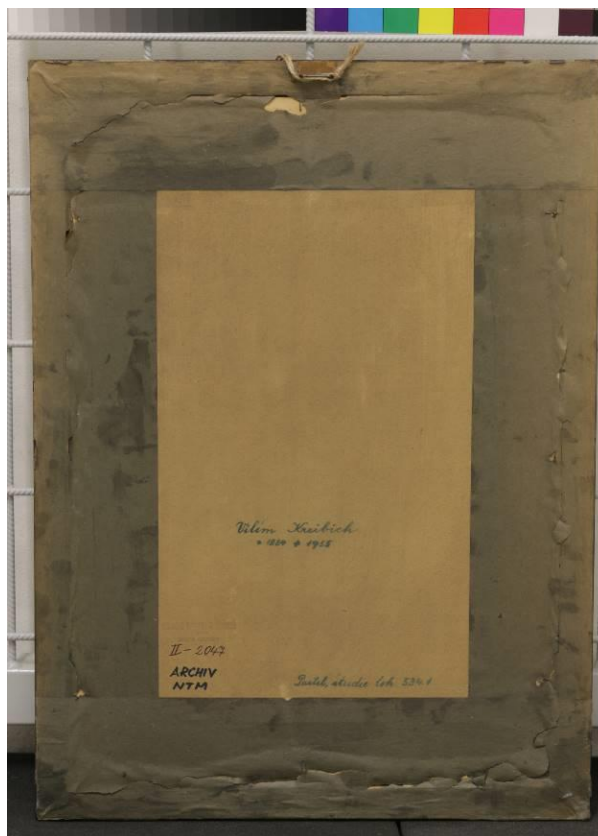
Vytvoření nové adjustace: úzký distanční rámeček po obvodu díla přilepený k vnitřní straně skla a vytvářející distanc barevné vrstvy od skla.

Očištění skla, truhlářská oprava: rozebrání rámu a sesazení, zpevnění rohů kovovými rohovníky nebo trojúhelníky, mechanické očištění ozdobného rámu, chemické čištění od druhotných zásahů – zejm. odstranění nevhodných retuší, vytmelení chybějících částí v ozdobných prvcích rámu, izolace tmelů, rekonstrukce povrchových úprav: lokálně podkladu, celoplošně černá lesklá povrchová úprava (šelak a révová čern), dále celoplošná rekonstrukce metalu na olejovém podkladu na mat, zalakování.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 5**

Obrázek 287 ANTM 789/II-2047, líc..

Obrázek 288 ANTM 789/II-2047, rub.

Obrázek 289 Detail mastné skvrny, PD část..

Obrázek 290 Poškození a opravy PD rohu rámu.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-1861
Název díla	Společnost s automobilem
Autor	F. B. Doubek (1865–1952)
Signatura	„F. B. Doubek 03“ PD roh
Datace	1903
Technika díla	tušová malba doplněná bělobou na papírové podložce, základní rozvrh proveden tužkou
Rozměry díla	cca 478 × 355 mm
Rám	ozdobný rám zdobený plátkovým kovem na růžovém podkladu
Rozměry rámu	68,8 × 56,7 cm, lišty: šířka 3,7 cm a tloušťka 2 cm
Druhotné zásahy	-

Malba na papírové podložce bez podkladu.

Popis poškození:

Papírová podložka je mechanicky poškozena: v blízkosti signatury je perforací od rubu a na paspartě. Podél pravého kraje je papír poškozen protlačením - vypoulením. Současná adjustace je nevhodná, neboť sklo není v rámu dostatečně zajištěno a dochází k jeho pohybu (v horším příp. může i vypadnout). Pasparta je zažloutlá a jsou na ní zatekliny ve tvaru kapek (viz foto v UV), které jsou v menším rozsahu i na díle. Do originálu také namigrovalo hnědé barvivo z obvodu pasparty. Rovina podložky originálu je mírně zvlněná.

Ozdobný rám je poškozený na vyvýšených částech lišt velkým množstvím drobných oděrek. Rohové spoje jsou rozevřené a rozvolněné, k největším ztrátám povrchové úpravy došlo na pravé liště o velikosti max. 3 cm. Adjustace díla do rámu je provedena tenkými hřebíčky. Pracho těsnost původně zajištěná oblepením lepicí páskou je narušena po celém obvodu. Dílo není od rubu chráněno zadní krycí lepenkou a může snadno dojít k jeho poškození.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z rámu a demontáž z pasparty od líce, mechanické očištění rubu i líce díla a dočištění reziduí adheziva na originálu, konsolidace narušené papírové podložky a příp. lokální konsolidace barevné vrstvy, měření pH papírové podložky originálu a příp. odkyselení nástřikem MMMK na rub díla, zvlhčení pomocí filtračních papírů a membránové páro propustné textilie Sympatex, vyrovnání pod zátěží s proklady, adjustace do nové dvoudílné pasparty.

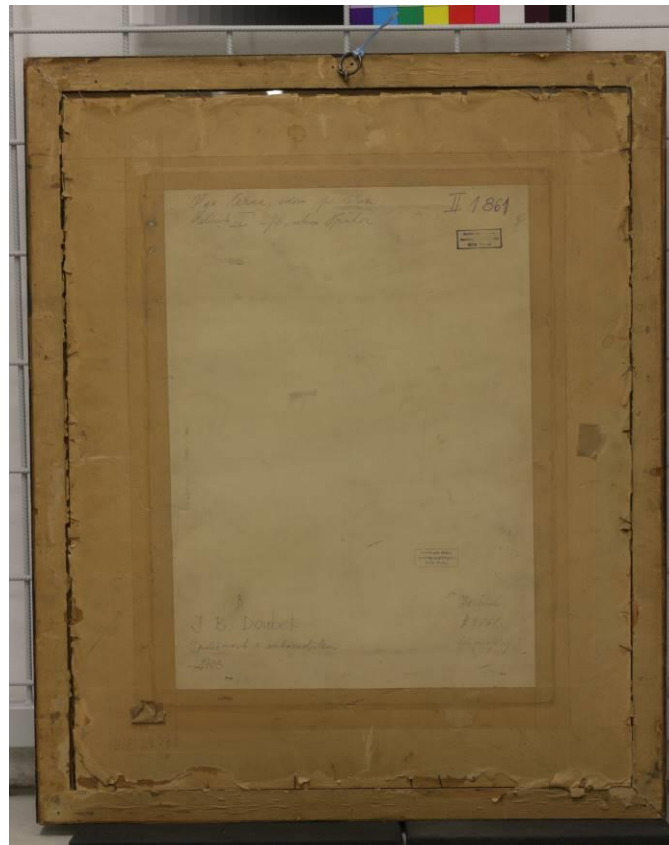
Prekonsolidace rozvolněných povrchových úprav, omytí skla, mechanické očištění ozdobného rámu – na rubu odstranění lepicích pásek, konsolidace defektů, vytmelení defektů, izolace tmelů, nanesení tónovaného podkladu a provedení napodobivé retuše.

Adjustace díla zpět do opraveného ozdobného rámu.

Hodnocení stavu: **obraz 4, rám 4**

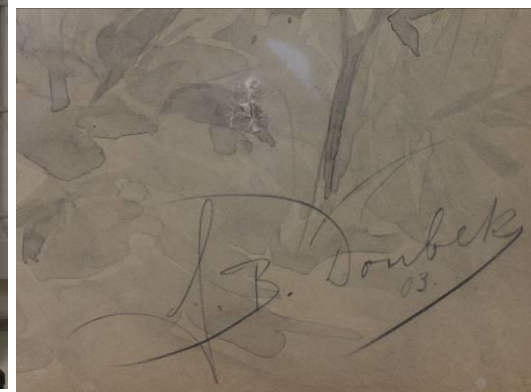
Obrázek 291 ANTM 789/II-1861, lic.

Obrázek 292 ANTM 789/II-1861, rub.

Obrázek 293 Detail světle luminujících skvrn na paspartě.

Obrázek 294 Detail signatury v PD rohu a drobného defektu nad signaturou.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-1940
Název díla	„Už letí“ vzlet balonu z pražského výstaviště
Autor	Emanuel Boháč (1867–1940)
Signatura	„E. Boháč 95“ PD roh černou tuší
Datace	1895
Technika díla	lavírovaná kresba tuší doplněná bělobou na papírové podložce kombinovaná s tužkou
Rozměry díla	380 × 345 mm
Rám	jednoduše profilovaný dřevěný rám, nepůvodní (vzniklý po roce 1918), průmyslově vyráběná povrchová úprava, nátěr práškovým kovem zlaté barvy opatřený lakem, úzká vnitřní hnědá lišta
Rozměry rámu	65,3 × 59,5 cm, lišty: šířka 4,2 cm a tloušťka 2,5 cm
Druhotné zásahy	-

Malba je adjustována ve dvoudílné paspartě, originál celoplošně nalepený na spodním dílu pasparty, který je zároveň i zadním krytem. Přední díl přilepen po vnějším obvodu.

Popis poškození:

Dílo se nachází v dobrém stabilizovaném stavu. Pasparta je zežloutlá a na rubu nepříliš šetrně čištěna vodou. Na díle je jedna malá rezavá skvrna (5–7 mm)

Ozdobný rám je poškozený malými údery v povrchové úpravě. Nevhodné připevnění závěsu v minulosti způsobilo jeho poškození z líce (a to nahoře uprostřed). Rohové spoje jsou rozevřené – viz PH roh. Adjustace nebyla prachotěsná, neboť prach ulpívá na vnitřní straně skla.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, mechanické očištění rubu i líce malby, měření pH papírové podložky pasparty na rubu a příp. odkyselení, lokální odstranění skvrny využitím vodního gelu, příp. napodobivá retuš skvrny pastelem.

Na ozdobném rámu: stabilizace PH a PD rohu rohovníky, mechanické očištění, odstranění nevhodného závěsu na rubu rámu a jeho šetrnější připevnění, konsolidace rozvolněných rohových spojů, vytmelení chybějících částí povrchových úprav, izolace tmelů, provedení napodobivé retuše, omytí skla.

Adjustace díla zpět do ozdobného rámu. Vložení na rub nový zadní krytu z archivní lepenky s alkalickou rezervou (2 mm).

Hodnocení stavu: **obraz 3, rám 3**

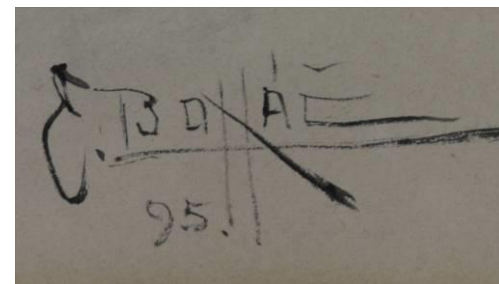
Obrázek 295 ANTM 789/II-1940, líc.

Obrázek 296 ANTM 789/II-1940, rub.

Obrázek 297 Detail struktury běloby na klobouku.

Obrázek 298 Signatura z PD rohu.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-1479a
Název díla	Dopravní letoun Fokker F VII A Československé letecké společnosti
Autor	Vilém Kreibich (1884–1955)
Signatura	-
Datace	nedat., na štítku uvedeno: <i>kolem 1935</i>
Technika díla	kombinovaná technika: pastel, akvarel, tužka na papírové podložce
Rozměry díla	913 × 675 mm
Rám	hluboce profilovaný ozdobný rám, růžový a bílý podklad, tenká červená podkladová vrstva, práškový nátěr zlaté barvy, sklo tl. 3 mm
Rozměry rámu	108 × 85 cm, lišty: šířka 9 cm a tloušťka 6,5 cm
Druhotné zásahy	ne

Papírová podložka originálu má gramáž cca 100-120 g/m² a jeho povrch je z rubu hlazený, z líce strukturovaný. Malba složená z lazurních akvarelových tahů znázorňuje siluety evropských dominant a v předním plánu (v horní části obrazu) suchým pastelem dopravní letadlo Fokker.

Popis poškození:

Papírová podložka originálu je v horní části zvlněná. Dílo je nevhodně adjustováno: pastel se spráší na sklo, chybí vnitřní distanční rámeček oddělující dílo od skla, rub díla není dostatečně v rámu utěsněn a nečistoty se dostávají na líc díla i povrch originálu. Originální papírová podložka je při horním okraji přehnuta na rub o 2,8 cm a při spodním o 11 cm. Zadní lepenkový kryt o tloušťce 1,5 mm je druhotně použitý, výrazně vyboulený a znečištěný.

Rám je poškozený ztrátami v plastickém dekoru (v PH rohu ztráta cca 1 × 2,5 cm), drobné oděrky na pohledových lištách, široce rozevřené nedestruktivní krakely ve štařířské hmotě plastické výzdoby způsobené sesycháním. Z boku se na lištách objevuje koroze. Na rámu, skle i samotném díle, je výrazná vrstva prachových nečistot.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, lokální mechanické očištění líce (mimo pastelovou kresbu), konsolidace barevné vrstvy pastelu, měření pH podložky originálu i pomocné podložky, v příp. nízkých hodnot pH odkyselení nástřikem od rubu, sejmutí díla z pomocné podložky, zvlhčení v klimatické komoře a vypnutí pomocí provizorního rámu složeného ze dvou paspartovacích oken lepenky, ve kterých je dílo po obvodu upevněno, po vysušení a vyrovnání, adjustace pomocí strip lining podél obou delších stran originálu na archivní lepenku s alkalickou rezervou.

Mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění vatovými smotky demineralizovanou vodou s tenzidem, konsolidace uvolněných částí povrchových úprav rámu, vytmelení některých široce rozevřených krakel v rozích a chybějících částí, izolace tmelů, retuše.

Očištění skla a připevnění distančního rámečku (1–1,5 mm tloušťky) z alkalické lepenky na jeho rub. Adjustace díla do ozdobného rámu pomocí dřevěných lišt a upevnění po obvodu páskou.

Hodnocení stavu: **obraz 5, rám 3**

Obrázek 299 ANTM 789/II-1479a, lic.

Obrázek 300 ANTM 789/II-1479a, rub.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-1479b
Název díla	Dopravní letoun Fokker F VII A Československé letecké společnosti
Autor	Vilém Kreibich (1884–1955)
Signatura	„Kreibich“ PD roh akvarelem na papírové podložce originálu
Datace	-
Technika díla	kombinovaná technika: suchý pastel, akvarel, tužka
Rozměry díla	750 × 645 mm (původní rozměr 856 × 645 mm, podložka založena o 106 mm)
Rám	dobový ozdobný rám reliéfně pojednaný tématem alegorie vody. Dřevěné lišty, křídlový podklad, měděný nátěr
Rozměry rámu	92,3 × 80,6 cm, lišty: šířka 9 cm a tloušťka 4,8 cm
Druhotné zásahy	přeložení podložky originálu a retuše na siluetě chrámu

Obraz se skládá z papírové podložky, na které jsou lazurní akvarelovou malbou znázorněny siluety evropských měst a v jeho předním plánu (v horní části obrazu) je suchým pastelem nakresleno dopravní letadlo Fokker. Papírová podložka originálu je na dvakrát přeložená u spodního okraje, adjustována na pomocnou dřevitou lepenku.

Popis poškození:

Dílo je nevhodně adjustováno pod sklo bez distance pro pastelovou kresbu. Originální podložka je z líce poškozena ve spodní části obrazu několika škrábanci. Pomocná podložka, na níž je signatura umělce, má při spodním okraji hnědé zatekliny prostupující od rubu z papírové krycí lepenky a lepicí pásky. Mezi sklem a dílem je množství nečistot, prachový depozit i větší částice. Papírová podložka je mírně deformovaná, silnější gramáže, zřejmě se jedná o tenký nažloutlý karton. Barevná vrstva pastelu je částečně sprášena na sklo. V pravém spodním rohu barevně posunutě retuše na siluetě chrámu.

Obrazový rám je zdoben v duchu secese. Opakující se figurální motivy ženských hlav, rukou a ryb alegoricky ztvárňují vodu. Měděná povrchová úprava rámu se projevuje výraznou korozí (měděnkou, až černáním). Měděná vrstva je nanášena na okrovém podkladu, který je na křídlové vrstvě. Rám je poškozený množstvím drobných škrábanců a vrypů na vyvstalých pohledových lištách (především levá lišta). Na horní liště výrazné ztráty až na dřevo. Dále také defekty na spodní liště rámu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, lokální mechanické očištění líce (mimo pastelovou kresbu), konsolidace barevné vrstvy pastelu, sejmutí díla z pomocné podložky, mechanické čištění, měření pH podložky originálu a příp. citlivé lokální mokré čištění při spodním okraji pro potlačení mastných skvrn pomocí obkladů/gelů, v příp. nízkých hodnot pH, odkyselení podložky originálu nástřikem MMMK od rubu, po vysušení a vyrovnaní papírové podložky originálu (vyrovnaní pomocí vypnutí v provizorním napínacím rámu, s ohledem na barevnou vrstvu pastelu), aplikace strip lining na delších stranách originálu a vypnutí na novou pomocnou podložku z archivní lepenky s alkalickou rezervou.

Mechanické očištění ozdobného rámu, šetrné mokré čištění vatovými tampony (demineralizovaná voda a tenzid), vytmelení chybějících částí, izolace tmelů, retuše a příp. lokální rekonstrukce plátkovou mědí a úprava povrchu patinou.

Očištění skla a připevnění distančního rámečku (1–1,5 mm tloušťky) z alkalické lepenky na jeho rub. Adjustace díla do ozdobného rámu, na rub vložení zadního krytu z archivní lepenky s alkalickou rezervou.

Hodnocení stavu: **obraz 5, rám 3**

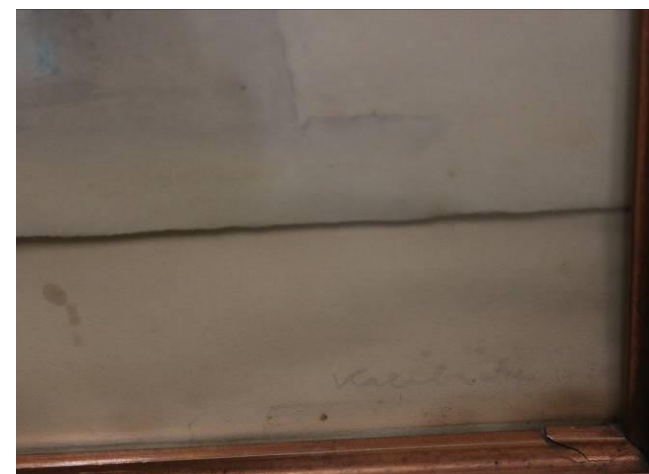
Obrázek 301 ANTM 789/II-1479b, líc.

Obrázek 302 ANTM 789/II-1479b, rub.

Obrázek 303 Detail škrábance na papírové podložce.

Obrázek 304 Detail signatury v PD rohu.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-1645
Název díla	Fores's coaching incidents: Flooded, plate III.
Autor	originál vytvořil Charles Cooper Henderson (1803-1877), vyryl John.Harris (1811-1865)
Signatura	-
Datace	„London published. June 12 1845“ pod tištěnou obrazovou plochou
Technika díla	barevná litografie na papírovém kartónu kolorovaná akvarelem
Rozměry díla	500 × 765 mm (kartón), 398 × 650 mm tisková plocha
Rám	původní dobový ozdobný rám, zdobený stříbrem na černém polimentu mat a na lesk
Rozměry rámu	57,5 × 83,4 cm, lišty: šířka 4 cm a tloušťka 3 cm
Druhotné zásahy	-
Poznámky	na zadním krytu: fixem i.č. II 1645, novodobý papírový štítek: „C.C.Henderson – J. Harris, Fores's coaching incidents Flooded, 1845“; dobový papírový štítek, nad nímž je připsáno tužkou „1397“

Popis poškození:

Netěsnící dobová adjustace způsobující snadný přístup prachu mezi dílo a sklo (spára v rozsahu 0,6 – 1 cm). Ozdobný rám i dřevěný zadní kryt napaden dřevokazným hmyzem. Sklo, dílo i zadní kryt jsou uchyceny korodovanými hřebíky. Ozdobný rám poněkud rozvolněn ve spojích. Papírová podložka díla má na horním okraji a po bocích množství rezavých skvrn. Může se jednat o foxing, anebo o napadení plísněmi. Při spodním okraji grafiky je četné množství skvrn, které mohou být způsobeny přítomností hmyzu. Dále je papírová podložka při spodním okraji narušená otvory po dřevokazném hmyzu.

Na vyvstalých lištách ozdobného rámu je stříbro zčernalé, místy prodřená na podkladové vrstvy. Povrch ozdobných lišt nese četné množství oděrek a vrypů. Korodující hřebíky, v PH rohu nové klínky. V LH rohu a ve spodních rozích klínky původní, ve spodních rozích vždy jeden schází. Levá boční strana rámu je výrazně prodřená na bílou podkladovou vrstvu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z ozdobného rámu, provedení kontrolních mikrobiologických stěrů a příp. dezinfekce v parách butanolu. Mechanické očištění díla. Zkoušky rozpustnosti barevných vrstev. Měření pH dotykovou elektrodou, v příp. velmi nízkých hodnot pH provedení neutralizace/odkyselení papírové podložky díla. Šetrné mokré čištění papírové podložky díla (např. pomocí kapilární textilie nebo odsátím na stole) a zaklížení. Kontrolní měření pH. Vytmelení úbytku hmoty v papírové podložce.

Očištění skla suchou a mokrou cestou. Mechanické očištění dřevěného zadního krytu. Poté ošetření nátěrem proti dřevokaznému hmyzu (Lignofix/Bochemit) z rubu i z líce desky, mimo papírové štítky. Nátěr z rubu i líce řídkým konsolidačním roztokem (Paraloid B72 v toluenu).

Mechanické očištění ozdobného rámu. Vodné čištění vatovými smotky s demineralizovanou vodou všech lišt rámu.

Poté aplikace nátěru proti dřevokaznému hmyzu. Vytmelení míst, kde došlo k úbytku hmoty povrchových úprav u pohledových lišt. Retuše plátkovým stříbrem na černý poliment – matové a leštěné povrchy, lazury šelakem a olejoprskyřičnými barvami.

Vytvoření adjustace díla v závislosti na výsledcích čištění skvrn na papírové podložce. Varianty:

- 1) Budou-li skvrny na díle stále viditelné – vytvoření dvoukřídlé pasparty s oknem a zády. Okno z 2 mm lepenky s alkalickou rezervou, záda pouze z kartonu s alkalickou rezervou.
- 2) Nalepení úzké distanční vložky na rub skla. Vložení díla do rámu společně s kartonem s alkalickou rezervou.

Vložení ošetřeného zadního krytu. Utěsnění spáry nad zadním krytem pomocí úzkého pruhu lepenky. Přelepení desky po obvodu kličovou páskou. Zajištění zadní krycí desky pomocí nekorodujících úchytků.

Hodnocení stavu: **obraz 5, rám 5**

Obrázek 305 ANTM 789/II-1645, lic.

Obrázek 306 ANTM 789/II-1645, rub.

Obrázek 307 Drobné luminující skvrny na okrajích papírové podložky.

Obrázek 308 Poškození podložky originálu dřevokazným hmyzem.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-1646
Název díla	Forés's Coaching Incidents: Knee deep I.
Autor	originál vytvořil Charles Cooper Henderson (1803-1877), vyryl John.Harris (1811-1865)
Signatura	-
Datace	„London published November 1 st 1843“ pod tištěnou obrazovou plochou
Technika díla	barevná litografie na papírovém kartónu kolorovaná akvarelem
Rozměry díla	500 × 760 mm (kartón), 390 × 650 mm tisková plocha
Rám	původní ozdobný rám, zdobený stříbrem na mat a na lesk
Rozměry rámu	57,3 × 83,5 cm, lišty: šířka 4 cm a tloušťka 3 cm
Druhotné zásahy	-

Popis poškození:

Netěsnící dobová adjustace způsobující snadný přístup prachu mezi dílo a sklo (spára v rozsahu 0,6 – 1 cm). Ozdobný rám i dřevěný zadní kryt napaden dřevokazným hmyzem. Sklo, dílo i zadní kryt jsou uchyceny korodovanými hřebíky. Ozdobný rám poněkud rozvolněn ve spojích. Papírová podložka díla má na horním okraji a po bocích množství rezavých skvrn. Může se jednat o foxing, anebo o napadení plísněmi. Dále je papírová podložka při spodním okraji, ale i v obrazové ploše grafiky, narušená otvory po dřevokazném hmyzu. Otvory od hmyzu kopírují lepení prken krytu na rubu (ten je ze tří částí) – otvory v ploše tisku.

Na vyvstalých lištách ozdobného rámu je stříbro zčernalé, místy prodřené na podkladové vrstvy. Povrch ozdobných lišt nese četné množství oděrek a vrypů.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

díla z rámu, provedení kontrolních mikrobiologických stěrů a příp. dezinfekce v parách butanolu. Mechanické očištění díla. Zkoušky rozpustnosti barevných vrstev. Měření pH dotykovou elektrodou, v příp. velmi nízkých hodnot pH provedení neutralizace / odkyselení papírové podložky díla. Šetrné mokré čištění papírové podložky díla (např. pomocí kapilární textilie nebo odsátím na stole) a zaklížení. Kontrolní měření pH. Vytmelení úbytku hmoty v papírové podložce.

Očištění skla suchou a mokrou cestou. Mechanické očištění dřevěného zadního krytu. Poté ošetření nátěrem proti dřevokaznému hmyzu (Lignofix/Bochemit) z rubu i z líce desky, mimo papírové štítky. Nátěr z rubu i líce řídkým konsolidačním roztokem (Paraloid B72 v toluenu).

Mechanické očištění ozdobného rámu. Dále vatovými smotky s demineralizovanou vodou očištění všech lišt rámu. Poté aplikace nátěru proti dřevokaznému hmyzu. Vytmelení míst, kde došlo k úbytku hmoty povrchových úprav u pohledových lišt. Retuše plátkovým stříbrem na černý poliment – matové a leštěné povrchy, lazury šelakem a olejoprskyřičnými barvami.

Vytvoření adjustace díla v závislosti na výsledcích čištění skvrn na papírové podložce. Varianty:

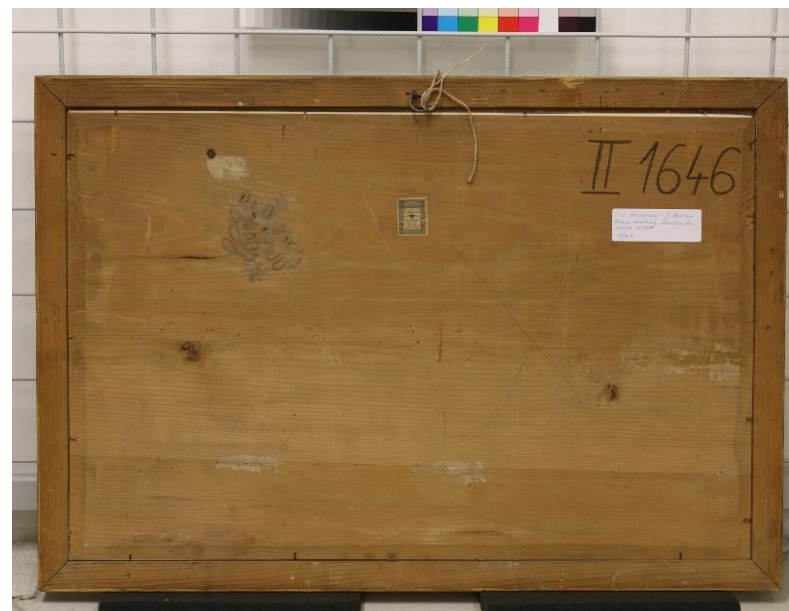
- 1) Budou-li skvrny na díle stále viditelné – vytvoření dvoukřídlé pasparty s oknem a zády. Okno z 2 mm lepenky s alkalickou rezervou, záda pouze z kartonu s alkalickou rezervou.
- 2) Nalepení úzké distanční vložky na rub skla. Vložení díla do rámu společně s kartonem s alkalickou rezervou.

Vložení ošetřeného zadního krytu. Utěsnění spáry nad zadním krytem pomocí úzkého pruhu lepenky. Přelepení desky po obvodu kličovou páskou. Zajištění zadní krycí desky pomocí nekorodujících úchytlů.

Hodnocení stavu: **obraz 5, rám 5**

Obrázek 309 ANTM 789/II-1646, lic.

Obrázek 310 ANTM 789/II-1646, rub.

Obrázek 311 Detail poškození podložky výletovými otvory, detail pravé střední části obrazu.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-1647
Název díla	Forés 's Coaching Incidents: The road versus rail IV.
Autor	originál vytvořil Charles Cooper Henderson (1803-1877), vyryl John.Harris (1811-1865)
Signatura	-
Datace	„London published June 12 th 1845“ pod tištěnou obrazovou plochou
Technika díla	barevná litografie na papírovém kartónu kolorovaná akvarelem
Rozměry díla	502 × 759 mm (kartón), 399 × 650 mm tisková plocha
Rám	původní ozdobný rám, zdobený stříbrem na mat a na lesk
Rozměry rámu	57,5 × 83,4 cm, lišty: šířka 4 cm a tloušťka 3 cm
Druhotné zásahy	-

Popis poškození:

Netěsnící dobová adjustace způsobující snadný přístup prachu mezi dílo a sklo (spára v rozsahu 0,6 – 0,7 cm). Ozdobný rám i dřevěný zadní kryt napaden dřevokazným hmyzem. Sklo, dílo i zadní kryt jsou uchyceny korodovanými hřebíky. Ozdobný rám poněkud rozvolněn ve spojích. Papírová podložka díla je poškozena četným výskytem výrazných rezavých skvrn. Může se jednat o foxing, anebo o napadení plísněmi. Dále je papírová podložka při spodním okraji narušená otvory po dřevokazném hmyzu. Na vyvstalých lištách ozdobného rámu je stříbro zčernalé, místy prodřené na podkladové vrstvy. Povrch ozdobných lišt nese četné množství oděrek a vrypů. Nečistoty na skle.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z rámu, provedení kontrolních mikrobiologických stěrů a příp. dezinfekce v parách butanolu. Mechanické očištění díla. Zkoušky rozpustnosti barevných vrstev. Měření pH dotykovou elektrodou, v příp. velmi nízkých hodnot pH provedení neutralizace / odkyselení papírové podložky díla. Šetrné mokré čištění papírové podložky díla (např. pomocí kapilární textilie nebo odsátím na stole) a zaklížení. Kontrolní měření pH. Vytmelení úbytku hmoty v papírové podložce.

Očištění skla suchou a mokrou cestou. Mechanické očištění dřevěného zadního krytu. Poté ošetření nátěrem proti dřevokaznému hmyzu (Lignofix/Bochemit) z rubu i z líce desky, mimo papírové štítky. Nátěr z rubu i líce řídkým konsolidačním roztokem (Paraloid B72 v toluenu).

Mechanické očištění ozdobného rámu. Dále polovlhkými vatovými smotky s demineralizovanou vodou očištění všech lišt rámu. Poté aplikace nátěru proti dřevokaznému hmyzu. Vytmelení míst, kde došlo k úbytku hmoty povrchových úprav u pohledových lišt. Retuše plátkovým stříbrem na černý poliment – matové a leštěné povrchy, lazury šelakem a olejoprskyřičnými barvami.

Vytvoření adjustace díla v závislosti na výsledcích čištění skvrn na papírové podložce. Varianty:

- 1) Budou-li skvrny na díle stále viditelné – vytvoření dvoukřídlé pasparty s oknem a zády. Okno z 2 mm lepenky s alkalickou rezervou, záda pouze z kartonu s alkalickou rezervou.
- 2) Nalepení úzké distanční vložky na rub skla. Vložení díla do rámu společně s kartonem s alkalickou rezervou.

Vložení ošetřeného zadního krytu. Utěsnění spáry nad zadním krytem pomocí úzkého pruhu lepenky. Přelepení desky po obvodu kličovou páskou. Zajištění zadní krycí desky pomocí nekorodujících úchytlů.

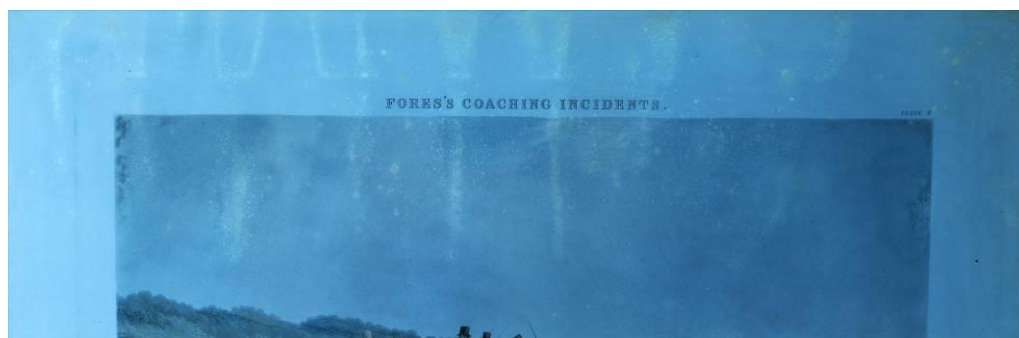
Hodnocení stavu: **obraz 5, rám 5**

Obrázek 312 ANTM 789/II-1647, lic.

Obrázek 313 ANTM 789/II-1647, rub.

Obrázek 314 Detail luminující papírové podložky.

Základní informace:

Identifikátor	789/II-1648
Název díla	Forés's Coaching Incidents: Stuck fast II.
Autor	originál vytvořil Charles Cooper Henderson (1803-1877), vyryl John.Harris (1811-1865)
Signatura	-
Datace	„London published November 1 st 1843“ pod tištěnou obrazovou plochou
Technika díla	barevná litografie na papírovém kartónu kolorovaná akvarelem
Rozměry díla	500 × 758 mm (kartón), 395 × 645 mm tisková plocha
Rám	původní ozdobný rám, zdobený stříbrem na mat a na lesk
Rozměry rámu	57,2 × 83,3 cm, lišty: šířka 4 cm a tloušťka 3 cm
Druhotné zásahy	-

Popis poškození:

Netěsnící dobová adjustace způsobující snadný přístup prachu mezi dílo a sklo (spára v rozsahu 0,6 cm). Ozdobný rám napaden dřevokazným hmyzem. Sklo, dílo i zadní kryt jsou uchyceny korodovanými hřebíky. Ozdobný rám poněkud rozvolněn ve spojích. Papírová podložka díla má při okrajích četné množství rezavých a hnědých skvrn. Může se jednat o foxing, anebo o napadení plísněmi. Dále je papírová podložka výrazně deformována vlivem zatékání. Podél celého horního okraje grafiky je výrazná zateklina o šířce až 10 cm. Vlhkost působila i na zadní krycí desku, která je zdeformovaná. V důsledku zvlhnutí a netěsností došlo k lokálnímu znečištění prachem po obvodu na lici i rubu. Na vyvstalých lištách ozdobného rámu je stříbro zčernalé, místy prodřené na podkladové vrstvy. Povrch ozdobných lišt nese četné množství oděrek a vrypů. V LH rohu došlo k výraznějšímu úbytku povrchové úpravy až na holé dřevo. Levá boční strana rámu je výrazně prodřená na bílou podkladovou vrstvu.

Restaurátorský/konzervátorský záměr:

Fotodokumentace, vyjmutí díla z rámu, provedení mikrobiologických stěrů. Mechanické očištění díla. Zkoušky rozpustnosti barevných vrstev. Měření pH dotykovou elektrodou, v příp. velmi nízkých hodnot pH provedení neutralizace / odkyselení papírové podložky díla. Mokré čištění papírové podložky díla a zaklížení. Kontrolní měření pH. Vytmelení úbytku hmoty v papírové podložce. Retuše.

Očištění skla suchou a mokrou cestou. Mechanické očištění zadního krytu. Poté ošetření velmi tenkým nátěrem proti dřevokaznému hmyzu (Lignofix/Bochemit) z rubu i z líce desky, mimo papírové štítky. Mechanické očištění ozdobného rámu. Dále polovlhkými vatovými smotky s demineralizovanou vodou očištění všech lišt rámu. Poté aplikace nátěru proti dřevokaznému hmyzu. Vytmelení míst, kde došlo k úbytku hmoty povrchových úprav u pohledových lišt. Retuše.

Vytvoření adjustace díla v závislosti na výsledcích čištění skvrn na papírové podložce. Varianty:

- 1) Budou-li skvrny na díle stále viditelné – vytvoření dvoukřídlé pasparty s oknem a zády. Okno z 2 mm lepenky s alkalickou rezervou, záda pouze z kartonu s alkalickou rezervou.
- 2) Nalepení úzké distanční vložky na rub skla. Vložení díla do rámu společně s kartonem s alkalickou rezervou.

Vložení ošetřeného zadního krytu. Utěsnění spáry nad zadním krytem pomocí úzkého pruhu lepenky. Přelepení desky po obvodu kličovou páskou. Zajištění zadní krycí desky pomocí nekorodujících úchytlů.

Hodnocení stavu: **obraz 5, rám 5**

Obrázek 315 ANTM 789/II-1648, lic.

Obrázek 316 ANTM 789/II-1648, rub.

Obrázek 317 Detail poškození podložky zatečením podél horního okraje.

ZÁVĚR

Sbíрку, jejíž část byla předmětem ohledání a posouzení, z velké části tvoří díla z 19. a 20. století s běžně užívanými materiály a technikami. Podložky originálů jsou nejčastěji z textilu, papíru, lepenky, sololitu, ale v jednom případě i ze dřeva (přesněji z nábytkářské překližky). Skladba výtvarných technik, i umělecká kvalita vyjádření, je taktéž pestrá. Kromě maleb olejovými barvami, temperou, kvaší, akvarelem a kresebnými materiály – nejhojněji pastelem, grafitovou tužkou, je zde i jedna patrně fotografická technika na plátně dokončená olejomalbou. Samostatnou problematikou bylo i posuzování ozdobných rámců, které se nacházely u osmdesáti sedmi děl ze sta.

Rozličné materiály v obrazárně ANTM byly provázeny pestrou přehlídkou různých druhů poškození. U děl se zpravidla jednalo o deformaci podložky originálu, zakalený nebo zažloutlý lak, ztráty barevné vrstvy apod. Zvláštním poměrně hojně se vyskytujícím poškozením byly nepravidelné shluky různě velkých tmavých skvrn v barevné i lakové vrstvě, jež se v UV záření projevovaly výraznou tmavou luminiscencí. Pravděpodobně se jednalo o poškození způsobené mikrobiálním napadením, avšak vitalita plísní byla u všech kontrolních stěrů vyloučena.¹¹ Závažnějším akutním poškozením byl nález nedávného napadení dřevokazným hmyzem u pěti děl. Ta byla v depozitáři v co nejkratším čase zajištěna, oddělena od ostatních sbírek a ošetřena injekcemi a nátěrem Lignofixu. Jeden dřevěný ozdobný rám (inv. č. 74 734), který byl nejzávažněji poškozen a kde bylo podezření na velmi nedávné napadení, byl ošetřen na Konzervačním ozařovacím pracovišti Středočeského muzea v Roztokách u Prahy pomocí gama záření radioaktivního izotopu kobaltu 60.

Zařízení depozitáře zcela odpovídá požadavkům preventivní konzervace; čisté bezprašné prostředí se stabilními klimatickými podmínkami bez oken. Díla jsou umístěna na posuvných kovových roštech, které jsou prostorově velmi úsporným řešením. Problém však shledávám v deponování děl citlivějších na otřesy (např. provedených suchým pastelem). K těm dochází při manipulaci s kovovými sítí. Doporučovala bych kresby pastelem uložit v zásuvkách. Díla či rámy, jejichž barevná vrstva je v havarijním stavu, mohou zůstat na posuvných sítech, ale je nutné provést ambulantní ošetření.

Sbíрка obrazů archivu NTM nevznikala s žádnou jednotnou koncepcí. U některých obrazů se souvislost s technikou hledá jen těžko. Obrazy se do muzea mohly dostat darem, z pozůstalosti, díky sbírkotvorné aktivitě kurátora, ale i vlivem uměnilovného ředitele. Razítka a příписы na rubu originálů vypovídají o jejich předchozím umístění ve sbírkách. Podle výpovědí zaměstnanců muzea se jich kurátoři sbírek po nějaké době zřekli a nechali je přepsat do archivu. V roce 2018 nastala reorganizace sbírky ANTM a velká část obrazů byla přepsána zpět do sbírek jednotlivých muzeí. Obrazy, které byly seskupeny v šesté kapitole „*Bez zařazení do sbírky*“ budou buď ještě přepsány do některého z muzeí NTM, anebo poputují do jiné instituce. Dosud nebyla sepsána žádná studie, která by se věnovala souboru uměleckých děl v majetku NTM, kdy obrazy archivu mohly před přesunem shromážďovat přibližně polovinu z celkového počtu.

V rámci této práce byl fotograficky zdokumentován a popsán stav děl a jejich ozdobných rámců v obrazárně ANTM. Snad i samotné záměry na restaurování/konzervování budou podnětem k brzkému podání žádosti o restaurování a také pomoci k jeho úspěšnému provedení.

¹¹ Stěry vyhodnocovala mikrobioložka doc. Ing. Marcela Pejchalová, Ph.D. na Katedře biologických a biochemických věd FCHT UPa. Odebrány byly ze šesti obrazů, a to vždy ve dvou vzorcích. Jednalo se o obrazy s těmito inv. č.: 69 288, 789/II-340, 789/II-1648 zde byla zjištěna jedna kolonie *Penicillium*, 789/II-1647, 789/II-343 a obraz od V. Skály neuvedený v katalogu.

PŘÍLOHA 1: Celkový přehled stavu obrazů a ráků

<i>STAV</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<i>obraz</i>	2	14	31	37	16
<i>rák</i>	11	17	28	13	18

Obrázek 318 Přehled počtu jednotlivých stavů obrazů a ráků v obrazárně Archivu NTM dne 30. března 2018. Legenda: stav 1 – bez vady, 2 – mírně opotřebený, 3 – opotřebený, 4 – špatný, 5 – velmi špatný.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Železniční muzeum

Obrázek 1 Inv. č. 76 506, líc.	6
Obrázek 2 Inv. č. 76 506, rub.	6
Obrázek 3 Inv. č. 76 507, líc.	8
Obrázek 4 Inv. č. 76 507, rub.	8
Obrázek 5 Foto v UV záření, detail luminujících barevných a nerovnoměrných lakových vrstev. ...	8
Obrázek 6 Detail obvodových lemů plátna ručně nastavovaných dalším pruhem textilu.	8
Obrázek 7 Inv. č. 76 508, líc.	10
Obrázek 8 Inv. č. 76 508, rub.	10
Obrázek 9 Inv. č. 76 509, líc.	12
Obrázek 10 Inv. č. 76 509, rub.	12
Obrázek 11 Průzkum v UV záření: na pozadí je výrazná zelená luminiscence retuše defektu se záplatou od rubu.	12
Obrázek 12 Inv. č. 76 510, líc.	14
Obrázek 13 Inv. č. 76 510, rub.	14
Obrázek 14 Poškození povrchové úpravy rámu a retuš práškovým kovem přes defekt.	14
Obrázek 15 Inv. č. 76 511, líc.	16
Obrázek 16 Inv. č. 76 511, rub.	16
Obrázek 17 Autorská signatura v PD rohu.	16
Obrázek 18 Nečistoty na povrchu malby.	16
Obrázek 19 Inv. č. 76 512, líc.	18
Obrázek 20 Inv. č. 76 512, rub.	18
Obrázek 21 Inv. č. 76 515, líc.	20
Obrázek 22 Průzkum malby v UV záření: luminující laková vrstva a retuše.	20
Obrázek 23 Inv. č. 76 515, rub.	20
Obrázek 24 Inv. č. 76 516, líc.	22
Obrázek 25 Průzkum malby v UV záření: luminující lakové vrstvy (modře a žlutě) a retuše (na čele, spánku a rameni).	22
Obrázek 26 Inv. č. 76 516, rub.	22
Obrázek 27 Inv. č. 76 517, líc.	24
Obrázek 28 Inv. č. 76 517, rub.	24
Obrázek 29 Průzkum malby v UV: oranžově luminující laková vrstva.	24
Obrázek 30 Detail autorské signatury v LD rohu malby.	24
Obrázek 31 Inv. č. 76 519, líc.	26
Obrázek 32 Inv. č. 76 519, rub.	26
Obrázek 33 Průzkum v UV záření: detail retuší a povrchových nečistot.	26
Obrázek 34 Detail retuše trhliny.	26
Obrázek 35 Inv. č. 76 521, líc.	28
Obrázek 36 Průzkum v UV záření: odlišná luminiscence druhotných zásahů, zřejmě pentimenti autora.	28
Obrázek 37 Inv. č. 76 521, rub.	28
Obrázek 38 Autorská signatura.	28
Obrázek 39 Štítek na napínacím rámu.	28
Obrázek 40 Průzkum v UV záření rubu plátna, detail.	28
Obrázek 41 Inv. č. 76 522, líc.	30
Obrázek 42 Inv. č. 76 522, rub.	30
Obrázek 43 Průzkum v UV záření.	30

Průmyslové muzeum

Obrázek 44 Inv. č. 69 288, líc.....	32
Obrázek 45 Inv. č. 69 288, rub.....	32
Obrázek 46 Detail poškození barevné vrstvy.....	32
Obrázek 47 Průzkum v UV záření: pod rukou luminují tmavě druhotné zásahy.	32
Obrázek 48 Inv. č. 69 289, líc.....	34
Obrázek 49 Inv. č. 69 289, rub.....	34
Obrázek 50 Průzkum v UV záření: výrazně luminuje laková vrstva a tmavě retuše.....	34
Obrázek 51 Inv. č. 69 290, líc.....	36
Obrázek 52 Průzkum v UV záření: pod luminujícím celoplošně nanesením lakem jsou četné retuše.	36
Obrázek 53 Inv. č. 69 290, rub.....	36
Obrázek 54 Inv. č. 69 291, líc.....	38
Obrázek 55 Inv. č. 69 291, rub.....	38
Obrázek 56 Střechovitě vyvstalá deformace barevné vrstvy.	38
Obrázek 57 Drobné šupinkování způsobené ztrátou adheze barevné vrstvy k podkladu.	38
Obrázek 58 Inv. č. 69 292, líc.....	40
Obrázek 59 Inv. č. 69 292, rub.....	40
Obrázek 60 Průzkum v UV záření, detail.	40
Obrázek 61 Autorská signatura s vročením v pravém dolním rohu.....	40
Obrázek 62 Inv. č. 69 293, líc.....	42
Obrázek 63 Inv. č. 69 293, rub.....	42
Obrázek 64 Průzkum v UV záření.	42
Obrázek 65 Detail autorské signatury s bílými výkvěty na vnitřní straně skla.....	42
Obrázek 66 Inv. č. 57 442, líc.....	44
Obrázek 67 Inv. č. 57 442, rub.....	44
Obrázek 68 Průzkum malby v UV záření: výrazně luminuje celoplošně nanesená laková vrstva, zřetelné jsou i drobné ztráty barevné vrstvy (zobrazeny jako světlé body).	44
Obrázek 69 Inv. č. 73 908, líc.....	46
Obrázek 70 Inv. č. 73 908, rub.....	46
Obrázek 71 Průzkum v UV záření: zvýraznil skvrny v obličejí pravděpodobně způsobené mikrobiologickým napadením.	46
Obrázek 71 Průzkum v UV záření: zvýraznil skvrny v obličejí pravděpodobně způsobené mikrobiologickým napadením.	46

Muzeum dopravy

Obrázek 72 Inv. č. 57 443, líc.....	48
Obrázek 73 Inv. č. 57 443, rub.....	48
Obrázek 74 Inv. č. 74 734, líc.....	50
Obrázek 75 Inv. č. 74 734, rub.....	50
Obrázek 76 Nepravidelně nanesený lak.....	50
Obrázek 77 Detail krakeláže barevné vrstvy.	50
Obrázek 78 Inv. č. 69 295, líc.....	52
Obrázek 79 Inv. č. 69 295, rub.....	52
Obrázek 80 Luminující lakové vrstvy a retuše.	52
Obrázek 81 Detail nevhodné adjustace díla do rámu.....	52
Obrázek 82 Inv. č. 76 331, líc.....	54
Obrázek 83 Inv. č. 76 331, rub.....	54
Obrázek 84 Snímek zobrazující primární a sekundární krakeláž společně s bílými shluky na povrchu i ve struktuře barevné vrstvy.....	54

Obrázek 85 Snímek zobrazující primární a sekundární krakeláž společně s bílými shluky na povrchu i ve struktuře barevné vrstvy.	54
Obrázek 89 Inv. č. 73 909, líc.	56
Obrázek 90 Nerovnoměrně nanesená laková vrstva luminující v UV záření.	56
Obrázek 91 Inv. č. 73 909, rub.	56
Obrázek 89 Inv. č. 76 312, líc.	58
Obrázek 90 Inv. č. 76 312, rub.	58
Obrázek 91 Dobový papírový přelep na rubu rámu v UV záření.	58
Obrázek 92 Vlevo část filigránu na papírovém přelepě, pod přelepem na rubu papírové podložky asi oprava nebo známka.	58
Obrázek 93 Inv. č. 57 445, líc.	60
Obrázek 94 Inv. č. 57 445, rub.	60
Obrázek 95 Inv. č. 74 733, líc.	62
Obrázek 96 Průzkum v UV záření (detail): tmavě luminují retuše v obloze a po obvodu díla.	62
Obrázek 97 Inv. č. 74 733, rub.	62
Obrázek 98 Inv. č. 73 910, líc.	64
Obrázek 99 Inv. č. 73 910, rub.	64
Obrázek 100. Průzkum malby v UV záření: detail nerovnoměrně nanesené lakové vrstvy.	64
Obrázek 101 Inv. č. 74 732, líc.	66
Obrázek 102 Inv. č. 74 732, rub.	66
Obrázek 103 Detail nefunkční netěsné adjustace a biologického napadení.	66
Obrázek 104 Inv. č. 74 731, líc.	68
Obrázek 105 Inv. č. 74 731, rub.	68
Obrázek 106 Detail autorské signatury.	68
Obrázek 110 Inv. č. 74 730, líc.	70
Obrázek 111 Inv. č. 74 730, rub.	70
Obrázek 112 Průzkum v UV záření: tmavě luminující signatura se nachází na lakové vrstvě. Průzkum také zvýraznil defekty na ozdobném rámu.	70

Muzeum architektury a stavitelství

Obrázek 110 Inv. č. 73 231, líc.	72
Obrázek 111 Inv. č. 73 231, rub.	72
Obrázek 112 Průzkum v UV záření: výrazně luminují závěrečné lazury v partiích oblohy.	72
Obrázek 113 Inv. č. 73 232, líc.	74
Obrázek 114 Inv. č. 73 232, rub.	74
Obrázek 115 Detail z průzkumu v UV záření.	74
Obrázek 116 Svraštění barevné vrstvy.	74
Obrázek 117 Chybějící barevná vrstva a podklad.	74
Obrázek 118 Inv. č. 73 233, líc.	76
Obrázek 119 Inv. č. 73 233, rub.	76
Obrázek 120 Detail deformace barevné vrstvy hlubokými krakelami.	76
Obrázek 121 Vyřezávaný dekor ozdobného rámu.	76
Obrázek 122 Inv. č. 73 236, líc.	78
Obrázek 123 Inv. č. 73 236, rub.	78
Obrázek 124 Drobná ztráta barevné vrstvy a silné znečištění povrchu, detail z oblohy.	78
Obrázek 125 Inv. č. 73 242, líc.	80
Obrázek 126 Inv. č. 73 242, rub.	80
Obrázek 127 Průzkum v UV záření, detail: vrstva laku byla nanášena nerovnoměrně malým kulatým štětcem.	80
Obrázek 128 Inv. č. 73 243, líc.	82
Obrázek 129 Inv. č. 73 243, rub.	82

Obrázek 130 Průzkum v UV, detail.....	82
Obrázek 131 Inv. č. 73 244, líc.....	84
Obrázek 132 Inv. č. 73 244, rub.....	84
Obrázek 133 Inv. č. 73 245, líc.....	86
Obrázek 134 Inv. č. 73 245, rub.....	86
Obrázek 135 Inv. č. 73 246, líc.....	88
Obrázek 136 Inv. č. 73 246, rub.....	88
Obrázek 137 Průzkum v UV záření: na povrchu malby neluminuje žádná laková vrstva.....	88
Obrázek 138 Inv. č. 73 237, líc.....	90
Obrázek 139 Inv. č. 73 237, rub.....	90
Obrázek 140 Inv. č. 73 238, líc.....	92
Obrázek 141 Inv. č. 73 238, rub.....	92
Obrázek 142 Inv. č. 73 234, líc.....	94
Obrázek 143 Inv. č. 73 234, rub.....	94
Obrázek 144 Tenká podložka originálu nalepená na plátně.	94
Obrázek 145 Inv. č. 73 248, líc.....	96
Obrázek 146 Inv. č. 73 248, rub.....	96
Obrázek 147 Inv. č. 73 249, líc.....	98
Obrázek 148 Inv. č. 73 249, rub.....	98
Obrázek 149 Průzkum v UV záření: dílo je celoplošně pokryto luminující lakovou vrstvou, sekundární autorské zásahy se projevují jako tmavé plochy.	98
Obrázek 150 Inv. č. 73 250, líc.....	100
Obrázek 151 Inv. č. 73 250, rub.....	100
Obrázek 152 Průzkum v UV záření: luminiscence zvýraznila tahy štětce při nanášení závěrečných vrstev barev i obrazového laku. Také jsou viditelné druhotné opravy, luminující sytou tmavou barvou, které jsou pravděpodobně nanesené až na povrchu laku.	100
Obrázek 153 Inv. č. 73 239, líc.....	102
Obrázek 154 Inv. č. 73 239, rub.....	102
Obrázek 155 Detail obličejů s vrstvou nečistot.....	102
Obrázek 156 Průzkum v UV záření: detail šatu s tmavě luminujícími druhotnými zásahy na lakové vrstvě. Na díle jsou dvě lakové vrstvy – novější vrchní celoplošně nanesená modře luminující vrstva, pod ní lokálně nanesená v oválu se žlutozelenou luminiscencí.	102
Obrázek 157 Inv. č. 73 240, líc.....	104
Obrázek 158 Inv. č. 73 240, rub.....	104
Obrázek 159 Průzkum v UV záření: na obraze jsou dvě odlišně luminující lakové vrstvy.	104
Obrázek 160 Inv. č. 73 235, líc.....	106
Obrázek 161 Inv. č. 73 235, rub.....	106
Obrázek 162 Průzkum v UV záření: na celé ploše obrazu luminuje souvislá laková vrstva nanesená štětcem.	106
Obrázek 163 Inv. č. 73 241, líc.....	108
Obrázek 164 Inv. č. 73 241, rub.....	108
Obrázek 165 Průzkum v UV záření.....	108
Obrázek 166 Inv. č. 76 056, líc.....	110
Obrázek 167 Inv. č. 76 056, rub.....	110
Obrázek 168 Detail nevhodně se uplatňujících retuší.....	110
Obrázek 169 Detail retuší v UV záření.....	110
Obrázek 170 Inv. č. 76 057, líc.....	112
Obrázek 171 Inv. č. 76 057, rub.....	112
Obrázek 172 Detail se signaturou, retušemi a deformací barevné vrstvy.....	112
Obrázek 173 Detail v UV záření, LD roh: retuše luminující pod lakem.	112
Obrázek 174 Inv. č. 76 058, líc.....	114

Obrázek 175 Inv. č. 76 058, rub.....	114
Obrázek 176 Průzkum v UV záření: luminující laková vrstva je lokálně narušená anebo zcela chybí v partiích oblohy.	114
Obrázek 177 Inv. č. 76 059, líc.	116
Obrázek 178 Inv. č. 76 059, rub.....	116
Obrázek 179 Průzkum v UV záření: tmavě luminující síť, možná způsobená nepravidelným odsáním lakové vrstvy do řídké textilní podložky.	116
Obrázek 180 Inv. č. 76 061, líc.	118
Obrázek 181 Inv. č. 76 061, rub.....	118
Obrázek 182 Průzkum v UV záření: zvýrazněno více lakových nebo závěrečných lazurních vrstev s odlišnou luminiscencí, dále tmavě luminují nejmladší zásahy na laku a drobné tmavé skvrnky zřejmě mikrobiálního původu.	118
Obrázek 183 Inv. č. 76 062, líc.	120
Obrázek 184 Inv. č. 76 062, rub.....	120
Obrázek 185 Průzkum v UV záření: laková vrstva je ztenčena v partiích čela a v pozadí.	120
Obrázek 186 Detail pravého dolního rohu se signaturou a bělavými skvrnami zřejmě mikrobiálního původu.	120
Obrázek 187 Inv. č. 76 063, líc.	122
Obrázek 188 Inv. č. 76 063, rub.....	122
Obrázek 189 Průzkum v UV záření: na lakové vrstvě jsou patrně autorské zásahy.	122
Obrázek 190 Inv. č. 76 064, líc.	124
Obrázek 191 Inv. č. 76 064, rub.....	124
Obrázek 192 Detail úpravy formátu při nedávném restaurování.	124
Obrázek 193 Detail nečitelné signatury PD roh.....	124

Muzeum elektrotechniky a médií

Obrázek 194 Inv. č. 76 652, líc.	126
Obrázek 195 Inv. č. 76 652, rub.....	126
Obrázek 196 Průzkum v UV záření: na velmi tenkém nerovnoměrně naneseném laku jsou dodatečné autorské zásahy.	126
Obrázek 197 Detail signatury a vročení.....	126
Obrázek 198 Inv. č. 76 653, líc.	128
Obrázek 199 Průzkum v UV záření: výrazně tmavě luminují druhotné zásahy na zalakovaném obraze.....	128
Obrázek 200 Inv. č. 76 653, rub.....	128
Obrázek 201 Inv. č. 77 145, líc.	130
Obrázek 202 Inv. č. 77 145, rub.....	130
Obrázek 203 Průzkum v UV záření, část: po obvodu luminují rozsáhlé retuše.....	130
Obrázek 204. Lemy plátna pod silnými nánosy křídly.	130
Obrázek 205 Inv. č. 77 146, líc.	132
Obrázek 206 Inv. č. 77 146, rub.....	132
Obrázek 207 Obrazový lak je zakalený, mimo obvodové partie, které byly kryty v polodrážce rámu.	132
Obrázek 208 Inv. č. 76 654, líc.	134
Obrázek 209 Inv. č. 76 654, rub.....	134
Obrázek 210 Průzkum v UV záření.	134
Obrázek 211 Inv. č. 76 655, líc.	136
Obrázek 212 Inv. č. 76 655, rub.....	136
Obrázek 213 Průzkum v UV záření.	136
Obrázek 214 Inv. č. 76 656, líc.	138
Obrázek 215 Inv. č. 76 656, rub.....	138

Obrázek 216 Průzkum v UV záření, detail: na uchu i tváři jsou viditelné bílé linie prozrazující malířský postup tvorby – vznikly rytím tenkým hrotem do mokré malby.138

Bez zařazení do sbírky

Obrázek 217 ANTM 789/II-339, líc.	140
Obrázek 218 ANTM 789/II-339, rub.	140
Obrázek 219 Průzkum v UV záření: světle luminující nerovnoměrně nanesená laková vrstva.	140
Obrázek 220 ANTM 789/II-340, líc.	142
Obrázek 221 ANTM 789/II-340, rub.	142
Obrázek 222 Průzkum v UV záření: tmavě luminující skvrny v horní části obrazu na povrchu i pod lakem, zřejmě mikrobiálního původu.	142
Obrázek 223 ANTM 789/II-342, líc.	144
Obrázek 224 ANTM 789/II-342, rub.	144
Obrázek 225 Průzkum v UV záření zvýraznil nerovnoměrně nanesenou lakovou vrstvu.	144
Obrázek 226 ANTM 789/II-343, líc.	146
Obrázek 227 ANTM 789/II-343, rub.	146
Obrázek 228 Průzkum v UV záření zvýraznil nerovnoměrně nanesenou lakovou vrstvu a tmavě skvrny.	146
Obrázek 229 ANTM 789/II-344, líc.	148
Obrázek 230 ANTM 789/II-344, rub.	148
Obrázek 231 Průzkum v UV záření zvýraznil nerovnoměrně nanesenou lakovou vrstvu.	148
Obrázek 232 ANTM 789/II-346, líc.	150
Obrázek 233 ANTM 789/II-346, rub.	150
Obrázek 234 Detail obličeje se skvrnami ve VIS.	150
Obrázek 235 Průzkum v UV záření: skvrny v obličeji mohl způsobit nerovnoměrný lak. Červeně luminující linie jsou na lakové vrstvě.	150
Obrázek 236 ANTM 789/II-347, líc.	152
Obrázek 237 ANTM 789/II-347, rub.	152
Obrázek 238 Detail obličeje, VIS.	152
Obrázek 239 Detail obličeje, UV.	152
Obrázek 240 ANTM 789/II-1855, líc.	154
Obrázek 241 Průzkum malby v UV záření: jasně viditelná záplata pod ukazováčkem levé ruky. Pod ní pak dále tmavě luminující retuše.	154
Obrázek 242 ANTM 789/II-1855, rub.	154
Obrázek 243 ANTM 789/II-1878, líc.	156
Obrázek 244 Průzkum v UV záření: na celém povrchu díla luminuje laková vrstva, která je lokálně nanesená v silné vrstvě (viz inkarnáty).	156
Obrázek 245 ANTM 789/II-1878, rub.	156
Obrázek 246 ANTM 789/II-2338, líc.	158
Obrázek 247 Průzkum v UV záření: zvýraznil defekty v zakalených částech malby.	158
Obrázek 248 ANTM 789/II-2338, rub.	158
Obrázek 249 ANTM 789/II-2339, líc.	160
Obrázek 250 ANTM 789/II-2339, rub.	160
Obrázek 251 Detail dvou signatur, VIS.	160
Obrázek 252 Detail dvou signatur, UV záření.	160
Obrázek 253 ANTM 789/II-2354, líc.	162
Obrázek 254 ANTM 789/II-2354, rub.	162
Obrázek 255 Průzkum v UV záření: po celém povrchu malby je štětcem nerovnoměrně nanesená laková vrstva.	162
Obrázek 256 Detail primární krakeláže.	162
Obrázek 257 ANTM 789/II-2480, líc.	164

Obrázek 258 Detail původního kovaného hřebíku.....	164
Obrázek 259 Průzkum v UV záření: nerovnoměrně nanesená laková vrstva.	164
Obrázek 260 ANTM 789/II-2480, rub.	164

Archiv NTM

Obrázek 261 ANTM 789/II-2071, líc.	166
Obrázek 262 ANTM 789/II-2071, rub.	166
Obrázek 263 ANTM 789/II-2351, líc.	168
Obrázek 264 ANTM 789/II-2351, rub.	168
Obrázek 265 Detail v UV záření: průzkum zviditelnil špatně čitelné písmo na diplomu. Šipka ukazuje na skvrnu zasahující do malby.....	168
Obrázek 266 ANTM 789/II-1865, líc.	170
Obrázek 267 ANTM 789/II-1865, rub.	170
Obrázek 268 Detail v UV záření: pomocná podložka s četnými hnědými skvrnami, tzv. foxing .	170
Obrázek 269 ANTM 789/II-2050, líc.	172
Obrázek 270 ANTM 789/II-2050, rub.	172
Obrázek 271 Detail odlupující se barevné vrstvy od podkladu.	172
Obrázek 272 ANTM 789/II-901, líc.	174
Obrázek 273 ANTM 789/II-901, rub.	174
Obrázek 274 ANTM 789/II-1886, líc.	176
Obrázek 275 ANTM 789/II-1886, rub.	176
Obrázek 276 Signatura z PD rohu tužkou.....	176
Obrázek 277 ANTM 789/II-1884, líc.	178
Obrázek 278 ANTM 789/II-1884, rub.	178
Obrázek 279 ANTM 789/II-1885, líc.	180
Obrázek 280 ANTM 789/II-1885, rub.	180
Obrázek 281 ANTM 789/II-1882, líc.	182
Obrázek 282 ANTM 789/II-1882, rub.	182
Obrázek 283 ANTM 789/II-1883, líc.	184
Obrázek 284 ANTM 789/II-1883, rub.	184
Obrázek 285 ANTM 789/II-1511, líc.	186
Obrázek 286 ANTM 789/II-1511, rub.	186
Obrázek 287 ANTM 789/II-2047, líc.	188
Obrázek 288 ANTM 789/II-2047, rub.	188
Obrázek 289 Detail mastné skvrny, PD část.....	188
Obrázek 290 Poškození a opravy PD rohu rámu.	188
Obrázek 291 ANTM 789/II-1861, líc.	190
Obrázek 292 ANTM 789/II-1861, rub.	190
Obrázek 293 Detail světle luminujících skvrn na paspartě.....	190
Obrázek 294 Detail signatury v PD rohu a drobného defektu nad signaturou.....	190
Obrázek 295 ANTM 789/II-1940, líc.	192
Obrázek 296 ANTM 789/II-1940, rub.	192
Obrázek 297 Detail struktury běloby na klobouku.	192
Obrázek 298 Signatura z PD rohu.....	192
Obrázek 299 ANTM 789/II-1479a, líc.	194
Obrázek 300 ANTM 789/II-1479a, rub.	194
Obrázek 301 ANTM 789/II-1479b, líc.	196
Obrázek 302 ANTM 789/II-1479b, rub.	196
Obrázek 303 Detail škrábance na papírové podložce.	196
Obrázek 304 Detail signatury v PD rohu.	196
Obrázek 305 ANTM 789/II-1645, líc.	198

Obrázek 306 ANTM 789/II-1645, rub.	198
Obrázek 307 Drobné luminující skvrny na okrajích papírové podložky.	198
Obrázek 308 Poškození podložky originálu dřevokazným hmyzem.	198
Obrázek 309 ANTM 789/II-1646, líc.	200
Obrázek 310 ANTM 789/II-1646, rub.	200
Obrázek 311 Detail poškození podložky výletovými otvory, detail pravé střední části obrazu.	200
Obrázek 312 ANTM 789/II-1647, líc.	202
Obrázek 313 ANTM 789/II-1647, rub.	202
Obrázek 314 Detail luminující papírové podložky.	202
Obrázek 315 ANTM 789/II-1648, líc.	204
Obrázek 316 ANTM 789/II-1648, rub.	204
Obrázek 317 Detail poškození podložky zatečeném podél horního okraje.	204

Příloha 1

Obrázek 318 Přehled počtu jednotlivých stavů obrazů a ráků v obrazárně Archivu NTM dne 30. března 2018. Legenda: stav 1 – bez vady, 2 – mírně opotřebený, 3 – opotřebený, 4 – špatný, 5 – velmi špatný.....	206
---	-----